

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

EX BIBLIOTHECIS GUDBRANDRI
VIGFUSSON et FRIDERICI YORK POWELL
olim alumni, partim ab hoc legatis, partim
emptis, a. MCMIV.

Cⁱ 4.6 ✓

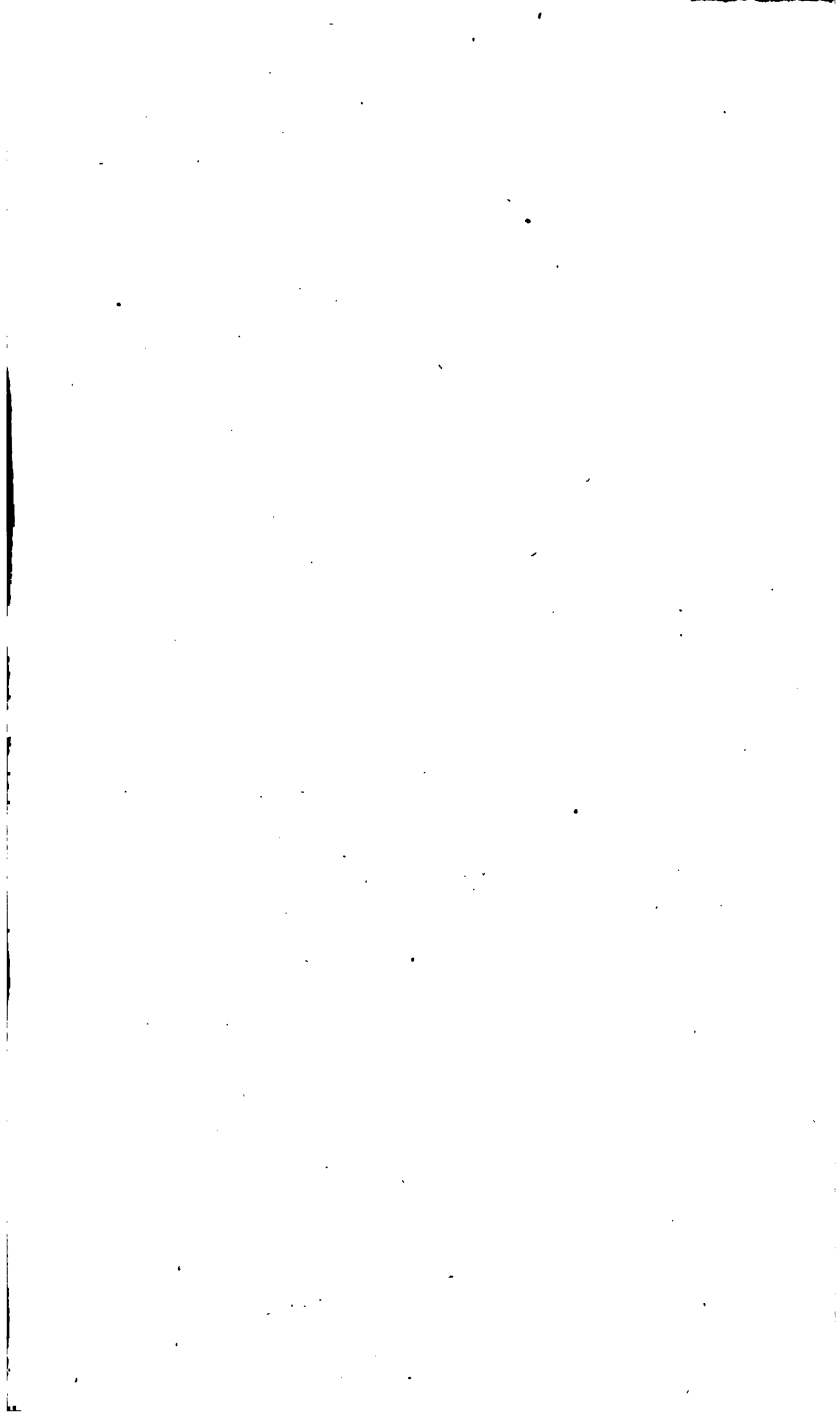
12.

G. Crispin

presented to me by Mrs. Earle

Swanwick Aug. 26th 1877.

HISTORIA LITERARIA

ISLANDIÆ,

AUTORUM ET SCRIPTORUM

TUM EDITORUM TUM INEDITORUM

INDICEM EXHIBENS,

AUCTORE

HALFDANO EINARI

PHILOSOPH. MAGIST. & RECTORE SCHOLÆ

CATHEDRALIS HOLENSIS.

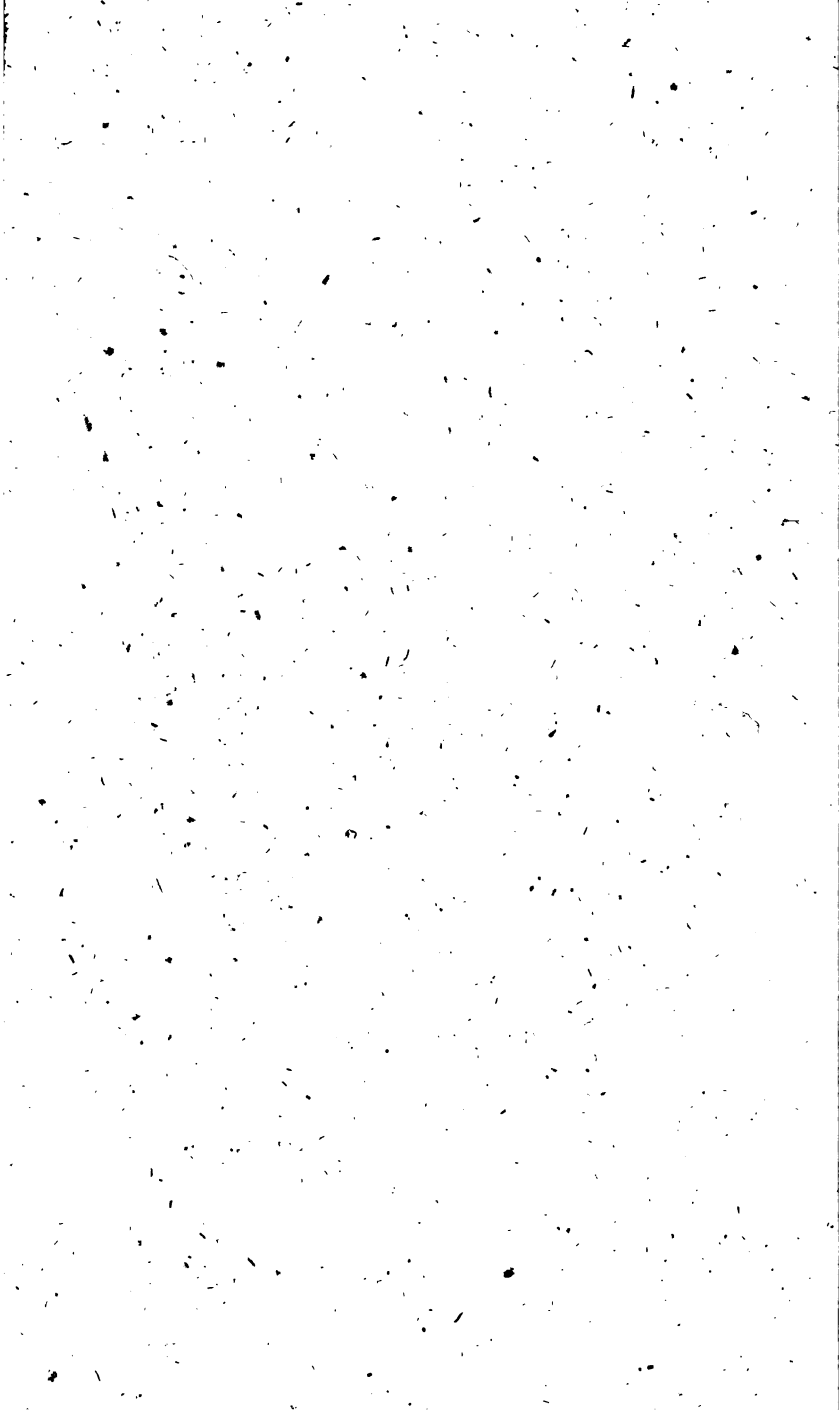

EDITIO NOVA.

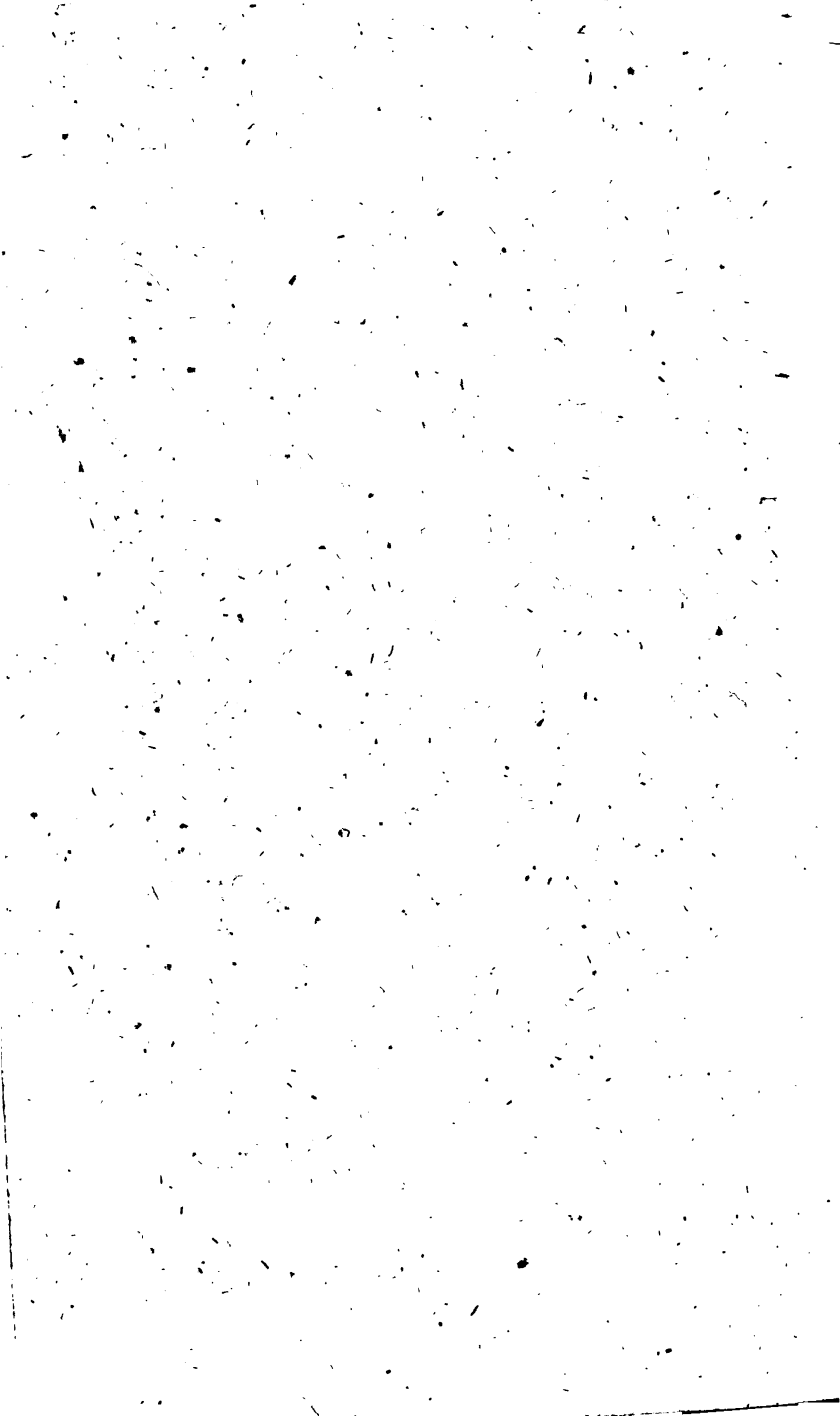
HAVNIÆ ET LIPSIAE MDCCLXXXVI,

Sumptibus GYLDENDALII, Universit. Bibliopolæ,

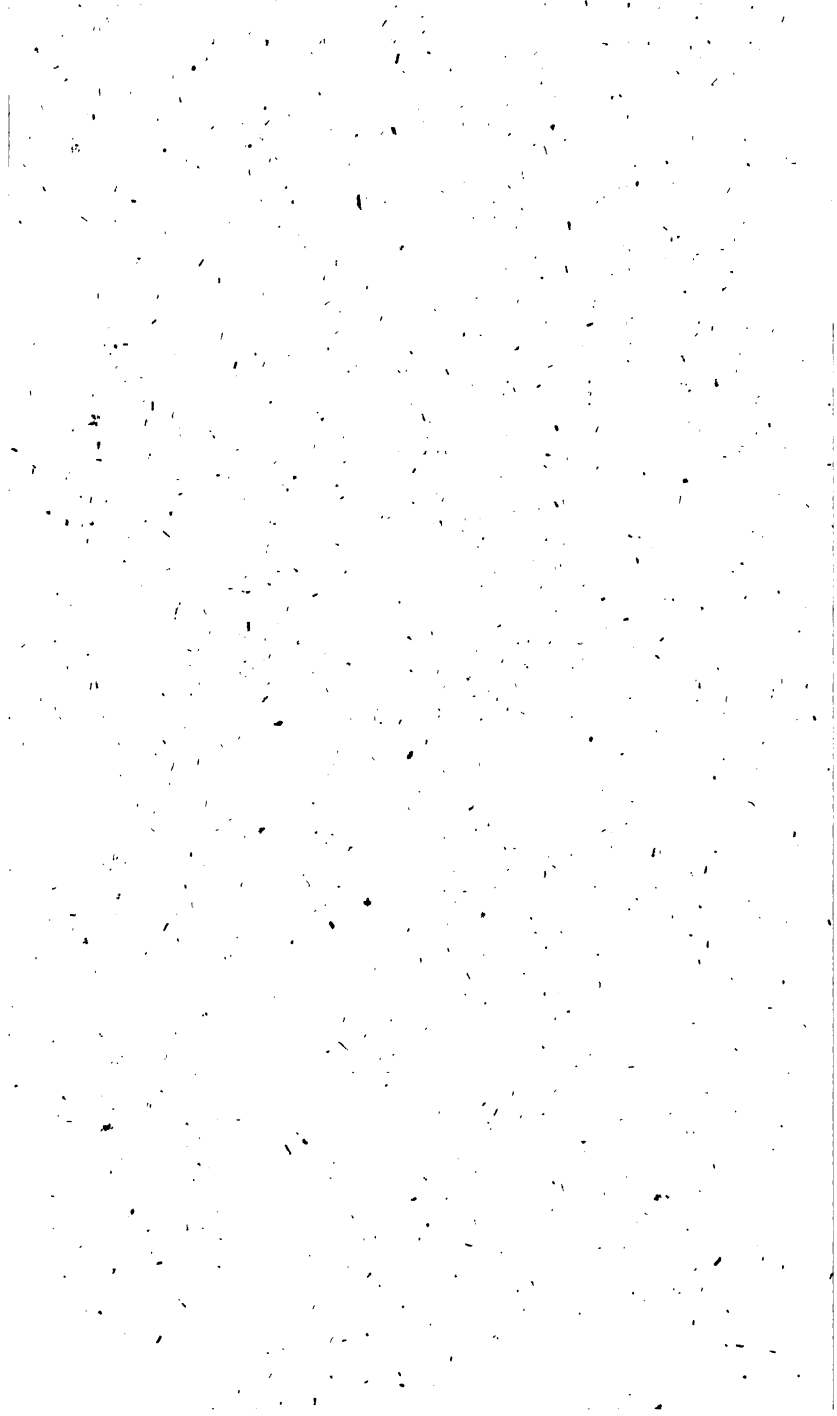
& LIPSIAE apud PROSTIUM in Commisfis.

PRINCIPI
HÆREDITARIO
REGNORUM *OCELLO.*

PRINCIPI
HÆREDITARIO
REGNORUM OCELLO.

Nunquam eò audaciæ proceſſerim, REGNORUM OCELLE! ut ſacrum & Auguſtum TUUM nomen his pagellis præſcriberem, ni teſtatiſſimum eſſet, quantam REGIA TUA CELSITUDO rebus etiam minimis curam adhibeat, ubi prudens TUA rebus gerendis adhibita ſolertia aliquid eaſdem utilitatis allaturas præſagit: tantum porro abeſt, ut Regium, id eſt optimum, *FRIDERICORUM* in bonas literas animum & ardorem in TE ceſſare permit-

tas, ut luculenta potius & continua supersint in literas & literatos eximii Tui favoris & clementiæ documenta, inter quæ non ultimū locum obtinet, quod classicos nostrates *Historiæ Norvegicæ* Scriptores Danica & Latina civitate donatos, in lucem Regali ornatos apparatu producere velis; in hoc Patrum Tuorum, OPTIME PRINCEPS! antiquorum nempe, quibus Septentrio quondam superbiit, Regum; Poëtas suos aulicos & Historiographos muneribus & honoribus mac-tantium, quam proxime vestigia, sed plurimum commodo, nunc legens;

gens, nunc antevergens. Patere igitur, PRINCEPS INDULGENTISSIME! qualemquunque hanc *Historiae Literariae Sciagraphiam* larario Tuo inferri, tum quia sistit Islandorum TUORUM in rem literariam merita, eo, me iudice, magis commendanda, quo illis, quam aliis nationibus, acrius contra mille impedimenta certandum fuit, tum quia indefessi Tui in totius Reipublicæ (sacræ speciatim & literariæ) certissima commoda, exantlati labores jure meritoque sibi vindicant, quicquid subditorum aut molitur aut perficit plurimum commodo aut honori pro-

movendis intenta sedulitas. Deum
T. O. M. intimis & continuis pre-
cibus obtestor & obtestabor, ut
REGIAM TUAM CELSITUDINEM,
orbis delicias, Regnorum columnen,
bonorum præsidium, Principum ex-
emplar, Musarum decus, fervet sal-
vum & fospitem quam diutissime

REGLÆ TUÆ CELSITUDINIS

HOLIS in ISLANDIA
boreali
Idibus SEPTEMBRIS
1777.

Subjectissimus
Cliens

H. EINARI.

AD LECTOREM
P R Æ F A T I O.

In amplissimo nos homines hujus mundi amphitheatro omnium rerum satorem & arbitrum Deum non spectatores tantum, sed pro cujusvis modulo præcones & judices constituisse compertum habeo; nostris enim sensibus admiranda hujus Universi compages, disertissimus post sacras Pandectas attributorum divinatorum testis & interpres, ejusdemque Universi ordini fallere nescio superstructa varietas, varietatisque certis legibus circum-

PRÆFATIO.

cumscriptæ vices, ut in maximis, ita in minimis, si quid in hac admirabili operum divinorum universitate minimum dici potest, ineffabilia summi architecti, piis nunquam non adoranda, monstrantes vestigia, prolixè semet offerunt: quocirca hominis, hesternæ quidem illius, juxta Bildadi effatum, umbræ, verum imaginis divinæ exemplaris, sobria & quæ frugi est contemplatio sapiens ac benignum numen sibi ubique repræsentat & submisit veneratur; nec in admirabili rerum ordine diu subsistet curiosa meditatio, sed pedetentim, pueri ad instar elementarii, æternas supremi Numinis leges, quantum naturæ & gratia beneficio adsequi par est, rimando plus ultra contendens, fines rerum scrutatur, & speciatim animæ facultates, artium progressus & augmenta scientiarum, non sine delectatione solerter explorat, ut nexu inter notitiam & actiones liberas, inter scientias & prosperiora cætus Deo addicti fata, inter diversos rerum publ. status & artium liberalium nunc decreménta nunc incrementa, accu-

PRÆFATIO.

accuratius perspecto, divinæ providentiæ ob concessa beneficia animum exhibeat & gratissimum & addictissimum. Sed hæc ut in genere vera sunt, cum regimen divinum summæ rerum varietati, continuisque earum vicissitudinibus, cujusque naturæ conservationi & usui optime attemperatum ubique & in omnibus eluceat; ita dudum emunctioris naris viri, literatissimi & variarum scientiarum laude percelebres, suarum duxerunt esse partium, quam latissime patentes civitatis divinæ partes, quæ licuit, perlustrare, cœli, soli, foli, & in specie humani generis notitia mentem veri cupidam non oblectare modo, sed instruere & confirmare, quocirca non tantum historias universales, sed & certis regnis & provinciis peculiares, & in his literarias conscribere non dubitarunt. Horum igitur (nam quis est qui de historiæ literariæ usu vel tantillum dubitet?) vestigia ego, sed quam titubante gradu! utpote istorum infra, immensum quantum, respectu eruditionis, si quæ esset, otii & adminiculorum, de-

jectus

PRÆFATIO.

ſectus ſortem, preſſurus, tot^{us} quippe præſtantium virorum de Rep. & Eccleſia Dei in patria, deſque orbe literato bene meritorum labores tanta amneſtia ſepultum iri, ut ad paucorum notitiam perveniant, ægre non parum ferens, quid mei conterraneſi, & inprimis quod ætatem fert, in literis præſtiterint, ubi a ſeverioribus ſtudiis animum revocare licuit, exponere quam breviffime & quam veriffime dudum conſtitui; tres enim & viginti ſunt anni, ex quo aliquid de literaria hac materia cogitare cœpi, eaſque pro virum modulo in aliquam formam redigenda; Sed interveni-
runt rationes me a continuando hoc qualicunqve labore adeo dehortantes, ut quicquid hunc in finem annotaveram, blattis aut Vulcano dandum dicandumque cenſuerim, ſed arridente jam occaſione, fautoribus & amicis, quibus iſti conatus non diſplicebant, dandum eſſe jam inducor, ut Sciagraphia hæc illorum partim, partim & meo periculo in lucem prodeat. Executiens igitur ſarcinas, folia hinc inde
fluunt.

PRÆFATIO.

fluitantia in qualemcunque ordinem redegi, cum hoc nec a munere, quo fungor, nec studiis, quibus delector, abhorrere videatur, historiam quippe Microcosmi, ubi facta & consulta hominum, artiumque liberalium fata penitus introspexeris, vere Philosophiæ partem quis neget, cum, ut alias rationes taceam, generali patriæ notitia, vitæ pragmaticæ magistrâ, imbutum esse, ejusdemque historiâ, quæ studiorum, ab humanitate nomen mutuantium, & scriptorum depingit ideam, animum ditare & pascere jucundum sit & utile, quin etiam idem pars haud minima literatæ urbanitatis esse videatur. Fateor interim, me ad condendam historiam patriæ literariam nimis inermem, nam & destitutus sum necessaria suppellectile libraria, & eorum scripta, quæ huic materiæ lucem adferunt, vel ad me non pervenerunt, vel exiguum tantum partem librorum Islandicorum attigerunt, quoniam nemo, quantum scio, hanc materiam in toto suo ambitu sibi pertractandam suscepit, nisi forte vir ille
de

PRÆFATIO.

de Antiquitatibus patriæ optime meritis *Arnas Magnæus*, Proffessor quondam Historiarum & Antiquitatum in alma Universitate Havniensi, prout colligere licet e Codice quodam satis spisso in Bibliotheca Universitatis Havniensis asservato, ubi perpauca recensentur in priscis monumentis excitati auctores Islandi, huc adducendus sit (*); ejusque lateri adjungendi Duumviri literatissimi, *Johannes* nempe *Thorkillius*, Rector quondam Scholæ Skalholtinæ (qui sine dubio viro Clariss. Dn. Sibbern in adoranda *Historiæ Literariæ Islandicæ Idea*, varia, quæ ad rem pertinere videbantur, quædam tamen cum grano salis accipienda, communicavit, dum Kilonii studiorum gratia commemorabatur), *Islandiæ non Barbare* quædam Specimina in novellis Havniensibus Literariis 1752 publici juris faciens, paucorum tantum vitas, nec tamen omnium ob navatam rei literariæ operam comple-

(*) Multa hunc Virum Doctiss. ad Historiam Islandiæ literariam collegisse, sed ipsius collectanea feralli Havniensi incendio, quod ann. 1728. contigit absumpta esse, inaudivi.

PRÆFATIO.

placuit; & *Johannes Olavins*, veteranus Academiae Havniensis civis, & Antiquitatum indefessus cultor, a me interdum distinctionis gratia Grunnavicensis, epitheto a loco natali desumpto, laudatus, qui catalogum virorum doctorum, a se, in gratiam (ni fallor) Viri Clariss. *Alberti Thura* confectum, mihi semel monstravit. *Torfaeus* equidem, mea laude major, varia excitat in Scriptis suis, praesertim Serie Dynastarum & Regum Daniae, monumenta Islandica, praesertim historica; Doctissimusque Nomophylax *Paulus Widalinus* Recensum scribere coepit Poëtarum & Scriptorum seculi XVI & XVII; opus adfectum modo, & ad umbilicum minime deductum, cui tamen nonnulla me debere gratus agnosco. Sed hæc maxima ex parte inedita sunt, unde qui vult aliquam librorum Islandicorum notitiam adsequi, vel titulos potius librorum nosse, adeat necesse est exteros, inprimis Doctissimos in Dania Viros, qui vel antiquitatibus borealibus vel historiae Daniae Literariae operam navarunt, *Alb. Bartholinum*

PRÆFATIO.

num, Sibbernium, Thuram, J. Wormium,
&, qui vel primo loco ponendus est, Per-
illustrem & Ampliff. Dn. *Ludovicum Har-*
boe, in nonnullis Tractatibus suis Bibliothe-
cæ Danicæ insertis, ubi ex constituto egit de
libris Islandorum Theologicis. Ast licet
hæc omnia in unum contrahantur, & mes-
sem minime spernendam efficiant, Spicile-
gium tamen sollicitè quærentibus relictum
esse, diligentior fatebitur inquisitio, unde mi-
hi, ut mox innuebam, in mentem dudum
venit, lacunas quasdam in historia patriæ
literaria supplere. Verum conspecta tandem
Viri Ampliff. & S. Ven. Dn. D. *Finni Jo-*
hannæi, Episcopi Skalholtensis meritissimi,
Historia Islandiæ Ecclesiasticæ, ubi plera-
que solerter & singula pro scopo accurate
persequitur, quæ ad statum rei literariæ in
patria pertinent, aqua profecto mihi hære-
bat, utrum hoc opusculum edi, nec ne, per-
mitterem; sed ut publicæ sistatur luci, præ-
valuit ea ratio, quod nonnulla hic inserantur,
quæ in editis libris frustra quæres, & pau-
cis includantur pagellis, quæ ex pluribus
aucto-

PRÆFATIO.

auetoribus non sine labore & circumſpecto ſtudio (mendavi enim quædam, quæ apud alios auctores minus recte ſe habent, quorum tamen nomina ſtudioſe præterii) colliges; non tamen L. B. exiſtimes, me hac Synopſi Hiſtoriam Islandiæ Literariam ex-
hauſiſſe, quum tantummodo hac vice (ma-
joris enim, ſi vitam & otium naetus fuero,
hiſque mei conatus doctis viris, haud diſpli-
ceant, operis præludia primis iſtis Sciagra-
phiæ lineis tantum ſiſtere decrevi) præcipua
capita ſuffecerit percurrere, quumque mul-
ta oculos fugerint, meamque notitiam for-
te præterierint, quorum alias, imprimis ſi
magni momenti eſſent, mentionem ultro
feciſſem; illorum ſcriptis, quæ hic non enu-
merantur, nihil a me detractum velim pu-
tes, uti e contra non oſtentioni cæcove
in patriam amori tributum, eſſi opuscula
quædam, quæ minoris momenti prima
fronte videri poſſent, quod a viris Græcæ
Romanæve literaturæ minus peritis (ideo-
que indoctorum & idiotarum loco a qui-
busdam, ſed quo jure alii viderint, habi-

PRÆFATIO.

tis, quasi nihil eruditum, nihil politum, quod non Romæ, quod non Athenis, quod non reliquis cultioris doctrinæ, quibus superbiit antiquitas, emporiis natales debeat) adornata sunt, in pulverem (ut Cicero ait) & solem esse protrahenda duxerim, quum luculenter demonstrent, non literatos tantum stricte sic dictos, sed qui ad remos, rastra & falces tractanda sunt educati, felices ingenii dotes, impedimentis, quæ durum paupertatis telum & fors nimium sæpe afflicta solent opponere, pro virili remotis, diligenter artibus advescisse humanioribus & relicto non uno ingenii foetu posteris pro re nata comprobasse, si non gratiam & admirationem extorsisse. Sed si prolixior fuero in retexendo illorum eatalogo, qui literato orbi, præsertim quod eorum scripta typorum beneficio non sunt publici juris facta, minus conspicui aut noti sunt, eo succinctius a me tangentur, qui ob variam quidem eruditionem nomen suum posteritati venerabile reliquerunt, sed editis aut conscriptis
libris

PRÆFATIO.

libris vel tractatibus non cluent; nam mei instituti potissimum est, non omnes doctos, sed Auctores tantum & eorum opera, adjectis semper annis, quibus edita sunt, & si inedita sunt, iis circumstantiis, unde auctorum ætas, quoad fieri potuit, innotescere queat, notatis, enumerare. Quod porro ordinem & dispositionem hujus opusculi attinet, distinxi id in VI. Sectiones, easque iterum in sua membra & paragraphos, prout Conspectus præ se fert. Scio quidem, me sequi potuisse scriptores in hoc genere luculentos, qui vel Auctorum nomina ordine Alphabetico sistere, subjunctis cujusque scriptis, quamvis argumento dissimilibus, satis putant; sed hoc pacto, verendum esse putabam, ne anepigrapha & quorum auctores penitus ignorantur, negligerentur; vel qui argumentorum primariorum tantum habuerunt respectum, ordinem nominum alphabeticum & chronologiam insuper habentes; sed quum utraque hæc methodus sua se commendat uti-

PRÆFATIO.

litate, combinavi utramque quantum potui, scientias juxta ordinem naturalem in certas classes referendo, ordinem alphabeticum, prout commodum mihi visum est, servando, Syllabumque Auctorum, unde scripta, quæ cuique tribuantur, colligi possunt, ad finem subjiciendo. Fata vero literarum in patria quod attinet, tum e Scriptorum, quos attuli (quamvis presse singulorum auctorum ætatem per totum hoc opusculum indicare non adeo e re visum sit, neque in me situm, quum non pauca existant antiquiorum imprimis temporum monumenta, quorum auctores e tenebris eruere, & proinde ad certa secula vel minores temporum periodos referre non potui) complurium ætate, tum interspersis ad frontes Sectionum Paragraphis, de earum incrementis & decrementis generalem sibi ideam formare poterunt justo adhibito studio lectores. Quod alium in nominum propriorum contexendo juxta seriem Alphabeti ordine in hoc opusculo servaverim modum, talem nimirum, qui patrio

PRÆFATIO.

patrio more nomina propria in Baptismo indita, patris nomini aut adjecto cognomini præmittit, alium vero in subiecto auctorum Syllabo, ubi patris nomen aut etiam cognomen, more exteris recepto, nomini auctoris proprio præmittitur; id benevolus Lector facile, credo, condonabit, quum ad exterorum simul & inquilinorum receptam cogitandi methodum, sine veritatis dispendio, memet ex parte, quum utrisque satisfacere non possem, componere voluerim. Multorum porro quum mentionem fecerim librorum & opusculorum, quæ publicam typorum beneficio lucem nondum viderunt, ad conciliandam meis dictis fidem exponendum mihi forsitan esset, ubinam locorum existant, quod & lubentissime fecerim, si res apud me stetisset. Interim certum est, me nihil attulisse, quod non vel propriis oculis lustraverim, vel testimoniis fide dignis a me subinde citatis inductus pro comperto habuerim; verum tantum non omnia, ad antiquitates patriæ spectantia, imprimis antiquiora, tam historica quam

** 3

quam

PRÆFATIO.

quam juridica a me laudata superesse reor in pluteis Magnæanis, singulari Bibliothecæ Universitatis Havniensis ornamento, & una cum reliquis passim in patria in privatis pluteis, quorum minimam tamen partem mihi excutere licuit, ad quos aditus mihi a possessoribus quibusdam benevole concessus est; quæ singula publicæ lucui, nondum impetrata possessorum venia, quum omnes eo animo non sint, ut cimelia sua cuivis exponenda cupiant, sistere integrum mihi esse non putavi; id quod & parum commodi secum allaturum spero, quum deficientibus hic Bibliothecis publicis libri ab uno loco in alium transferri soleant, quoties vel novos nanciscuntur dominos, vel sedes ipsi possessores mutant. Quoniam denique Historiam Literariam commendare solent Biographiæ virorum, qui ob egregia, quæ posteris reliquerunt, doctrinæ suæ specimina, excelluisse putantur, ideoque quorundam præcipua vitæ momenta huic opusculo inferre jam pridem constitui; verum quum

id

PRÆFATIO.

id passim in sua Historia Ecclesiastica S. V. D. *Johanneus* jam feliciter præstiterit; actum jam agerem, si laudati viri Biographias exscriberem, contentus nunc unius tantum alteriusve viri præcipua fata, præfertim si ab aliis omissa fuerint, leviter percurrere. Res est profecto ardua, (ut mea faciam *Plinii* in Præfatione ad *Vespasianum* verba) vetustis novitatem dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubijs fidem, omnibus vero naturam & naturæ suæ omnia; itaque etiam non assecutis, voluisse, abunde pulchrum atque magnificentum est. Mihi proinde glaciem rei arduæ si non frangenti, proprio certe ut plurimum Marte pugnanti, veniam ab æquis rerum æstimatoribus optans & sperans, etsi forte exemplarium & testium fide aliquando deceptus atque ideo hallucinatus fuero; ecquis enim mortalium ab errandi periculo tam remotus est, ut ei vel maxime invito, non interdum obrepant veri jactura tenebræ? Hoc unicum colophonis loco addere

PRÆFATIO.

libet, Typothetarum, si quæ erepserunt, menda mihi, centum aliquot milliaribus abfenti, non imputanda, & putare me operæ pretium fecisse, si aliis, otium quibus & largior supellex & ingenium felicius concessa sunt, meo exemplo calcar addam, hanc historiæ patriæ particulam completiorem & accuratiorem adornandi; rem autem mihi pergratam fieri, si de nævis amicè admonitus, rectiora edocear, quod & grato animo iteratæ hujus libelli editioni, si vires & ansam Deus concesserit, inferendum curabo. Vale, Lector Benevole, & conatibus meis fave! Scripsi Holis, fede Episcopali in Islandia Boreali, pridie Id. Sextiles anno p. n. Chr. MDCCLXXV.

CON

CONSPECTUS.

SECTIO I.

*De studio Islandorum Philologico & Scriptis
eo, pertinentibus.*

- § 1. Usus studii Philologici adumbratus.
- § 2. Agitur de statu Lingvæ Islandicæ.
- § 3. De Lexicographis & Dictionariis Islandicis.
- § 4. De Scriptoribus archaismos, imprimis Juridicos, explicantibus.
- § 5. De Onomasticorum Scriptoribus.
- § 6. De Adagiorum Collectoribus.
- § 7. De Philologis Criticis.
- § 8. De Poësi Islandica & speciatim Eddis.
- § 9. Recensentur Scriptores, qui Antiquitates Septentrionales notis philologicis & criticis illustrarunt.
- § 10. De studio Islandorum lingvis exoticis infusum.

SECTIO II.

De studio Islandorum poetico, & auctoribus præcipuis, qui in ligata oratione scripserunt.

Membrum I.

- § 1. Poetas ante Reformationem exhibet.

Mem-

CONSPECTUS.

Membrum 2.

Poëtas & Scripta post Reformationem sistit.

a) Sacri argumenti.

- §. 2. exhibet Poëtas, qvi Libros S. Scripturæ regulis metricis subjecerunt,
- §. 3. Varia opera Theologica ex soluta in ligatam orationem transmissa recenset, itemqve auctores, qvi hymnos matutinos & vespertinos per septimanam canendos vel transferebant, vel concinnabant,
- §. 4. Varias hymnorum & carminum sacrorum collectiones in medium producit.

β) Argumenti profani.

- §. 5. Sistit Poëtas, qvi varia carmina, argumenti imprimis historici, concinnarunt.
- §. 6. Indicat aliquot, qvi Poëseos Latine varia post se reliquerunt specimina.

SECTIO III.

De studio Islandorum Historico.

- §. 1. De scriptis Islandorum historicis in genere & eorum divisione.

Membrum I.

Exhibet Syllabum historiarum, omni vel maxima ex parte ante dimidium Seculi xvi. concinnatarum.

§. 2.

CONSPECTUS.

§. 2. Indicat historias exoticas, vel quæ potissimum concernunt regna & primarias personas extra Scandinaviam.

§. 3. Legendas five historias Sanctorum.

§. 4. Historias Scandinaviæ.

α. Daniæ.

β. Sveciæ & Gothiæ.

γ. Norvegiæ in genere & specie.

δ. Islandiæ & Grönlandiæ.

a. Generales.

b. Particulares.

§. 5. Enumerantur Islandorum Annales.

§. 6. Scriptores Genealogiarum & Geographi.

Membrum 2.

Scripta quædam post Reformationem historica sistens.

§. 7. Introductio ad hanc historiæ particulam.

§. 8. Annalium Scriptores sistit.

§. 9. Scripta exterorum historica in linguam Islandicam translata.

§. 10. Scripta, quæ antiquitates & historias nostri potissimum Septentrionis illustant.

§. 11. Adferuntur Scripta, quæ α) generalem Islandiæ notitiam suppeditant, & β) specialem.

§. 12. Scripta Grönlandiæ historiam illustrantia.

§. 13. Historiæ fictæ recentiorum temporum.

SEC.

CONSPECTUS.

SECTIO IV.

Scripta quædam Philosophica, Et in specie Physica, Medica, Mathematica, Oeconomica Et Moralia sistens.

- §. 1. De dotibus animi, quibus noster Septentrio præditus est, æque felicibus ac quæ deprehenduntur in regionibus calidiori zonæ subiectis.
- §. 2. Quod applicatur ad veteres Norwegos & Islandos.
- §. 3. Adferuntur Scripta quædam veterum potissimum Astrologica.
- §. 4. Post Reformationem Logica & Metaphysica.
- §. 5. Physica.
- §. 6. Medica.
- §. 7. Ad historiam naturalem pertinentia.
- §. 8. Oeconomica.
- §. 9. Mathematica.
- §. 10. Moralia & Politica.

SECTIO V.

De studio Islandorum Juridico, Et Scriptis eo pertinentibus.

Membrum. I.

Scripta exhibet Juridicæ ante Reformationem.

- §. De primis Legum patriarum conditoribus, primæ-
voque Juris studio, imprimis civili.

§. 2.

CONSPECTUS.

- §. 2. Continuatio prioris, & de Legibus & Constitutionibus Ecclesiasticis, ut & Scriptis aliquot eo pertinentibus.

Membrum. 2.

Scriptores Juridicos post Reformationem exhibet.

- §. 3. Syllabum exhibet Scriptorum Juridicorum.

SECTIO. VI.

De Studio Islandorum Theologico, librisque Theologicis.

Membrum 1.

Statum Literaturæ Theologicæ ante Reformationem sistens.

- §. 1. De fati studii Theologici, primis post introductam Religionem Christianam seculis.
§. 2. Recensentur Scripta Theologica usque ad Reformationem.

Membrum 2.

De Scriptis Islandorum post Reformationem Theologicis.

- §. 3. Introductio generalis.
§. 4. Adferuntur Sacrarum Pandectarum editiones, Versiones & Compendia edita & inedita.

CONSPECTUS.

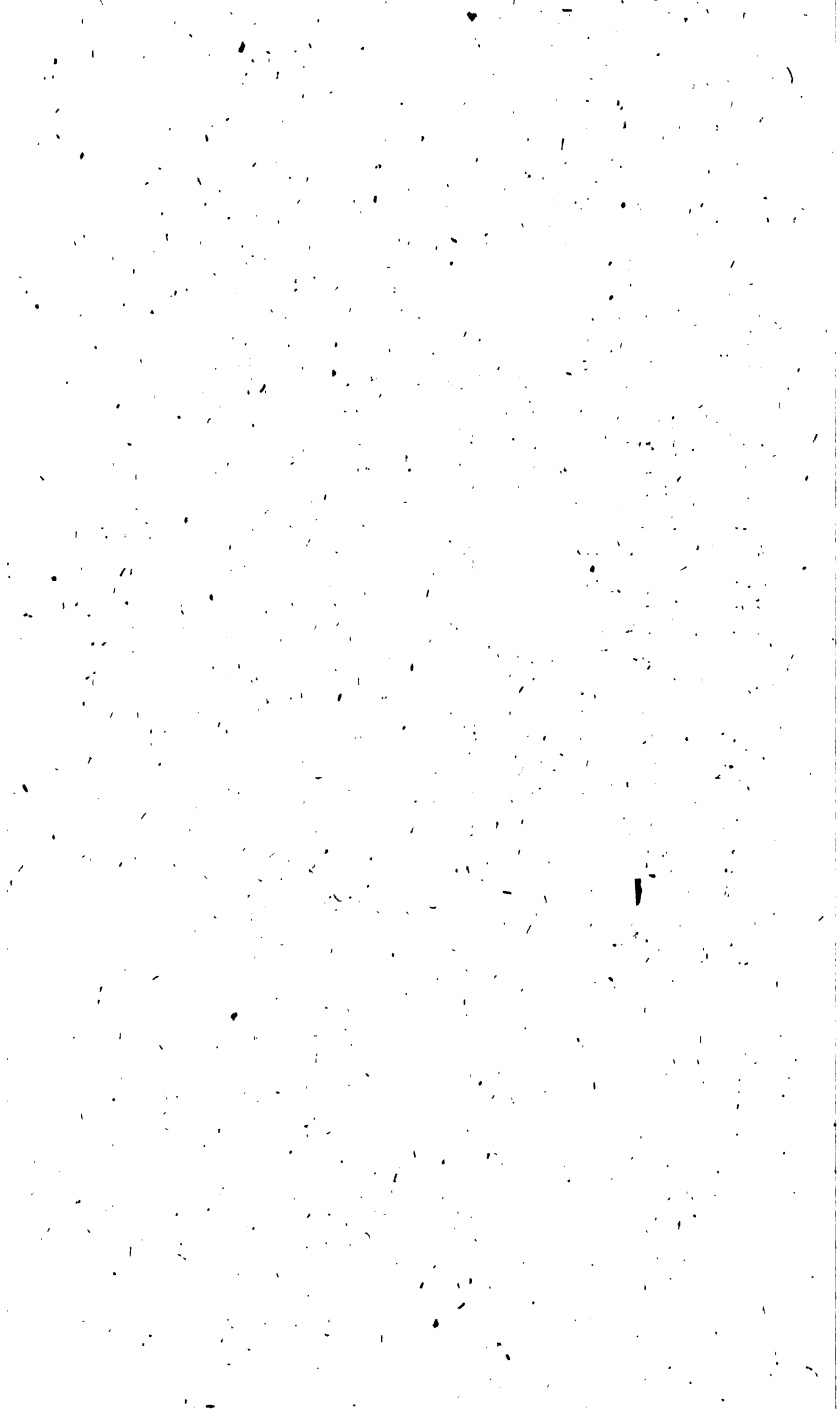
- §. 5. Catechismi B. Lutheri editiones & in eum commentarii, itemque libri articulos fidei explicantes.
- §. 6. Textuum Evangelicorum anniversariorum & pericoparum ex Epistolis desumptarum Expositiones, editæ & ineditæ.
- §. 7. Homiliæ, quæ historiam Passionis Salvatoris nostri illustrent & explicant.
- §. 8. Conciones in Textus Biblicos miscellaneos, in specie funebres.
- §. 9. Libri precum.
- §. 10. Sistuntur Libri Theologici varii argumenti, maximam partem Ascetici, editi & inediti.

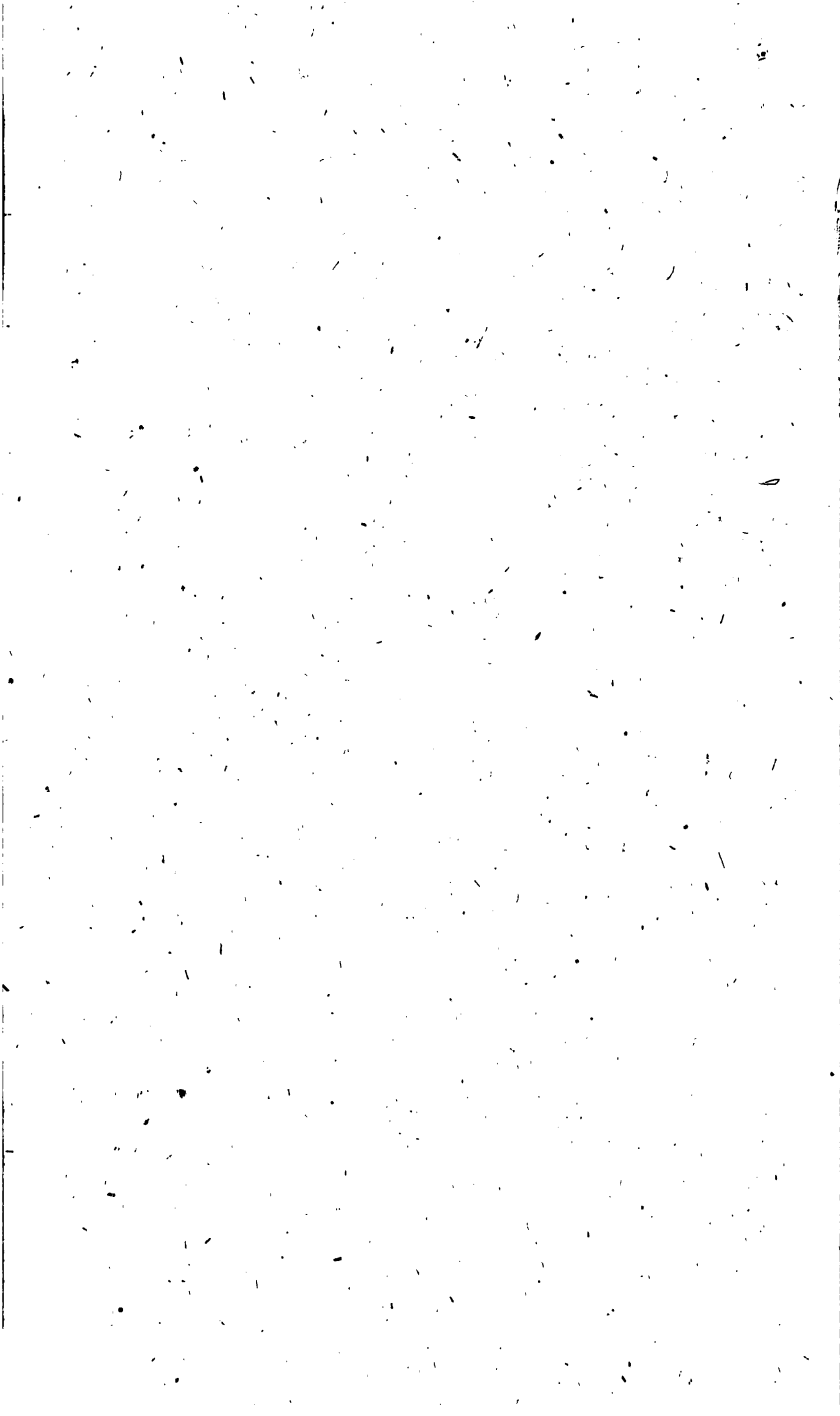
Errores

typographici ita corrigendi:

P	ag.	lin.				
—	18	3	colleqvio	l.	colloqvio	
—	—	18	λεξεως	—	λεξεως	
—	—	28	titerat	—	Literat.	
—	19	3	tribunt	—	tribuunt	
—	—	10	αυθεντια	—	αυθεντια	
—	29	—	ult. expicationes	—	explicationes	
—	30	29	Disqvitionem	—	Disqvistionem	
—	60	1	Hexaëmerii	—	Hexaëmeri	
—	64	22	Kirkubænsis	—	Kirkjubænsis	
—	64	30	1990	—	1690	
—	69	20	1886	—	1686	
—	91	12	Hafnensi	—	Hafniensi	
—	93	8	Latinae	—	Latinos	
—	103	5	eqvitio	—	eqvitis	
—	—	19	Jabannis	—	Johannis	
—	113	4	Hraldi	—	Haraldi	
—	115	13	Biörnone	—	Biørneri	
—	131	23	Ecclesia	—	Ecclesiæ	
—	133	15	Anallium	—	Annalium	
—	137	27	Hiftariam	—	Historiam	
—	138	15	laudata	—	laudato	
—	—	26	prognatus, Logicam	—	prognatus, qvi Logicam	
—	169	10	Icbthyologiam	—	Ornithologiam	
—	179	4	Colloqvium	—	Colloqvium	
—	187	7	operola	—	operose	
—	198	24	gentiliorum	—	gentilitiorum	
—	205	15	Ædipus	—	Oedipus	
—	226	21	Godof. Heft.	—	Heft. Godofr.	
—	238	18	perjurus	—	perjuriis	
—	245	6	Ædipum	—	Oedipum	
—	250	25	Hebræos	—	Hebræas	
—	251	7	Judicorum	—	Judicium	

SCIAGRAPHIÆ
HISTORIÆ LITERARIÆ
ISLANDICÆ
PRIMÆ LINEÆ.

SECTIO I.

De studio Islandorum Philologico, & Scriptis eo pertinentibus.

§. I.

Cum vox. quæ a Philosophis articulata audit, nos homines a brutis utcumque distingvat, ejusque beneficio animi nostri sensa exponere liceat, idque ut perspicue, ut recte, ut copiose, ut ornate tandem fiat, in nobis aliquatenus situm sit; is qui parum interesse putat diligentem & exquisitam eorum tractationem, quæ Philologiam spectant, ad veram doctrinam humaniora studia & communem utilitatem, vehementer errat; Sermone enim, modo rite intelligatur, cogitationum interprete, egregioque societatis humanæ vinculo, & quæ ignoramus discere, & quæ scimus alios edocere possumus: Interim licet linguarum ea

fit conditio, ut una perfectior altera, hoc aliove respectu non de nihilo existimetur, nulla tamen adeo perfecta est, quamdiu idēis diverso modo subnatis inservire, variisque rerum minutiis aut subtilioribus distinctionibus per terminos exprimendis respondere aut satisfacere debent, communi usu adhibita vocabula, quoniam sterilitatis cujusdam & inopiæ ab Oratoribus, Poëtis & Philosophis postulari queat; unde gentes plerasque, certe politiores, operæ plurimum tum in vernacula excolenda, tum exoticis, (iis etiam quæ mutæ quibusdam salutantur, ut hodie sunt lingua Ebræa, Græca & Latina) distincte proponendis & explicandis consumfisse eo certius affirmare liceat, quo plura exstant hujus rei testimonia, & instituta lingvis, utpote scientiarum vehiculis, nunc, ut olim, expoliendis Sodalitiis. Si oculos converto ad meos *συνπατριώτας Islandos*, certe, ut cæteris scientiis, ita lingvis, tum patriæ, tum exoticis, haud modicam navasse operam, mecum, ut mea fert opinio, confitebitur, qui ad ea, quæ sequuntur, attendit.

§. 2.

Priusquam vero ad specialia nos demittimus, lingvæ patriæ, (quæ Danica quondam appellata, Scandinaviæ partique Angliæ communis) rationem primum habentes, in genere notamus, hanc lingvam una cum Norvegis, qui hanc insulam maxima ex parte Seculo IX. & seqv. occuparunt, sedes heic suas fixisse, satis, quantum conjicere licet, puram, &, primis post introductionem Religionis Christianæ exercitium Seculis, aviris doctis & critices non expertibus, raro aliarum, quæ Septem eo tempore subjacebant trionibus, nationum

num exemplo, cultam, quinimo hoc & duobus proxime præcedentibus Seculis, ut a prima sua puritate, ob inita cum exteris commercia, & commune illud nimiumque sæpe serpens exotica, in rebus vel levissimis imitandi cachoëtes nonnihil degenerare videbatur, quod varia tum edita tum inedita, conterraneorum opera inferius adducenda testatum facient, si non pristino nitori & puritati redditam, certe propius accedentem, unde hodieque in patria nostra parum aut minimum, si rem generaliter expendaris, & ejus fata cum fati exoticarum plerarumque lingvarum contuleris, immutatam superesse, quamvis & suas in Quadrantibus Insulæ, rariores tamen, dialectos, nonnullasve in ore vulgi, quæ veterum auctoritate minus stabilitæ sunt, anomalias agnoscat, & quasdam temporum lapsu voculas peregrinas adsciverit.

Scio hinc quosdam de iniqua indignaque Danicæ Lingvæ in patriam meam illatæ primum incorruptæ, sed temporum lapsu & inito cum exteris, etiam illa, cui nomen primitus debuit, nationibus commercio fœdatæ, imo, extrema propemodum agentis, fatorum serie conquæri, vix hodie cum dentur, qui sine vitiis scribant, nedum loquantur eam inquilini, & in carminibus veterum explicandis operam suam vel frustra collocent vel ineptiant potius. Sed bonos istos viros nonnihil hallucinari, pauca, quæ adferam, veteri nostratium lingvæ excolendæ monumenta, a conterraneis adornata, non tantum fradebunt, sed quod libri prosaici, quinque retro Seculis & quod excurrit, exarati, abs tantum non omnibus etiam indoctis intelligantur, lectitenturque,

& libri, imprimis Theologici, plerique hoc & præterlapso Seculo confecti, quotidie terantur, qui, si non ubivis ad elegantiam veterum quorundam historicorum exsurgant, certe cum fructu legi & audiri potuisse a conterraneis meis ante sexcentos annos natis, ob summam, dum utrasque temporum periodos, & scripta, iis fere coæva, contulero, & dictionis, phrasum & constructionis paritatem, nullus dubitaverim: Sed quantum sedula librorum lectio faciat ad sermonem efformandum, juxta mecum quotus quisque est, qui non intelligat? Multos vero in communi sermone veterem elegantiam, tersam illam & limatam, quam quædam monumenta præ se ferunt, ubivis exprimere, tantum abest ut contendam, ut potius voces & phrasas peregrinas quibusdam in locis, ubi commercia nimirum cum exteris potissimum exercentur, in quotidianum, non vulgi tantum, sed eorum, qui supra vulgus sapere putantur, irrepere sermonem merito dolere sibi videantur studii antiquarii hyperaspistæ & admiratores. Porro: veterum carmina quod attinet, rariores esse concedo, qui nonnulla eorum rite enodaverint; id quod mirum haud quaquam existimo, cum is sit poëseos Islandicæ genius, uttricas & innumera fere artificia admittat, & in iis construendis, animique sensus non raro celandis præstantissimorum ingeniorum sese diversis modis exercuerit solertia, quos verborum mæandros vel doctissimi nostratium, artis parum gnari, vix ac ne vix quidem assequuntur; adde quod pleraque veterum monumenta, imprimis poetica, scribarum, quos prior & posterior ætas tulit, cura minus

minus diligens & incitia ad nos multum in modum depravata transierit: quinimo, quod non minus ac veteres etiam nostra ætate florentes poëtæ, synonymis, phrasibus & perplexis ex Mythologia Eddica petitis circumlocutionibus, nec non allegoriis & allusionibus, ex vetustissima partim historia, partim religione gentili deductis, animi sensa obscurare soleant, adeo ut vel Oedipo, artificii puta callentissimo, sit & fuerit opus conjectore. Fateor, nec hoc dissimulandum est, in veterum monumentis, imprimis autem in Legibus antiquissimis & Edda, quasdam occurrere voculas, a plebejo usu remotiores, interpretum cruces, & non nisi rerum oppido peritis intellectas, etiam ex hodierno Danorum Dialecto, affiniqve Germanica, nec non Latina & Gallica Lingva, quasdam sed paucas, in actionibus imprimis forensibus, adoptatas, & nonnullis, præfiscine dixerim, nimium adamas: Sed num idem puritati nostræ lingvæ, a compluribus tum libris in publicum editis, tum tersis & suggestu habitis orationibus, communique plurimorum usu servatæ plus in genere derogabit, quam Romanorum (qui & obsoleta, etiam cum ætas ex præstantissimis metallis denominata summos dicendi artifices, & classica cultioris styli exempla protulit, fastidiebant, vocesqve & phrasas a Græcis vel integras civitate sua donare, vel suæ lingvæ accommodare non dedignati sunt, certis vocibus & vocum formulis imperitæ plebi relictis) exoticarum vocum usus, & ubi opus erat *ορομαζωτικῆς* castigatissimo dicendi generi, aliis judicandum relinquere, si hæc lis nondum perorata sit aut di-

reſta, quam meum interponere iudicium malim, qverelas, nonnihil, me iudice, præmaturas qvorundam, certis rationibus inductus, obelo tantum hoc loco, notaturus.

§. 3.

Ubi in ſcriptis Philologicis recensendis, ac primo quidem, quæ linguam Islandicam concernunt, verſamur, nomina rerum agmen nobis ducunt, adeoque *Lexicographi* primum, nempe qui Vocabularia Islandica conſcripſerunt, in ſcenam prodeant; quorum, ratione temporis habita, non ſine laude primus nominandus eſt vir doctiſſimus & clariſſimus *Mag-nus Olavius* (a), qui *Specimen Lexici Runic* adornavit, quod poſt obitum auctoris à Celeberr. Danorum Polyhiſtore Elao Wormio editum fuit Havniæ in Fol. Anno 1650. Excipit hunc *Gudmundus Andreae*, qui adornavit *Lexicon Islandicum*, poſt mortem auctoris (b) editum, Viri Nobiliſſ. & Conſultiſſ. Petri Reſenii auſpiciis Havniæ in 4. 1683. quibus addere, ſi libet, licet *Monosyllaba Islandica* per *Johannem Johannis Rugmannum*, Antiqvarium apud Svecos Islandum, edita 1676. (al. 1666.) (c) quo & pertinent *Gloſſaria*, quæ ſuis de Baptismo & cognatione Spirituali Diſſertationibus nec non *Landnamabok* ſ. libro originum Islandiæ Haſn. 1774. edito, Doctiſſ. *Joh. Olavias* Hypnoneſio-Isł. ſubjecit, & denique *Indices Vocum & loquendi formularum* in *Kriſtni-Sagam* & *Gunnlaugi Vermilingvis Vitam* a Dno *Johanne Finnæo* maxima ex parte adornati; quibus jungendus ſimilis argumenti *Index in Jus Eccleſiaſticum Islandiæ Thorkako - Ketillianum* a *Grimo Johannis Thorkeino* cum eodem editus.

Inter

Inter *Inedita* referri possunt: 1) *Lexicon Islandico-Latinum* Mag. *Joh. Arnæi*, Episcopi Skalholtensis, quod multo prioribus locupletius commodo juventutis scholasticæ destinaverat, quod & manibus alumnorum scholæ Skalholtiinæ, cum *ibi* agerem, terebatur. Unum ejus apographum Hafniæ in Bibliotheca illustribus *Langebeckii*, alterum, quod Dn. *Troilius* exscribi curavit, in Svecia extare, & denique tertium nuper in Angliam translatum esse accepimus. Cetera opus est tantum affectum.

2) *Lexicon Islandicum Gudmundi Olavi*, apud Svecos Antiquarii, cujus mentionem facit celebr. Dallin in Dissert. de Antiquariis Sveciæ.

3) Compilavit porro *Lexicon Isl. Johannes Olavius* Grunnavicensis indefessus Antiquitatum Studiosus, qui vocum veterum & poetarum, præ reliquis, rationem habuit: Præiit illum pater *Olavus Johannis* fil. Pastor primum Cathedralis Skalholti, & deinde Stadenfis in Grunnavik, fato functus 1707. qui Vocabula incipientia ab A. in formam Lexici collegit. Summam verò patriæ lingvæ, in derivatis & compositis fecunditatem ostendit Dn. *Einarus Halfdani* (verbi Dei Minister ad Cænobium Kirkebajense, & Normarchiæ Skaptafellenfis Præpositus, qui ob. d. 17. Martii 1753.) in Commentario Msc. ad Verbum *Eg-ber* (fero.) Huic merito jungi debet *Johannes Finnæus*, Ecclesiastes Skalholtensis & Dioeceseos Skalholtensis Præpositus generalis, qui annis 1767-1770. dum in Islandiam morabatur *Lexicon Islandicum* convasare coepit, primasque literas A. B. & D. absolvit, quarum specimen exhibent voces *bord* & *ek dreg*, quas in indicem Vocum ad *Gunnlaugi Orms-tungæ vitam* autor inde transtulit. Præpositus *Hior-teifus Theodori*, indicem, in Nucleum latinitatis *Islandicum* concinnavit, sim lemque in *Verba Stephani Pauli*

us Jacobi Conrektor Skalholtensis, quem etiam ad modum Præpositus Gullbringensis *Gudlaugus Thorgeiri Weismanni* Lexicon Islandice vertere aliquando coepit, quod quousque perduxerit nobis non constat.

- (a) Fuit primum 1621. Rector scholæ Holanæ, & 1622. Pastor Laufasinus, donec Anno æt. 63. completo post natum vero Christum 1636. d. 22. Julii diem obiret supremum. Conf. *Worm*, Lex. Lit.
- b) Curriculum vitæ ipsius exhibet *Resenius* in Præf. ad Lexicon.
- c) Præcipua vitæ ejus momenta prosequitur Exc. & Celeberr. *Dallin* in Dissert. de Antiqvariis Svecorum insertâ Biblioth. Lübec. Vol. 11. pag. 332. 333.

§. 4.

Porro, cum Vocabula multa, quæ vel in desuetudinem abierunt, vel obscuritate quadam laborant, vel de quorum etymo dubitari possit, in antiqvīs Legum Codicibus, & speciatim Codice Legum Islandicarum, Magno Norvegiæ Regi, Legum Emendatori dicto, adscriptarum, occurrant; in iis explicandis operam suam ex professo posuerunt 1) *Bardus Gislaui* in Commentario suo de obscuris Legum terminis & dabiis casibus. 2) *Gislavus Johannis* Melrackadalenfis, & 3) *Biørno Johannis* Skardzaënsis in explicatione Terminorum legis antiqvorum, 1626. ad finem perducta. (a) Hunc vero laborem aggressus est majore

re doctrinæ & librorum apparatu *Paulus Joh. Widalinus*, (b) cujus *Archæologiam* Juridicam compendiiis constantem dissertationibus (quarum centuriam ad manus habui) præclarissimum opus, & varia eruditione refertum (quamvis nec ad umbilicum perduxerit, nec ultimam eidem manum imposuerit b. auctor, vastam lectionem judicii dexteritate commendans) magis circa Philologiam antiquam versari quam jurisprudentiam forenses recte monet Nobiliss. & Consultiss. borealis & occidentalis Islandiæ Nomophylax Dn. *Sveno Sölvius*, in præfamine ad suum *Juris Islandici Tyronem*. Laudatæ Archæologiæ s. Glossarii ἀνοσπασματὰ quædam publici juris facta sunt & inserta *Joh. Arnasonii* Historiæ Introductioni Processus Islandici; ut *commentationem de lingua Danica*, quæ eo pertinet, ad calcem *Gunnlaugsfægæ* editam, taceam. Singulares exstant Tractatus *Eyulfi Johannis* f. Parochi Vallensis de vocibus: *Fiörbaugr*, *Bondr*; ut & plurimum, qui certam quandam Voculam sibi illustrandam sumserunt, quos hic prætereo.

(a) *Libellum etymologicum* lingvæ Islandicæ ab eodem *Biörnone* elaboratum, naufragio periisse, sed O. Wormio missum, testatur *Thorlacus Skulonis* Episc. Hol. in Epistola ad Wormium d. 3 Septembr. A. 1636.

(b) *Paulus Johannis Widalinus*, doctissimi *Arngrimi* de filia nepos, tyrociniis in schola Holana positus, Academiam Havniensem salutavit an. 1686. eidemque triennio elapso, postquam Examine Theologorum publico fuit defunctus, valedixit, Anno 1690. Rectoratum Scholæ Skalholti-

holtinæ adiit, & eundem ad annum 1697. gessit, quo anno (*) Choronomus Dalensis, Nomophylaxque Islandiæ orientalis & meridionalis designatus constituebatur. Anno 1702. ab augustissimo Rege Friderico IV. (gl. mem.) jubetur una cum celeberr. *Arna Magnæo*, Profess. & Archiv. Regio, varia negotia patriæ utilitatem promotura suscipere, & speciatim villarum & prædiorum totius Islandiæ, canonibus & accidentiis ejuscunque villæ notatis, designationem vel matriculam conficere, eo demum labore anno 1714. defunctus. Nomophylaxis officium adiit laudatus Widalinus anno 1705. & in Comitibus, quæ Thingvallis ad annum Öxaraa quotannis celebrantur, sexagenarius obiit d. 18 Julii, anno currentis seculi vigesimo septimo, insignis sui temporis Jurisconsultus, Antiquarius & Poëta.

§. 5.

Onomasticorum Islandicorum præcipui compilatores sunt *Otto Ottonis*, Pastor Stadenfis in Grindavik per 15. annos, deinde Reynevallensis ad annum 1642. vivis exemptus anno 1649. Medicus & Poëta clarus, cujus *Onomasticon* ejusdem pronepos laudatus *Eyulfus Johannis* adauxit. *Onomasticon Pauli Joh. Widalini*, quod viginti abhinc annis, possedi, voces
aut

- (*) Choronomus indicat judicem ad primam instantiam, & tributorum simul exactorem, in certa aliqua Præfectura, vernacule *Sýslumadr*. Nomophylax, veteribus Legifer, judicem superiorem, toti vel dimidio insulæ præfectum, vulgo *Lögmaðr*.

aut nomina propria ex genuinis lingvæ maternæ fontibus derivat, cum illud *Ottonis & Eyulfi* ad fontes lingvæ Hebrææ interdum recurrat. Laudati vero Dn. *Ottonis* abnepos *Gudmundus Hugonis*, Pastor Vestmanneyensis, Onomasticon Islandicum nuperrime composuit, ubi in nominum enodatione & crymo a prioribus non raro discedit; Quæ tamen omnia *Johannis Olavii* Grunnavicensis *Onomasticon*, magni satismoliminis opus, haud parum superat. De nominibus propriis & veterum Septentrionalium cognominibus egit Commilito quondam meus honoratissimus, dein Professor Juris in illustri Academia Sorana Regius Dn. *Johannes Erici*, tractatu speciali, qui prodiiit Havniæ 1753.

§. 6.

Quantum Adagia & certæ loqvendi formulæ non tantum in vita civili apud imperitos valeant, sed etiam quantum interspersis, quibus abundare solent, flosculis allegoricis, ironicis & metaphoricis, orationem nostram exornent, detegantque non raro rituum & opinionum veterum fontes, perspexisse comerraneos meos dubitare non sinunt, qui ex illorum numero adagiis & phrasibus elegantioribus vernaculis operam suam colligendis impenderunt. Hos inter *Johannes* (nostratibus *Hannes*) *Thorleivius* qui 1679. Collectionem adagiorum absolvit, & Historici Regii Axiomate (ut mihi relatum) maectatus, Havniam repetere voluit 1682. quo anno obiit (a). Adagia quoque Islandica collegit laudatus *Gudmundus Olavi*, teste Dallino, Dissert. cit. Duumviros autem istos in eodem compilandi genere vicit Dn. *Eyulfus Vallengis*, cujus *Adagiographia Arctica*

3000 circiter adagiis & phrasibus constans, nonnullis centuriis adaucta me penes est. Exstant præterea variae adagiorum Collectiones, tum in soluta oratione, ut *Joh. Olavii Grunnavicensis*, *Olavi Gunnlaugi F. Doctissimorum Eggerti, Johannis, & Magni Olaviorum*, hinc inde excitatorum patris, qui senectutis suæ refugium nactus est apud generum suum Dn. *Biörnnonem Halthoridæm* Bardastrandensis Præfecturæ Præpositum, & *Olavi Bryniolfs*, Ecclesiastis Gardensis in Akraneso; tum in ligata, *Biörnnonis* sc. *Skardsaënsis* & *Joh. Halfdani*: e Schola Holana dimissi, tum denique aliæ minores anepigraphæ, quæ in Catalogo Bibliothecæ Magnæanæ, & passim in patria deprehenduntur.

{a) V. Rostgaardii Biblioth. P. II, Mss. ad No. 1038.

§. 7.

Non vero substitit Islandorum in Lexicis adornandis, adagiis colligendis, Onomasticis conficiendis, & terminis, qui obscuriores sunt, explicandis industria, sed arti criticæ operam suam sine dubio navarunt, e veteribus *Thoroddus* dictus *Runa-Meistari*, c: Grammaticus, quod ei cognomen, ut Saxoni Dano, ob eruditionem & linguarum peritiam imposuisse videtur antiquitas: &, post *Arium Thargilsi* f., Polyhistoris axiomate a veteribus cohonestatum (a), *Olavus Theodori* Valdemari rdi Daniæ Regis aulicus, auctor Tractatus de *Orthographia Islandica*, qui inferi solet Eddæ prosaicæ parti ultimæ. (b) E. Recentioribus vero post introductum Religionis per b. Lutherum repurgatæ

exer-

exercitium, linguam patriam illustrarunt *Sigurdus Stephani*, Scholæ Skalholtinæ Rector *Tractatu de recta lingvæ Islandicæ scriptione* (c), item, antea laudatus *Johannes Olavius Grunnavicensis*, idem thema pertractans. *De divisione vero Vocalium* Doctiss. nostras *Arngrimus Johannis* (Jonas, ut ipse interdum scripsit) *Widalinus*, itemqve de literis Runicis disseruit. (d) *De literis etiam Danorum runicis* brevem Tractatum concinnavit *Thorlacus Skulonis* Episcopus qvondam Holensis (e), pleniorē vero 1732 sub *Runologiae* nomine *Johannes Olavius*, proximelaudatus. *Colloquium Biörnnonis Joh. f. Skardzæensis de Runis* existit in Catalogo Mss. fratrum *Salanorum* quod & nuper videre contigit; *De lingvæ Septentrionalis elementis* Dissertationem edidit Havniæ 27 Aug. 1651. *Runolphus Jonæ* Philof. Mag. Rector primum Scholæ Holensis, dein Christianstadenſis in Scania, ubi fatis cessit 1654. qvi etiam *Grammaticam Islandicam* adornavit, editam Havniæ 1651. & auspiciis G. *Hichesti* Eqv. Angli recusam Oxonii 1689. Alteram quoqve *Grammaticam Islandicam* conscripsit vir ille literatissimus *Johannes Magnæus*, Pastor primum Hiardarholli, deinde Choronomus Strandensis, Celeber. *Arnæ Magnæi* germanus frater, postquam lubricas fortunæ vices sæpius expertus erat, die 7 Octobr. anni 1738. apud filium suum Dn. Snorronem, cætus Hælgafellensis Parochum & vicinorum Præpositum, decessit; *ensuram autem in hanc Grammaticam cum vita autoris Joh. Olavius Grunnavicensis* scripsit. Dictiones denique & loqvendi modos in Orientali & Meridionali Insulæ quadrante, alibi raras & fere inauditas, colloquio, cui Titulus: *Gestr-ok Gardbui*, inseruit laudatus Præpositus *Einarus Halfdani*, quod tamen colloquium ad finem

finem non perduxit, cum in ejusdem adversariis, seu cella penuraria, unde cætera depromsit, multas phrasas vocesque rariores Orientali quadranti tanquam proprias, dicto vero colloquio non insertas, inferendas tamen, si ob ætatem licuerit,prehenderim. Novissime Tractatum de Orthographia Islandica conscripsit *Eggertus Olavi*, patriæ suæ designatus Nomophylax, qui veteris lingvæ & Orthographiæ in opusculis editis, fedulus imitator erat.

- (a) Vid. Addenda Præf. Resenianæ ad Eddam, Thoroddum & Arium conjungit Auctor Tractatus de orthographia Eddæ annexus de literatura Runica bene meritus.
- (b) Hic *Olaus Albus - Poëta (Hvita-Skalla)* dictus, auctoritate *Thordi Kakale* totius Islandiæ eo tempore Præfecti, supremam jurisdictionem nactus est, Nomophylacisquæ officium juxta Annal. adiit 1248. & iterum 1252. v. *Sturl. hist. Lib. VII. Cap. XLIIK. Knytl. Cap. CXXVII. Olaus obiit sec. ann. 1259.*
- (c) V. Biblioth. Resen. p. 318.
- (d) Teste *Resenio* in Præfatione ad Eddam.
- (e) Fuit hic Tractatus in Biblioth. Rostgaard. v. Catal. P. II. Mss. ad No. 1023. ad numerum vero ejusdem Catalogi P. II. 1029. excitantur *Anonymi* cujusdam Islandi *Expositiones Alphabeti Gothici*, it. *Tractatus de literatura transpositoria Islandorum.*

§. 8.

Poësin Islandicam, ut difficilem valde, ita suis gaudere non metrorum tantum generibus plurimis (a), sed flosculis & loqvendi modis propriis, imo mythologia, a Romana illa & Græca diversa, religionem tamen gentilem & ritus priscorum borealium illustrante, doctis jam dudum viris observatum est, fontesque hujus Mythologiæ in utraqve *Edda* monstrari. Merito itaqvè, ubi ad scripta, quæ naturam & leges poëseos Islandicæ tradunt explicantqve, pervenimus, *Eddarum* mentio primùm facienda. Prior variis odibus constat, & communi fere recentiorum consensu *Sæmundo Sigfusso*, quem inter sui ævi Polyhistoras numeravit Seculum XI. & XII. tribuitur, nunc ut auctori, nunc ut compilatori. Hujus *Eddæ* carmina, prout in Exemplari, quod in Regio Holmiæ Archivo reperitur, deprehenduntur, *Joh. Peringskiöldius* Ann. 1701. in *Catalogo Mss. Scand.* illustri *Hichesto* transmissio recenset. Hæc perquam vetusta esse ab incertis auctoribus incertæ ætatis confecta, & post introductum Fidei Christianæ in patriam exercitium a laudato *Sæmundo*, vel alio antiquitatum borealium, qui illa conservari, quam cum Christianismo interire maluit, studiose collecta, & in unum volumen redacta facile crederem (b). Altera *Edda Snorroni Sturlæo* communiter adscripta, a *P. Resenio* edita 1665. cum *Magni Olavi*, Pastoris Laufasini, *Stephani Olavii* Pastoris Vallanensis, & *Thormodi Torfæi* versione, in Sectiones digesta, opus genuinum *Snorronis Sturlæi* non puto, sed Seculo demum XIV. si non concinnatam certe adauctam (c). Hæc absolvitur (α) aliquali introductione ad fontes Mythologiæ Septentrionalis, ubi etiam agitur de migratione

Odini & Asarum in borealia isthæc regna. (β) Hars-Lygi
 five Gilfa-Ginning, Colloquio nimirum inter Odinum
 & Regem Gilfum. (γ) Colloquio inter Bragerum
 Poëtam & Agerum. (δ) Synonymis poëticis simpli-
 cibus & compositis, quæ in antiquissimis Codicibus, in-
 primis Wormiano probantur & illustrantur; quæ pars for-
 te nihil aliud est, quam synonyma poëtica, *Snorroni*
Sturlæo in uno cod. Membr. *Biblioth. Magnæ*
cimelio adscripta, verum majorem in modum aucta,
 ut ex collatione liquet. Adjungi debet his Libellus de
 Poësi Islandica, recentioribus *Skalda* dictus, pars Eddæ
 profecto genuina, a reliquo tamen corpore in editione
Reseniana avulsa: cui præmitti solet *Tractatus* de *Or-*
thographia, de literis, earum numero & potestate,
 de accentu, de dictionibus & ejus octo partibus agens.
 Ipsa vero *Skalda* agit Sect. I. de vitiis Sermonis Bar-
 barismo & Solecismo, de metaplasmis & ejus 14.
 speciebus, & de schemate *ληξeis*, quod 17. species
 in se comprehendit. Sect. 2. agit de Tropo ejusque
 speciebus, atque habetur hic Rhetorica qualiscunque
 Islandica. Sect. 3. de metrorum speciebus agit,
clave metrica Snorronis Sturlæi & ejusdem *Bragar-bot*
 in laudem Haqvini Regis & Ducis Skulonis adornata,
 exemplorum loco ut potissimum adducta, adque finem
 operis conjicienda. Quæ jam circumfertur *Skalda*,
Gunnlaugo Leifi filio Monacho Thingeyrensi a *Biörnone*
Skardzaënsi & Doctiss. Br. *Svenonio*, Episc. Skalh. in
 Observationibus ad iterat. Danicam *O. Wormii*, sed
 minus recte adscribitur, cum personas nominet *Skal-*
da, infra ætatem *Gunnlaugi* florentes; potius Codici
Eddico Wormiano, quæ *Snorro Sturlæus* & *Oláus*
Theodori de *Orthographia* & *Poësi* tradiderunt, a recent-

recentiore quodam inserta sunt. Non tamen penitus
 eam laudem denegaverim *Gunnlaugo*, quam laudati
 Duumviri ei tribunt, nimirum quod aliquid scripserit,
 ad Grammaticam vel prosodiam Islandicam pertinens,
 modo ei, non tribuatur *Skalda*, prout nunc habetur;
 ut nec *Snorroni* appendicem *Eddæ a Sæmundo* captæ
 prorsus abjudicaverim, nec eorum curis & studio in-
 dignum aut incongruum laborem aliquid de Mytholo-
 giis Septentrioni nostro propriis & poësi colligere cen-
 fuerim, modo de *auðnósta* monumentorum, quæ
 hoc adstruant & laudentur ab *Arngrimo Joh. Widakino*
 in Epistola ad D. *Ol. Wormium*, scripta 11 Aug. 1638.
 constaret, & simul concederetur *Eddam prosaicam*,
 prout hodie circumfertur, opus genuinum *Snorronis*
 non esse. Si igitur quædam fides habenda monumentis,
 nescio tamen quibus aut qualibus, quæ laudat *Arn-
 grimus* in Ep. cit. crederem Sæmundum fabulas pri-
 mum in literas retulisse, easque ex vetustissimis Odis
 & traditionibus collegisse, *Snorronem* vero adiecisse
 tractatum superius indigitatum de synonymis poëticis,
 quam tamen conjecturam, ubi aliud & rectius
 edoctus fuero, libenter deferam (d). *Edda a Re-
 senio* edita, ut ultima sui parte destituitur, ita & sæ-
 pissime probationis & exemplorum loco adductis
 carminibus, quæ in scriptis quibusdam Codicibus
 habentur, & non æque completam esse ac eam,
 quæ deprehenditur in Bibliotheca Gwelferbytana Duca-
 li, asserit *William Nicolson* Archidiac. of Carlisle, in
 suo *Englisch Historical-Library* P. 1. p. 139. Cf. *Acta
 Erud.* Lips. m. Jan. 1697. p. 27. seqv. & *Nicolson*
 l. c. P. 1. p. 137-140. ed. 1696. Affundunt insuper
 lucem poësi Islandicæ variæ metrorum claves, quarum
 præcipuæ *Sturlæa* modo laudata metris vel potius car-

minibus C. constans, & *Lopti Guttormi*, Nobilis Islandi, Christinæ Ottonis filiæ dicata *clavis*; *Mariona* denique, sive *clavis* dicata B. Virgini, & in ejus honorem confecta a *Joh. Pauli*, curione Grenjadarstadenfi. Recentiorum sunt *claves metricæ Thorsteni Magni Hælenfis*, *Gudmundi Olavi*, *Thorlaci Gudbrandi*, *Bernhardi Olavi*, *Joh. Gudmundi*, Parochi ultimo Reykiadalensis, cæterorumque. Prætereo jam poetarum, quorum feracissima fuit Islandia, in primis borealis, multitudinem, qui aliud velut agendo nitorem poësi patriæ conciliarunt; inferius ex parte commemorandi (e). De poësi Islandica brevem quidem sed egregium Tractatum conscripsit *Gudmundus Hugenis* (f), verbi Dei apud Vestmanneyenses hodie Præco, idem quoque saxum antea non sine laude volverunt *Magnus Olai Laufasius*, & *Thorlacus Skulónius* Episcopus.

(a) Metrorum & Carminum variationes in lingua Islandica quam plurimas adhibere licet, & scio ex superstitibus antiquioris ævi monumentis ultra C. metrorum species numerari: Sed triplo vel quadruplo majorem numerum variationum metricarum sine dubio deprehendet, qui recentiorum temporum poemata diligenter perlustraverit.

(b) Postquam hæc scripsi, commode mihi in manus venit vita Sæmundi Sigfusini, a Doctiss. A. Magnæo conscripta, cujus verba, cum meæ sententiæ faveant, & rem fusius exponant, non possum non huic loco inferere: „ Sæmundum (verba sunt A. M.) odas hæc composuisse antiquitates mihi visæ similiter tacent; nec verisimile „ est,

„ est, Eddæ Snorronis, ut vocant scriptorem il-
 „ las tanquam ignoti auctoris, contra suam
 „ aliorumque veterum consuetudinem, qui poeta-
 „ rum potius quam carminum nomina, ubi de
 „ utroque constat, adducere solent, allegasse,
 „ nisi earum artificem ignorasset, quem, si Sæ-
 „ mundus fuisset, nescire vix potuit, nempe
 „ 180- circiter annis illo tantum posterior, quo
 „ temporis intervallo antiquitatum studia in Is-
 „ landia maxime floruerunt. Sæmundo itaque
 „ longe verustiores esse oportet, quamvis de stu-
 „ penda, quæ eis adscribitur antiquitate, meri-
 „ to dubitetur, cum *Resenii* & *Runolfi* argumen-
 „ to simili jure includi possint *Völu-spá* brevior
 „ (alias *Hyndlu-liod*), *Fafnis - mál* vulgo dicta,
 „ *Vafthrudnis - mál*, pluresque harum odarum,
 „ nunc expressis nunc suppressis nominibus, in
 „ iisdem fabulis aliquoties citatæ; quarum tamen
 „ prima dedicata est, (ut ipsa ostendit) Ottaro
 „ Stulto, qui, si Originibus Norvegicis fides,
 „ a Noro, Norvegiæ Eponymo, septimo gra-
 „ du descenderat.“ Et nonnullis interpositis
 „ pergit celeberr. Auctor: „ Secunda recensitarum
 „ odarum colloquium est inter Serpentem Fof-
 „ nerum & ejus occisorem Sigurdum, qui se-
 „ cundum Thorgilfi Plagipedis vitam, alias
 „ Floanorum Historiam, Sigmundi Odini abne-
 „ potis filius erat, quas genealogias, quamvis
 „ ego pro incertis habeam, antiquos tamen mag-
 „ ni fecisse constat. Tertia dictarum odarum,
 „ sermones quidem Deorum tanquam ex eorum
 „ ore fluentes, refert, sed rebus, quas recenset
 „ se juniorem esse eo simul prodit, quod omis-

„ sis quandoque illorum effaris ad historicas nar-
 „ rationes transeat, ut: *abiit Odinus; intravit*
 „ *Odinus*, & similia; quæ verba non ipsi Odino,
 „ sed acta ejus celebranti, tuto adscribenda viden-
 „ tur, qualia & in ipsa *Völu-spá*, & memora-
 „ tarum odarum plurimis passim occurrunt: Non
 „ itaque existimandum Eddæ Auctorem carmina
 „ hæc tanquam a Diis citata adducentem, ea
 „ Deorum ore fusa aut Diis antiquiora credidisse,
 „ sed potius ut se vetustiora in fabularum
 „ poëticarum stabilimentum ipsum allegasse
 „ statuendum est. Quod autem ad Odas
 „ *Háva-mál*, *Grimnis-mál*, aliasque sola Deo-
 „ rum effata continentes attinet, eas ab ipsis Diis
 „ compositas esse, inde statim concludere non pos-
 „ sum, quod illos in prima persona locutos
 „ inducant, magis quam Danorum & Svecorum
 „ Reges chronica Rhythmica Danica & Svecica,
 „ quæ eos simili modo repræsentant. Verisimi-
 „ lius mihi videtur, memoratas Odas Prosopoeiam
 „ continere, Deorum personis ab alio longe re-
 „ centiore affectam, quod in pluribus veterum
 „ carminibus forte observandum, quæ scriptores
 „ etiam antiqui talibus locutionibus decepti, iis,
 „ de quibus agunt, tanquam auctoribus adscrip-
 „ serunt. Neque hanc sententiam evertit, quod
 „ *Resenius* Prolegom. in Edd. Isl. & in limine
 „ Carminis *Háva - mál* scribit, illud nempe in
 „ solenni convivio, cum Odinus apud Gilsonem
 „ Sveciæ Regem hospitaretur, tanquam pro
 „ festivo delectamento recitatum esse, Nec quod
 „ ipse Eddæ Auctor, a *Resenio* verbis paululum
 „ discrepans, Gilsonem Sveciæ Regem sub
 „ Gang-

„ Gangleri persona a Diis exceptum hæc carmina
 „ fuisse tanta accuratione memoret, quanta Fe-
 „ niam & Meniam carmen *Grotta-Saung* in mo-
 „ lendino Frothonis composuisse, perhibet, quod
 „ si diligentius examinetur, antiquitatem Fro-
 „ thone seqviorem statim prodit. Tutissime ita-
 „ que credi autumo, eddicas hæce, ut vocant, odas,
 „ a Deorum cultoribus, imo, ut consultissimus
 „ antiquitatum iudex *Bartholinus* Antiqv. Dan.
 „ p. 192. statuit, diversis temporibus ab diversis
 „ in eorum laudes compositas, ac postea, cum
 „ Religio Christiana literarum notitiam secum in
 „ Islandiam invexisset, ab aliquo, antiquitatum
 „ studio, ex ore hominum, istas memoriter
 „ tenentium excerptas, & ne perirent, in librum
 „ congestas esse, qui, quisnam fuerit, antiqui-
 „ tates alto silentio prætereunt.“ Hæc *A. Mag-
 næus*, qui Sæmundo hanc odarum Eddicarum
 collectionem abjudicare videtur, ibidemque *Gud-
 mundi Andreæ* sententiam refutat, quod Sæmun-
 dus Latinam Literaturam primus in Islandiam
 introduxerit, & quod Edda e Runica literatura
 in vulgarem transcripta fuerit.

(c) Veritatem hujus rei accurate pensitarunt, qui
 hic consuli merentur, auctores relationum de
 libris novis Danicis pro Ann. 1756. mensis Maji
 in Recensu Mr. Mallets Monumens de la Mytho-
 logie & de la Poësie des Celtes.

(d) Libet quasdam Observationes B. *Arnæ Magnæi*
 Prof. in Acad. Havn utpote antiquitatum nostra-
 tium peritissimi ex Commentario ejus in Schedas

Ariti polyhistoris nondum edito desumtas, licet
 prolixiores, apponere: „offert sese (ita Celeberr.
 „ *Magnæus*) Edda, ut hodie vocant, Snorro-
 „ nis, quæ cum a nonnullis Sæmundo itidem
 „ adscribatur, paucis hic excuti meretur. *Arn-*
 „ *grimus* quidem Crymog. pag. 82. illam Snor-
 „ roni Sturlæo adscribit, quem sequuntur *Wor-*
 „ *mius* in Præfat. Chron. Norveg. Snorronis,
 „ & in Syllabo Auctorum ante Lexicon Runicum,
 „ *Stephanius* Notis in Sax. p. 93. *Resenius* in In-
 „ scriptione Eddæ Islandorum a se editæ, ubi
 „ 1215. præter ceteros tradit Prolegom. in
 „ eandem Eddam Isl. & Præfat. ad Carmen Vo-
 „ lu-spá ed Havn. 1673. & Lexic. Isl. *Gudm.*
 „ *Andrææ*. Ipse tamen *Arngrimus* in Epistola
 „ quadam, a *Resenio* in Prolegom. ad Eddam Isl.
 „ allegata ejusdem auctorem facit Sæmundum
 „ Multifcium, varia, ut credere par est, rela-
 „ tione distractus. — Talium traditionum non
 „ ignarus *Stephanius*, Notis in Saxonem p. 136.
 „ scribit, nonnullos Eddæ auctorem facere Snor-
 „ ronem Sturlæum, alios Sæmundum Frode.
 „ — Non multum prodest vulgares Islandorum
 „ opiniones, quæ dictam Eddam hodie non Sæ-
 „ mundo sed soli Snorroni attribuunt, heic an-
 „nectere, dum vetustiora desint testimonia,
 „ præcipue cum tam de hoc, quam de illo, quæ
 „ Eddæ auctore dubitari possit. Ut autem ad rei
 „ veritatem propius accedere detur, monendum
 „ est, trinas hujus generis membranas, quæ
 „ chartaceis Exemplaribus originem dederunt, ho-
 „ die inveniri. Harum una ex Islandia olim in
 „ Daniam, ac e Dania in Sveciam iterum trans-
 „ lata,

„ lata, Academia Upsalienfis Bibliothecam nunc
 „ ornat, de qua videatur *Loccenius*, Not. ad
 „ Hist. Svec. ed. Upsl. 1662. p. 3. *Hadorphius*
 „ de Apographo Donationis Testam. Comitis
 „ Magni de la Gardie Num. XI. *Verelius* Not.
 „ in Hist. Hervöræ p. 187, Alteram Upsalensi
 „ paulo locupletiore (v. Rudb. Atlant. p. 693.
 „ & Barth. Antiquitt. Dan. p. 325.) ante memo-
 „ rati Bryniolfi Svenonii dono possidet Rex Da-
 „ niæ. Tertiam ipse possideo, quarta sui parte
 „ prioribus auctiorem, illa scilicet, quæ sub
 „ Skaldæ nomine ab Ol. Wormio in Literat. Ru-
 „ nica sæpius allegatur. Hanc Codicis Wormia-
 „ ni partem cum recentiores Islandiæ antiquarii
 „ in reliquis binis Codicibus abesse viderent,
 „ singularem tractatum esse crediderunt, & ideo
 „ diverso ab Eddæ Auctore scriptori assignarunt. —
 „ (*Olaus Hvita-Skálld* & *Snorre Sturlæus* de arte
 „ poëtica quidem scripserunt; quorum tractatus
 „ sed mutilos in membrana possideo, & Olai
 „ certe est gnome illa Waldemari puta Ildi
 „ Hæc omnia postea compilavit, is, qui Codi-
 „ cem Wormianum exaravit, multaque de suo
 „ addidit in principio & fine.) - - - Hanc
 „ sæpe dictam Eddam locupletiore olim exti-
 „ tisse volunt *Stephanus* in Not. in Sax. p. 16.
 „ ac ibidem ab eo allegati *Magnus Olai* & *Bry-*
 „ *nolfus Svenonis*, quorum primi hæc sunt ver-
 „ ba: *Imprimis eum* (Saxonem) *aliam Eddam,*
 „ *antiquiorem videlicet, & fabulosis narrationi-*
 „ *bus instructiorem habuisse eam, quam hodieque tan-*
 „ *topere suspicimus & admiramur, nullus ambigo.*
 „ Scilicet hæc credidit *Stephanus*, eo quod Saxo

„ de Diis multa narraret, quæ in nostra Edda
 „ non inveniuntur. Magni Olai ratiocinium tale
 „ est: *Ex veterum Rhythmis, ut etiam appella-*
 „ *tionibus Asarum nonnullis, ac imprimis Odini*
 „ *Et aliarum denique rerum apparet, aliam fuisse*
 „ *Eddam antiquiorem aut volumen fabularum, ab*
 „ *ipsis Asis confectum aut eorum nepotibus, quod*
 „ *interierit, Et cujus hæc nostra Edda aliquale sit*
 „ *compendium, quia nominum paucissimorum,*
 „ *quæ Odino ex variis casibus indita sunt pluri-*
 „ *ma, ut Edda profitetur, ex ejus fabulis red-*
 „ *di potest ratio, nec etiam plurium quæ ibi oc-*
 „ *currunt, appellationum.* Non minus a Bry-
 „ nolfo periisse deplorantur ingentes thesauri totius
 „ humanæ sapientiæ conscripti a Sæmundo Sapien-
 „ te, Et imprimis nobilissima illa Edda, cujus vix
 „ millesimam partem reliquam nunc præter nomen
 „ habemus, atque id ipsum quod habemus, omni-
 „ no fuisset deperditum, nisi Snorronis Sturlonii
 „ epitome umbram potius Et vestigia, quam ve-
 „ rum corpus Eddæ illius antiquæ reliqua fecisset,
 „ Libere admodum hæc pronunciarunt Viri
 „ Eruditissimi, opinione illa inducti, quod sep-
 „ tentrio longe ante Christiani dogmatis pro-
 „ fessionem libros hahuerit, quam ex sinceris
 „ antiquitatibus adstrui posse valde dubito: Con-
 „ trariam potius sententiam, nempe sep-
 „ tentrionales ante Christianam Religionem huc
 „ inveciam, ne literas quidem (Runicas excipio)
 „ novisse, utpote non levibus argumentis proba-
 „ bilem, pluribus, si loci angustia concederet,
 „ defensurus. Relationum autem non scripta-
 „ rum, quas de rebus tam poëticis quam histo-
 „ ricis,

„ ricis, sedula calluit antiquitas, bonam partem
 „ interisse, earumque multas ad Saxonem per-
 „ venisse, quæ nos hodie latent, nemo nisi in
 „ Antiquitatibus cæcus, & in Saxonem iniquus
 „ negabit, fabulas vero poëticas, scriptis antea
 „ comprehensas periisse, facilius dicitur quam
 „ probatur. Vixere quidem in Septentrione
 „ ante Christiani nominis & Literarum notitiam
 „ non pauci poëtæ, quorum permulta carmina
 „ adhuc supersunt, sed qui in operibus suis le-
 „ pore poëtico condiendis, relationes & regulas
 „ omni ævo inter poëseos studiosos memoriter
 „ conservatas secuti sunt. Non itaque sæpe-
 „ dictus Eddæ Auctor aliam Eddam se antiquio-
 „ rem in compendium redegit, ut *Brynolfus*
 „ ereditit, nec *Sæmundinam illam prisam inter-*
 „ *polavit certove consilio ad poësin accommodavit,*
 „ ut loquitur *Stephanus* Not. in Sax. p. 93. sed
 „ magis, artis poëticæ promovendæ cupidus,
 „ omnia, quæ sua ætate existerunt carmina, di-
 „ ligenter lustravit, indeque fabulas poëticas
 „ solerti acumine decerpfit, relationibus poëticis
 „ ad illius etiam tempora demissis, non raro
 „ adjutus; quæ cum sæpius deficerent, non mi-
 „ rum est, si non omnia pro posterorum deside-
 „ rio explicare potuerit: nec diffitendum accu-
 „ ratis veterum carminum lectoribus specilegi-
 „ um adhuc relictum esse, si talibus ingenium
 „ exercere usui esset.“ Quo hanc suam senten-
 „ tiam firmet, exemplum adducit Doctiss. vir ex
 „ Historia Haqvini Grandævi Norvegiæ Regis,
 „ & deinde suam sententiam adfert de significa-
 „ tione vocis *Edda*, quam ab *Odur* (quod primitus
 „ sapien-

sapientiam vel rationem (v. Völu-*spá*), deinde carmen significat) deduxit, relictis *Gudmundi Andree*, *Helvaderii*, *Refenii*, *Magni Olavii* & *Björnönis Skardzaënsis* de erymo voculæ conjecturis.

- (e) Literaturæ suæ Runicæ inferuit Celeb. *Wormius Tractatum Magni Olai de poësi Islandica*, unacum iis, quæ in hac materiâ debuit Dn. *Thorlaco Skutlonio* Episcopo Holensi. Plura de Eddis v. *Suhm Crit. Hist. af Danm.* 2 Bind p. 654-64 & *F. Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. 1.* 203-4 & 209 nec non 23 sqq.

- (f) Danice conscripsit auctor *Tractatum* hunc, ut exteris, imprimis Danis, simplicissimas carminis Islandici ostenderet regulas, & communissima metrorum genera, cum non videret, quibus inducti rationibus præstantissimi Danorum, Svecorum & Norvegorum poëtæ exoticis hodie adeo delectentur metris, cum tot prostent metra in veteri Danica Lingva, quæ his nationibus vernacula quondam fuit, & quibus jam utuntur Dialecti veteris illius lingvæ filiarum loco habendæ sint, unde has matrem sequi & periculum esse faciendum veterum vestigiis, quoad fieri potest, insistendi maluit, quam sese sine necessitate legibus subicere, quas exotica metrorum genera, lingvæ Danicæ minus forte congrua, poëtis nostri Septentrionis imponere solent. Nec credo hoc Tentamen a cordatioribus & lingvæ suæ veris æstimatoribus (imprimis si luculentioribus & ad lin-

lingvæ Danicæ hodie florentis propius acceden-
tibus genium auctum fuerit exemplis) improba-
tum iri.

§. 9.

Qui Antiquitates nostras notis Philologicis & Cri-
ticis illustrarunt præter *Paulum Widalinum*, antea
commemoratum, sunt. 1) Poëta ille felicissimus
Hallgrimus Petrus, Parochus Saurbænsis, qui
commentatus est in carmina quædam in Veterum
Historiis occurrentia. 2) *Biørno Shardzænsis*, qui
Vaticinium Volæ (Völu-spa), *Carmen Brynhildæ* (Bryn-
hilldar liod), & *Höfud-lausr* (Carmen pro redimendo
capite) *Egilli Skallagrimii* explicavit, etiam anno 1641
illustravit Regi Hederico ænigmata olim solvenda. 3)
Einarus Eyolfi cui anno 1695. Nomophylacis borea-
lis & occidentalis Islandiæ demandatæ erant functiones,
pleraque carmina in Regis Olavi Tryggvini Historia
commentario brevi & metaphrasi, pari quoque ratione
carmen Hallmundi monticolæ & *Vafthrudnis-mal* illustra-
vit & explicavit. 4) *Eyulfus Jonæ* Parochus Vallen-
sis nonnulla veterum carmina, & *Hallgr. Petræi*.
Carmen Seculare brevibus illustravit commentariis, qui
& breviusculas Notas in *Historiam Olavi Sancti* & *Th.*
Bartholini Antiquitates Danicas conscripsit, (a) *Mag-*
nus Olavius Laufasensis variorum carminum antiquo-
rem Enodationem vel explicationem reliquit in Biblio-
theca Legati Magnæani adhuc servatam; similiter *Gud-*
mundus Olai haud pauca hujus generis carmina expli-
cuit, ex quibus plurimorum ab *Oddo Monacho* in Historia
Olai Tryggvini adductorum explicationes *Reenhielmus*
ia

in suis ad hanc notis edidit. *Johannes Finnæus* carmina antiqva in *Kristni-Saga* & *Landnamabók* obvia enodavit, quæ enodationes una cum dictis historiis Hafniæ prodierunt. Præ reliquis vero Dn. *Gunnerus Pauli* Præpositus Dalensis & Pastor Hiardarholtenfis non tantum socia cum *Joh. Erii* opera, carmina antiqva in *Gumlaugi Vermilinguis* vita conservata & cum ea edita, sed prætera etiam, in gratiam Sevirorum ad antiquitates Septentrionales evulgandas constitutorum, carmina omnia in *Grettis-Saga*, *Kormaks Saga*, & *Egils Saga Skallagrims sonar* occurrentia, ut & reliqua ejusdem Egillis Skallagrímii poemata, illustravit; ut carmen *Rígs mál*, quod in Edda recentiori, & *Hymiskvidam*, quæ in antiquiori occurrit, & plura ejus generis, & in his omnia carminum antiquorum fragmenta, in Edda recentiori obvia, taceam. Quod porro *Magnus Olavi*, *Stephanus Olavius*, *Thormodus Thorfæus* & *Gudmundus Andreæ* in vertenda & Illustranda Edda præstiterunt, ex *Resenio* addisces, nec me latet quantum olei & operæ in illustranda Edda consumserit & impenderit veteranus studii antiquarii miles, literatissimus ille *Johannes Olavius Grunnavicensis*, qui *clavem metricam Snorronis Sturlæi* a se in linguam Latinam conversam mihi olim monstravit, ut & *Commentarium de Afis* & eorum nominibus Eddicis. Accedit ejusdem commentarius in *Solarliod*, *Voluspa* & *Havamal*, nec non *Enodatio carminum in Grettis-Saga* in Archivo Antiquit. Holmieniæ etiam num obvia. Subjungimus istis elegantem *Disquisitionem de Philippia* five amoris eqvini apud priscos boreales causis, ed. Lipsiæ 1755. auctore *Johanne Erii*, tum in Communitate Regia Decano, jam S. R. M. a Consiliis Justitiæ &c. quæ Disquisitio subjecta est alteri eodem anno editæ

editæ laudati Auctoris, nimirum de *Veterum Septentrionalium imprimis Islandorum peregrinationibus*, in qua ex antiquorum Islandorum peregrinandi studio, eorumque de peregrinationum usu & necessitate sententiis politî populi mores adstruuntur, & Historicorum Islandorum auctoritas vetustorum manuscriptorum fide vindicatur: Concinnavit insuper laudatus *Erici Observationum* ad Antiquitates septentrionales pertinentium *Specimen*, quod prodit Havniæ 1769. de 1) Somniis ex doctrina veterum Septentrionalium. 2) Geniis hominum & familiarum tutelaribus ex doctrina borealium, utracumque *Orationem* de quibusdâ veterum borealium institutis, Soræ Danorum 1762. ab eo habitam; *Annotationes & Supplementa ad Joh. Arnæi Introductionem ad Processum Islandicum; Introductionem & Annotationes ad Speculum Regale, Commentarios in Historiam Gannlogi Ophioglotti* 1775. editos, *Annotationem de Berserkis & furore berserkico ad calcem Kristni-Sagæ*, 1773. editæ, & id genus plura. Commentatio de *Centenario argenti* ad calcem Kristni-Sagæ edita *Biarnio Halthorio* debetur. *Johannes* vero *Olavius Grunnavicensis* de nomine proprio *Danmark*, de magia veterum septentrionalium *seyðr* dicta, de usu vocis: *á Danska tungu*, de voce *sáld*, & aliis ad antiquitates pertinentibus, singularibus commentationibus, nondum editis, egit. Huc denique refero, cum antiquæ Septentrionalium lingvæ lucem adferant (quavis respectu primarii argumenti, quod tractant, alio pertinere videantur) duos Tractatus, ab Eruditissimo Viro *Johanne Olavio* (qui se a loco natali Hypnonesium vocavit, ut se a contrariis eodem nomine gaudentibus distingveret) summa industria confectos, quorum prior agit de *Baptismo sociisque sacris ritibus*

in boreali quondam Ecclesia usque ad Reformationem observatis, adjecto vocum antiquarum ibidem occurrentium syllabo cum explicatione & selectis etymologiis, Havn. 1770. posterior vero agit de *Cognitione spirituali* cum Appendicula de *Cognitione Legali* cum vocum antiquarum in hac Diatribe occurrentium syllabo, explicatione & etymologiis, Havn. 1771.

§. 10.

Non vero lingvæ patriæ nostrates adeo fuerant nitore & copia capti, quin lingvis quoque exoticis operam dederint; etenim non modo studiorum gratia mitebantur ad externos primis post introductam huc Religionem Christianam seculis *Isleifus Gisseri* & *Isleifi filius Gisserus* Erfordiam, uterque dein Sacrorum in patria Antistes; *Paulus Johannis* f. in Angliam, & alii alio; Sed scholæ primum Skalholti a dicto *Isleifo*, dein Holis a *Johanne Ögmundi* f. cognomine Sancto, primo loci Episcopo fundatæ & apertæ. In Monasteriis quibusdam Ordini sacro addicti in lingua imprimis Latina Musica & Jure Canonico, etiam domi a Viris dignitate, fortunis, vel eruditione conspicuis erudiebantur adolescentes (ut observamus in *Hallo Manifesto* dicto, *Tito Isleifi* Episcopi filio Haukdalensibus, *Sæmundo Sigfusonio*, qui ludum literarium in prædio suo Odde aperuit, quem & aliquantisper sub ejus prognatis floruisse credendum, & docta virgine *Ingunna*, quæ nemini dicitur cessisse in artibus liberalibus, docuisse Grammaticam, & Latinos libros correxisse) (a). Unde Sec. XI. XII. XIII. ad tantum evectæ fastigium liberales artes videntur, quantum sequentibus, colligente vires

Papa-

Papatu, usque ad Religionis Reformationem seculi circa dimidium decimi sexti introductam, vix ac ne vix attigisse probaveris. Omnium quippe seculorum monumentis constat inter *ἐπίγνωσις ἀληθείας ἥς καὶ εὐσεβείαν* & artium humaniorum sana studia familiares adeo & sororio velut vinculo connexas intercedere rationes, ut ubi vera religio floret, florent etiam bonæ artes, & si illa gravibus erroribus sædata prave colatur, hæ quoque collabascant. Hinc excussa Papatus caligine reviviscere cœperunt bonæ artes, & cura Regis Christiani III. (gl. mem.) restaurari scholæ cathedrales (b); unde procedente tempore Viri doctissimi, qui studio Philologico (ut cæteras artes h. l. taceam), delectabantur, prodire. Nec suo hæc in parte defuerant officio Scholarum & Ecclesiarum Antistites, qui præcepta lingvæ Latinæ non felicitis modo quam eousque præstitum erat, docebant, sed in usum Scholarum evulgarunt. Sic *Gudbrandus Thorlacius* Episcopus Holensis Paradigmata Donati 1609. & Grammaticam Latinam, utrumque opusculum typis ut plurimum Islandicis communibus impressum, itemque Georgii Vogelmanni Elegantias Latinas in gratiam scholæ Hol. e suo Typographeo 1616. edidit. Gredo quoque ab eo editum *Vocabularium Islandicum*, vel ab ejus successore & e filia nepote Episcopo *Thorlaco Skulonio* (c). Hujus certe filius *Theodorus Thorlacius* Episcopus Skalholtinus edidit. 1695 *Præcepta Grammatica & Syntactica* ex opusculis Philippi Melanchthonis & Spangenbergii collecta (d). Et *Johannes* denique *Arnæus*, Episcopus Skalholtinus (e), *Opus tripartitum Grammaticale*, Donatum scil. Grammaticam cum Syntaxi, & Vocabularium Latino - Islandicum, Havniæ typis Höpffnerianis editum, adornavit; *Nucleum*

insuper *Latino - Islandicum*, ab immortali Grammio, ut puto, primum adornatum, pueris vel notissimum, suis sumptibus edidit Havn. 1738. Præterea non pauci fuerunt, qui libros tum veteris, tum novi Testamenti, fontes ipsos secuti, explicarunt, notisque philologicis & didacticis illustrarunt, nobis infra Sect. V. §. 4. memorandi. Accedunt his, qui tum in vulgus prælorum beneficio edita, tum adhuc inedita insignis sui in Philologia Hebræa, Græca & Latina profectus dederunt specimina, quorum sequentes occurrunt:

- 1) *Arngrimus Thorkilli* fil. *Widalinus*, Philos. Mag. & Rector Scholæ Nascoviensis, qui Havniæ obiit anno Chr. 1703. Ingenii acumine & doctrina clarus, *Gustum ad Isocratem* Havniæ 1698. edidit, *Pindari verba difficiliora* & alia notatu digna excerptit (f), & *Phrases e Cœrn. Nepote* explicavit: Majoris autem momenti est *Dissertatio* ejus *Philologica de vocis בָּנָי* (Ps. XX. v. 17.) *genuina lectione & significatione*, quam in lucem emisit anno 1689. cum Præfat. D. Johannis Lassenii S. S. Theol. Doct. & Profess. Regii (g).
- 2) *Johannes Einar*, Scholæ Skalholtinæ primum Hypodidasculus, dein Rector Scholæ Holensis designatus (qui obiit Mödruvallis XII Sept. morbo variolarum grassante, anno 1707.) sub variis metris Islandicis, ut erat ingenio eximio, lepide Primitiva Græca Pasoris in vernaculam translata reliquit, quod ipsius opus, cui ultima lima deerat, auxit & emendavit *Einarus Johannis* f. primum Conrector, mox Rector Scholæ Skalholtinæ.

3) Jo-

- 3) *Johannes Theodori*, Pastor Hvammenfis in Dicecefi Holana anno Chrifti 1679. ætatis vero 63. *Vocabulærium Latino - Islandicum* fub variis metris confcripfit.
- 4) *Johannes Magnus*, quem aliquoties laudavi, voces Græcas collegit, quæ convenientiam habent cum Islandicis, quod fuum opus tranfmifit fratri fuo Celeb. *Arnæ Magnæ*, quod & in ejus pluteis fupereffe puto.
- 5) *Olavus Johannis*, Hypodidafcalus primum, & deinde ultra XX. annos Rector Scholæ Skalholtinæ, & pastor demum Ecclefie Hyardalenfis, vicinarumque Præpofitus, fato functus anno, ni fallor, 1688. 24 Sept. & ætatis 51. ob linguarum peritiâ & docendi dexteritatem multopere laudatus, *Comenii Januum* lingvæ Lat. civitate Islandica donavit, quam etiam una cum *Hadriani Junii Nomenclatore Gudmundum Olavi* (h). transtuliffe teftatur Dallin Differt. cit. Hic quoque Nomenclator alterum adeptus eft interpretem, *Ketillum* nempe *Jörundi*, in Schola Skalholtina per annos non paucos Hypodidafcalum, & pofttea Curionem Hvammenfem, Nomarchiæque Dalenfis Præpofitum, virum præclare doctum, antiqua virtute & fide commendabilem, dexterimumque ingeniorum formatorem.
- 6) *Theodorus Johannis*, Pastor Stadaftadenfis, *Præcepta lingvæ Græcæ* ex variis auctoribus collegiffe dicitur. Inter feliciores poëtas Latinos numeratur, & *Differtationem* confcripiffe dicitur de *Verfionibus Bibliorum Islandicis*, & *Tractatum de Ceremoniis Ecclefie*, fed nihil horum vidi (1).

- 7) *Gunnlaugus Snorronis*, Pastor Helgafellensis, Alphabetum Hebraicum, s. pronunciationem lingvæ Hebraicæ versibus Islandicis exposuit, Hafn. 1775 in 8vo editus.

Huc referre possem multos, qui lingvis, præter Latinam, Græcam & Hæbræam, exoticis egregiam navarunt operam, licet scriptis in eo genere non inclaruerint, si ultra limites, quos mihi initio præscripsi, divagari vellem. Interim singulare sui exemplum dedit vir venerab. *Johannes Bernhardt* s. verbi divini minister Hrafneyrensis, hodie superstes, qui non panis lucrandi causa, sed ut sequeretur condatum ad studia humaniora excolenda impetum, Lingvæ Grönlandicæ non mediocrem notitiam sibi comparavit. Hunc tamen longe vicit *Egillus Thorhalli*, qui postquam per annos bene multos Pastoris & tandem etiam Præpositi vicarii munere in Grönlandia functus est, *Schema Conjugationis Grönlandicæ Verborum in ok, vok & rþok desinentium*, una cum *precationibus & Hymnis Grönlandicis* in singulos septimanæ dies, Hafn. 1776. in octavo edidit, ut *expositionem Catechismi Grönlandicam* ab eo & pluribus emendatam, quæ prelum nuper reliquit, taceam.

- (a) Testes hujus rei allegare possum Vitas Thorlaci Sancti Episcopi Skalholtini, Johannis Sancti, Laurentii & Gudmundi Boni Episcoporum Holensium.

- (b) Conf. Alb. Thuræ Hist. Lit. Dan. P. I. Cap. II. 19.

- (c) Hoc

(e) Hoc Vocabularium Latino - Islandicum Holis impressum se mittere testatur Episc. *Thorl. Skuloni* in Epist. ad Ol. Wormium ann. 1643.

(d) In Præfat. dicit S. V. Editor: „ Non visum nobis fuit recedere a Compendio illo veteri, „ Holis olim impresso, nam aliquid hic immutare (si errores typographicos excipias) „ supra foccum meum esse putavi.

(e) Compendium vitæ ejus exstat in Libro: *Besømmelige Danste Mænds og Qvinders Eftermæle ved C. P. Rothe P. II.* Porro disse-ruit latidatus Præsul de lingvæ Latinæ recta pronuntiatione, occasionem subministrantibus literis inter eum, tum Pastorem Stadensem & Districtus Strandensis Præpositum, & Mag. *Joh. Widalinum* Episc. Skalh. de hac materia amœbæis, quas ad manus habui.

(f) Vid. Biblioth. Rostgaard, inter Mss. P. 2. No. 828.

(g) De hac Dissertatione ita sentit B. Lassenius:
 „ Eruditissimus noster *Arngrimus* in gentis suæ
 „ decus & popularium imitationem feliciter
 „ hastenus enutritus, in se provinciam hanc
 „ suscipere, & licet diversa methodo, (ab aliis
 „ scilicet qui de hac voce scripserunt) eleganter
 „ tamen & accurate post Leusdenios & Pfeifferos,
 „ maximi nominis viros, integritatem
 „ hujus vocis asserere, Textui Sacro suam incorruptionem
 „ vindicare, & genuinam lectionem,
 „ spuria modeste rejecta, restituere,
 C 3 imita-

„ imitatus LXX viralem Versionem & Aquilæ
 „ Judæi &c.“ Scripsit præterea *Widalinus* de
Scenopegia Christiana, quæ ejus Tractatum
 Bircherodius. inseruit *Palestræ. suæ Antiquariæ.*

- (h) Successit *Johanni Rugmanno*, honestis parentibus
 prognato & e Nomarchia Vadlensi oriundo,
 primoque Islandorum apud Svecos Antiquario,
Gudmundus Olavi filius, qui anno 1652. natus,
 patre Parocho Olavo, Halldani Rafneri Pastoris
 Undirfellenfis, poetæ non incelebris, & ob in-
 signem pietatem & zelum clari, filio. Gud-
 mundus, mortuo patre, extrema paupertate fere
 obrutus, quam piscatura aliquantulum levavit,
 quum nitidius pingeret, innotuit Quæstoris Re-
 gii sub idem tempus Vicario Olavo Klow, &
 ejus domesticus factus, Latinæ primum lingvæ
 operam dabat, & quum egregium ad bonas lite-
 ras addiscendas adferret ingenium, hero suo
 patrocinate in Scholam Skalholtinam admissus
 fuit, unde exacto triennio, Havniam, ut ma-
 jorem in studiis profectum caperet, adiit.
 Elapso biennio, salario non contemnendo a
 Carolo Gyllenstiernio 1680, Ulricam Eleonoram
 Caroli XI. sponsam Havnia deducturo, invitatus,
 ut explicandis Historiis Islandicis se præsentem
 Svecis sisteret. Cui annuens Gudmundus Hol-
 miam 1681. pervenit, Stipendio Regio duplici
 ex ærario Academiæ Upsaliensis sustentandus,
 moxque ditioze salario & Regii Translatoris
 nomine ornatus est. In matrimonium adscivit
 Julianam Margaretam Bagge 29 Sept. A. 1684.
 nuptiis Abylundi celebratis, prout constat ex
 pro-

programme Latino nuptiali a Vennæfio typis Nicolai van Kyf Holmiæ edito, & Helgonis Olavi gratulatione profaica, fratris Gudmundi, & poſtea verbi divini in Rutafjord miniſtri. Ineditæ Gudm. Olavii lucubrationes in tabulario Antiquitatum Academiæ Upſalienſis reſervatæ, ſunt, præter Lexicon lingvæ Islandicæ, & Indicem Adagiorum Islandicorum, Interpretatio Hiſtoriarum Halfdani Eyſteini f. & Hrolfi Peditis, Interpretatio multorum Carminum veterum &c. Obiit Gudmundus 20 Dec. 1695. Plura, quæ ad ejus vitam & ſcripta pertinent, vide ſis apud Dallinum Diſſert. cit. §. 3.

- (i) Natus eſt Theodorus clariffimo loco, patre nimirum Johanne Vigfuſio Epifcopo Holenſi, ex Scholâ Skalholtina, ubi triennio commoratus eſt, dimiſſus anno æt. decimo quarto, ſed fere biennio poſt Muſas Havnienſes ſalutavit, privato Præceptore Caſp. Bartholino per quinquennium uſus. Famam & nomen defuncti patris graviter impetitum vindicaturus patriam reſiſit, & coram ſupremo tribunali adverſariis ſuperior famam parentis mæſcule tuebatur. Mox in patriam redux 1693, apud viduam matrem & conſanguineos aliquandiu commoratus, Havniam tertio petiit, verum poſtliminio rediens Reſtoratum Scholæ Skalholtinæ 1698, adiit, quem per triennium magna laude geſſerat, anno 1700. uxore ducta. Deinde an. æt. 30. adjutor jam ſenſcentis Pauli Kerilli f. verbi Dei apud Stadaſtadenſes Miniſtri, ab affini ſuo Joh. Widalino, Epifcopo Skalh. ſolenni ordinatione conſtituitur, & anno

1703 Præpositus Ecclesiarum Snæfellsensium & Hnappadalensium creatur, obiit vero 21 Aug. anno Chr. 1720. æt. 48, artis Machaonicæ non ignarus. Plura de scriptis hujus viri v. in Sibbæni Idea Hist. Lit. Isl. §. XXVIII.

SECTIO II.

De Studio Islandorum Poëtico, & Auctori-
bus præcipuis, qui in ligata oratione
scripserunt.

Feracissima bonorum ingeniorum fuit Islandia, præ-
stantissimosque omni sæculo produxit Poëtas, nu-
mero sane permultos; unde aliquot tantum proferam,
eosque insigniores, ita in ordinem redactos, ut pri-
mum qui ante tempora Reformationis, & deinde qui
post eandem floruerunt, indicentur.

MEMBRUM PRIUS

*Poëtas ante Reformationem Christianæ
Religionis in Patriam introductam
exhibet, e quibus sunt:*

§. I.

Arildus, (*) qui Waldemaro Magno Daniæ Regi &
Abſaloni Archiepiscopo, ob Historiarum, Poëſeos
& Oneirocritices peritiam, teste Saxone Gramma-
tico, charus erat.

Arnorus, Comitum Poëta dictus, *Theodori filius*, de
Magno Bono Norvegiæ Rege Carmen concinnavit
teste Knytl. Cap. 22. itemque de Rögnvaldo & Thor-
finno comitibus, deque Haraldo Rege Sigurdi filio,
tüm laudativum, tüm funebre. Funebre quoque

C 5

car-

(*) Rectius forte *Arnaldus*, Thorvaldi, ut videtur, filius.

carmen adornavit in memoriam Gelleri filii Thor-
keli, teste Laxdæl. Hist. Cap. 51.

Bardus Niger.

Bernhardus (nostratibus *Biarne*) *Gullbrá* dictus, de
Kalfo Arnæ f. carmen composuit, vid. Hist. Olávi
S. Cap. 240.

Bærsus Torfæus vixit tempore Canuti Magni & Olavi
Sancti Regum,

Biörno Hitdalenfium Athleta, *Arngeiri filius*, egregius
fuit pugil & poëta, ut ex ipsius historia liquet.

Egillus Skallagrími fil. athleta imperterritus, pirati-
cam variis in locis exercens, numerosæ in Islandia
stirpis progenitor, & poëta insignis, varia cecinit,
inter quæ supersunt carmen *Höfud-laufn*, (redemptio
capitis sui) *Sonar - Torek*, (de amissione filiorum
suorum) Carmen ad Arinbiörnum Herfir, & plura.
V. not. ad Gunnl. Ormstungæ Vitam p. 3. 5. quæ om-
nia, cum ipsa *Egillis Vita*, quæ jam sub prelo fudat,
brevi prodibunt,

Einarus Sacerdos, *Skulonis* f. tempore Sigurdi Hiero-
solympitæ Norv. Regis, de Svenone Daniæ Rege
Svidanda dicto, v. Knyt. Hist. Cap. 198, multa quæ
alia cecinit. Vide not. ad Gunnl. Ormstungæ Vitam
p. 15. 17.

Einarus Helgonis Skala - glam (Lancium Strepitus)
dictus, Satelles Haqvini Divitis Comitum Hladensis,
de

de Julinensium pugna cecinit, concinnavitque *Vell-eklam* de dicto Haqvino Comite. v. Hist. Ol. Trygg. P. I. Cap. 61. 63. 158. 174. de ejus morte v. Cap. ejusd. Hist. 163.

Egulfus Brunonis, Snorronis Sturlæi synchronus.

Eysteinnus Asgrimi Monach. Franc. Helgafellensis, Carminis elegantissimi, quod *Litium* dicitur, bis impressi, sed a fermento Papistico ab Arngrimo Jonæ repurgati, Holis 1612 & 1748, & novissime juxta veterum exemplarium fidem Havn. 1774 cum versione Latina, & forte plurium auctor, obiit 1361.

Eldjarnus tempore Magni Nudipedis, Constantinopolin, ubi stipendia mereret, petiit, ibique de Gifal-do carmen composuit.

Gislavus (at. *Gisl*.) *Illugonis* tempore Magni Regis Nudipedis.

Gizerus, *Gullbrá* dictus, sub Olavo S. Norv. Rege.

Gizerus Niger, (a priore puto distingvendus) Poëta Olavi Sveonum Regis.

Gudmundus Brandi, Pastor Hiardarholtensis.

Gudmundus Ottonis, cujus Carmina in Magno Islandiæ Chronico subinde occurrunt.

Gunnlaugus Ormstunga, vixit circa annum 1000 in Anglia, Norvegia & Svecia, varia poëseos specimina edidit, cum ejus vita nuper evulgata.

Glu-

Glumus Geiri fil. Carminis Grafelldar - Drápa auctor v. Hist. Ol. Sancti.

Hallbiörnus, cognomento *Hali*, vixit sub Sverero Rege, Julinensium pugnam carmine celebravit. V. Hist. Ol. Trygg. P. I. p. 210. it. p. 155. ed. Skalh.

Hallus (vulgo *Sneglu-Halli*) de Haraldo Rege Sigürdi filio & aliud de Edvardo Angliæ Røge carmen composuit.

Hallus, alicubi, ut puto, in patria Sacerdos, scripsit Carmina de S. Nicolao, S. Cruce & S. Michæle Archangelo.

Hallfredus Ottari fil. *Vandræda-Skálld* dictus, Olavi Regis Tryggvini Satelles, Carmen de dicto Rege, aliudque de Haqvino Comite & filio ejus Erico adornavit. Carmina ejus passim in Hist. Ol. Tryggvini citantur. Conf. & not. ad Gunnlaugi Ormstungæ vitam p. 123-25. Obiit quadragenarius, vel anno æt. suæ 35, ut est in appendice ejusdem Historiæ circa Ann. 1004.

Hrolfus Skalmarnesensis, Poëta accuratus & historiarum apprime gnarus; teste Sturl. Hist. Lib. I. Cap. 8. Conf. Cap. 15. vixit anno 1119.

Ingemundus Einari filius, pastor Reykholensis, poëta egregius, recitavit historiam *Ormi Bareyensis* poëtæ, carminaque quædam composuit, & ideo muneribus ab exteris principibus cohonestatus, teste Sturl. Hist. & Gudm. Boni Vita majore.

Joh. Aræ filius, ultimus Episcoporum Holensium Pontificiæ Religioni addictorum, Carmina quædam sacra, sub Tit. *Liðmur, Davids Distur, Piislarminning, Nidur-Stigningar visur, Gimsteinn* (quod tamen Carmen antea laudato Eisteino unum exemplar tribuit), conscripsit, quæ felicissimam exhibent venam, ut & alia jocosa, quæ ei adscribuntur. Carmina, quæ Hæctoris Historiam continent, ipsi in exemplari quodam chartaceo tribuuntur, cui tamen relationi subscribere non audeo. Carminum autem Johannis Aræ filii genuinorum nonnulla in *Collecti-one odorum sacrarum*, vulgo *Vísfnabok* 1612 & 1748, in *Peringskiöldii fragmento Runico-Papistico* Holm. 1720, in *Lud. Harboe Historia Reformat. Island. Finni Johannaæ Hist. Eccles. Isl. & Biörnönis de Skardza Annalibus*, edita sunt.

Johannes Pauli fil. Sacerdos Grejadarstadenfis & Diocesis Holanæ Officialis, in laudem B. Virginis Carmina nonnulla reliquit. Quorum quædam Peringskiöldius in Fragmento Runico-Papistico edidit.

Kolbeinus Thomæ fil. præter varia carmina miscellanea B. Virginem carmine celebravit, quod exstat in *Vita Gudmundi Boni* majore.

Kormacus Augmundi f. vixit sub Haraldo Grafeldo ante ann. 1000, ejus carmina in ipsius Historia passim occurrunt.

Lopterus Guttormi f. cognomento *Dives*, Ordinis Equestris, clavem metricam & carmina ad B. Virginem elegantissime composuit. Obiit circa 1432.

Mar-

Marcus Skeggii fil. qvi postquam in aulis Daniæ, Norvegiæ & Sveciæ Regum juvenilem ætatem transegerat, Nomophylacis adiit officium, secundum Schedas Aræ Thorg. 1084, & in ea dignitate permanfit ad ann. 1108, Canutum S. & Ericum Bonum carmine celebravit. Condidit etiam *Rekstefiam*, carmen de Olavo Rege Tryggvino, qvòd passim in ejus Hist. citatur, & aliud carmen sacrum de vita & passione Christi. *Rekstesia* adhuc integra & separatim habetur in Bibliotheca Arch. Ant. Holm. initio Codicis Pergameni, qvem Sveci *Bergi Abbatis librum* vulgo appellare solent.

Olavus Theodori, Hvita-Skald, a capillorum colore forte sic dictus, in aula Valdemari Daniæ Regis, qvi obiit 1240. aliquantisper commoratus, & deinde Nomophylacis officio functus 1248, & iterum 1252. obiit 1259. Carmina qvædam laudatoria sive Panegyricos conscripsit, de Haqvino Norvegiæ & Valdemaro Daniæ Regibus, de Skulone Duce & Thorlaco Sancto. Primarius auctor est Skaldæ, sive Libelli de Poësi Islandica, qvamvis seqvioribus seculis auctus fuerit.

Ottarus Niger, sub Svenone Barbæ Furcatæ carmen de Canuto Magno Daniæ Rege, & aliud de Olavo St. Norv. Rege composuit.

Rafnerus (Skáld-hrafn) *Aunundi* filius, insignis Poeta, teste hist. Gunnlogi Ophiglotti, in qua omnia ejus carmina, qvæ qvidem supersunt, edita habentur.

Sighvatus Theodori, Satelles, Aulæ Magister & Poëta Olavi Sancti, de Canuto Magno & Magno Bono Regibus, nec non Erlingo Skialgio, pleraque etiam alia reliquit carmina. V. Knytl. Cap. 16. 17. 19. Ol. Trygg. Hist. Append. p. 33. 43. it. Hist. Magni Boni Cap. 17. Olavi Regis Haraldī f. Cap. 137. 214.

Sigurdus, *Fostre* dictus, *Thordi* fil. Biörnōnis Hierosolymipetæ, Nobilis Islandi, minime vero Sigurdi Norvegiæ Regis, (qui etiam cognomen ex itinere suo Hierosolymitano sortitus est), poëta, carmen jocosum de Schidone mendico fabricavit, quod Hexametris Latinis subjecerunt *Joh. Widalinus* Episc. Skalh. & ubi descivit *Joh. Arnæus*, Studiosus Havniensis, fato functus 1740.

Skulo Thorsteini, de pugna Svoldrensi cecinit.

Snorro Sturlæus fudit duo carmina ad Ducem Skulonem, teste Sturl. Hist. Lib. IV. Cap. 22. & tria alia ad eundem Ducem & Regem Haqvinum, quæ Eddæ annecti solent, & *Clavis metricæ* nomine veniunt, pluraque carmina adornavit, utpote de Haqvino Galin Comite, Kristina &c. v. Sturl. Hist. Lib. IV. Cap. 21.

Sturfa Theodori, Olavi frater, Nomophylacis officio diu functus, annoque ætatis 70 circiter decessit, post Chr. p. 1284. Historiographus & Poëta insignis; Panegyricos concinnavit in honorem Haqvini & Magni Norvegiæ Regum, & Birgeri Sveciæ Comitis, v. Sturl. hist. Lib. 2 Cap. 38.

Steino

Steino Herdisæ fil. sub Olavo Pacifico.

Thorarinus, Lof-tunga dictus, *Höfud-laufn* & *Tug-drápu*, carmina sic appellata, pepigit, sub Canuto Magno & Svenone Canuti filio floruit. v. Olai S. vitam Cap. 151. 198.

Thiodulfus Arnori fil. Haraldi Regis Sigurdi fil. poeta.

Thorleikus Pulcher, Boltonis fil. de Svenone Rege Ulfonis f. carmen composuit.

Theodorus Kolbeini fil. sub Ol. Sancto. Conf. not. in Gunnlaugi Ormstungæ vitam p. 178 - 179.

Thormodus Kolbrunar-skállid dictus, sub Ol. Sancto.

Thorarinus, Stuttfeldár dictus, sub Sigurdo Hierosolymipeta.

Thorleivus Asgeiri fil. gentilis, *Comitam Poëta* vulgo dictus, Haqvinum Sigurdi Comitem Hladensem carmine mordaci proscidit, & Svenonem Furcatæ Barbæ Daniæ Regem alio prolixo laudavit. v. Hist. Ol. Trygg. P. I. Cap. 168. Landn. p. 109.

Thorfinnus Munmur sub Olao Sancto.

Theodorus Veile, auctor certi metri generis, *Veila-háttur* dicti, aliis *Skjalsfhenda forna*, teste Skaldâ.

Veturlidius poeta, de Thori rebus gestis & Tangbrando Presbytero infame carmen effutiit, ultimumque capite luit.

Ulfus

Ulfus Uggonis de Thoro gentilium Deastro & Olavo Rege Tryggviño cecinit, vixit circa 997.

Superfunt adhuc poëtae multo plures, qui tum in catalogo Poëtarum, qui insertus est appendici Literaturæ Runicæ Wormii, tum in Historiis & Edda prosaica, passim laudantur, quorum vitas brevitati quam maxime studiosus, hac vice prætereo.

SCHOL. I. Quoniam curiosis lectoribus ferian non injucundum erit seriem veterum poëtarum, qui in Septentrione nostro floruerunt, quos tamen omnes meis popularibus minime accenserem, accuratorem nosse, quam quæ ad finem Literaturæ Wormii Runicæ subiecta est, & in nominibus propriis non semel hallucinatur, aliam juxta exscriptum Thormodi Torfæi, qui veterem membranam secutus est, latina civitate donatam, adjiciendam existimo, quæ ita se habet:

Series poëtarum sub Regibus & Satrapis Daniæ.

Starkadus Senior poëta fuit. Ejus carmina sunt eorum, quæ supersunt, antiquissima. De Regibus Daniæ cecinit.

Hiarno Rex, ob Epitaphium Frædhoni positum Regio diademate post illum ornatus.

Ragnarus Lodbrók fuit poëta, & *Aslaug* uxor ejus, eorumque filii.

Sub Ragnaro Lodbrók floruerunt *Brage* poëta Senior
Boddæ filius. (*)

Sub Svenone Tiúguskeggio, *Ottarus Niger*.

Sub Canuto Magno, *Sighvatus Poëta, Ottarus
Niger, Thorarimus Lof-tunga, Hallvardus Ha-
reks-blefi, Bersus Torfæus, Steino Skapti fil.
Arnorus Comitum poëta, Odarus Keptur*.

Sub Svenone Alfifæ filio, *Thorarimus Lof-tunga*.

Sub Svenone Ulfonis, *Thorleikus Pulcher, Thor-
dus Kolbeini f.*

Sub Canuto Sancto, *Kalfus Mani fil. Skulo Illugonis f.
Marcus Skeggii f.*

Sub Erico Svenonis filio, *Marcus Skeggii fil.*

Sub Erico Eimuni, *Halkdorus Skvaldri*.

Sub Svenone Svidanda, *Einarus Skulonis*.

Sub Waldemaro Canui filio *Thorstenus Kroppur, Arn-
haldus Thorvaldi f.*

Sub Canuto Valdemari *Thorvårdus Thorgeyri*.

Sub Waldemaro Grandævo, *Olavus Theodori, Jat-
geyr Torfæus, Thorgeirus Danorum Poëta, Su-
gu-Valdi*.

Sub Strut-Haraldo Comite vel Satrapa, *Theodolfus
de Hvime*.

Sub

(*) Inferit chartaceum Exemplar. » Sub Canuto Haqvini
» filio *Olavus Theodori*. »

Sub Sigvaldo Comite, *Theodorus Sigvalda - Skald*
dictus.

Sub Hareko Thorkilli, *Thiodulfus Arnæ fil.*

Sub Thorlevo Sapiente, *Thiodulfus de Hvine.*

Series Poëtarum sub Regibus & Dynastiis
Sveciæ:

Sub Eystenio Beli (Reli al.) *Brage Senior, Grande*
Prude, Erpur Lutande, Kalfus Thrönske, Re-
fus Ryzki, Ormus Ufram, Aulvaldus, & alius
Aulvaldus, Fleinus poëta()*, *Rögnvaldus*. [Er-
pur Lutandi homicidium commisit contra stipu-
latam pacem, ideoque capite damnatus, Carmen
composuit de Sauro Rege, Hund cognominato, &
ob id vita donatus.]

Sub Biörnone Haugenfi, *Brage Senior.*

Sub Erico Ræfilis filio, *Alfus, Comes, parvus.*

Sub Strybiörnone Robusto, *Ulfus Comes Sulenfi.*

Sub Erico Victtoriofo, *Thorvaldus Hialtonis fil.*

Sub Olavo Sænfka, *Gunnlaugus Ormstunga, Raf-*
nerus Önundi fil. Ottarus Niger, Gizerus Niger.

D 2

Sub

(*) Si hic Fleinus idem sit ac Fléinnus Híðri fil. quem
Landnámabók dicit Norvegum fuisse, unde for-
te Fleins-háttadr., certum veteribus metri genus, Ey-
steinus hic non Sveciæ, sed Daniæ Rex statuendus
esset, qui Fleino filiam suam nuptum dedit. *Landn.*
P. 149.

Sub Önundo Olavi fil. *Sighvatus poëta Thordi fil.*

Sub Ingone Steinkilli, *Marcus Skeggi* Nomophylax.

Sub Sörkvero Kolson, *Einarus Skulonis, Halldorus Skvaldri.*

Sub Canuto Erici, *Hallbiörnus Hali, Thorsteinus, Thorbiörna.*

Sub Sörkvero Caroli, *Sumarsidus Poëta, Thorgeirus Danorum poëta.*

Sub Erico Canuti, *Granus Hallbiörni fil.*

Sub Erico Erici, *Olavus Theodori.*

Sub Johanne Sörkveri fil. *Einarus Skulonis, Halldorus Skvaldri.*

Sub Johanne Comite Ivari filio *Halldorus Skvaldri.*

Sub Carolo Seni fil. Comite, *Halldorus Skvaldri.*

Series Poëtarum sub Regibus Norvegiæ.

Thiodulfus de Hvine (Hvinverfski), cecinit de Rögnvaldo Heiðum-hætta (iesqvis superiore) carmen *Inglinga-Tal*, Haraldi Pulchricomi patruele, cuius xxx enumeravit proavos, cujuscunque mortis & loci sepulchralis mentionem faciens. (*)

Sub Haraldo Pulchricomo floruerunt *Audinus Illskiælda, Thorbiörnus Hornklofi, Aulverus Nüsa, Thiodulfus de Hvine* (**), *Ulfus Sebbæ fil. Guttormus Sindri.*

Sub

(*) Thiodulfus hic ab alio, qui ad tempora Haraldi Regis Sigurdi filii pertinet, probe distingvendus est.

(**) Fuit e Nobilitate Norvegica v. Hist. Ol. Trygg.
p. 1. Cap. 6. 17. 24.

Sub Erico Blöðöx, *Egillus Skallagrimi*, *Glumus Geiri f.*

Sub Halfdano Nigro, *Guttormus Sindri*,

Sub Haqvino Bono *Eyvindus Skalda-spillir*, *Guttormus Sindri*.

Sub Haraldo Grafeldo, *Glumus Geiri f.*, *Karmakus Ögmundi*.

Sub Olavo Tryggvino, *Halfredus Vandræda-skáld*, *Biarnius*.

Sub Olavo Sancto, *Sighvatus Thordi fil.* *Ottarus Niger*, *Bersus Torfæus*, *Thordus Kolbeini*, *Thorfinnus Munnur*, *Thormodus Kolbrunar-skáld*, *Gizerus Gullbra*, *Hofgarda Refus*, *Skaptø Thoroddi*, *Thordus Siareki fil.*

Sub Magno Olavi, *Sighvatus Poëta*, *Arnorus Comitum Poëta*, *Otto Kikinna-skáld*, *Refus*, *Thiodulfus*.

Sub Haraldo Sigurdi fil, *Thiodulfus Arnori Et Baulverkus* frater ejus, *Valthiofus*, *Ottø Kikinna*, *Stufus Cæcus*, *Arnorus Comitum poëta*, *Illhugo Bryndæla-skáld*, *Granus*, *Snæglo-Hallus*, *Thorarinus Skeggii*, *Valgardus de Welle*, *Hallus Stirdi*, *Steno Herdisæ filius*.

Sub Olao Pacifico, *Steno Herdisæ filius*, *Atlo Parvus*, *Vilborga*.

Sub Magna Nudipede, *Thorkillus Hamar-skáld*, *Ivarus Ingemundi fil.* *Biörno Kreppilhendi*, *Bardus Niger*, *Gist Illugonis*.

Sub Sigurdo Hierosolymipeta, *Einarus Skulonis*, *Ivarus Ingemundi*, *Halldorus Skualdri*, *Thorarinus Støttfeldr*, *Thorvaldus Blöndu-skáld*, *Arnas Fjörukskeisur*.

Sub Eysteino Magni, *Ivarus Ingemundi*, *Einarus Skulonis*.

Sub Haraldo Gille, *Einarus Skulonis*, *Halldorus Skualdri*, *Hallus Monachus*.

Sub Magno Cæco, *Einarus Skulonis*.

Sub Sigurdo Slembediakn, *Ivarus Ingemundi*.

Sub Ingone Haraldi, *Einarus Skulonis*, *Thorvaldus Thorgeiri*, *Kollus poëta*.

Sub Sigurdo Haraldi, *Einarus Skulonis*, *Baudvarus Balli*, *Thorbiörnus Gaus*.

Sub Eysteino Haraldi, *Einarus Skulonis*, *Sigurdus Skrauti*.

Sub Magno Erlingi, *Thorbiörnus Skacka-skáld*, *Sugandi skáld*, *Hallus Snorronis*, *Marcus Stephani*, *Thordus Halli filius*, *Skala-Máni*.

Sub Haqvino Herdibreid (latis humeris) *Thorbiörnus Gaus*.

Sub Sverrero, *Asgrimus Ketilli*, *Thorsteinus Thorbiörn*, *Sumarlidius*, *Arnorus Saxa-skáld*, *Hallbiörnus Hali*, *Blackus poëta*, *Unas Stephani*, *Liotus poëta*, *Brage*, *Snorro Sturlæus*, *Sighvatus Egilli*, *Snorro Buxi filius*, *Thorbiörn Skacka-skáld*.

Sub Haqvino Sverreri, *Liotus poëta*, *Brage Halteri f.*

Sub

Sub Ingone Bardonis, *Snorro Sturlæus*, *Liotus Sumarliði* fil. *Jatgeir Torfæus*, *Haukskuldus Cæcus*, *Runolfus*.

Sub Haqvino Haqvini, *Snorro Sturlæus*, *Olavus Theodori*, *Sturla Theodori*, *Jatgeirus Torfæus*, *Gizerus Comes*, *Arnas Langurio*, *Olavus Leggi filius*.

Sub Haqvino Haqvini Coronati Regis filio; *Olavus Theodori*.

Series poëtarum sub Satrapis five
Comitibus Norvegiæ.

Eyvindus Skálda-spillir, composuit de Haqvino Divite carmen, quod dicitur *Halæya-tal*, ubi majores illius ad Odinum usque recenset, cujusque illorum mortis & loci sepulchralis faciens mentionem (*)

Sub Haqvino Griotgardi fil. *Thiodulfus de Hvine*.

Sub Sigurdo Hladarum Comite, *Kormacus Ögmundæ*

Sub Haqvino Comite Divite, *Eyvindus Finni*, *Einarus Skálaglam*, *Tindus Hallkelli*, *Skapto Thoroddi*, *Thorulfus Munnur*, *Eylivus Gudrunæ fil.* *Thorlevus poëta*, *Hvannar-Kalfur*.

D 4

Sub

(*) Eivindus iste Finni fil. Haqvini Regis Boni consanguineus, carmen encomiasticum de Islandis composuit, quod insigni argenti pondere remunerarunt; adornavit quoque carmen, veteribus percelebre, *Biar-camál hin fornu*.

Sub Erico Haqvini fil. *Hallfredus Vandraða-skáld*,
Gunnlaugus Orms-tunga, *Thordus Kolbeini*, *Hall-*
thorus U-christne, *Eyulfus Dada-skáld*.

Sub Svenone Haqvini, *Skulo Thorsteni*, *Thordus*
Siareki fil., *Bersus Torfæus*. (iidem)

Sub Haqvino Comite,

Sub Ormone Comite Eyliivi filio.

Sub Haqvino Comite Ifari filio.

Sub Sigurdo Comite Hallvardi filio.

Sub Erlingo Skacke, *Thorbiörnus Skacka-skáld*, *Su-*
gandus poëta.

Sub Erico Sigurdi filio. (iidem)

Sub Haqvino Galin, *Snorro Sturlæus*, *Steino Ofci-*
gi, *Liotus*, *Thorsteinus Eyulfi*.

Sub Skulone Duce, *Snorro Sturlæus*, *Olaus Theodo-*
ri, *Jatgeirus poëta*, *Liotus poeta*, *Alfus Eyulfi*,
Sturla Bardonis, *Gudmundus Ottonis*.

SCHOL. 2. His subnectere placet titulos quorundam
 carminum, quæ in priscis historiarum nostrarum
 monumentis occurrunt vel allegantur, juxta se-
 riem Alphabeti sistendorum:

Banda-drápa, auctor *Eyulfus Dada-skáld*.

Bersauglis visur, auctor *Sighvatus Theodori*. de Mag-
 no Bono.

Blagagla-drápa, auctor *Arnorus Comitum poeta*.

Drápa

Drápa Eyriks Kongs Goda, auctor *Marcus Skeggi*,
Eyriks Drápa Hakonarfonar, auct. *Thordus Kolbeini*.
Elfar Vífur, auct. *Einarus Skulonis*.

Erfis Drápa Harallds Hardráda, auct. *Arnorus Com.*
poeta.

Glælogns Qvída, auct. *Thorarinus Loftunga* (encomiastes.)

Hafgerdinga Drápa de vorticibus maris Grönländici.
Harallds Drápa auct. *Thiodolfus* de Har. Sigurdi f.
Haufuld-laufn. *Egilli Skallagrimi*, ad Ericum Blodöx.
Haufuld-Laufn *Thorarini Loftunga* ad Canutum M.
Hákonar Drápa; auct. *Guttormo Sindri* ad Haqvinum
Adalsteini nutritium.

Jarls-níd, *Thorlevi Comitum poetæ* in Haqvinum Si-
gurdi, quo pertinent Kónar- og Þoku-vífur.

Knúts Ríka Drápa, *Sighvati Theodori*,

Knúts Ríka Drápa, *Ottaris Nigri*.

Magnús-Drápa, *Arnoris Com. poetæ* de Magno Bono.

Nizar-vífur *Stemonis Herdísæ fil.* de Haraldo Sigurdi.

Olafs-Drápa, *Hallfredi* de Ol. Tryggvino.

Olafs Helga Drápa, auct. *Einarus Skulonis*

Rekstefia, auct. *Marcus Skeggi f.* de Ol. Tryggvino.

Sigurdar Drápa, auct. *Kormakus* de Sigurda Comi-
te Hladensu.

Sigurdar-Balkur, *Ivari Ingemundi* de Sigurdo Slembe

Skialfhenda forna, *Thordi*, *Veile* dicti.

Stuttfelldar Drápa, *Thorarini* de Sigurda Hieroso-
lymipera.

Sveins-flokkur, auct. *Thorleikus Pulcher* de *Sveno-*
ne *Ulfonis*.

Tugdrápa, *Thorarini Lof-tunga* de *Canuto M.*

Vellekla de *Haqvino*. Divite *Einari Skalaclam*.

Uppreistar-drápa, ubi auctor *Hallfredus* suam ad
gentilismum, dum in *Gotlandia* mansit, apostasi-
am deplorat.

Vikarsbalkur, auctore *Starkado*.

SCHOL. 3. Infinita porro feges propemodum est
carminum, maximam partem anepigraphorum, tum
profanorum, tum sacrorum: Ex hīs speciminis
gratia commemorare libet sequentia; *Leydarvisan*,
historiam Biblicam breviter enarrans; *Gimsteinn*,
Blómarós, *Krists Bálkur*, carmina, vitam Chri-
sti exponentia. *Heilags Anda visur*, *Adams*
Odur, *Seths Quæði*, *Bodorda Dictur*, *Catechis-*
mus-visur, *Hugraun*, *Sólbrá*, *Dæglur*, *Fridarbón*,
Nádarbón; his accedunt *Carmina*, defunctos sanctos
celebrantia & effudentia se in laudes, ex gr. *Bea-*
tæ Virginis, numero quidem ultra quingvagina
duo, quæ hodie dum exstant, *Mariæ Magdalene*,
Nicolai Martyris duo, *Olavi Sancti* quinque,
Magni Orcadum Comitis duo, *Pauli*, *Petri*, *An-*
drææ, *Johannis*, *Bartholomæi*, Apostolorum;
Lazari, *St. Cecilie*, *St. Agnetis*, *St. Symphori-*
ani, *S. Christophori*, *St. Margarethæ*, *Michæelis*
Archangelæ per Hallerum Sacerdotem, *Gyðings*
dictur de miraculosa conservatione pueri cujusdam
Judæi, ope B. Mariæ. Superfunt quoque carmina
moralia *Húgsvinnu-mál*, *Liufstings-ljóð* &c., itemque
fabulosa historica profana, quæ circa tempora Refor-
ma-

mationis fusa videntur, & versantur circa Athle-
ras quosdam, non abfimilia carminibus satis tritis,
nempe: de gamle Riempe & Wiiser.

MEMBRUM POSTERIUS.

Scripta quædam Poëtica & eorum Auctores
post Reformationem sistens;
& quidem.

*I. Scriptores & Scripta, quæ ad Theolo-
giam pertinent.*

§. 2.

A sacris dum ordior Pandectis, observo permultos
unum aliudve caput aut certam quandam Histo-
riam, quæ concisior est, Biblicam, carmine vel hym-
no singulari profecutos, quorum plerosque ob pro-
lixitatem omitto, illorum tantum mentionem factururus,
qui arte poëtica conspicui prolixiora carmina vel inte-
gros libellos adornarunt.

Initium igitur faciam a Libris Mosis, & quidem
Genesi, quam quinquaginta hymnis scite exposuit poë-
ta clarissimus *Johannes Thorsteini*, dictus *Martyr*,
quod inter ardentissimas ad Deum preces, & ad præsentis,
qui in antrum quoddam unacum ipso confugerant, ora-
tionem, a piratis Algerianis interfectus erat, invasione
in Insulas Vestmannicas facta anno 1627. pastor loci,
pietate & vigilantia spectabilis: prodierunt memorati
hymni Holis 1655. 1664. 1679. 1725. 1753. *Septem*

tem hymni in opera hexaëmeri creationis, Olearii exercitio pietatis subjuncti, prodierunt Skalholti 1692. Historiam Protoplastorum quoque & Noachi ligata oratione, adjectis dogmaticis & paræneticis prolixè pertraxit Johannes Magnæus Parochus Laufasinus, natus patre Magno Erici, Ecclesiaste Kulensi ann. 1601. a Magno Olavo pastore Laufasensi ab anno ætatis 4 educatus, eiqve in officio 1636. successit, viisitqve ad annum 1675. vel 1676. Huc pertinet Colloquium inter Deum & Evam hujusque liberos 3 carminibus (quæ Holis impressa, tempore ut puto Gudbrandi Episcopi, nam Fragmentum tantum vidi, capite & calce destitutum) quod pathetice exposuit Johannes Bernhardi, parochus Prestholensis, cujus in officio sacro successor Sigurdus Josephi Historiam in carmina nonnulla transmissit,

*Librum Exodi hymnis lxxix. inclusit Gudmundus Erlendi, poëta solertissimus, Diaconus primum Thingeyrensis, deinde pastor Mödruvallensis per annos duodecim, hinc per triennium pastor Grimseyensium, & ultimo 634. Follensis in Tractu Slettahlid. Idem quoque Historiam Simsonis, Rahabæ, Gedeonis, Jephthæ, Jaëlis, Bileami, Choræ & ejus sociorum metro reddidit. Historiam insuper Bileami adstrinxerunt numeris poeti-
cis Hallgrimus Petrus & J. Magnæus Laufasensis, qui pro more inseruit varias doctrinas & porismata practica; prodit hoc opus Magnæanum in nova Collectione Odarum sacrarum Holis 1757. Librum vero integrum Judicum, a morte nimirum Josuæ ad mortem Samsonis, hymnis inclusit Jonas Sigurdi Breidafjörden-
sis, a Joh. Bernhardi, pastore Rappeyrensi, castigatis. Historiam Ruth tribus carminibus absolvit Anonymus
qui-*

quidam in Collectione Odarum Sacrarum Hol. 1612. publici juris facta occurrentibus.

Compendium *Librorum Samuelis* carmine latino confectum dedicavit Dn. Arngrimo Jonæ auctor *Sigurdus Stephani*, Rector Scholæ Skalholtinæ; *Libros* vero *Samuelis* in ligatam transferebant orationem B. *Hallgrímus Petrus*, cujus continuatores erant *Sigurdus Gislavi* Dalensium poëta, & *Joh. Eyulfi*, pastor Gilsbackensis, septuagenarius fatis cedens 1718. quorum hymni prodierunt Holis 1747.

Libros Regum xx. carminibus admodum prolixis inclusit laudatus *Joh. Magnæus*, ubi historiæ varia ad praxin pietatis spectantia intersperfit. De *Namane Syro* carmen recto auctoris nomine existat in collectione odarum proxime citata. Multas insuper Historias Veteris Testamenti, quæ occurrunt in Libris Josuæ, Samuelis, Regum, Paralipomenon & Danielis, lumeris subjecit poëticis *Gudmundus Erlendi* Parochus Fellenensis, cujus etiam extant carmina (*Rimur*) de *Saulo* & *Davide* Numero xxii. de *Mose* xiii. de *Jona* Prophetâ iii. de *Elia* Prophetâ vii. de *Elisæo* viii. Prolixum denique carmen, quod *Barna-rós* inscripsit, in quo præcipua moralia, teneræ ut plurimum ætati observanda, e Proverbis Salomonis excerpta continentur.

Psalms Davidis fere omnes, 3: qui in metra Islandica prius non erant translati & typis excusi, variis carminis generibus inclusit *Johannes Thorsteini Martyr* (cujus Psalmi pœnitentiales separatim prodierunt Skalholti 1690) editos cum argumentis Lobwasseri Hol. 1662 & 1746, necnon ad fontes expressos metricis

tris minus usitatis subjecit *Otto Ottonis*, Parochus Skaltholmus & deinde Reinevallenfis. *Psalmos Davidis pœnitentiales* ad suavissimas D. Kingonis melodias exegit lepidissimus poëta *Stephanus Olavi*, Pastor Val-länensfis, & Toparchiæ Mulensis quondam Præpositus. *Commentarium Hieronymi Savanorolæ in Psalmum Davidis Quinquagesimum primum*, in xxi. Psalmos distinxit, & metris Islandicis subjecit 1672 *Gudmundus Olavi*. In Canticum Canticorum xxvi. hymnos composuit *Gunnlaugus Snarronis* Parochus Helgafellensis. *Historiam Estheræ* carminibus aliquot comprehensam, itemque *Historiam Susannæ*, *Judithæ* & *Tobiæ*, librumque *Siracidis* in numeros revocatum poëticos a *Johanne Bernhadi* pastore Prestholensi, in citata Odarum Collectione deprehendes. *Historiam insuper Jonæ Prophetæ* in quædam carmina, sæpius edita, transmisit *Hallgrímus Petrus*; *Historiam Machabæorum Joh. Thorsteini* Martyr, ut & *Susannam*, five *Historiam Susannæ*, xx. colloquiis vel scenis potius, metro Islandico, juxta qualescunque theatri leges concinnatis, quæ, utpote rarissima, nondum potui integra expiscari, puto tamen hoc opusculum esse versionem Tragico-Comædiæ *Susannæ*, Danice conscriptæ a P. J. Hegelundio, Episcopo Ripensi, ed. Havn. 1578.

In Libros Novi Testamenti observavi sequentia poemata:

Magni Illhugonis, Parochi Husavikenfis, versus in Libros N. T. unmemoneticos.

Gudmundi Erlendi hymnos in omnes sigillatim Evangelistas. *Johannis Olavi*, pastoris Stadenfis in Reykianeso

kianoso, & hodie Tröllatungensis in Toparchia Strandenfi, adhuc superstitis, in Harmoniam Evangelicam.

Einari Sigurði, comministri primum ad Ecclesiam Canobii Mödruvallensis, deinde parochi Nesensis, inde Hvammensis in Nordurárdal, & ultimo Eydalensis & vicinarum Præpositi, Psalmographi & Rythmistæ, (prout eum *Magnus Olavius*, Curio Laufalinus suo in eum lesu elegiaco saluat) præstantissimi, de Ecclesia patriæ per annos 69. optime meriti, & Idibus Julii anno Christi 1626 pie defuncti, & felicissimi plurimorum Ecclesiæ ministrorum progenitoris, anno 1539 nati, habemus *Odas Evangeliorum*, quæ Textus Evangeliorum Dominicales & Festorum anniverfariorum complectuntur, ed. Hol. 1612. *Textus* quoque *Evangelicos* laudatus *Joh. Magnæus* Laufalsensis numeris non tantum poeticeis subjecit, sed docta simul & pia exegesi illustravit, hymnis interdum compluribus eandem pericopen tractantibus. Opus hoc suum absolvit 1661. sexagenarius. *Textus Epistolicos* in ligatam orationem transtulit *Petrus Einari* Ballaraënsis. His adde *Psalterium Poenitentiale*, quod Holis 1755. excusum & anno sequente *Psalterium Consolatorium Thorgeiri Marci filii*, ubi Parabolæ Luc. xiv. & xv. occurrentes explicantur. *Historiam Infantiae Christi* X. carminibus pertractavit 1656 *Gudmundus Erlendi*; *Psalterium* autem *Natale* hymnis xxx. constans feliciter adornavit *Gunnlaugus Snorronis*, pastor Helgafellensis, quod Holis anno 1751. & 1771 prodit, & soluta paraphrasi ed. Hol 1770. postea diductum est a *Stephano Halthori* f. Parocho Mirkænsi. *Historiam Passionis* Salvatoris nostri certatim ligata oratione pertexuere nostrates, in quibus præcipui:

Hall

Hallgrimus Petrus, qui *Psalterio Passionali*, five hymnis l. non historiam tantum, sed exegesis nostra laude majorem; ita adornavit, ut sine controversia primas teneat. (a) *Psalterium* hoc prodit vivo auctore 1666 & multoties postea. Tantum Virum imitatus est Poëta currentis seculi inter præstantiores *Thorbergus Thorheimi*, totidem hymnis Historiæ passionis quandam partem pertractans, materiam ex meditationibus passionibus Joh. Thomæ Bangii Pastoris Sællandi, mutuatus.

Ipsam Passionis Historiam præterea aggressi sunt in metra Islandica transferre poëtæ solertissimi *Joh. Magnæus Laufasinus*, cujus hymni passionales editi sunt Skalh. 1690. *Gudmundus Erlendi*, cujus hymni prodierunt Holis 1660. *Stephanus Olavi*, *Arngrimus Jonæ*, *Otto Ottonis* Reinevallenensis; Nuperrime vero *Joh. Widalinus* pastor pridem Laufasinus, & Toparchiæ Thingeyensis Præpositus, qui hymnos vii. passionem Christi decantantes ex Danico non illepide vertit.

De VII. verbis Christi in cruce totidem hymnos composuit *Joh. Magnæus Laufasinus*, idemque præstiterunt *Benedictus Magni Bach*, Choronomus Skagafjordensis, & *Brynulfus Halldori*, Pastor Kirkubæensis, Nomarchiæ Mulensis Præpositus, qui obiit 1737. *Horologium passionis Christi* e Danico transtulit *Bernhardus Gizeri*, Parochus quondam Thingmulensis, obiit 1712 anno æt. 91. *St. Bernhardi Orationem*, qua membra Christi in cruce pendentis salutat, in vernaculam metricè transtulit *Arngrimus Jonæ* (b), quæ latine & Islandice prodit Hol. 1618 & iterum Skalholti, tantum Islandice, 1990. *Psalterium Triumphale* five Historiam Resurrectionis Christi cum docta & pia exe-

gesi concinnavit *Steno Johannis* Episcopus Holensis, prod. Hol. 1726 & sæpius.

Vitam Apostoli Pauli ex actis Apostolorum collectam xix. carminibus complexus est 1659. *Gudmundus Erlendi*, eundemque in se laborem feliciter suscepit *Erius Halleri*, parochus Höfdenfis. Colophonis loco addendum putavi *Kolbeini Grimeri* carmen valde prolixum, *Dæma-patt* vocatum, quod exemplis Historicis, e S. Scriptura petitis, præcipuas teneræ ætati virtutes inculcaturus ethicam quandam paradigmaticam compilare voluerit.

(a) Natus est poëta ille devotissimus æque ac lepidissimus anno superioris seculi decimo quarto, in ministrum cætus Hvalsnesensis ordinatus 1644. promotus ad parochiam Saurbajensem 1650 quam morbo gravi correptus successori suo Johanni (Hannæ) Biörnsonis anno 1669. reliquit, obiit vero anno Christi 1674. Cætera quæ ejus vitam & scripta concernunt, legi possunt in curriculo vitæ ejus, quod Poëmatis ejus sacris & moralibus, ultimo editis, præfixi.

(b) Quod accuratus fuerit poëta, quamvis non æque lepidus, in patria lingua, doctissimus ille Arngri-mus, Pastor Melftadensis & Widalinorum progenitor, testantur non tantum excitata poemata, sed etiam carmina aliquot *de aquila*, (ubi ad Symbolum suum: *Aquila Instar fides*, alludit) quæ illi adscribuntur, & ejusdem conspiciendum *Quotidianum*, carmine latino & Islandico, quod
E impres-

impressum est Holis 1594. Carmen denique morale, quod *Gúðrækne* (pietas) appellatur, nondum editum.

§. 3.

Præter hymnos primis & ultimis hyemis & æstatis, juxta computum Islandorum politicum, cantandos diebus, multosque alios varii argumenti, *L. Meditationes Joh. Gerhardi* totidem hymnis multoties editis paraphrastice includebat *Sigurdus Johannis*, qui Parochiam Prestholensem adiit 1625, quæ præterea meditationes in totidem hymnos versæ a *Joh. Magnæo* Laufasensi supersunt; quinquagesimam autem primam meditationem in ligatam transtulit orationem *Joh. Einari*, Scholæ primum Skalholtinæ hypodidascalus, deinde Rector Scholæ Holensis designatus. *Præxin* siue Exercitium *Pietatis quotidianum* Beati Gerhardi, hymnis XLVI. Hol. 1772. ultimo editis, laudatus *Sigurdus Johannis* exponit.

Meditationes Sanctorum Patrum, per Mart. Mollerum collectas, Anonymus quidam, quem vixisse puto seculo proxime elapso, hymnis CXXV. complexus est. Idem quoque saxum sibi volvendum fuisse *Arnam Bødvari*, certum est. *Snæbiörnus* vero *Halleri* annis 1749 & 1750. ad umbilicum fere perduxit idem opus, in capite x. desinens, qui suos hymnos mihi relegendos misit.

D. Joh. Arndtii Hortulum Animæ Paradisiacum in CXXX. circiter hymnos transmisit *Ericus Halleri*, pastor Höfdenfis in Toparchia Thingeyensi, quos d. 21 Sept. 1676. dedicavit Matronæ Nobilissimæ, Ragnheiðæ

dæ Johanneæ, Gisslavi tum Thorlacii, post Einari Thorsteini, Episcoporum Holensium conjugii.

Soliloquia Mölleri in hymnos redegit *Petrus Einari*, Matronæ Nobili Valgerdæ Gisslaviæ dedicatos; prodierunt Holis 1661. *C. E. Rachlovii Threnodias*, vulgo *Taare Perse*, usitatis Islandorum metris, svasu Magni Biörnnonis choronomi Snæfellnesensis poëta ingeniosissimus *Guðmundus Bergthori* alligavit, quas etiam xxix. hymnis lepide exposuit & publici juris fecit Hol. 1719. laudatus Præsul *Steno Johannis* (a), qui aliquot præterea hymnos varii argumenti composuit. *Wal. Wudriani Scholam Crucis* xxx. hymnis inclusit, quem nuper laudavi, *Johannes Einari*.

Oeconomiam Christianam s. tabulam officiorum in societate domestica & civili, aliquot carminibus prolixis & nervosis a *Joh. Magnæo* Laufasensi comprehensam, sumptibus Johannis Johannæi choronomi Eya-fiördensis, edidit Havnix auctoris pronepos D. Gisslavus Magnæus, nunc diæceseos Holanæ Præsul gravissimus anno 1734 in 12 obl. Eadem quoque carmina prodierunt Hrappseyæ 1774 in 8. Laudati etiam *Joh. Magnæi* supersunt hymni xx. parænetici in gratiam cujusvis status.

Librum precum Thordæ Bardonis Parochi Torfastadensis numeris subjecit poëticis *Benedictus Magni Bech*, choronomus Skagafiordensis, qui obiit anno ætatis 45 sed post Christ. nat. 1719 d. 7 Maji, cujus hymni sexorsim prodierunt 1731, preces vero unacum dictis hymnis Hol. 1745. & sæpius deinceps.

Hvalsöes catenam Spiritualem in hymnos transfudit Magnus Illugonis Parochus Husavikenfis.

Diarium Christianum Hallgrimi Petrei metrica Paraphrasi exposuit Johannes Sigmundi, pastor ultimo ad Cænobium Thychvabajense, qui anno æt. 85. hujus vero seculi 25. obiit. Ejusdemque auctoris meditationes hebdomadales hymnis inclusit Ericus Halleri Parochus Höfdenfis.

Joh. Widalini Verum Christianismum numeris subjecit poetice Vigfusur Helgonis Nosocomii Eyrenfis Administrator hodie superites. Alteram partem hymnorum Doct. T. Kingonis, Episcopi Fionensis in orationem ligatam ab Arna Thorvardi, pastore Tingvallenfi & Nomarchiæ Arnesensis præposito, qui obiit 1702 edidit Skalh. 1693 Mag. Theodorus Thorslacius Episcopus Skalholtinus.

Sam. Ol. Bruun Pastoris Krageröensis in Norvegia Siungende Lidsfordriv, in ligatam orationem transtulit Tirfingus Finnæus Verbi Dei minister.

Expositionem Catechismi B. Lutheri ab illust. Pontoppidano pie & docte adornatam in hymnos l. dictis s. scripturæ probantibus adjectis ante aliquot annos defunctus transmisit Gudmundus Johannis Parochus Krosfensis, & ante illum usque ad ultimam Catechismi partem Thorvaldus Magni; Ipsum vero B. Lutheri Catechismum in hymnos misit Johannes Einari, Verbi Dei minister Ariskogensis, publicæ luci datos 1674.

Hym-

Hymnorum Poenitentialium a Sigv. Lycke confcriptorum versionem metricam typis Holensibus subiecit 1775 *Olavus Gislavi*, Parochus Stadarholensis.

Qui hymnos matutinos & vespertinos, quovis septimanæ die adornarunt, permulti sunt, e quibus numerare jam sufficiat *Ottonem Einari* Episcopum Skalh. cujus aliquot hymni in *Gradualibus* sic dictis deprehenduntur; *Sigurdum Gislavi* Dalensem, qui cum in hymno diei Veneris vespertino desineret, opusculum affectum continuavit *Sigurdus Pauli*, Nomarchiæ Hnappadalensis incolæ; *Johannem Magnæum*, pastorem Laufasensem, qui binos hymnos per septimanam canendos reliquit, in publicam lucem typorum beneficio aliquoties emissos, itemque *Horologium Spirituale*, xii. hymnis constans; *Arnæm Sigurdi*, e libro precum *Hvalfœs*, *Sigurdum Johannis* Prestholensem ex D. Josuæ Stegmanni libro precum, ed. Hol. 1751-1772 materiam fumentes; *Stephanum Olavi*, apud Vallanesenses Verbi Dei ministrum & Nomarchiæ Mulensis præpositum ad annum emortualem 1886, qui *Odas Kingovianas* lepidissime transtulit, impressas Skalh. 1686 recusas Holis 1751 & 1772. *Kolbeinum Grimeri* materiam suis hymnis hebdomadalibus libro precum D. *Joh. Havermanni* suppeditante, ed. Hol. 1682; & *Sigurdum Asgeiri*, qui 1676 vixit: Accedunt poëtæ hujus Seculi *Benedictus Magni Beck* qui suos hymnos e libro precum Lassenii deduxit; *Johannes Vigfusi* pastor Skardensis in Medallando; *Steno Johannis* Dioceseos Holanæ antistes, e libro precum Olearii materiam fumens; *Thorsteinus Sigurdi*, *Olavus Gunnlogi*, *Sveno Ögmundi* filius 1740. *Asmundus Johannis* pastor Skógastrandensis, *Sigurdus Theodori* pastor Briamslækensis,

Benedictus Sigurdi Eliotensis, *Thorvaldus Magni*, qui preces Lassenii abbreviatas matutinas & vespertinas in hymnos vertit, editos Hol. 1757, quique Stegmanni Salutationes matutinas & vespertinas in hymnos, qui adhuc inediti, convertit; *Gunnlaugus Snorronis*, cujus *Viku - verk* sive opusculum Hebdomadale ex Joh. Lassenii Libro precum Havniæ 1696 impresso desumptum xiv hymnis matutinis & vespertinis, nec non vii. pœnitentialibus absolvitur; *Johannes Theodoripastor* Sandensis, *Thorsteinus Ketilli*, pastor Hrafnagilensis, & Toparchiæ Vadlensis Præpositus; *Sigurdus Gislavi* Steingrimsfiordensis; *Sveno Ögmundi* Bardastrandensis; *Thorbiörnus Salomonis* hodie superstes, qui trinos istius modi hymnos composuit annis 1727. 1742. & 1750 Lassenii librum precum in ultimis secutus; *Einarus Gudmundi*, *Thordus Josephi* Adalvikensis, *Gudmundus* denique *Johannis*, parochus Steinsholtiensis usque ad ann. 1707, qui etiam ex Lassenii Libro precum materiam mutuatus est, sed cum operi tantum affecto immoreretur, telam, quam exorsus est, ad finem perduxit *Johannes Bernhardi* parochus Rappseyrensis. Hymnos matutinos vii. composuit *Johannes Gudmundi* parochus Arskogensis, & vespertinos totidem alter *Joh. Gudmundi* Fellensis parochus in tractu Slettahlüd, multorum præterea poematum sacrorum auctores. Hymnos Olearii, ad quemvis anni mensem pertinentis (*Manada - Saung*) e Germanica lingua in vernaculam transtulit *Steno Johannis* Episcopus Holensis, ed. Hol. 1727.

- (a) Natus est vir ille de Ecclesia Dei bene meritus in villa pastorali Hialltabacke d. 30. Aug. anno 1660. patre loci parochio Johanne Thorgeiri filio

filio, non infelice poeta, qui cum tribus suis
 uxoribus xxxiii. liberos suscepit. Patre mortuo
 annos octodecim natus scholam Holensem adiit,
 ubi quinquennium commoratus est, & sequenti
 anno, ad maiorem profectum, exercitiis schola-
 sticis, post obtentam dimissionem interfuit. An-
 no 1686 albo. Studiosorum Universitatis Hav-
 nienfis inscriptus Wilh. Wormio privato præcepto-
 re usus, & examine Theologorum defunctus in
 patriam rediit 1688. Mox ut Comminister
 adscitus in Parochiam Hytardalensem, deinceps
 triennio supra dimidium elapso pastor cathedra-
 lis Skalhøltinus, hinc Hyrarnesensem parochiam,
 illinc exacto sexennio Serbergensem, adiit. Va-
 cante sede Episcopali Holensi anno 1710 Hav-
 niam revisit, & Festo Trinitatis 1711 fascibus Epi-
 scopalibus admotus, & solenni ritu inauguratus
 a Chr. Wormio, in patriam redux Episcopa-
 tum proximo anno adiit, cui cum laude præ-
 fuit ad diem emortualem, qui ei contigit 2.
 Dec. anni 1739.

§. 4.

Præter libros, qui complectuntur cantilenas festis
 diebus & sacris publicis destinatos, *Missaticos* vel *gra-
 duales*, dictos, quorum prima Editio prodiit Holis
 in forma quarti 25 Octobr. 1594 (a) ultima vero, ni-
 mirum xviii anno 1773 in 6, quorum plerisque ad cal-
 cem subrexitur *manuductio ad musicam vocalem artifi-
 cialem* a Theod. Thorlacio Episcopo Skalhøltensi concin-
 nata; exstat collectio hymnorum sacrorum per Marti-
 num Einari Episcopum Skalhøltensem, quæ prodiit

Havniæ 1555. altera quoque per ejus successorem *Gislavum Johannis* impr. 1557. Novam ad hæc collectionem hymnorum adornavit *Gudbrandus Thorlacius* opera ut plurimum *Olavi Gudmundi*, parochi Saudanesensis, poetæ præstantissimi, in hymnis tum antea editis emendandis, tum de novo concinnandis, usus, editam Holis 1589 & 1619. quam denuo recognitam & auctam edidit filia Beati Gudbrandi nepos *Gislavus Thorlacius* etiam Diæceseos Holanæ Præsul 1671, quæ collectio deinceps impensis & cura Mag. *Joh. Arnæi* Episcopi Skalholtensis Havniæ 1742 & iterum ibidem, impensis *Petri & Sigurdi Thorstensoniorum* 1746 aucta denique odis Kingovianis, a *Stephano Olavio* versis cura *Halthori Bryniúlf* Episcopi Holensis prædiit Hol. 1751 anno autem 1772 recula est hæc collectio, mea qualicunque opera multum auctior, & in duos Tomos distincta. Datur adhuc alia collectio hymnorum & carminum sacri argumenti bipartita, edita a Gudbrando Thorlacio in 4 anno 1612 & iterum a laudato Episcopo Brynjúlfio 1748. adjectis aliquot carminibus *Hallgrimi Petræi* inter quæ carmen *Alldar-háttur*, genium superiorum & recentiorum seculorum ob oculos ponens, & ab *Eyulfo Jonæ* pastore Vallensi notis philologicis illustratum: prior hujus collectionis pars constat maxima ex parte poematibus *Einari Sigurdi Eydalensis* parochi, qui maximam suam ætatem, inprimis ab anno ætatis trigesimo, hymnis & carminibus sacris, quorum primum *Hug-bót* (animi medelam) vocavit, elaborandis exegit. Posterior vero pars carmina sacra & moralia complectitur variorum auctorum, utpote *Joh. Aræi* Episcopi, *Johannis Bernhardi* Prestholensis, *Olavi Gudmundi* Saudanesensis, *Olavi Einari* Rectoris per septennium Scholæ Skalholtinæ & dein Parochi Kyrkebajensis

bajensis & Nomarchiæ Mulensis Præpositi, qṽ obiit
 1651. *Arngrimi Jonæ Widalini*, multorum præterea.
 Prodiit adhæc *Collectio hymnorum & carminum sacro-
 rum bipartita* auspiciis Biörnnonis Marci, orientalis &
 meridionalis Islandiæ Nomophylacis, edita Holis 1757
 (b) *Poëmata Sacra* maximam partem inedita *Hallgrimi
 Petraci*, publicam videbant lucem 1755 aucta vero &
 emendata prodierunt Hol. 1759. 1764 1770 & 1773
 compendio Vitæ Auctoris & recensu ejus lucubrationum
 a me præmissis: Editæ sunt insuper hæc poëmata jux-
 ta editionem Holensem antepenultimam Havniæ 1770.
 Duo insuper poëmata satis prolixa, quorum prius agit
 de *justo circa divitias conquirendas & administrandas mo-
 deramine*, posterius, quod *Typus morientium* nuncu-
 patur prodierunt Holis, 1752. quorum auctor est *Joh.
 Magnæus* parochus Laufasinus. Superfunt præterea
 sacrorum poëmatum inediti fasciculi variorum auctorum,
 utpote *Gudmundi Erlendi Fellenfis*, *Olavi Johannis
 Sandensis* (c), *Bernhardi Gizeri Thingmulensis*, *Joh.
 Magnæi Laufasini*, *Olavi Einari Kyrkebajensis*, *Jo-
 hannis Gudmundi Fellenfis*, verbi Dei ministrorum,
Johannis Thorkilli, *Snæbiörnii Halleri* & aliorum com-
 plurium. Addi his merito possent, quorum hymni
 hinc illinc miscellanei obvii sunt, *Johannes* nimirum
Martyr, *Olavus Gudmundi Saudanensis*, *Arnar
 Thorvardi Thingvallensis*, *Joh. Gudmundi Arskogen-
 fis*, *Magnus Petracus* ad Cænobium Kyrkebajense Paro-
 chus, & Toparchiæ Skaftafellensis Præpositus, *Ericus
 Halleri Höfdenfis*, *Joh. Theodori Hvammenfis*, *Thorval-
 dus Stephani Holensis*, *Stephanus Olavi Vallanensis*,
Thorsteinus Olavi Micklagardensis, *Sigurdus Johannis
 Presttholensis*, *Benedictus Jonæ*, *Biarnanensis*, *Jonas
 Eyulfi Gilsbachensis*, *Johannes Thorgeiri Hjalatabackensis*,

Johannes Aræ fil. Vamsfördenſis, verbi Dei præcones & nuper defunctus *Thorlacus Thorarinus*, Toparchiæ Vadlenſis Præpoſitus, & ad Cænobium Mödruvalleniſe primum Diaconus, deinde verbi Dei ibidem miniſter (d) *Benedictus Bech*, *Johannes Eyulfi*, Nomophylax designatus, *Thorbergus Thorſteini*, *Sigurdus Giſlavi*; *Bergthorus Ottonis*, *Snæbiörnus Halli*, quin & ſuperſtites: *Hallgrimus Ellðjarni*, curio Grenjadarſtadenſis, *Gudmundus Hugonis*, ad templum quod in Inſulis Veſtmannicis eſt, verbi Dei miniſter, *Magnus Einari*, paſtor Tiörnenniſis, *Petrus Biörnnonis* paſtor Tiörnenniſis in Vamsneſo, & ſexcenti alii quorum hymnos oculis luſtravi.

- (a) Ad finem hujus Gradualis Lectores ita affatur B. Gudbrandus: „Habes, Chriſtiane Lector, „diu deſideratum *Graduale*, habes etiam *Manuale*, ut vocant, in quibus cantiones & ceremoniæ eccleſiarum comprehenduntur. Si „autem te aliquid offenderit, aut ſi quid deſideratur, tuum erit boni conſulere. Vale!“ Præmittit Editor Præfationem *Ottonis Einari* Episc. Scalh. (quæ Præfatio etiam retinetur in nonnullis ſequentibus Editionibus) item Friderici II di Edictum ad Giſlavum Johannis & Gudbrandum Episcopos, ut colligant hymnos, & aptum ordinem in publicis ſacris conſtituant, dat. Fridericoburgi, 29 April 1585. Ad calcem ſubjiciuntur ſelectæ orationes, quæ in templis recitentur, mox præfatio Lutheri de Sacramenti Baptismi adminiſtratione & deinde *Manuale* in gratiam ſimpliciorum parochorum, de Sacramentorum adminiſtratione, matrimonii in-

ineundi solennibus, visitatione ægrotorum, & idgenus pluribus, ad officium ministri Ecclesiæ rite gerendum spectantibus.

- (b) Contra carminis cuiusdam parænetici, quod in dictâ collectione P. II. ultimum reperitur, stropham secundam Carmine Havniciæ impresso Anonymus quidam obstrepuit, quem & nonnulli, signo velut dato, secuti sunt; alii contra assertionem auctoris mitius habebant, quinimo defendebant, cum prædicata propositionis subiecto variis epithetis limitato responsura judicarent. Certe, quantum hinc judicare possum, nec Editor nec Auctor bonos unquam cives traducendi pruritu laborarunt.
- (c) Natus est poëta hic vere egregius ingenuis parentibus ortus 1560 patre Johanne Erlingi filio, incola Stora Laugardalensi in sinu Tálknafjord, matrē Christina Olavi-filia. Post patris obitum ab Eggerto Hannæo Nomophylace & mox ab ejus genero Magno Johannæo educandus admittitur, post privatam & publicam informationem pærochiis Saudlauksdalensi & Raudasandensi 1590 præficitur, postea vero 1596 præbendæ Sandensi in Dyrafjord, & adulta jam ætate 1627 obiit.
- (d) Fato functus est *Thorlacus Thorarimus* d. 9 Julii 1773 [cujus pleraque poëmata sacra una cum ipsius Biographia in lucem publicam emissi 1775.

II. *Poëtas qui post tempora Reformationis varia carmina argumenti inprimis Historici & profani concinnarunt.*

§. 5.

Arnas Bôduari Historias (a) *Johannis Ludionis* carminibus viii. (b) *Grimi Comitis filii* iv. (c) *Haraldi Hringicidæ* xii. (d) *Thorsteini Skelk* I. Porro *Johannis Arnæi* choronomi *Snæfellenfis* hortatu (e) *Alexandri & Ludovici* viii. (f) *Asmundi Piratæ* xiv. *Droplaugæ filiorum* xxii. (h) *Hallfredi* (Poëtæ difficultatem struentis, vulgo *Vandræda-skáld*) xii (i) *Hialmtýri & Aulveris* xii. (k) *Hördi & Holmverensium* xvi (l) *Thorgeri Havardi & Thormodi Kolbrunar-skáld* di-cti xxii. (m) *Volfungorum, Budlungorum, Giukangorum & Ragnari Lodbrók* xxxvi. (n) *Thorsteini Tauripedis* x. (*) *Historiam denique de pugna Bravallenfi* x. & *Historiam Halfi Regis & ejus Athletarum*, carminibus inclusit. Continuavit porro x. carminibus inceptos a *Thorlako Gudbrandi filio* *Rythmos in Historiam Ulfonis Robusti* (**) & quam plurima alia carmina sacri & profani

(*) Hæc carmina excusa sunt *Havniæ 1772* cum *Olai Olavii* indice & explicatione appellationum poëticarum in eis obviarum.

(**) Hoc utriusque opus *Hrappseyæ 1775* in 8vo una prodiit.

profani argumenti fudit & fundit solertissimus
Poëta,

Asgrimus Magni, Höfdenſis, hiftoriam Viglundi &
Kenilridæ xv. carminibus, ſed, iii. Aulkofræ hi-
ſtoriam pertractavit, multorum præterea carmi-
num auctor.

Amundus Sæmundi, ex Nomarchia puto Vadlenſi,
Hiſtoriam Hervoræ carminibus xx. non inepte
incluſit.

Bergſteinus Cæcus, obſcuro loco natus, lepidus poëta,
eoque victum apud Magnates quæſivit, Hiſtoriam
Julinenſium numeris adſtrinxit poëticiſ.

Bergthorus Ottonis, Flateyenſis, vixit vergente ſecu-
lo xvii. Hiſtoriam Ulfi Uggonis vi. & Remundi
xx. carminibus abſolvit.

Bernhardus Bernhardi, Hiſtoriam Johannis Somnian-
tis (Drauma - Jóns) vi. Rythmis incluſit.

Bernhardus Johannis Knörenſis, medicinæ ſtudio ad-
dictus, præter varia carmina Hiſtoriam Fridulfi
Strenui metris ſubjecit.

Bernhardus Einari, occidentaliſ Islandiæ cives, de Káro
Kari filio & Geſto Bardoniſ nonnulla carmina com-
poſuit.

Bernhardus Johannis Huſafellenſis, præter carmina
de hominibus Lynceis & nonnulla alia miſcelli
argumenti Hiſtoriam Flori xvi. carminibus ag-
greſſus eſt, quam ad finem perduxit, Hallgrimus
Petreus.

Biörne

in Biörne

*Biörne
Shelde*

Biørno Johannis Skarzaënfis, Historiam Apollonii & de vii. Sapientibus carmine pertexuit: hanc Historiam de vii. Sapientibus a *Biörnone Sturlæo* in carmina missam, alii quoque testantur, qui vitam & præcipuos a Gudbrando Episcopo libros editos carmine recensuit.

Bryniulfus Hallthori pastor Kyrkiubayensis, Historias Magi Callidi, Halfdani Regis Eysteini f. Thorsteini Bæarmagn dicti, ut & furis cujusdam verisissimi in carmina misit, variorum insuper poematum auctor.

Brynjulfus Olavi, Historiam Thorsteini Bæarmagn carmine reddidit.

Egerhardus Olavi, Islandiæ orientalis & meridionalis designatus Nomophylax, antiquitatum & Physices studiosus, permulta carmina historica moralia & jocosa reliquit; mari submersus, finum Breidafjord nave transiturus, unacum uxore & quibusdam domesticis ob. 1768. antiqvæ Islandorum poëseos solers imitator.

Einarus Gudmundi Færeyensium res gestas carminibus aliquot celebravit.

Ericus Bernhardi, pastor ultimo Hvalsnesensis, Historiam Laxdalenfium & Hrafnkeli Freysgodá dicti carminibus aliquot inclusit.

Ericus Einari, pastor Höfdenfis, Historias Halfdani Eisteini fil. Rolfonis Pedestris, Nididæ celebris, Bardonis Snæfellenfium Deastri, Buonis & Jökli, item Herodis Magni, Antipæ & Agrippæ, Pilati, Ulyssis, Samsonis, Ymi Gigantis, in carmina Is-

lan-

landica convertit. Præterea cæptam a *Johanne Egerhardio* Versionem Fabulæ de Mago Comite continuavit, & 4. & 5. libellum fabulæ de *Zedras* Rege composuit, cum priores tres *Johannes Egerhardius* absolvisset, & generum orasset, ut ad finem perduceret fabulam.

Gislavus Johannis, Melrackadalensis, magiæ suspectus, & variorum carminum superstitiosorum auctor, Historiam *Ala-fleski* carmine pertexuit. Obiit repentina morte 1671.

Gislavus Johannis, obscurus & obscuri generis homo, quem a priore distingvendum puto, Historiam *Sigurgardi* & *Valbrandi* & fabulam de *Ala-fleck* merro reddidit.

Gudbrandus Arngrimi Widafinus, choronomus *Torparchiæ Hunavatnensis*, ob pietatem infucatam & hospitalitatem laudatus, poëtis non immerito felicioribus annumerandus, Historiam *Judæ Macchabæi*, & Historiam *Rolfonis Gautreci*, hanc quidem juvenis, in carmina flosculis pulcherrimis ornata, vertit.

Gudmundus Andreæ, Lexici auctor, Historiam de *Perseo* in carmina transtulit, foli numerositati deditus (*)

Gud-

(*) Carmina *Gudmundi* de *Jove Cretio*, capite *Gorgonis*, nec non *Ægide*, (quæ non vidi) laudibus mirum in modum extollit harum rerum judex minus competens *Resenius*, in *Præf. ad Lexic. Isl.* p. 16.

Gudmundus Bergthori, natus Karastadii (aliis Stopum) in tractu Varnsnes: admodum puer contabuit, sed thermarum usu anno æt. 15. adeo revaluit, ut sinistra manu scribere posset, dextra nec non inferioris corporis parte tæbe confecta. Circa annum ætatis vigesimum in Nomarchiam Snæfellensem commigravit, in eodemque tractu, tum carmina pangendo, tum pueros literas formare & legere docendo vitam sustentavit, donec quinqvagenarius placida morte obdormiit 24 Martii 1705. Sequentes historias ingeniosissimus poëta lepidissimis absolvit carminibus. Nempe: Holgeiri Dani carminibus lx. Otuelis viii. Sigurgardi & Valbrandi Mali xix. Dionysii Superbi xvii. Finnbogi Robusti xxiv. Thoreri, cui Gallinæ cognomen dederunt, x. Trojanorum xxvi. Samsonis Pulchri xvi. Bertrami, ni fallor, v. Erii Peregrinatoris & Kraklingorum xvi. Feracuti & Balantis xxiv. Jarlmanni & Hermani xix. Bosæ & Herraudi xv. ubi in Præfamine octavi carminis, quo ultimam harum historiam tractat, hæc sua opera recenset. Scripsit præterea varia epitaphia, carmina sacra, moralia & jocosa, quo pertinent: Schola Philosophorum, & Athletarum encomia.

Gudmundus Erlendi, Parochus Fellenfis, Prædonum Algerianorum rapinas & maleficia in Islandia 1627 perpetrata 5 carminibus descripta posteris reliquit. Historias quoque Herodis Ascalonitæ, Pilati, Vilbaldi & Ælopi in ligatam orationem misit. Ipse quoque præterea varia moralia & jocosa scripsit, carminibus elegantioribus Fabularum

rum Æsopi Libr. 1 & 2. itidemque Fabulas & Historias e variis auctoribus collectas inclusit. Composuit etiam carmina bene multa de avibus & quadrupedibus, quibus semper brevem, sed egregiam, apodofin adjecit.

Gudmundus Olavi, apud Svecos Antiqvarius, vir felicioris venæ, Historias Sigurgardi & Valbrandi, itemque Sigurgardi Strenui, numeris subjecit poeticis.

Gunnarus Pauli, Scholæ Holensis quondam Rector, nunc vero Toparchiæ Dalensis Præpositus & Parochus Hiardarholtenfis, & inter primos nostri ævi Poëtas vere numerandus, permulta carmina lingua patria fudit ex quibus, præter nonnulla alia, *Gratiarum Actio ad Frid. V.* ob duas naves onerarias, Islandis donatas, Islandice & Latine; *Encomium Libri de Islandia restauranda* a J. Erici editi; *Varudargiæla* s. censura carminis parænetici, in collectione carminum sacrorum Holensi, de qua supra, editi; *Gratulatio* ad editionem Gunnlaugs-Sagæ Islandice; *Matthildar-quida* vero, s. interpretatio gratulationis Excell. Reitzensteinii ad Carolinam Mathildam Daniæ Reginam, una cum originali Germanico ad latus, & notis Philologicis latino - Islandicis, dudum edita sunt. Ex ineditis autem *Gryllo-talpa*, & alia *satyrica*, nec non *Gunnarskvædi* s. Encomium Gunnaris de Hlydarenda, quo Kiartanem quendam Magi, ad Kiartanem Olai Hiardarholtensem carmine encomiastico celebrandum incitavit, plurimum in Islandia laudari & avide exscribi accepimus.

Hallerus Magni, (qui obiit circa 1587) Historias Ingvæ & Vilmundi Vidutan in carmina misit.

Hallgrimus Hallthori, ante paucos annos denatus, Historiam Ambaëlis & plura ejusmodi metris subjecit.

Hallgrimus Petrus, Historiam Resi Callidi & Magelonæ carminibus aliquot inclusit; continuavit carmina in Historiam Flori & filiorum ejus, a Bernhardo Husafellensi capta; illi quoque tribuuntur carmina, quæ exponunt Historiam Partalopæ & Marmoris.

Johannes Gotskalki, Historiam Erici Peregrinatoris carmine complexus est.

Johannes Grimeri, pastor Hialltabakkenfis, duo carmina prolixa scripsisse fertur, poetarum in quadrante Islandiæ boreali recensum exhibentia; contra Gudmundum Bergthori filium unacum aliis, in controversia de Calanticis, calamus strinxit, & varia jocosâ reliquit. Obiit 1724.

Johannes Gudmundi, pictor dictus, Hispanorum in Quadrantem Islandiæ occidentalem invasionem & latrocinia aliquot carminibus descripsit: Historiam præterea Fertrami & Platonis, Armanni & Thorsteini Gaala metro reddidit: variorum insuper carminum, superstitionem olentium, ut Somnii Kaudæ, Fiandafælæ (Dæmonum terribilissimi), & Vitæ suæ Compendii, Fiolmodi dicti, auctor.

Johannes Gudmundi Raudseyensis; Historiam Remundi carminibus xav. Egilli Skallagrimii xl. Anno

1643 Greteri Robusti & plurium metro reddidit (*).

Johannes Gudmundi, pastor Askgogensis, qui obiit 1696. Historiam Lutheri a Schlüsselburgio conscriptam in ligatam orationem transtulit, variorum insuper carminum Auctor.

Johannes Eggerti, Canobii Mödruvallensis Administrator, juris patrii inter peritissimos sui ævi habitus, qui post varias lites, quas cum Proceribus patriæ diu multumque aluit, opibus tandem exhaustus, cum de suis inimicis nullam factorum sumptuum restaurationem obtineret, in Sveciam abiit, ubi honorifice excipitur, post aliquot menses diutinae fatorem iniquitati, postquam Consul Malmöensis designatus fuit, ereptus Holmiæ 16 Octob. anno 1689. Historiam Magi Callidi, Fertrami & Blomsturvallensium in ligatam orationem numerosè misit.

Johannes Helgonis Historiam Rolsonis Pedestris nuper in carmina misit.

Johannes Johannis fil. Olafsvikensis Historias de Thorsteino Tauripede & Sörlone Robusto nonnullis Rythmis complexus est.

F 2

Jo-

(*) Carminum fuorum, quæ CLXXXIX numerat, mentionem facit his verbis:

” Þá kældur er ordinn kallinn Ión, og kominn ad
 ” Elli beigiú, beraft munu færre Bögur ur Són, bur-
 ” tu Rauds frá Eyu; Nín og Sextú Frosta för,
 ” frammyfer hundred stærsta, þulit hefur mín
 ” Þagnar vör, þó sie stöpuln næsta.

Johannes Johannis fil. *Rugmannus*, Collegii antiquitatum in Svecia Adjunctus, Threnodiam composuit in obitum illustriss. Comitis Magni Gabrielis de la Gardie, lingua Islandica ed. Ups. 1664 in 4.

Johannes Johannis Stadarhraunensis, Historiam Joms-vikensium metris inclusit.

Johannes Johannis fil. Vattarnesensis, Historias Ulfaris Robusti, Aunundi Pulchri & Trojanorum numeris poeticis eleganter adstrinxit.

Johannes Magnus Laufasinus, præter varia poemata, imprimis sacra, Grobiani & Grobianæ monita (ex Frid. Dedekeni opere sub eodem titulo edito Francof. 1564. forte deducta) cum Apodosi carminibus aliquot complexus, Historia Audbiörnönis, a se, ut puto, conficta & in Rythmos transmissa, mores avari, & dein ad Deum conversi, hominis delineavit.

Johannes Ormeri, Historiam Thörsteini Bæarmagnæ carminibus inclusit.

Johannes Petri Alftanesensis, carmine pertexuit Historiam Nicolai Ludionis.

Johannes Sigismundi antea laudatus, Historiam Cyri Regis metro reddidit.

Johannes Sigurdi, incola Vedramotensis, Rythmis expressit Historiam Elidis (Elis), quem inter Principes Galliae quondam floruisse vulgatum est. Carmina insuper varia lepide fudit, & obiit post ann. 1708.

Johannes Sigurdi, judex provincialis Dalensis, mores corrupti seculi carmine *Tíma-Ríma*, perstrinxit,

xit, Havniæ 1772 edito, sed mendose, variorum præterea carminum ingeniosus auctor.

Johannes Thorsteini Thorgeirsfiordensis, paucis abhinc annis defunctus, Historias Rolandi, Thorsteini, Vikingii, Alexandri & Ludovici, Ofeigi & conjuratorum, Mali, Pejoris, & Pessimi, variis metris eleganter subjecit, Historiam denique Jafonis septuagenarius vii carminibus inclusit.

Johannes Thorlacius, Fasciculum poematum a se in linguam vernaculam maximam partem translatorum, inter quæ eminent nonnulla *Tullini* opuscula, novistypis Hrappseyensibus subjecit 1774.

Kolbeinus Grimeri Dagverdaraënsis, Historias Gretteri Robusti xx. & Svenonis Muksonii xiii. carminibus inclusit. Carmina in Muksonii historiam absolvit 29. Novemb. 1658. Carmen adhæc prolixum absolvit, *Víðförull* dictum, Geographicum, quod cum reliquis ejus poematibus, Dyrdar - dictur, Stórmerkiarmur &c. extitisse certum est.

Magnus Asgrimi f. Ingvari historiam xii. carminibus complexus est.

Magnus Johannis, regionis Torfsafiordensis Choronomus, illustri genere natus, satis cesit 1596. Historiam Ponti, pulchro verborum delectu, carmineque numerofo gratiorem fecit. Tribuuntur porro illi in quibusdam exemplaribus xii carmina, quæ historiam Ingvari, vii. quæ Conradi Richardi Imperatoris filii, & nonnulla, quæ Amici & Æmilii complectuntur historias.

Magnus Illugonis, Parochus Hufavikensis, cæpit Historiam Hrolfi Kraki carminibus reddere, quod opus filius ejus Thorvaldus ad finem perduxit.

Nicolaus Finni, Historiam Rafakelli, Freysgoda dicti, Sigismundi Brestis filii & Gunnlaugi Ophioglotti in Rythmos convertit.

Olavus Arngrimi Vatnsdalenfis, historiam Kormaki carmine reddidit.

Olavus Johannis, pastor Sandensis, historiam Invasionis Hispanorum in Islandiam aliquot poematibus pertractavit.

Olavus Olavi, pastor ultimo ad templum cathedrale Skalholtinum (qui diem obiit supremum anno hujus seculi 28) quinque carmina admodum prolixa, cum in Norvegia Pastoris, ut credo, munere fungeretur, composuit, vitam Olavi Regis Tryggvini, donec Regium ascenderet fastigium, complectentia.

Otto Thorkilli, e Toparchia Vadlensi oriundus, Stannarinnæ deinde Havniensis, Historiam Bæringi Pulchri in ligatam orationem transmisit.

Ottarus Gudmundi, frater Johannis Raudseyensis, Historias Vilhelmi Siód, Thorsteini Bæarmagn & Thorsteini Vikingi f. metris reddidisse fertur.

Paulus Bernhaldi Hreppensis, Historiam Ambalis in ligatam orationem transtulit.

Paulus Johannis Widalinus, varia & multa carmina reliquit.

Petrus

Petrus Hiörleifi Historiam Herraudi & Bosæ carminibus reddidit.

Petrus Einari Ballaraënsis, generalis dicasterii assessor, poeta & juris peritus sui temporis non incelebris, Ponti Historiam, ubi *Magnus Johannis* defuit, carminibus xvi. continuasse perhibetur, & Hrolfi Gautreci filii vitam in ligatam orationem vertisse.

Rägnvaldus, *Cæcus* dictus, Branam & Skogar-Christum carminibus laudavit,

Sigmundus Helgonis Historias Thordi Manduci & Sigurdi Taciturni in Rythmos convertit.

Sigurdus Cæcus, circa Reformationis tempora vixit, orientalis Islandiæ civis. Ectoris Rimur, carmen ab Episcopo *Joh. Aresonio* ceptum continuavit, carmina xxiv. in historiam Andri composuit, lepidam, in quantum incorrupta supersunt, tersæque dictionis: Sunt qui ei tribuunt carmina vi. quæ historiam Hromundi Greipi filii, viii. quæ Anis Bogfvegis, xii. quæ Reinaldi & Rosæ, & nonnulla, quæ alteram Historiæ *Olavi Tryggvini* partem, complectuntur. Nec difficulter, (verba sunt Widalini in recensu poetarum) induceret ad credendum ejusdem auctoris esse duo illa carmina, quibus Fabulæ de Philippo, Victore & Blavo traditæ sunt, cum nativæ dictionis lepore & numerosque numeri aut similem prorsus aut eundem genium spirare videantur.

Sigurdus Ketilli Pastor Skeggjastadensis (denatus nifallor 1730.) Ormeri Storolfi filii historiam carmine pertexuit.

Sigurdus Gislavi, poëta præcedentis sæculi miræ felicitatis & ingenii, quod nullo eruditionis freno cohibitum erat, luxuriantis. Præter varia carmina, historiam Thordi Manduci, petente *Haquino Thorkillio*, in Rythmos transferre orsus, libellos five carmina vii, tantum absolvit.

Sigurdus Helgonis, Vogensis, ut credo, superstes, xiii. carminibus absolvit Historiam *Sturlaugi Laboriofi*.

Stephanus Olavi, Pastor Vallanefensis, innumera fere fudit Epigrammata & carmina tum sacra, tum profana & jocosa, omnia summi leporis & elegantiae.

Sveno Sölvii, Borealis & occid. Islandiæ Nomophylax nonnulla carmina fudit, inter quæ *Lovisu-Lilla*, s. Encomium D. Lovisæ Dan. Reginae, cum Paraphrasi Danica splendide satis editum, facile eminet.

Thorbergus Thorsteini, Historiam conjuratorum (*Bandamanna Saga*) in ligatam orationem transmisit, variorum carminum præterea auctor, & hujus sæculi poëtis melioribus accensendus.

Theodorus Jonæ, Historias Rolfonis Gautreki & Sörlonis Robusti numeris poëticis subjecit.

Theodorus Magui, Striugensis, vixit circa 1570 & lepra tandem correptus obiit, inter optimos referendus Poëtas, Historias Rolandi, Sauli & Nicanoris, Valdemariqve in elegantissima carmina misit, auctor porro variorum Poëmatum, inter quæ *Geiplur, Kappa visur* &c.

Theo-

Theoderus Johannis incola Adalvíkenfis, carmina dicitur fudisse in narrationem de Illhugo Tagldarbana.

Thordacus Gudbrandi, Doctissimi Arngrimi nepos, *Widalinus*, Choronomus Isafiordensis, obiit 1707, Poëta felicissimus, Fabulam de Floro & Blankenfrú adhuc adolescens metro donavit. Juvenis Odas complures amatorias scripsit numerosissimas, quarum nonnullæ, quod metra sectatus fuerit difficillima, nimis obscuræ sunt. Historiam præterea Gislavi Sursonii carmine reddidit, & Ulfari Robusti Historiæ partem ingeniosis admodum carminibus absolvit, sed cum operi ultimam manum non imponeret, cæptum opus ad finem perduxit laudatus Arnas Bödvari.

Thorsteinus Magni Hælensis, superioris seculi poëta melioribus accensendus, historias Julinensium & Sorlonis Robusti in ligatam orationem transmisit, variorum insuper carminum auctor. Dicitur quoque carminibus xxiv. Bessi Historiam & Hrolfi Krakæ Daniæ Regis permultis Rhythmis inclusisse.

Thorleifus Torfæus, præter Bryniam, carmen 739. strophis constans, Æsopi vitam carminibus x. Hringi & Skialdæ historiam carminibus vi. Sigurdi & Tryggonis xiv. metris subjecisse perhibetur.

Thorbiörnus Salomonis, dicitur carminibus xii. Historiam de Alexandro & Rosamunda; Carminibus vi. de Haqvino Norvego narrationem contexuisse, multorum insuper poëmatum auctor.

Thorvaldus Magni Hufavikensis, inter poëtas hujus seculi lepidissimos merito referendus, Historias Thordi Hredæ (manduci), Havardi Claudii, Remundi & Melusinæ, Kormaci, Alexandri & Ludovici, multaque insuper jocosa sub numeros misit poëticos.

Thorvaldus Rögnvaldi Saüdanesensis, (obiit 1680) Historias Partalopi, Gunnari Hlidarendensis, Besi Callidi & plurium forte carminibus inclusit, in quibus nec leporem nec numeros desiderabis. Multa porro carmina fuisse certum est, quorum nonnulla superstitionis vitio carere non dixerim: Magiæ suspectus sed non convictus, fratrem habuit Jonam, quem primum Islandorum ob execitia magica combustum inveni.

§. 6.

Colophonis loco addi merito possunt, quibus ligata oratio latina in deliciis fuit, quique monumentis quibusdam ad posteros transmissis, locum inter poëtas Latinos qualemcunque sibi vindicant, ut sunt:

Arngrimus Jonæ Widalinus, elegantioris literaturæ post Reformationem in patria sua coryphæus & hyperaspistes, cujus inter alia est conspiciendum quotidianum carmine Latino & Islandico, impr. Holis 1594. Epitaphia sibi & Conjugi scripta, &c.

Brynjulfus Svenonius, Episc. Skalh. cujus superest *Carmen Votivum de S. Cruce* prolixum, & vii sub variis metris *Odæ ad Beatam Virginem*, quod
Doctiss.

Doctiss. Viro *Paulo Biörnsonis* Selardalensium misisse dicitur (a).

Egillus Sigfusi, Rector primum Scholæ Holanæ, deinde Curio Glaumbajensis, fasciculum carminum latinorum, sacri ut potissimum argumenti, reliquit.

Eyulfus Johannis pastor Vallensis, scripsit varia carmina latina admodum lepida.

Gunnarus Pauli, Præpositus Dalensis, de quo supra, varia carmina latina elaboravit, ex quibus carmen in *Regem Danicæ Frid. V*, in *b. Ancherse-nium* in Acad. Hafensi nuper Professore & Conf. Just., in *Finnum Johannæum* Episcop. Skalholt. bina carmina; in *mortem illustr. Gudridæ Gislonis filicæ*, in *Collectam nummariam Christianosandensem*, necnon, in *centenarium argenti* s. Hundrad Sylfurs veterum, & forte plura, edita vidimus.

Johannes Thorkilli, Rector Scholæ Skalholt. præter ipsius Chrysozin & Eclogarium, nonnullos hymnos Psalterii Passionalis ab Hallgrimo Petræo concinnati, numeris subjecit poëticis, & varia carmina miscellanea insuper fudit. V. Sibb. Idea Hist. Lit. Isl. infera Dreyeri Monum. P. I. pag. 208.

Johannes Thorkilli Widalinus Episc. Skalh. in vertendis nonnullis hymnis passionibus proxime commemoratis operam suam, ut & in somnio Skidonis vertendo, quod ad medium circiter perduxit, posuit, variorum insuper Epitaphiorum & carminum jocularium auctor. Carmen eximium Scholæ Skalholtinæ Collega fecit, inscriptum: *Calliope Respublica*, nulli nostratum (ut laudatus

datus Paulus Widalinus iudicat) operi secundum, five inventionem spectes, five metri elegantiam, five suavitate & dictionem undiqve magnificam.

Magnus Olavi, Lexici Auctor, in vernacula & latina lingua felicissimus poeta, variorum carminum latinorum auctor, qui musas quoque latinas Islandorum numeris advesfecit in literis ad *Olavum Einnari* Parochum Kyrkiubajensem, qui idem etiam tentavit, ut liquet ex eorum epistolarum commercio, quod adhuc superest.

Paulus Bernhardi Widalinus, optimam de se spem excitans Havniæ & Lipsiæ annos non paucos studio humaniorum gratia commoratus, in ipso juventutis flore ante aliquot annos extinctus; præter Orationem die Natali Optimæ Regis Friderici V. Lipsiæ 1757 habitam, laudavit laudatissimum patriæ patrem sub idem anni tempus præcedente anno, *Ode ad Melpomenem*, pro collatis in se regiis muneribus; quod & singulari carmine fecit 1754. Exstat quoque ejus Epistola ad Heroa per-illustrem O. M. Comitem Ranzavium, nuptias celebrantem (ed. Lips. 1756) & Ode ad Petrum Nicolai Novigardium L. B. a Gartenberg Regis Pol. Consiliarium Lips. 1755 & plures aliæ ad Horatii limam exactæ & Lipsiæ sigillatim editæ.

Paulus Halli, instructissimæ Bibliothecæ Georg. Sefeldii Regii Senatoris, & iudicis Provincialis Selandiæ, quæ a Svecis 1659. asportata, Præfectus, postea pastor, Harrestadensis in Districtu Ringstadeni, vir egregie doctus, auctor Versionis latinæ metricæ carminis elegantissimi, quod *Lilium* dici-

dicatur, & *Eysteino* adscriptum, tam in ipsa Hist. Ecclesiastica Celeb. *Johannæi*, quam separatim, una cum dicto carmine, editæ. Obiit *Paulus* 1663 teste Resenio in Præf. ad Voluspâ.

Petrus Thorsteinus, territorii Mulensis toparcha, qui oda latina in obitum præsidis Islandiæ Dni Magni Gislonis Havn. 1771 in 8vo edita locum inter Poëtas Latiniæ Islandiæ meruit.

Sigurdus Stephani, Rector Scholæ Skalholt. qui Libros Samuelis in compendium redegit.

Theodorus Widalinus, Professione Medicus, primum hypodidascalus, dein Rector Scholæ Skalholt. in hymnis passionibus H. Petræi vertendis non infelicem navavit operam. Epitaphia porro nonnulla (quorum unum in memoriam Joh. Thorlacii, Districtus Mulensis Præfecti Havniæ Typis Phænixbergianis lucem adspexit publicam), & carmina in textus Dominicales & alia non pauca latine pepigit.

Thorsteinus Biörnsonis, Parochus Utskalensis, ubi Sacerdotio multis annis præfuit, donec officio submotus in villam Setberg habitatum migraret. Hic, teste P. *Widalino*, in suo recensu poetarum, ut fastidia vitæ leniret, filiæ, captus oculis, dictavit latinum carmen, quod inscripsit: *Noctes Setbergenses*, de Geniis Alfsiqve, superstitionem non mediocrem redolens. Asservatur hoc carmen in Bibliotheca Magnæana, quod vena poetica non destitutum, fracto calamitatibus homini veniam, ubi hallucinatus fuerit, facile deposcit; Exstat ibidem sine dubio ejusdem auctoris carmen de principis

ciptis rerum, earumque elementis, & de rebus quibusdam inde elementatis; aliud quoque de hominibus lynceis; tertium quod inscribitur: Memoria judicis avari & iniqui, satyricum.

Sculo Theodori Thorlacius tum Scholæ Coldipgenfis, nunc Havniensis Rector, Poëmate, cui titulus: *Eusebie triumphans* Doctoribus Theologiæ occasione nuptiarum Principis hæreditarii Friderici & Fridericæ Sophiæ creatis affurrexit, tam seorsim in 4to, quam inter Acta Academica in prædictas nuptias in fol. edito; & numismate in prædictas nuptias excuso elementissimè a Principe remunerato.

Exstat præterea infinita propemodum seges, tum carminum vel historica tractantium, nostratibus *Rímur* dictorum (quæ plerumque anepigrapha sunt, & reperiuntur in instructissima Bibliotheca Magnæana, & passim in patria), vel moralia, satyrica, jocosæ, completentium; tum Epitaphiorum, Epithalamiorum, Eucharisticorum, lingua ut plurimum vernacula vel latina conscriptorum, quæ singula recensere, vix operæ pretium duco. Verbo tantum monendum; Islandos nil intactum reliquisse poëtas, earum nempe scientiarum, quæ potissimum coluntur, quod eo facilius & felicius fieri posse existimo, quod lingua ligatæ orationi quam solutæ continnandæ aptior videatur, & non paucis, etiam doctrinæ solidioris tantum non expertibus, promptitudo singularis insigni lepore conjuncta propria magis & familiaris adsit, adeo ut carmina difficilissimis metris alligata, stantes pede (ut ait poëta) in uno, stupendo artificio fundant; habet enim hoc sibi velut proprium ac peculiare lingua Islandica, ut nasci velit poëtas, (uti & habemus exempla puerorum ver-

sus

fus & carmina non parvi leporis fundentium, qui ubi adoleverunt præstantissimi poëta evaserunt, quorum e numero sunt *Hallgrimus Petrus*, *Steno Johannis*, postea Episcopus, *Paulus Johannis Widalinus* postmodum Islandiæ meridionalis & orientalis Nomophylax, qui in hoc qualicunque poëtarum syllabo sedem præcipuam promeruit, cæteri) non autem cudi; unde viri etiam ingeniosi & elegantia carminis Latini, ut Joh. Widalinus & Svensonius Episcopi Skalhokini, Thorlacusque Skulonis Episcopus Holensis, admodum commendabiles, patriæ quoque lingvæ gnari tolerabile carmen, ubi nativa venæ poeticæ felicitas abfuerit, vix & ne vix quidem scribere queant. Taceo quod infinita quædam virtus & energia non tantum animos aliorum commovendi, sed facta interdum & fata hominum moderandi nostratum poësi præ quorundam forte exterorum inesse vulgo credatur, ut adeo nonnulli, poëseos laude clarentes magis vix suspicionem effugerint. Plura de Poëtis Islandis legi possunt apud cl. Sibbernium in *Idea Hist. Lit. Isl. Sect. III. §. 19* conf. Borrich de poëtis & furore poëtico.

- (a) Laudatum hunc Præfulem Svensonium crypto-Papistam fuisse dubitanter asserit clariss. Sibb. *Id. Hist. Lit. Isl. Sect. III §. 10* quod carmina de Cruce, & quæ ad B. Virginem sub variis metrorum generibus pepigit, non viderit. In hujus profecto Episcopi actis publicis & Epistolis ad amicos scriptis, in quantum mihi videre contigit, ne volam quidem aut vestigium fermenti Papistici deprehendere potui. In adductis tamen carminibus, præsertim penultimo & ultimo ad B. Virginem (quæ

(quæ carmina auctoris manu exarata & hinc inde correctâ possideo) Mariolatricæ Pontificiæ justo propius accedere, pium cætera & gravem virum primo adspectu aliquis sibi forte persuadebit, sic enim carmine penultimo canit:

- " Excellens superum gloria civium
- " Angustis fer opem rebus & asperis
- " Cui non defuit unquam
- " Præsens copia gratiæ.
- " Quas debent inopes reddere gratias
- " Pro summis homines muneribus Deo,
- " Clemens atque benigna
- " Nostro nomine solvito!
- " Sic longum faveas gentibus indigis
- " Et nos multiplici crimine fordidos
- " Commendare memento
- " Mater sedula filio. "

Et sic carmine ultimo eam alloquitur:

" Perge semper excubare Margarita cælitum Dul-
 " ce germen obsecrando mortis ut voragine Lar-
 " giatur enatare naufragis clientibus. " Credo
 summum hunc virum (quod citra invidiam dictum velim) humani hic aliquid passum, sive serio hæc egerit, sive amicum de vexatis aut controversis fidei articulis certamen provocare voluerit. Quicquid sit, hunc pia gravitate conspici-
 cum Virum & publicum Evangelicæ Veritatis præconem id cum viris etiam doctissimis habuisse commune mihi persvadeo, quod quamvis opinioni fuerit cuidam addictus, nostris sacris minus convenienti, eam nec palam professum fuisse,
 multe

multo minus aliis obtruisse. Imo christiana charitas me jubet sperare eum nihil Fidei Evangelicæ adversum credidisse, nisi quod proniorem forte dixeris ad *δυσλειαν* B. Virgini, quasi pro vivis intercedenti, præstandam, id quod parum abluere videtur ab eorum sententia, qui pie defunctos pro in terra viventium spirituali & æterna felicitate Deum exorantes statuunt, quorum tamen, ut orthodoxorum, libri non sine applausu leguntur.

SECTIO III.

De Studio Islandorum Historico.

§. I.

Si quid elegantioris literaturæ facit ad bene circumspēcteque vivendum, certe studium eo tendit historicum; Ostendunt enim historiarum monumenta tum dubios rerum casus temporumque vicissitudines, tum documenta providentiæ divinæ, & quomodo vitæ nostræ momenta ad alienas componere virtutes queamus, unde tot vitæ empiricæ subsidia. Viderunt hoc non e trivio, non de plebe tantum homines, sed & maximi commatis viri, qui ætate in Reip. administratione detrita, generis & meritorum splendore valde conspicui, studio historico mentem manumque applicarunt. Hinc insignis ob studium historicum egregie culum gentis nostræ laus, condi instar promi, omnium fere nationum historias conservantis, exscribentis, concinnantis (a); vix enim reperies tot scriptores historicos in quā regione, quæ tanta hominum paucitate laborat, ac Islandia, quæ quidem præcipuos habuit, eo tempore, cum, regnante alibi literarum fastidio, ne dicam contemptu, turbulentissimus, ob dissidia intestina fuit Reip. status: pacata vero regione, & regibus Norvegiæ subiecta avitus literarum ardor & animus studio aliquantisper historico deditissimus per aliquot deinceps Secula videtur, si non prorsus obtorpuisse, certe fumos & fabulas sæpius venum exposuisse. Nostratum igitur

igitur optimæ referri possunt historiæ ad Secc. XII. XIII. & XIV. dimidium. Viliores autem sunt, si unum alterumve scriptorem excipias, moneta quæ ab eo tempore, imprimis a sec. XV. initio, cum gravissima pestis maximam incolarum partem depopulata, bonas artes & literas antea florescentes tantum non extirpavit, ad tempora usque Reformationis scribebantur, utpote ab indoctis plerumque monachis exarata vel compilata, quorum è re fuit, aut de Sancto aliquo historiam superstitiosis nugis scatentem, ad quam vetula delira lacrymaretur, conscribere, vel herois alicujus peregrini gesta, quæ stultæ plebi delinerent aures, literis mandare. Placet vero congeriem & farraginem istam scriptorum historicorum dividere in *Exotica*, sive quæ extra Scandinaviam, & *Inquilina*, quæ nimirum intra eandem potissimum locum habent, Sanctorum legis, sive Historiis, seorsim positis; habitaque temporis ratione primum commemorare, quæ ante Reformationem doctrinæ christianæ, & deinde quæ post eandem concinnata & in linguam Islandicam translata videntur.

- (a) Elogium Saxonis Grammatici in Præfat. ad suam Historiam Danicam, - Theodorici Monachi in prologo historiæ Norvegicæ, & aliorum complurium, quo Islandos ob sua merita in historiam cohonestandos æquum judicarunt, cum passim occurrant, hic inferere nolo. Historicorum autem Islandorum, fidem & auctoritatem, præter *Torfæum* & *Bartholinum* speciali Tractatu de peregrinationibus Islandorum Lipsiæ 1755 edito, vindicavit Vir Perillustris & Doctiss. *Johannes Erixi*.

MEMBRUM PRIUS.

exhibet Syllabum Historiarum omni, vel maxima, ex parte ante dimidium seculi decimi sexti confectarum.

§. 2.

Historiæ veterum, quæ nationes externas spectant, partim veræ habentur, partim, & quidem plurimæ, fabulis involutæ, partim confictæ prorsus, temporis, ut videtur, fallendi gratia, id quod recte pronunciat celeberr. *Torfæus Serie Reg. & Dyn. Daniæ cap. 1.* seqv. quo lectorem ablegamus.

Historias, quæ finas extra Scandinaviam nationes, (omissis brevioribus Historiis, quas vel *Johannes Hal-tori* Episcopus Skalholtinus (a) vel alii collegere) potissimum tangunt, sequentes, juxta Alphabeti ordinem nominare sufficiat (b):

* *Adonii*, quam carminibus tantum inclusam vidi.

* *Æsopi & Xanthi.*

* *Agnaris & Sörkveris.*

* *Alaslechi*, Richardi Angliæ Regis filii.

* *Albani*, Vigvaldi Ducis cujusdam Moscovitici filii.

* *Alexandri & Ludovici.*

* *Alexii Comneni*, vulgo *Ættrialar Saga*, 3: Historia *κρητὴ Ἀλέξιος*, ubi citantur Imago Mundi, & Chronicon Mercionis.

* *Ambasis*, Salmanis Regis filii.

Ambrosii & Rosamundæ.

Amici & Æmilii.

Alexandri Magni, juxta Gualterum (c).

**Apollonii Regis Tyrri.*

Arturi Angliæ Regis & ejus athletarum sc. Iventii, Parcivalis, Valveri, Erecii & Samsonis Pulchri Arturi filii & Philippia Hungariæ Principis, quibus additur *Möttuls - Saga*, sive historia togæ cujusdam fascinate. Ad finem harum historiarum proficitur interpres se ex lingua Vallonica hæc transtulisse, jussu Haqvini Norvegiæ Regis Haqvini filii (d).

Artemundi Robusti.

**Asmundi Piratæ (Viking) Hibernensis.*

Asmundi Sebba Alumni (Sebba fóstra). ()*

Balduini, Hierosolymorum Regis.

**Bellerophonis,*

Bertrami Comitis Cosiliensis, & Rosaliæ.

Biewi, Ginonis in Anglia Comitis Hamptonensis filii.

Barlaami.

**Bæringi Pulchri. (fagra)*

**Blomsturvallensum.*

**Brittonum (Breta-Sogur) (e)*

**Caroli Magni Pipini f. Huc pertinent Historia de Otuele, Rolando, Oddgeiro, S. Holgero Dano, Aglando Rege, juxta relationem Turpini Episcopi, Wilhelmi &c. (Karla Magnufar-Saga med sinum Páttum) (f).*

G 3

Cat

(*) Referri solet ad Hist. Hvingi & Triggonis.

• *Callinii*, Galli cujusdam Magnatis.

• *Clari* Tiburtii Saxonie Imperatoris filii (g).

Conradi, Richardi Saxonie Imperatoris filii, patris vero Emanuelis Regis.

• *Dionysii Superbi*, (Dinufar Dramblata).

• *Damusta*, quæ continet similitudines inter Catalastum Constantinopoleos Regem & Johannem Smolandie principem.

Duggali cujusdam ex urbe Hibernie Kaseensi (forte Kasileensi) nobis *Duggals Leidsla*, ex latino translata, jussu Haqvini Norvegie Regis.

Elidis, Julii Ducis filii. (Sagan af Elis)

Ernesti Ducis & *Vetzelii*.

• *Feracuti* & *Balanti*.

Fausi & *Ermenæ*.

Feri.

• *Fertrami* & *Platonis*, filiorum Arthuri Regis.

• *Flori* & filiorum ejus.

• *Flori* & *Blance-Fluræ* Hispanæ.

• *Floventis* Gallorum Regis (indicit in tempora Silvestris Papæ).

• *Fortunati*.

Gabonis & *Vigoles*, duorum in Anglia pugilum tempore Arthuri Regis.

Galmeyi, Equitis Angli.

Gibbonis, Wilhelmi Gallie Regis filii.

Gibeonis & *Eskoparti*.

Greletis, Angli.

• *Geyrardi*, Comitis, qvi temporum Caroli Magni super erat.

• *Grimaldi*.

• *Grishildæ patientis*. (af Gríshilldi Þolinmodu)

• *Gvimari*, eqvitiu Angli.

• *Haraldi* mulierosi.

Hestoris Junioris & ejus Athletarum.

• *Helene Pulchræ* & filiorum ejus.

• *Helgonis Haraldi f. & Ulfi Mali* (pertinet ad Hist. Orkneyensium).

Herpeni Ducis & *Leonis* filii ejus.

• *Herburti*, cujus historiam 4 carminibus comprehensam vidi.

• *Fallmanni & Hermanni*, Gallorum.

• *Johannis Limatoris*, (Þialar-Jóns) Svipdagi Castil. Regis filii.

• *Johannis Ludionis* (Jóns Leikara); est appendix Historiæ Vilkini.

Johannis Somniantis, (Þáttur af Drauma Joni).

Jarmerici.

Jatmundi Regis & *Ermengæ*.

• *Jonathæ*, Gotofredi Regis filii.

• *Kauri Hringonis f.* (quam in carmina tantum versam vidi).

• *Landresii*, (Landresar Saga)

Laufi sive Ludovici Henrici Angliæ Regis filii.

• *Mabelis Robustæ* (af Mabel sterku)

• *Magi Callidi*. (Bragda-Mausar Saga)

**Merlini Vaticinium*, quod ex Anglico transferri jussit
Haqvinus Norv. Rex. (h).

Marsilii & Rosamundæ.

**Mausi & Fertrami.*

**Mirmanti* Regis Siciliae, Hermannii Sax. Regis filii.

**Nitidæ*, Richardi Galliae Regis filiae (Nitida Frægu).

**Nicolai Ludionis*, Faustii Hungariae Regis filii.

Octaviani Cæsaris & filiorum ejus Leonis & Flori, ubi
agitur de præliis eorum cum Dagoberto & Nor-
mannis.

Peri (af Meistara Perus).

**Perfi*, Achrisii Regis filii.

**Partalopæ Galli & Marmoræ*, Regis Constantinop.
filiae.

**Petri & Magellonæ*, Gallice primum scripta.

**Philppi Pulchri.*

**Ponti*, Cæsaris in Italia & filii ejus Diocletiani; sub-
jungitur plerumque narratio de vii Sapientibus,
non Græcis illis, sed Italis.

**Polis-Tutoris*, Henrici Poloniae Regis filii.

**Ragilis*, cujus historia carminibus aliquot compre-
hensa citatur in catalogo Mss. in 8. quæ exsta-
bant in Bibliotheca fratrum Salanorum.

**Remundi*, Richardi Saxoniae Regis filii.

**Reinaldi & Rosæ.*

Romanorum, (Rómveria Sögur) ex Lucani Pharsal.
Samsonis Nigri.

**Sauli & Nicanoris*, Ducis Barrensis.

Sigurdi

Sigurði & Tryggonis.

**Sigurði Taciturni* (þögla)

**Sigurði*, *Pedis* dicti, & *Asmundi Hunnorum Regis.*

Sigurði, a *Ludis Equestribus*, *Turnara*, dicti.

Sigurgarði & Valbrandi perfidi.

**Sigurgarði Frækna*, five *Strenui.*

**Svenonis Monachi* cujusdam filii (*Sveins Muksonar*)

**Theodili Equitis* (*Þiódels-þáttur*

Trana, vulgo, (*Trönu-þáttur*).

Triframi & Isoddæ per *Robertum Monachum* in linguam Islandicam translata jussu *Haqvini Norv. Regis.*

**Trojanorum*, continens descriptionem obsidionis *Trojae*; & illustria eorum facta, qui bello *Trojano* interfuere; quo *Hæstoris* etiam *Majoris* historia pertinet, ex *Gualtero* desumpta, prout ex cap. I. & ult. *Codici Biblioth. Magnæanæ*, *Universitati Havniensi* legatæ, patet.

**Tyri Regis & Pilati*, per *Brandum Johannis Episc. Hol.* versa.

Valentini & Urfini.

**Valdemari*, *Philippi Sax. Regis* filii.

**Victoris Regis*, *Wilhelmi Regis Gallia* filii, & *Sodalis* ejus *Blaevi* (vulgo: af *Victor* og *Blaus*).

Vilhelm Bastardi *Nothi* al. *Conquestoris*, cui subjungi solet *Narratio* de gestis filii ejus *Rodberti* in expeditione in terram Sanctam suscepta (*Rodberti þáttur*).

**Vilhelmi Siód* (*Theauri*) dicti, *Richardi Angliæ Regis* filii.

Vilkina & Niflunga Saga, ex quibus hæc illius continuatio est, in linguam septentrionalem primum translata jussu Haqvini Regis post ann. 1257. (i)

Vilkini, Equitis Galli, & filii ejus Johannis.

Vilmundi Cognomento *Vidutan*, & *Hiarandi*, Visevaldi Regis & Principis cujusdam Ungaræ filii.

• *Vilbaldi*.

Virgilii Magi.

• *Ulfari & Önundi Pulchri*.

(a) Exstat in Legato Magnæano Codex membraneus in forma 4. qui continet varias historias exoticas, quas a *Johanne Halltori* Episc. Skalh. dictatas esse testatur. Johannes iste fasces Episcopales gessit ab anno 1322 ad ann. 1339, cujus porro exstant constitutiones de sponfalibus & matrimoniis rite contrahendis, & Eleemosynis ex venerationibus, quæ festis diebus peraguntur, erogandis.

(b) Omnes propemodum historiae, tractatus & annales, quæ hujus membri §. 2. 3. 4. 5. continentur, extiterunt in Biblioth. Universit. Havniensis, & passim pleraque in patria: Historiæ vero, quibus asteriscus præfigitur, in carmina, Islandis *Rímur*, sunt translatae, quorum maxima quoque pars in pluteis Magnæanis est obvia. Si quid peccatum est a me in Nominibus propriis, imputandum est exemplaribus, quæ ad manum habui.

(c) Hic Gualterus est Philippus Gualterus Insulensis, qui circa annum 1171 teste Fabricio Biblioth.

oth. Lat. T. I. p. 722. vel circa 1250 ut Vossius putat, claruit Episcopus Magalonensis, natione Flander (distingvendus a Philippo Gualterio ord. Min. qui vixit circa 1344. v. Villoti Athenas ord. Min. & Olearii abac. Patrolog.) Gesta vero Alexandri M. Insulensis noster in Alexandreide Libris x. carmine heroico celebravit, in Scholis tam frequentibus, ut præ illis veterum poetarum lectio negligereetur (v. Hellervordi Biblioth. cur. p. 97.) Hoc autem opus Gualteri in linguam Norvegicam transtulit iussu Magni, Haqvini Grandævi Norvegiæ Regis filii (sic enim habet meum Exemplar) *Brandus Johannis*, Vir suo seculo doctissimus, qui annis 1237 & 1238. diœcesi Skalhóltinæ præfuit, & Abbas Tyckvabajensis constitutus 1247 mox 1250 iterum præficitur Diœcesi Skalhóltinæ, quam quadriennio regebat, tempore nimirum quo Sigurdus Episcopus absens erat; sed 4. Non. Martias. 1263. mitra Episcopali Holana ab Enaro Archiepiscopo Nidrosiensi donatus, obiit sequente anno, circa festum omnium sanctorum. Hanc Alexandréidos Gualterianæ Versionem luci quondam parasse exponendam Celeberr. *A. Magnæum*, testatur Fabricius Biblioth. Lat. T. III. pag. 325.

(d) Utrum hæ historiæ adscribi debeant Gildæ Cambrio an Galfrido Monémutensi, aliisve, investigare non vacat; videatur interim Vossius de Hist. Lat. Libr. II. cap. 36 & 52.

(e) Brittonum hystorias a *Gunnlaugo Leif filio* Monacho Tingeyrensi versas esse docet *Biørno Johannis f. Skardzaensis* (in præf. ad suos Annales)

les) ex opere Galfredi Monémutenfis Archidiaconi (qui poſtea Aſaphenſis Epiſcopus exſtitit), item Alexandri Epiſcopi Londinenſis, nec non Waltari Archidiaconi Oxoniienſis, quos etiam Auctores ipſa hiſtoria non obſcure indigitat.

(f) Num hæc eadem ſit, ac quam Juſtum Reuberum edidiſſe commemorat Struvius in Diſſert. de doctis impoſtoribus, non æque liquet.

(g) Hanc hiſtoriam e Francia ſecum attuliſſe *Johannem Halltor* f. Epiſc. Skalh. rythmīs conſcriptam, teſtatur in fronte interpres.

(h) Verſio ligatā perantiqva eſt, ac tribuitur *Gunnlaugo Monacho Thingeyrenſi* a *Brynjuſſo Sveno* Epiſc. Skalh. in Obſervationibus ad Ol. Wormii Literaturam Danicam.

(i) Conf. Perilluſtr. Philal. Vol. I. p. 187 utramque cum verſione Svecica & Latina *Peringſkiöldius Holm.* in f. 1715 junctim edidit.

§. 3.

Hiſtoriæ Sanctorum, quarum pleraſque oculis luſtravi, ſunt, nonnullis, quæ minoris notæ videntur, omiſſis, ſequentes :

Andree Apoſtoli.

Agnethæ ex opere Ambroſii.

Agathæ.

Auguſtini.

Anſgarii Confeſſoris.

Auto-

Antonii, ex Athanasio

Alexis, Confessoris, incidit in tempora Honorii & Arcadii Imperatorum.

Aglaidis.

Brigitæ, quam citatam tantum vidi in Regesto Sigurdi p. 2.

Barbaræ.

Benedicti.

Blasi, Episcopi Sebastiani.

Bartholomæi & *Matthæi* Evangelistæ simul.

Bartholomæi seorsim, a priore differens, & V. Capp. constans.

Christi Salvatoris nostri, de ejus educatione & vita.

Crucis Christi, de ejus inventione & flagellatione Berythi, item de passione Imaginis Christi a Judæis Berythi in Phœnicia impie tractatæ.

Copri.

Ceciliæ. Carmen quoque supereft in ejus laudem.

Catharinæ.

Christophori, quæ etiam Historia in carmen transfusa.

Cosmi & *Damiani*.

Dormientium septem.

Dunstani, Archiepiscopi Cantuariensis. (a)

Edvardi S. Angliæ Regis. (b)

Eugenæ.

Euphemæ.

Eustaches.

Fabiani & *Sebastiani*.

Gregorii Magni, Pontif. R.

Iustini Martyris.

Julianæ.

Johannis Confessoris & Episcopi Beverlaci.

Johannis & Jacobi Apostolorum gemina, alterius auctor est Miletus, quam scripsit ad Episcopum Leodiensem; altera vasta admodum & in aliquot libros divisa.

Johannis Baptistæ, tum ex Evangelistis, tum Homiliis Gregorii Magni, Augustini, Ambrosii & Hieronymi collecta per Grimerum quendam pastorem, & dedicata Ramulfo Abbati Sigismundi filio Thyckvabajensi, (qui sec. ann. obiit 1306 al. 1307.) cujus instinctu auctor conficitur se, in Epistola ad eum dedicatoria, hoc operis, in se suscepisse.

Laurentii Martyris.

Luciæ.

Lamberti.

Leodegarii, (nostratibus Liodgeirs-Saga)

Mariæ, Beatæ illius Virginis, & Salvatoris nostri Matris, vastum volumen, & miraculis plenum, auctumque sine dubio, si non conscriptum ab aliquo nostratum, nam in fine invenies revelationes quasdam & miracula, quæ in Islandia, ope Divæ Virginis exteris probabiliter ignota, evenisse perhibentur.

Marthæ & sororis ejus Mariæ.

Matthiæ Apostoli & ejus miraculorum.

Michaelis Archangeli & ejus miraculorum; exstat quoque carmen Dn. Halleri entomiasicon, Michaelis Flockur dictum,

*Mal-
Guthonis*

Malchi, auctore Hieronymo.

Materni, Episcopi Trevirensis, ab Apostolo Petro ordinati, & per baculum ejus a morte excitati.

Margarethæ, Theodosii filiæ, duplex: altera agnoscit auctorem Theophilum quendam; altera ex opere Theodymi desumpta est.

Martini Episcopi Turonensis.

Magni Orcadensium Comitis & Martyris.

Nicolai, Archiepiscopi Mirensis in Lysia, cum Præfatione *Bergeri Sokhomis*, qui multas præterea Sanctorum vitas in vernaculam transtulit. (c) Superfunt quoque Nicolaus Dictus & Nicolaus-Dräpa Dn. *Halleri*, duo nempe carmina in laudem S. Nicolai.

Pauli Apostoli.

Petri Apostoli.

Philippi Apostoli.

Pantaleonis Martyris.

Remigii Archiepiscopi Remensis.

Stephani Protomartyris.

Sylvestris.

Thomæ Apostoli.

Tekla.

Thomæ, Archiepiscopi Cantuariensis. (d)

Vincentii.

Vilhelmi Confessoris.

Ursulae (e)

(a) Concinata est ab Arna (Monacho Tingeyrensi 1316.), Laurentii (Episcopi, ni fallor, Holani) filio

filio, qui latinæ lingvæ dicitur fuisse apprime gnarus & egregius versificator, dedicata vero Laurentio Archiepiscopo.

- (b) Videtur hæc historia ab Islando quodam compilata, cum conjecturam *Gífferi Halki* f. Nomophylacis alleget: certe nec ab Anglis, nec Danis in totum confecta.
- (c) Discipulus fuit Bergerus Laurentii Episcopi Holensis, Prior deinde Cænobii Thveraaënsis, anno 1322. & ibidem Abbas 1325. al. 1326 Abbatiam vero resignavit 1334.
- (d) Auctor *Tractatus* vernacule conscripti, de persecutionibus in Anglia tempore Thomæ & Anselmi, Archiepiscoporum, dicit duos Presbyteros Bergum Gunnsteini & Jonam Halleri, (quædam Exemplaria habent *Jón Holt*) Historiam Thomæ scripsisse.
- (e) Exstat insuper Legendarum in lingvam Islandicam translatarum non contemnenda farrago, ut: Passio xl. militum e Cappadocia sub Licinio, de S. Canuto Duce & Rege, de Sanctis in Selio, de S. Erico Rege & Martyre, de S. Theodoro, S. Dorothea, S. Mauritio &c.

§. 4.

Pergo jam ad Historias Scandinaviæ, in Classes IV. & juxta Alphabeti ordinem utcumque dispositas, ubi occurrunt;

I. *Historiæ Daniæ Spectantes.*

Amlethi sive Amloda Hardvendils filii e Saxone.

Gormonis Grændævi & Thorkilli Fostri, al. Adalfara.

* *Hraldi Hringicidæ* (Hrings-bana).

Idlogna og Hedins-pátttr sive narratio de Hognio & Hedine tam Upsaliæ in folio, quam Skalholti in 4to in Olai Tryggvini vita 1689, edita.

Hroffi Kraki & ejus Satelkum, in *Biörneri Kämpedater* Stockh. 1737 in fol. Isl. Sv. & Lat. edita.

Hroari Stulti, quam civitate Latina donavit Arngri-mus Jonæ.

* *Hromundi Greipi* filii a *Biörnero* lib. cit. edita.

* *Halfdani Brane Alumni*, Hringi Daniæ Regis filii, etiam a *Biörnero* lib. cit. edita.

* *Hialmtheri & Aulferi*, ed. a Peringsk. Sch. 1720. (*)

* *Holgeiri Dani*.

Julinenstum (Jomsvikhuga Saga) quæ Latine versa est per Arngri-mum J. Widalinum.

* *Illhugi Gridæ Alumni*, in linguam Svecicam versa a Gudmundo Olavi. & Upsal. 1695. edita.

* *Ingvori Aulveri* fil.

Knutidarum, quæ aliquot abhinc annis Havniæ typis subjecta, ultimam manum expectat. Latinam ejus versionem adornavit A. Magnus, Profess. Hi t. (a)

* *Ragnari Lodbrok & filiorum ejus*, cui adjungas, si placet, *Historiam Volsungorum*, utramque a *Biörnero* in lib. cit. editam. *Skol-*

(*) *Indrius Kapor* dictus, munere Sacerdos, qui vivit circa 1360. dicitur hanc Historiam metris subjecisse.

Skioldungorum, antiquior, ut videtur, chronico Norvegico, cum a *Sturlæo* citetur. Antiquam illam & genuinam *Skioldungorum* Historiam periisse credit Celeberr. *A. Magnæus*: interim fragmentum, quod *Skioldungorum* Historiæ titulum se fert, fabulosum est, & arguit auctorem nimis credulum, adeoque alium supponit, quam *Arqm Multiscium* aut *Sturlæum*, veritatis amantes & limati iudicii Scriptores. Agmen claudant.

Fragmentum Historicum, a Celeb. *Langebeckio* inter Script. Rerum Dan. Tom. II. N. 58, p. 265-286 editum, quod illustr. editor ad reliquias prædictæ *Skioldungorum* historiæ pertinere suspicatur, nec non alia similis argumenti fragmenta N. 39. 50 & 62. ibidem in lucem producta.

II. *Sveciam & Gothiam.*

Egilli Einhandta dicti, & *Åsmundi Gnodensis*, edita per P. Salanum Ups. 1693.

**Grimi & Hjalmaris*, Gothlandorum.

**Halfdani Barkaris* fil.

**Herraudi & Bofi*, edita a Verelio, Ups. 1666. Isl. & Sv.

Heidreki, ab historia Hervoræ, quæ sequitur, diversa vide *Suhm* Crit. Hist. 1 B. v. 422 . 36.

Hroffi Gautrecii, edita a Verelio 1664. Isl. & Sv.

Inguari Vidförla (a: late peregrinantis) & filii ejus *Grimi* (b) ed. Holmiæ 1762. Isl. & Sv.

Olavi Strenui. (Frækna)

**Ormari*,

**Ormari*, quam carminibus aliquot antiquis tantum expressam vidi.

Styrbiörnensis Suecorum Athletæ.

His adjungi possunt:

Pugna Bravallenfis, inter Haraldum Hildetanni & Sigurdum Ring, sive *Fragmentum Historiarum de Regibus quibusdam antiquis Daniæ & Sueciæ*, ed. a Joh. Fr. Peringskiöld Holmiæ 1719. Isl. & S.

III. *Norvegiam.*

a) in genere.

Origines Norvegiæ, e Codice Flæreyensi, cum Olai Tryggvini vita Skalholti 1689, ex alio vero Codice in *Biörnone Kämpe-dæter* Holmiæ 1737 editæ.

Vitæ Regum Norvegorum delineatæ ab *Ara Thorgilfi* filio, quæ jam in tantum interciderunt, quantum ex illis non mutatus est *Sturlæus* in suo chronico, & alii vetustissimi Scriptores, a quibus citatur (c)

Chronicon Norvegiæ per *Snorronem Sturlæum* (d) quo pertinent variæ Regum Norvegorum vitæ, utpote *Halfdani Nigri*, (quæ latine versa a *Thorarino Erii*, prodiit Havniæ 1658) & cæterorum usque ad *Sverrerem* (v. Sibb. Biblioth. Hist. Cap. V. p. 126). Prodiit hoc Chronicon sub Tit. *Heims-Kringla*, Latine, Svecice & Islandice in fol. opera Gudmundi Olavi & Peringskiöldii. Holmiæ 1697; Nunc vero summis Principis hæreditarii

Friderici auspiciis Island. Dan. & latine, longe quam unquam antea accuratius proditurum, sub prelo sudat. Hue refer.

Ryggjar - Sticks, Historias continens Haraldi Gilla, Magni Cæci, & Sigurdi, Slembediácn dicti, per *Ericum Ottonis*, qui hoc suum opus post mortem Sigurdi, æ: post ann. 1139: absolvit.

β. In specie, juxta Alphabeti ordinem.

* *Auls Bog-sveigis*, (arcum tendentis) in *Biörneri Kämpa* - dater edita.

* *Andri Comitis*, quam carminibus inclusam tantum vidi.

* *Asmundi*, Flagdagiaef dicti.

* *Asmundi & Tryggonis*.

* *Aulveri Callidi*.

* *Erici Peregrinatoris* (Vidförla)

* *Eymundi Hringi filii*,

* *Fridthiofi Strenui*, a *Biörnero* lib. cit. edita.

* *Gunmari Thidrandicidæ* (Pidrandá-bana)

* *Halpi Regis & Athletarum ejus*, & in specie *Hroki Nigri* a *Biörnero* lib. cit. edita.

* *Hakonis Sverreris fil.*, quæ tam a patris, quam filii historia, separata habetur.

* *Haqvini Regis Grandævi*, hujus Haqvini filii, auctore *Sturla Theodori* Nomophylace, quam, una cum chronico *Snorroniano*, Principis hæreditarii Friderici auspiciis & munificentia quam primum edendam expectare possumus.

Hako-

Hakonis Norvegi, qvi Svenonis Estrini tempore Daniam & Angliam invisit, vita.

Hallbiörni Semigigantis (*Hálf-tröll*)

Hallvardi, Vebiorni filii, qvi sanctis annumeratur, & ab *Enaro Hassidi filio* in suis annalibus occubuisse dicitur 1043. (Conf. *Joh. Wasthovii vitam Aquil.* p. 38. col. Agr. 1623)

**Halsdani Regis Eysteni* filii a *Björnero* lib. cit. edia.

**Hemingii*, qvi incidit in tempora Harald Regis Sigurdi filii.

**Rolfonis Pedestris*, Rögnvaldi filii.

Johannis Upplandiarum Reguli.

Ketilii Hæng & Grimeri Hirsutigenæ, in latinum Sermonem translata per *Isleovum Thorleivium*, & postmodum edita a Rudbeckio. Upf. 1697.

Magni Regis Haqvini f. *Legum Emendatoris* dicti, per *Sturlam Theodori* juniorem, satellitem & Dapiferum Magni Regis, & dein aliquot vicibus Nomophylacem totius Islandiæ, usque ad anni 1272. quo Vir ille prudentissimus & insignis poeta officio se abdicavit: obiit fere septuagenarius 1284. Fragmentum hujus historiæ existit in Biblioth. Magnæana.

Olavi Regis Crassipedis (*Digurbeins*).

Olavi S. Harald filii, cum annexis multis historiis brevioribus (vulgo þættir) quæ vitam dicti Regis aliquo modo illustrant(e).

**Olavi Regis Tryggvini*, per *Gunnlaugum Leifi* fil., & *Ottone* Monachos, (f).

Ottonis Sagittarii (Örvar-odds, alias late Peregrinantis.
Upsl. edita.

Refi & Dala-fiblorum.

**Sigurdi, Forni* Regis filii, tempore Haqvini Com.
Hlad.

**Saurtonis Robusti* a *Biörnero* lib. cit. edita.

Sturlaugi laboriosi (Starflama) quam edidit Gudmundus
Olavi 1694. Isl. & Sv.

Suerraris Norvegiæ Regis, scripta jussu ejusdem Re-
gis a *Carolo Johannis* fil. Abbate Tingeyrensi,
qvi abbatiam adiit 1160. (sec. al. 1179) & obiit
1213. Ind. 83. Hanc una cum chron. Norveg.
Snorroniano Principis hæred. auspiciis editam or-
bis eruditus brevi videbit.

**Thoreri Altipedis* (Halegg) qvi incidit in tempora Ola-
vi Regis Tryggvini, & in prælio contra Ericum
& Svenonem Haqvini filios decessit.

**Thorsteini, Bæarmagn* dicti, in *Biörneri Kämpe-da-*
ter edita.

Thorsteini Vikingi f. in linguam Svecicam translata &
edit. a Reenhielmio Upsl. 1680.

Thorgeiri Stiakarhöfde dicti.

His Adjungo,

Historiam Comitum Orcadensium &
Historiam Færeyensium.

IV. Is-

IV. Islandiam & Grælandiam.

a) In genere.

1. *Origines Islandiæ*, five *Landnama-bók*. De primis insulæ nostræ occupatoribus seorsim scripsere *Aras Thorgilfi* filius, *Kolskeggus Asbiörnsonis* filius, & *Styrmerus*. (qvi bis, anno nimirum 1210. & 1230 Nomophylacis officio functus, obiit 1245) quos multifciorum cognomine cohonestavit antiquitas, *Sturlaque Theodori* filius junior. Hosdemum secutus est *Haukus Erlendi* filius Nomophylax si non 1294 certe 1306, fato functus 1334, cujus opus in Latinam Lingvam convertisse *Arngrimum Johannis* Pastorem Melstadensem testatur *Thorlacus Skuloni* in Epistola ad *Ol. Wormiam*. Horum e scriptis conflatum esse existimo, opéra recentioris cujusdam, vel forte ipsius *Hauki*, Librum, cui Nomen *Landnama-bók*, qvi opera *Theodori Thorlacii* Episcopi Skalholtensis in publicam prodiit lucem Skalh. 1688, & toga latina primum donatus est a *Thorlevo Haltori* fil. Philos. Mag. & Rect. Scholæ Hol., anno vero 1774. per *Joh. Finnæum*, cum ejus versione latina & alio apparatu Hafn. in 4to denuo editus.

2. *Libellus de Islandiâ Arii Polyhistoris* Thorgilfi filii, ipsi a *Sturlæo* in *Chronico* attributus & sæpius editus. Ad illum notas uberrimas collegit *Arnas Magnæus*, quæ in illius instructissima supersunt Bibliotheca: Arii vitæ momenta, ut & plura de ipsius Schedis, five laudato de Islandia Libello, accurate proponit S. V. D. Johannæus in Hist. Eccl. Per. II. S. I. §. 6. 7.

3. *Historia introductæ in Islandiam Religionis christianæ*, edita a *Thorlacio Skalh.* 1687. Hæc unacum *Tractatu brevi de Islevo Episcopo civitate latina donata & notis illustrata* prodit Havnix 1773 in 8vo. cura *Sevirorum ad antiqv. sept. evulgandas constitutorum.*

(β) In Specie, juxta Alphabeti Seriem.

Aronis Hörlevi filii.

* *Aunundi Lignipedis dicti.* (Aunundi Trefoor) edita Holis una cum *Grettis-Saga* 1756 in 4to. Isl. tantum.

Arnæ Thorlaci fil. Episcopi Skalholtensis.

* *Bardonis, Sucefellenfium Deastri dicti* Holis 1756. in 4to.

Brandkrossi (Brandkrossa - páttur).

Björnönis Hytdalensium Athletæ.

* *Bandamanña*, five conjuratorum, ed. Hol. 1756 in 4to.

* *Broddhelgonis.*

* *Buonis Esæ Alumni* (af Bua Esú fostra. alias Kjalnesinga-Saga). Islandice tantum, ed. Hol. 1756. 8vo.

* *Droplauga Filiorum*, Helgonis & Grimi.

* *Egilli Skallagrími filii*, quæ illustr. *Suhmii* auspiciis per *Stipendiarum Magnæanum Dn. Magnæum* edenda jam sub prelo sudat.

Egilli filii Halleri Sidenfis.

Eyrbyggensium, al. *Thornesingorum Historia.*

Erici Ruffi, cujus *Historia Grönlandiam potissimum spectat.*

Finnbogi Robusti (Rama).

Floamannorum five *Thorgilsi Orrabeinii* five *Plagipedis*

* *Gislavi Sursonii* ed. Hol. 1756. 8vo.

* *Gretteri*

- * *Gretteri Robusti* ed. Hol. 1756. in 4to.
- Gudmundi Divitis* (Rika) al. *Reykðala*.
- Gudmundi Aræ* f. Episc. Hol. eaqve duplex (g)
- Gultthoreri* (Thoreri Aurei) Ottonis filii, alias *Forðfiordensium historia*.
- Gesti Bardonis filii* edit. Hol. 1756. in 4to.
- * *Gunnari, Keldu-gnups - Flbt. dicti*.
- * *Gumlaugi Ophiglotti* (Orms-tungu), quam in latinum sermonem transtulit & notis illustravit *Joh. Erici* ed. Havn. 1775 in 4to. prædictorum Severorum cura.
- * *Hrafnkeli, Freis-goda dicti*.
- * *Havardi Claudi*, five *Lsfjordensium* ed. Hol. 1756. 4to.
- Haurdi & Holmveriorum*, ejus auctor *Styrmerus* sapiens a quibusdam habetur. ed. Hol. 1756. 8vo.
- * *Haukdalensium*, quam vix superesse credo.
- Heidarviga-Saga* alias *Vigabarda-Saga* f. *Viddala-Saga* de qua plura vide not. ad *Gumnl. Ormst.* vitam pag. 9 - 11.
- Helgonis Poëta*.
- * *Helm. al. Holmgaungu Bersi*.
- * *Hellfredi, Vandrada-feldi dicti*.
- Hungurvaka*, de quinque primis Islandiæ Episcopis Skalholtensibus agens, scripta ut videtur ante annum 1200. Nomen Libello jejuniæ *Luobrationis*, ab ipso auctore indinum esse videtur, ab ore *Gissori Hallensis* Legiferi pendente; liber vero severorum ad antiquitates septentrionales evulgandas constitutorum cura in linguam latinam translatus & notis f. Reverendi *J. Finnei* ornatus jam tum sub prelo fudat.

Johannes S. Augmundi f. Episcopi Holensis, conscripta a *Gunnlauro Leifi* f. Monacho, instinctu *Gudmundi Aræ* f. Episcopi Holensis. (h)

Johannis Haltori, Episcopi Skalh. quam citatam tantum vidi in catal. Biblioth. Magnæanæ.

**Kormaki*.

Laxdælensium (Laxdæla-Saga)

Liotti Vallenfium (Vulgo Vallna-Liôts).

Laurentii Kalfi f. Episcopi Holensis.

Niali & filiorum ejus, quæ jam pridem Havniæ edita est opera *Ol. Olavii* 1772 in 4to.

**Ormeri Storolfi* filii.

Oddi Astrologi Somnium, (Stiörnu-odda Draumur)

Pauli Johannis fil. Episc. Skalholt. quæ una cum Hungurvaka brevi prodibit.

**Refi Callidi* (Krøka-Refs) ed. Høi. 1756. 8vo.

Rafni Sveinbiörnons filii.

Sturlungorum, nomine reque *Magnum Islandiæ chronicon* quibusdam dictum, a *Sturla Theodori* non integrum, sed magna & parte conscriptum putatur. (i)

Svarfdælensium.

Thorhalli Aul-kofræ, ed. Høi. 1756. in 4to.

**Thordi Hredæ* five Manduci, ibidem eod. anno edita.

Thormodi & Thorgeiri Sociorum, vulgo Fostbrædra-Saga.

Thoreri Gallinacei (Hænfa Þoris)

Thorsteini Albi, Aulveri filii.

Thorsteini, filii *Halleri* Sidenfis.

Thorlaci St. Episcopi Skaltholtenfis.

Thorleivi, Comitum poetæ dicti, magna ex parte Historiæ Ol. Tryggvini Skalh. editæ inserta.

Thorfinni Karls-efnis, quæ Grænlantica potissimum tractat.

Vatnsdalenfium.

Vid-dalenfium sive Heidar-viga Saga, quibusdam Viga-Styrs Saga, sed minus recte.

Vigastyrs-Saga; quæ Eyrbyggja-Sagæ Supplementum est; per Heidarviga-Sagam, supra memoratam, continuatum.

Viga-Glumi & filii ejus Vigfusi. ed. Hol. 1756 8vo.

Vemundi & Viga Skutæ.

Viglundi Pulchri & Ketilridæ. ed. Hol. 1756 in 4to.

Ulfonis Asgrimi filii, & ejus filii Asgrimi & Thorsteini Tialdstæding, e Cod. Flatey. Col. 839.

Fateor plures veterum historias Scandinaviam, imprimis vero Norvegiam & Islandiam illustrantes, reperiri posse; cum & amicorum Literis & historiarum catalogis certior factus sim, etiamnum hoc seculo extitisse Historias, quæ α) exoticis annumerentur, *Ajacts* nimirum, *Alphonfi Regis*, cognomento *Boni*, *HerSkialdæ*, *Hromundi Hringotfi* filii, *Kari Kari* filii, *Sigurdi Snarfara* dicti, *Sigurdi Berserkorum occisoris*, *Vigloti* & *Ulfhami*. β) Daniam, Sveciam & Norvegiam speciatim tangentes, *Hringi* puta & *Skialdæ*, (*Hrings og Skialdar Saga*), *Biörnnonis ferrei Lateris*, (*Járnfidi*), *Ivari*, ossibus destituti (Beinlaufa), *Sigurdi Hringi* (quæ historiarum monumenta sunt forte Skiöldungorum Historiæ *ἱστορίας*), *Sigurdi Cervi*, *Helgonis Strenui*, *Hagvini Norwegi*, *Hildæ*, *Canuti Sancti*. γ) Islandiam

diam concernentes; *Biörnönis Breidvöfkingorum Atletæ*, *Hrafn Mosfellensis* (forte eadem ac *Gunnlaug Ophiglomi*), *Vigabardonis*, (eadem sine dubio ac *Hildarviga-Saga*), *Halltori Snorronis*, *Hermundi*, *Hervini filii*, *Hreidari Stulti*, (idem forte *Tractatus*, qui insertus est *Historiæ Olavi Sancti*), *Skeggi Midfjördenfis*. Hic tamen qualiscunque index, per lanceas velut faturam collectus, indefessum apud veteres Islandos colligendi, in vernaculam transferendi, & *historiæ conscribendi studium*, ostendere poterit: quæ vero deperditæ habentur *historiæ*, sunt e multis: *Emari Gíslis filii*, *Alfgeiri*, *Grimi Kroppensis*, *Thorgilsi Hallæ filii*, *Hallbiörnönis Haleðetti*, *Hroari Curionis Ethnici Tungensis* (*Róars Tungu-goda*), *Böðmodi*, *Gerpis*, *Grimulfi*, *Thora Gelleris filii*, *Vebiörni*, *Hraungvidi Berserki & Vikingi*, *Olai Lidsmannorum Regis*, *Ormi Poëtæ Barreyensis*, *Thorert Canipedis*, *Agnaris Hroari Daniæ Regis filii*, *Hiadningorum*, *Espholensum*, (nisi eadem sit ac *Historia Víga-Glumi*), *Kiallaklingorum*, *Ottonis*, *Poëtæ* cujusdam Norvegi, *Ulfi Spraka leggi*, *Vatnaris Vicarique*, *Hroki Nigri*, *Skiöldi Dagi filii*, *Kvíki Comitissæ*, & id genus, incertæ partim ætatis, plurimum, quæ in monumentis antiquis citantur.

- (a) Partem puto hujus *historiæ* civitate prius latina, nempe 1641 ab E. M. donatam; *Tractatum* scilicet in quo in *Bibliotheca Rostgaardiana*, continentem *historias Regum* quorundam *Daniæ*, incipientem a *Syenone Estricio* usque ad obitum *Regis Valdémari*, filii *Canuti Ducis*, qui *Tractatum* idem forte est ac quem allegat *Resenius* in *Præfatione ad Eddam*.

(b) Auctor hujus narrationis est *Otto Monachus* Tingleyrensis, qui suam historiam transtulit *Johanni Lopteri* f. (qui sec. anal. ob. 1197) & *Gizero Halleri*, summi Commatis in patria viris, ubi & exposuit auctores historię a se conditę. Conf. Torfęi Series Regum & D. D. & N. p. 45.

(c) Vitam *Ara* scripsit Clariss. Bussęus, quę conferri posset cum prologo Olavi St. Regis Historię, quę fuit in Biblioth. Resen. Capl. viii. ord. 1. pag. Catal. 259 & Torfęum L. c. p. 43.

(d) Snorro Sturlęus ex Sturlungorum celebri profapia oriundus, natus est 1178 in Norvegiam profectus 1218., in aulaque Ducis Sculonis commoratus est, ipsius & Haqvini Regis Dapifer & inter Nobiles receptus. Anno 1237 Norvegiam denuo petiit, & elapso biennio, cum Skuloregium titulum sibi adscivit, invito Rege Haqvino, in patriam rediit, jussuque Regis, (suspectus quippe eidem ob amicitiam cum Skulone, regni æmulo, qui sub discessum Comitissę titulo Sturlęum cohonestavit, contractam, ideoque perduellionis accusatus) a genero quondam suo, Gizero Thorvaldi filio, Comite vel Satrapa Regio interfectus Reykholti inter 22 & 23 Sept. anno Christi 1241 vel 1242 ætatis vero suę 63. v. Sturl. Hist. P. IV. cap. 21. P. VI. c. 5. 23. 31. Laudatus hic Sturlęus summę auctoritatis fuit, bis Nomophylax, annis nimirum 1215. 1222. poęta pereximiis, & historicus tum accuratus, tum ob nativam & elegantem dicendi gravitatem disertissimus. Plurima vitę ejus momenta colligi possunt ex Sturlungorum Historia.

(e) Qvod

(e) Quod *Styrmerus* ob variam eruditionem *Mutiscius* dictus, (qui bis Nomophylacis officio functus, obiit sec. Annal. 1245) historiæ hujus Auctor fuerit, colligi potest ex additamentis ejusdem historiæ, quæ reperiuntur in Cod. Flatey Col. 750. seqv. *Aram* vero *Polyhistorum* vitam Olavi-S. conscripsisse indigitat auctor Chronici Rythmici, quod ex lingua Norvegica in Svecicam translatum est, & ab Hadorfio editum 1675. pag. 2. 3. 77.

(f) Codex hujus historiæ, qui Skalholti impressus 1681. vulgo teritur, & *Gunnlaugo Monacho* (qui obiit 1218 al. 1219. suamque historiam de Olavo Rege Tryggvino revidendam misit Gizero Halleri Nomophylaci, apud quem biennium deliruit, ab auctore deinceps emendata. v. cit. Hist. Cap. 106. 108. P. II.) adscribi solet, post tempora Gunnlaugi sine dubio auctus, & ex latina in linguam Islandicam translatus est. Differt Skalholtinus iste Codex ab Historia ejusdem Regis, quæ *Ottoni Monacho* communiter adscribitur, & edita est cum Versione & Notis a Jac. Istm. Reenhielmio Ups. 1691. adeo ut codicem Skalholtinum putem compilatum esse ex Scriptis *Ottonis* & *Gunnlaugi*, & forte post illos adauctum, sed a quo, latet, nisi quis dicere velit, dictum Codicem a *Birgero* Abbate compilatum, inductus auctoritate catalogi Mss. Scandicorum Illustri Hicchesio missi 13 Martii 1701. Sed Birgerum Abbatem Islandum non reperi, sed *Bergum* vel *Bergerum Sokkonis*, de quo alibi, quem opera Gunnlaugi & Ottonis in unum corpus redeigisse, & in linguam vernaculam transtulisse credibile est.

(g) Al-

(g) Altera *Gudmundi*, (*Boni dicti*), Episcopi vita, conscripta est a *Sturla Theodori*; altera multo post, per *Arngrimum* quendam *Monachum* (ut ipsa præ se fert historia) priore multo prolixior, & nugis admodum scatens superstitionis, *Gudmundi* hujus vitam carmine complexus est *Arnas Jonæ Abbas Tveraaënsis*, qui sec. Ann. Flatey. 1371. fato functus est. Porro succurrit, quod inter Anecdota Bibliothecæ Rudbeckianæ *vita Gudmundi* (rectius *Geirmundi*) *Heliarskinn*, qui *Halfi* regis filius erat, *Gudmundi Dyra*, *Thor-gilfi Skarda* &c. (quæ ἀποσπασμα tantum, quantum conjicere licet, sunt *Sturlungorum historiae*, adeoque a me in textu omissæ) a Petro Tillæo Gymnasii Aros. Lectore referantur.

(h) Hic quoque *Gumlaugus Historiam S. Ambrosii* composuit, & quod suam prætulit illi, quæ a Gregorio M. concinnata fuit, & in æde B. Virginis Holana Cathedrali recitari solita indignationem *Gudmundi* Episcopi incurrit, ut ex ipsius vita Majore, per *Arngrimum* consuta patet.

(i) Priorem hujus historiae Partem a *Brando Sæmundi* f. Episcopo Holensi concinnatam non sine fundamento conjicitur.

(k) Postquam hæc scripsi, commode mihi in manus venerunt Catalogi Manuscriptorum quorundam Islandicorum, qui præter partem non exiguum Historiarum antea laudatarum addiderunt sequentes: *Asmundi*, *Berferkiabana* dicti, *Asmundi* & *Arvideri*, *Adami* Episcopi, *Akurnesensium*

sum, Biki, Bremidani, Berghota Pulchræ, Cecilie Pulchræ, Einari Sokkonis, Framaris, Alfi Geyrstadensis, (forte Apolpasma Chronici Sturlæani) Crimi Skelungicidæ, Garganis, Godfreyri, Galmeyi, Hólfðani Claudi, Hringi & Tryggonis, Hermodæ carmina; Haukdalensium, Helgónis Strenui, Holtamannorum, Illugonis Thólderidæ (Fagldarbana), Kari & Katlæ, Rafni Rutfiðrænsis, Sigurdæ Fosnicidæ, (quæ Vollungorum Historiæ pars est) Sigurdæ Poëtæ, Thórsteini Tauripedis, Thórsteini Curiosæ, Thórsteini Sudursfara (Austrum versus peregrinantis), Ólfhami, Valtari.

§. 5.

Restat ut uno quasi verbo indigitem annales in Islandia, ante Reformationis tempora, confectos, ubi statim sese offerunt sequentes: *Annales Flateyenses, e Codice Flateyensi*, Bibliothecæ Regiæ ornamento, & præstantissimo antiquæ solertiæ monumento, deducti, ad ann. post N. C. 1394. se extendunt. *Annales Oddenses* incipiunt in quibusdam Exemplaribus ab initio mundi, in aliis a temporibus Caroli Magni, in diversos quoque annos seculi xiii. definunt; Tractant autem antiquissima Regnorum Ebræorum, Assyriorum, Persarum, Græcorum, Latinorum, & omnium fere nationum primordia & regnantium apud varias gentes seriem, vitas insuper clarorum Virorum, aliasque res memorabiles interdum adjungentes. Hos Annales *Sæmundum, Polyhistora Sigfusum* ex lingua Latina in Islandicam convertisse Inscriptio codicis cujusdam Characteri in Bibliotheca Magnæana existantis clare docet (a).
Super-

Superfunt etiam alii Annales, qui cum Oddensibus confunduntur a vetusti Chartacei exemplaris scriptore, quos excerptos dicit ex *Annalibus Styrmæ Polyhistoris*, & ad finem seculi xiii extenduntur, quos tamen in totum nec *Sæmundo*, nec *Styrmero*, multo prius e vivis excedentibus, adscripserim.

Annales Skálholtensis antiquiores & retentiores. Illi incipiunt anno post Ch. n. 140 & continuantur ad annum 1356 teste *Johanne Egilli* parochæ, qui ad dictum ann. in sua *Harmonica annalium Compilatione* dicit: "Nú endar Skálholts annál" observante Celeberr *Ærna Magnæo*. Hi cum illis fere coincidentes incipiunt anno Ch. 70 & extenduntur ad ann. 1430.

Annales Regii (Sic dicti quia in Tabulario Regio asservantur) incipiunt a regimine Julii Cæsaris, & extendunt se ad ann. 1341 & a Celeb. *Langebeckio* cum versione Latina & notis inter Scriptores rerum Dan. T. iii p. 3 - 139 editi sunt. Cum his a quibusdam confunduntur

Annales Einari Haflædi filii, (Holenfes quibusdam nominati, itemque Skálholtini recentiores, cum æque longam temporum seriem includant, & vix ab illis diversos judicaverim, cum in plurimis consentiant,) post mortem auctoris continuati (c).

Annales Resenii, a Possessore Resenio sic dicti, vulgaribus annalibus censentur accuratiores, & cum Skálholtensibus passim conspirant; in Anno Chr. 1296 desinunt. His addi possunt, præter *Annalium Fragmenta*, & *Necrologium Isl.* ab illustriss. & in antiqui-
tibus

tatibus borealibus versatissimo J. Langebeck Scriptorum rerum Danicarum medii ævi T. II. inserta, quorum tamen posterius ad calcem Tom. I. Hist. Eccles. Island. primum editum est.

1. *Totius Orbis Descriptio, per VI ætates mundi disposita*: In quinque prioribus proponuntur usque ad nativitatem Christi primordia iv. monarchiarum, earumque fata: Fata quoque regni Britannici, & historia Regni Judaici ad natum Christum exhibentur. Sextæ ætatis historia continet vitas Christi & Apostolorum, Catalogum Summorum Pontificum usque ad Clementem iv. nec non Recensum Imperatorum Romanorum, usque ad Fridericum ii.
2. *Compendium Historiæ Ecclesiasticæ*, a mundo condito, ad Linum, Clementem & Cletum Pontifices.
3. *Series Pontificum Romanorum* a S. Petro ad Agapinum.
4. *Tractatus de IV. Conciliis Oecumenicis.*
 - (a) Quod a Samundo Polyhystore, quales nunc habeantur, minime confecti sint, sed a recentiori quodam interpolati, quod ante me observavit celeb. A. Marnæus, arguit, tum novitas dictionis hinc illinc satis manifesta, tum quod Auctor ad ann. m. 3513. compareret intestina Græciæ bella cum dissidiis, quibus Islandia tempore ultimorum Episcoporum Pontificæ Religionis addictorum, laboravit, tum quod Saxonem & Johannem Magnum in Recensu Regum Daniæ & Sveciæ contra veterum

rum popularium suorum fidem & auctoritatem sequatur. Nihilominus *Sæmundo* ista Annalium Congeries, quæ profecto multa bona in se continet, adjudicata fuit à *Biörnone Skardzaaënsi* in ejus opusculo de Runis, *Gudmundo Andree* in Præf. ad carmen Volu-Spá, & qui eum secutus est, *Resenio* in Præfatione ad Lexicon *Gudmundi Andree* Islandicum, cui errori, nomen prædii Odde, quod Annales referunt, & ubi *Sæmundus* habitavit, occasionem dedisse videtur.

- (b) *Sæmundus Sigfus*, patre sacerdote natus in Australi Islandia, sec. Annales Flatey. Regios & Chartaceos anepigraphos 1056. Secundum Resenium in Prologo ad Lexicon Gudmundi 1057 sed secundum vitam Joh. St. Episcopi Holensis 1054. Studiorum gratia in primo juventutis flore Germaniam, Galliam, & plures forte exterarum regiones perlustrans, in patriam svasore & Comite Joh. S. Ögmundi filio Roma reverso 1076 rediit, prædium hæreditarium *Odde* accedens, & mox Sacerdotio initiatus, tantæ Vir Auctoritatis, ut nominetur in S. Johannis vita *Columna Ecclesiæ Islandicæ*, it. *qui Ecclesiæ Dei in Islandia maximo fuit emolumento*. Hic cum Gizero Episcopo, Marcoque Nomophylace Islandis, ut aliorum christianorum more decimas solverent, auctor existens, Thorlaco & Ketillo Episcopis in ferendis legibus Ecclesiasticis suppetias tulit. Ob variam eruditionem *Polyhistoris* sive *multiscii* cognomen ab antiquitate obtinuit, illustris prolapiæ conditor, præcipuis Insulæ proceribus annumeratus, quin etiam discordiis patriæ funestioribus

adhibitus sopiendis. Huic etiam, utpote Antiquitatum gnarissimo, *Aras Multiscius* primitias suas historicas revidendas obtulit; ipse vero *Sæmundus historiam Norvegicam* ab Haraldo pulchricomo ad Magnum Bonum conscripsisse quibusdam censetur, cujus umbram Anonymus quidam exhibet, qui Regum tantum seriem, annosque Imperii carmine Islandico inde excerpfit, & ad Sverreris Regis tempora deducit. Hanc quoque Sæmundi Historiam allegat in vita Olavi Tryggvini duobus locis *Otto Monachus*, (qui obiit 1192) & ideo a *Torfæo* in *Serie R. & D.D.* p. m. 40 scriptoribus historicis accensetur. Obiit *Sæmundus* fere octogenarius Anno sec. Annal. Flatey. Regios & Resenianos 1133. Plura ad vitam nostratis *Sæmundi* spectantia videre licet apud *Torfæum* l. c. & *Arnam Magnæum* in vita *Sæmundi* Mss. cui nonnulla eorum, quæ attuli, me debere gratus agnosco.

- (c) Hic *Einarus Hæfidi filius* natus est (sec. ipsius annales) anno 1307. in octava nativitatis B. Virginis; Scholam Holanam adiit 1317 quam rum moderabatur Egillus Eyulfi, postea Diæcefeos Holanæ Episcopus. Subdiaconus factus 1324. Diaconus 1326. Secretarius Laurentii Episcopi 1333. Parochus Höskuldstadenfis 1334. Rationarius Cathedræ Holensis 1340. Curio Breidabollstadenfis in Vesturhóp 1344. Norvegiam petiit 1345. moxque Italiam, & sequente anno in patriam rediit. Diæcefeos Holanæ officialis evasit 1370. & obiit juxta continuatorem ejus Annalium anno 1393. Cæterum in judicanda ad-
ductorum

ductorum Annalium fide & auctoritate vasta lectio;
 necessaria veterum monumentorum supellex, &
 otium requiritur, vixque unius hominis labor est,
 nedum mei, negotiis distraeti homunculi, si
 quævis ad vivum sint refecanda. Annales tamen
 Flateyenses, nec non qui ab Einaro conscripti
 sunt, & Reseniani, itemque anepigraphi illi,
 qui a Brynjulfo Svensonio Episcopo Skalh. *Lög-*
manna Annálar, quod Nomophylacum ordinem
 accuratius notent, vocantur, & compilamen-
 torum videntur, præ reliquis commendari solent.
 Fateor præterea ingenuè, quod aqua mihi hæ-
 reat, num recte distinxerim Annales Einari a
 Skalholtinis illis recentioribus, cum summa con-
 fusio in analium inscriptione, prout in diversis
 Exemplaribus habetur, regnet, & ob hanc rem
 & alias rationes difficile judicatu sit, quanam ge-
 nuinæ sint inscriptiones.

§. 6.

Ut Historiographi Islandi genealogiarum gna-
 rissimi fuerant, easdemque historiis suis studiose in-
 seruerunt; ita ex constituto *Libros Genealogicos* con-
 cinnarunt, reliquos hac in materia (quantum ex monu-
 mentis constat ætatem ferentibus) præiens laudatus Po-
 lyhistor *Aras Thorgilfi* f. in *Schedis suis de Islandia*, &
Brandus Prior Haltori f. *Sapiens* dictus, qui *Breid-*
firdingorum Genealogias contexuit. Ut nihil denique
 deesset, quo studium historicum adjuvari possit, Geo-
 graphiam non intactam reliquerunt veteres; unde
Gizerns Nomophylax Halli f. Titi Haukdalensis ne-
 pos (vir suo tempore percelebris, Sigurdi Regis, qui

pater erat Sverreris Magni, aulæ Magister, ac deinde Nomophylaxis in Paria fasces gerens anno 1181, lingvarum exoticarum, admodum peritus, inter eruditissimos sui ævi numeratus (teste Sturl. Hist. P. IV. cap. 5.) adeo ut scripta sua historica ei revidenda transmiserint *Gunnlaugus* & *Otto* Monachi, auctorque Hungurvakæ ei pleraque debuerit) conscripsit librum *de Situ Regnorum ac præcipuis urbibus*, quem *Florem Peregrinationis* appellavit. Superest etiam in Bibliotheca Magnæana *Tractatus Geographicus*, qui primo describit Situm Paradisi, deindi præcipuas Regiones ac memorabilia, quæ occurrunt in tribus mundi partibus, recenset. Refert Tractatus istius auctor, horum, quæ scripserat, notitiam se hausisse ex ore *Nicolai Abbatis*, viri suo tempore celebris & sapientis, qui obiit sec. ann. Anepigraphos 1159.

MEMBRUM POSTERIUS.

*Scripta quædam post Reformationem
Historica sistens.*

§. 7.

Excussa Papatus Caligine, bonisque renascentibus literis primi Ecclesiarum Antistites & ministri in vero Dei cultu promovendo stabiliendoque ut plurimum occupati, studium historicum, quantum mihi constat, ex professo non tractarunt, donec Scriptis suis historicis & contra malefactorum quorundam calumnias apologeticis exemplo laudabili si non omnes, certe plerisque tum præiit, tum ad studia humaniora excitavit *Arngrimus Jone Widalinus* (a). Hinc multi anna-
lium

lium compilatores, & alii, qvi vel exterorum Scripta historica in vernaculam transtulerunt, vel historias ipsi conscripserunt, aut veteres in novam redegerunt formam,

- (a) Hic Arngrimus, non solum in patria sed etiam apud exteros magnam nominis celebritatem ob variæ eruditionis documenta nactus est. Bis fuit Rector Scholæ Holensis, adhæc parochus Miklabajensis 1590. & simul mox Melftadensis. Vicarius Episcopo Gudbrando Thorlacio constitutus 2 Jul. 1624. ab Holgero Rosenkranzio Islandiæ Præfecto, ut visitaret sacras ædes in Dicecesi Holana, & ut sacro initiaret munere parochos jussus 1626. Episcopen a multis Diceceseos Holanæ Ecclesiarum ministris (qvi tum jure repræsentandi gaudebant) defuncto Gudbrando oblatam modeste recusavit, & obiit anno ætatis octogesimo, post natum Chr. 1648. Plura ad vitam ejus pertinentia colligi possunt ex Epistolarum Wormianarum collectione ed. Havniæ 1751 in primis pag. 344. 348. & ej. *Apotribe Calumniæ* pag. 27. seqv. quæ prodiit Hamb. 1622.

§. 8.

Præcipui *Annalium* Scriptores, qvi superiore seculo vixerunt, & res seculi xvi. & xvii. in primis consignarunt, sequentes mihi occurrunt:

1. *Biørno Johannis* Skardzaænsis, qvī suos Annales instinctu Thorlaci Skulonii Episcopi Holensis exaravit, annalesqve E. Hassidii antea memoratos continuasse videtur, continuator itaqve veterum An-

nalium potius, quam qui illos in unum corpus redegerit, dicendus. Annales Skardzaænfes incipiunt ab anno 1400 & se ad annum 1645. juxta editionem quæ 1774 & sequenti ex novo Typographeo Hrappfeyæ erecto Islandice & latine duobus vol. in 4to. prodiit, extendunt.

2. *Magnus Johannis Vigrensis*, Vir bene literatus.
3. *Gottskalkus Johannis* f. Curio Glaumbæensis.
4. *Otto Erii Fitensis*, Generalis Dicafterii Assessor, in cujus opere justam examinis limam hinc illinc desiderabis.
5. *Ericus Bernhardi Skriddalensis*, cujus Annales centurias Annorum binas complectuntur.
6. *Gudbrandus Johannis* Pastor Vamsfiordensis.
7. *Petrus Einari* judex pedaneus, qui annales sui ævi conscripsit ab anno 1597 ad 1665.
8. *Arnas Mignæus*, Colonus Bolungarvikensis, binos annales composuit, quorum hi circa exotica plurimum versantur, & tumultuarie videntur collecti; illi vero Compilamen videntur annalium Skalholtensium & Oddensium, ubi annalium Skalholtensium chronotaxin sequi videtur, nonnulla omittit, quædam addit, perduxitque hoc suum opus ad annum superioris seculi nonagesimum quintum.
9. *Sæmundus Arnæus*, qui *Tabulam annorum mundi* e Scriptura Sacra & Philone deductam anno 1600 confecit, quæ aucta & illustrata deinde a laudato Arna Magnæo 1669, ubi præcipue merentur legi, quæ

quæ de Islandia scripsit, & quæ notatu digna profert de præcipuis Islandiæ Magnatibus usque ad tempora Christiani v. (gl. m.).

Nostro Seculo, qui Annalibus conficiendis manus admovent, nominare sufficiat.

1. *Benedictum Petri*, Pastorem Bæensem, cujus Annales incipiunt ab anno 1665. & desinunt ann. 1717.
2. *Haltorum Thorbergi*, Dicasterii Generalis Assesorem & Pro-prætozem Districtus Skagafiordensis, qui Annales Skardzaënſes ad annum hujus seculi 20 continuavit.
3. *Thorlacum Marci*, Patrii juris & Historiæ satis peritum, medicamque ob praxin quibusdam laudatum, qui tum antiquos, quos colligere potuit, Annales in unum Corpus redegit, tum memorabilia sui ævi & proxime præcedentis sedulo consignavit.

§. 9.

Scripta exterorum Historica in linguam Islandicam translata, variis omissis, sequentia commemorare visum est:

Hermanni Fabronii Historiam, (quæ publicam vidit lucem 1612) in vernaculam transtulit *Johannes Gudmundi* anno post Chr. n. 1647 ætatis interpretis, ut ipse fatetur, supra septuagesimum tertio. *Historiam* quoque *Sinenſum* idem Johannes (a) compilavit ex scriptis P. Martini de Herada, ord. S. Aug. & Hieronymi Marini,

Regum Persarum Chronicon ex Germanico vertit *Einarus Bernhardt*, pastor circa 1720 ad Cœnobium Kirkebajense.

Buntingi Itinerarium Sacrum transtulit *Sigurdus Einar* pastor Saurbajensis in Districtu Vadlensi, prout ex carmine Gratulatorio Magni Olavii past. Lausfal. constat.

Andree Bollingi Itinerarium in vernaculam translatum ab *Einaro Gudmundi* Parocho Stadeni in Reykianes, qui officio remotus 1638 (al. 1635)

Chronicon Carianis & Nansenii Compendium Cosmographicum translatum a *Theodora Svenonis*, pastore Eyrensi in Scidisförd & Ögrensi.

Abrahami Ortelii extracta Cosmographiæ, in patrium sermonem versa a nuper laudat. *Einaro Gudmundi*, qui Historiam quoque Caroli Stuarti Angliæ Regis e Belgica lingua in vernaculam convertit 1651.

Christiani Junckeri Historiam Ecclesiasticam, quam civitate Islandica donavit *Joh. Thorkillius* (b).

Seckendorffii historiam Lutheranisimi Germanicam a Frisio editam 1714 in linguam patriam summa diligentia convertit *Eyulfus Johannis* Vallengis, (c) secutus quidem laudatum auctorem, sed ita ut ea, quæ ad Historiam Lutheri pertinere visa sunt, non præterierit, quæ nimirum alii Auctores celebres, Melanchthon in vita Lutheri, Flacius in Catalogo Test. ver. Micrælius in Comp. Hist. Eccl. Lonicerus & Junkerus tradidere. Distribuit interpret versionem in duas partes, Capitibus distinctas, præfixis summariis, quarum prior continet acta Lutheri ab anno natali ad ann. æt. 48 (3: ann. Chr. 1531), poste-

posterior eadem a dicto anno ad ejus obitum. Porro Svetonium, XII. primos Libros Livii, Regum Persarum quoddam Chronicon, & Chr. Mathiæ Theatrum Historicum in linguam vernaculam transtulisse Dn. Eyulfum audivi.

His subjungo Chronologiam Sacram N. T. ex Philippi Nicolai Libr. II. De Regno Christi, auctam a Nicolao Michaëlio Alburgensi, impr. Havniæ 1628. quam in vernaculam transtulisse 1629 *Ottonem Ottonis* f. Pastorem Reynevallensem, ex amicorum literis certior factus sum.

- (a) Natus est hic Johannes anno 1573 vel 1574 plebejo & degeneri genere, incola primum Toparchiæ Strandensis circa 1600. unde commigravit in Toparchiam Isfiordensem, (ubi artes magicas exercuisse perhibetur, sed clanculum), verum hinc a Præfecto ejus regionis Ara Magnæo, Episcopi Gudbrandi genero, Magiæ quippe suspectus, & quod prædonibus Hispanis, easoras 1616 infestantibus, quorum nonnulli commeritas luebant pœnas, opem tulisset, expulsus, per partes Insulæ occidentalis hinc inde vagatus, sedes demum figebat in Districtu Snæfellenfi, ubi ob superstitiosa carmina & artes si Dis placet, supernaturales, quas jactavit, singularem adversarium nactus est Gudmundum Einari filium, tum temporis Ecclesiastem Stadaštadensem, & districtus Snæfellenfis præpositum virum gravem & pium. Hinc ejectus & mox Havniam transvectus, ubi carceri inclusus hyemen transegit: In patriam mox relegatus, ut ejus causa curatius examinaretur, qua denuo cecidit, partem Islandiæ Orien-

Orientelem senii sui refugium delegit, ubi filium octogenarius sibi similem & cognominem progeniuit, & in Insula Papey supremum (juxta Annales Arnæ Magnæ) diem obiit, anno 1658 sed juxta Resenium in Prologo ad Eddam ann. 1663. Fuit cætera Johannes ingeniosus, memoriæ felix, poetisqve annumerari solet a suis Conterraneis, nunc *Doctus*, nunc *Pictor* appellatus. Vitæ suæ momenta carmini *Fiölmod* inclusit, suamqve Genealogiam ipse pertexuit. A Biörnne Skardzaënsi in Annal. ad 1636 notatus, quod contra Lutheri dogmata scripserit.

- (b) *Joh. Thorkilli* f. (qui se interdum *Chrysostrum*, a Tractu natali Gullbringu Sysla denominavit) natus est honesto genere ann. 1697, jactis bonarum literarum in Schola Skalholtina fundamentis Havniam 1717 salutavit, & dein Kilonium profectus, alboqve Universitatis ibidem florentis inscriptus, post decem annorum peregrinationem patriam revisit, & postea Scholæ Skalholtinæ ab anno 1728 ad 1737 Rector præfuit. Havniam deinde eodem anno, quo Rectoris munere se abdicavit, petens, anno 1741 postliminio rediit, Visitationis Islandicæ a Rege institutæ Generalis Notarius; anno autem 1745 patriam reliquit, reliquum vitæ spatium otio literario Havniæ ad diem usqve emortualem, qui illi contigit 5 Maji 1759. infumfit, postquam bona sua erigendæ Scholæ in Tractu Gullbringensi legaverat.

- (c) Natus est Dn. *Eyulfus* anno superioris Seculi septuagesimo. Post exactum in Schola patria & Universitate Havniensi aliquot annorum spatium,
Scholæ

Scholæ Holanæ hypodidascalus evasit. Pastor deinde ad Cænobium Tingeyrense, quod officium certas ob causas, imprimis Studiis suis ut intensius vacaret, resignavit. Elapsis aliquot annis Pastorum Vallensem in Svarfadardal obtinuit & obiit 1745. Vir candidus & pius, in Antiquitatibus quoque borealibus, historia & Philologia apprimè versatus, poetis felicioribus, si exercitium ingenio & arti conjunxisset, adnumerandus.

- (d) De *Ottone Ottonis* f. videfis S. V. L. Harboe in *Nachricht von der Isländischen Bibelhistorie* §. 12.

§. 10.

Antiquitates & Historiam Septentrionis, Daniæ præsertim & Norvegiæ præter *Brynjulfum Sve-
nonis* (a), qui *collektanea ad historiam Saxonis* scripsit, & *Arngrimum Jonæ Widalinum*, qui *Compendium Historiæ Norvegicæ* conscripsit, & *Catologum Numinum orbis Arctoi* in Epistola ad Stephanium contexuit (b), illustravit Celeberr. *Thormodus Tor-
fæus* (c), qui jussu Friderici III. (gl. mem.) Daniæ Regis, conscripsit *Seriem Regum & Dynastiarum Daniæ*, a Skiöldo Othini filio ad Gormum Grandævum, Haraldi Cærulidenus patrem, quam recognitam, & auctam in publicam lucem emisit Havniæ 1702. Prodiit vero novum hujus Libri frontispicium, sub Titulo: „*Universi septentrionis Antiquitates Seriem* - - exhibentes“ Havniæ 1705. Sed præter Titulum infcio auctore impressum ab eoque improbatum nihil novi accessit, prout ipse monet auctor in *Grönlandia* sua antiqva. Emisit præterea *Trifolium Historicum* five
Differ-

Differtationem Historico-Chronologico-Criticam, de tribus Daniæ Regibus Gormone Grandævo, Haraldo Cærulidente, & Svenone furcatæ barbæ, ubi tempus quoque propagatæ in Dania christianæ Religionis demonstratur, in supplementum Seriei Regum Havn. 1707. *Historiam* præterea *Hrolfi Kraki* Daniæ Regis edidit latine laudatus *Torfæus* ann. 1705.

Nec substituit Celeberr. Torfæi Cura Antiquitates septentrionales in lucem proferendi intra limites Regni Danici, sed absolutissimum, quod habemus, *Historiæ Norvegicæ Corpus quadripartitum* luci publicæ exposuit ex Typographæo Schmidgenii 1711 in quo præter Norvegiæ descriptionem, primordia gentis, instituta, mores, incrementa, & imprimis Heroum & Regum, tam ante quam post Monarchiam institutam successiones usque ad unionem Calmariensem, eorumque domi juxta ac foris gesta, cum vicinis gentibus commercia, genealogias item chronologiam & quæcunque ad Regni Norvegici illustrationem spectant, singula ex archivis Regiis, & optimis, quæ haberi potuerunt, membranis, aliisque fide dignissimis auctoribus eruta, luci expomuntur: habuit insuper auctor partem quintam vasti hujus operis, sed affectam tantum, ad Christiani II. tempora se extendentem, sed diffusum adeo opus, & ætas auctoris fere octogenarii, cum priores tomos emisit, progredi ulterius nequaquam fiverunt. (d). Edidit insuper *Historiam Orcadensium* Havn. 1697. *Færoas* 1695 *Vinlandiam antiquam* Havniæ 1705. & *Grönlândiam*, quæ Havniæ 1706. publici juris facta est. Specialia *Torfæi Scripta Historica*, quæ tamen Corporis Historiæ Norvegicæ *αποσπασµατα* tantum, & maxima ex parte dudum in eo edita sunt, memorantur.

1. *Tractatus de rebus Ante-Monarchicis.*
2. *De ratione nominis Norvegiæ,*
3. *De Regni Norvegiæ chorographia.*
4. *De anno natali Haraldî Pulchritomî, ejusque imperii initio.*
5. *De Rolfo Rognvaldi Mærarum Comitis filio, quæ non Danum sed Norvegum fuisse ostenditur.*

Concinnavit præterea *Disquisitionem de primis Islandiæ incolis*, civitateque latina donavit *Vitas Nialî, & Thorsteini Vikingi filii*. Reliquit præterea laudatus *Torsæus* notas posteriores & indicem in seriem Reg. Dan. quod opus auspiciis illustr. *Sukmii* una cum epistolis illius latinis & effigie, nec non *J. Eriici Commemoratione de Seriei satis*, sub Tit. *Torsæana*: nuper in 4 editum est. Excipit Celeberr. *Torsæum Arnas Magnæus*, Professor Historiarum & Antiquitatum Havniensis (e), qui Lipsiæ edidit *chronicon intertî auctoris Sialandicum* 1685. Havniæ vero publici juris fecit 1719. *Testamentum Magni Regis Haqvini filii*. *Orationes* insuper duas habuit, *de initiis christianæ Religionis in Norvegia*, dum alumnus Collegii Medicei fuit annis 1692. 1693. *Tractatum* quoque scripsit de veterum *Gandvîk*, Chorographico - Historicum. Nec sicco præterundum pede quod in Bibliotheca Reseniana extiterint *Snæbiörni Torsæi Annales*, qui Præfectos Islandiæ exhibuerint, & editi sunt Havniæ 1656. Ex recentioribus qui hic censum veniant potissimum sunt:

1. *Egerhardus Olavius*, qui locorum exoticorum nomina maxime memorabilia, quæ in Scriptoribus Islan-

Islandicis antiquis occurrunt collegit & ordine Alphabetico digesta explicuit.

2. *Joh. Erici*, qui non solum oratione Soræ 1760. Danice edita res præcipuas a Friderico 5to gestas ut & altera 1769 Augustæ domus Oldenburgicæ in subditos merita prosecutus est, sed etiam *controversias de Lappia ejusque limitibus* inter Danos & Russos agitata commentatione 1772 Danice scripta, sed nondum edita, illustravit.

3. *Johannes Finnæus*, cujus binæ commentationes: prior: *an Arnesastus Episcopus Aarhufiensis Regem Danicæ Christophorum primum hostia missatica veneno tincta interfecerit*: ab Universitate Havn. 1767. premio ornata, posterior vero: *de causis florentis in Islandia eruditionis ab anno 1056 ad finem Reip. liberæ s. annum 1264*. Tractatui *Malletti* hac de re in *Mercurio Danico* opposita, adhuc in editæ sunt.

- (4) *Egillus Thorhalli filius*, hodie Parochus Bogomensis, qui ex Grönlandia redux magnam occidentalis Grönlandiæ partem luculenter descripsit & mapp. Geographicis illustravit, cujus etiam descriptionis Specimen *de veteris hoc in loco Europæorum coloniæ reliquiis ejusque interitu*. Havn. 1776. Danice in 8vo edidit.

- (a) Præcipua viri hujus Doctissimi, literarum & literatorum amantissimi, & in singulis officii sui partibus gravitate & prudentia conspicui vitæ momenta, legi possunt in A. & S. V. Lud. Harboe *Nachricht von der Isländischen Bibelhistorie* p. 142 seqv.

(b) Va-

(b) Varias Epistolas scripsit Doctissimus *Arngrimus*, imprimis ad Stephanium & Wormium, quæ Antiquitarum borealium variis Capibus lucem non contemnendam fœnerantur.

(c) Natus est *Torfaus* 27. Maji 1636. æt. vet. loco haud obscuro; Scholam Skalholtinam adiit 1647 inde discessit 1654, quo anno Amstelodamum primum salutans (ibi enim navis, quæ vehabatur, onus deposuit) Havniam venit, albo Studioforum inscriptus verè 1655 a Rectore Magnifico Th. Bartholito, ejus deinde Præceptore privato. Anno 1657 niveos Theologorum calculos obtinuit in Examine publico 4 Maji, & Kal. Junii Testimonium Academiæ publicum obtinuit a Rectore Magnifico J. Canutio: Mox eadem ætate in patriam redux, quam 1658 reliquit Musas Havnienses salutaturus; appulit autem in Norvegiam, ubi hyemavit, sed verno tempore Havniam profecturus, a Sveco captivus ad ripam Veneticam deducebatur, sed rimam elabendi nactus Havniam demum pervenit mense Julio 1659 & anno sequente Antiquitatibus explicandis admotus, jubente Optimo Rege Frid. III. Spartam, quam ejus Antecessor *Thorarimus Erici*, qui 1659 obiit, nactus erat, egregie ornans: unde anno 1662. d. 27. Maji a Rege ablegatus ut antiquitates patrias conquireret, in patriam venit, & re bene gesta Havniam rediit. Anno 1664. 10 Jul. negotiis Cameralibus in Districtu Stavangrensi admotus Norvegiam petiit, & sequente anno viduam quandam in matrimonium duxit. Antiquarius Regius anno 1667. constituitur, quo munere

nere fungebatur ad an. 1670., sed 1682. 23 Septemb. Historici Regii Axiomate maectatus, conjugem amisit 1695. & ad secunda vota transiit 1709. Hic autem Vir, de Historia Danica & imprimis Norvegica optime meritus, morum candore, corporis pariter ac animi fortitudine & in egenos munificentia multum laudatus obiit d. ult. Januarii 1719 an. æt. 83.

(d) Sum qui in hoc opere splendidiorē lingvæ Romanæ Stylum desiderant, sed semet his auctor doctiss. excusat verbis: "In vertendis antiquis patriæ monumentis nihil nobis summus libertatis, verbis adstrictissimi, imprimis ubi vel Regnorum eo tempore status, vel antiqui ritus accuratius erant notandi, unde non est quod miretur lector, occurrere passim in hoc opere tam res quam verba foro laicali inusitata, id enim ipsa res exegit."

(e) Celeberr. hic Vir, & præclaro loco natus 1663 privata institutione usus fuit apud avum matrem Ketillum Jörundi filium, parochum Hvamensem, & deinde apud avunculum Paulum Ketilli, pastorem Stadaftadensem, a quo ablegatus in Scholam Skalholtinam, unde triennio elapso, ab Olavo Johannis f. Rectore Scholæ anno æt. 20. dimissus Musas Havnienses salutavit, anno autem 1685. in patriam rediit, & exacto hic uno anno Havniam revisit. Anno 1689 in Norvegiam excurrit, (prout mihi constat & ejus Epistola Islandico metro scripta ad *Theodorum Johannis f.* postmodum Rectorem Scholæ Skalh. dat.

dat. Nidrosiæ 17. Aug. 1689) & variis locis ibidem perlustratis Havniam rediit mense Decembri 1690. Sequente anno inter primos Collegii Borrichiani alumnos receptus, ubi tres declamationes conscripsit, quarum tituli sunt. Quid oportune dicere ponit Annibal amisso in Alpibus oculis? 1691. De Initio Religionis Christianæ in Norvegia ann. 1692. & 1693. & exacto ibidem triennio, peregrinationeque deinceps in Germaniam biennali finita, invitatur, sed frustra a Svecis, ut Collegio Antiquitatum adscriberetur. Deinde a Frid. iv. (gl. mem.) 1702. jussus, unacum Paulo Widalino, Matriculam Generalem, sive designationem omnium in patria prædiorum villarumque, notatis eorum reditibus & prærogativis, conficere: & cum ad finem, perlustrata patria, hoc opus prope modum duxisset, patriæ valedixit 1712. & postquam in Norvegia per hyemem commorabatur, Havniam venit mense Aprili 1713. Anno præterea 1728. mense Octobri, absumta est incendio Havniensi, orbis literarii maximo cum damno, maxima ejus Bibliothecæ pars, manuscriptis rarissimis, ac quæ vix ac ne vix quidem aliunde conquirentur, superbientis. In matrimonium adscivit 17. Kal. Jun. 1709. viduam opulentam Mechthildam Fischeriam, quæ superstite diem supremum obiit 7. Jan. Anno chr. 1730. anno æt. 67. Reliqua clarissimi hujus viri vitæ momenta recenset Doctiss. Alb. Thura in Idea Hist. Lit. Dan. p. 177 180.

§. II.

Generalem Islandiæ novitiam supeditant sequentia:

Arngrimi Johannis f. Widatini Brevis Commentarius de Islandia, quo Scriptorum variorum errores deteguntur, ac quorundam convitiis in Islandos occurrunt Havn. 1592.

Ejusd. *Crymogæa*, sive rerum Islandicarum Libri in excusi Hamburgi 1609. typis Philippi ab Ohrs. 1610. typis Henrici Carlens, 1618. 1620. 1630.

Ejusd. *Anatome Blefkeniana*, quæ prodiit primum Hols 1612. in forma octava, typis Islandicis communibus, & deinde in 4to. Hamb. 1613.

Ejusd. *Epistola ad D. Fabricium*, quæ prodiit Hamb. 1613.

(Huc refer. ejusd. *Apotriben Calumniæ* ed. Hamb. 1622).

Ejusd. *Specimen Islandiæ Historicum, & maximam partem Chorographicum*, quod prodiit Amstelod. 1643.

Gudbrandi Thorlacii, Episcopi Holsensis *Descriptio Islandiæ*, quam Ortelio communicavit (conf. Barth. de Scriptis Danorum p. 8. & Wormii Lexic. T. II. p. 654.)

Sigurdi Stephani Rectoris Scholæ Skalholsinæ circa 1590. *Descriptio Islandiæ Chorographica*, de qua vide Schachtii Grönlandiam cap. 8.

Ottomæ Einari & Brynjulfi Suenonis Episcoporum Skalholsensium *Tractatus de Islandia*, qui citantur in Resenii Catalogo.

Theodori Thorlacii, postmodum Episcopi Skalholsensis *Dissertatio de Islandia*, quam sub præsidio Straukii habuit Wittebergæ 1666. recusa 1670.

Johan-

Johannis Davidis Gammit Phil. Mag. & Rectoris Nestvedensis Dissertatio de Introductione Religionis Christianae in Islandiam Havn. 1698.

Johannis Thorkillii Rectoris Scholæ Skalholt. Additamentum, quod versioni Danicæ Relationum Havniæ 1748 editarum Joh. Andersonii, Consulis Hamburgensis, de Islandia subjunctum est.

Ejusd. *Eclogarius*, ubi carmine heroico præcipua generis suæ facta & decora prosequitur.

Specialiorem Patriæ historiam illustrant

1. Certarum personarum Biographi, quales sunt:

a) Ecclesiasticarum.

Arngrimus Johannis, qui a *Saxarior* Gudbrandi Episcopi Hol. edidit Havn. 1630.

Björno Johannis Skardzaaënsis, *Skalholtensium* simul & *Holmorum Episcoporum vitas* illustravit in *Annalibus suis Episcopalibus*.

Johannis Egilli pastor Reppholensis, continuator *Hungurvakæ* libelli perquam vetusti, sic dicti, qui de primis Islandiæ Episcopis, usque ad Thorlacum sanctum agit, varia ad Episcoporum, imprimis Skalholtensium vitas, usque ad Ottonem Einari, cujus svasu hanc continuationem adornavit, congestit. Vixit supra 1600.

Johannes Hæltori, Vir *Isopikaralos*, Rector Scholæ Skalholtinæ per biennium, pastor Hitar-dalensis, Dioceseos Skalholtinæ ut & Toparchiæ Myrensis Præpositus, qui septuagenario major

1730. decessit, reliquis accuratius & plenius utriusque Diœceseos Episcoporum vitas summa industria descripsit, qui etiam multa collegit ad vitas Abbatum Islandiæ, ut & sacerdotum præcipuorum Diœceseos Skalholtinæ pertinentia. Nec hic sicco prætereundum pede, quod vir ille, jurisprudentia inprimis Ecclesiastica clarus, & in negotiis expediendis prudens, nobis reliquerit Filios superstites Ampliff. & Summe Ven. Episcopum Skalholtinum *Finnum*, & admodum Venerab. Dn. *Vigfusum* Curionem Hítardalensem, & Ecclesiarum in Districtu Borgarfjordenfi occidentali Præpositum, qui in Historia patriæ, inprimis Ecclesiastica conscribenda, operam jam diù navarunt; unde spei dudum conceptæ desiderioque literati orbis jam satisfecisse nullus dubito Ampliff. & S. V. F. *Johannæum*, postquam in lucem emisit Historiam Islandiæ Ecclesiasticam, ex historiis, Annalibus, Legibus Ecclesiasticis, aliisque rerum Septentrionalium monumentis, maximam partem hætenus ineditis, congestam, opus profecto varia eruditione refertum, & omnibus historiæ patriæ studiosis commendatissimum, cui si accedant reliqua quibus Viri Summi elaborandis invigilat solertia, non erit magni momenti, quod hac in parte desiderabit historiæ patriæ, inprimis Ecclesiasticæ, subtilior investigatio. (*)

β)

- (*) Concinnavit Vir Ampliff. & S. V. Historiam Monasticam Islandiæ; Diatriben de legibus Ecclesiasticis Islandiæ.

β) Politicarum:

1. *Snæbiörnus Torfæus* Annales omnium Præfidum (politicorum scilicet) Islandiæ ed, Havn. 1656.

2. *Johannes Haltori*, proxime laudatus, qui Annales omnium Islandiæ Præfectorum inchoavit, sed ejus filius & Successor *Vigfusus Johannæus* adauxit, non vero, ut ipse fatetur, ad umbilicum perduxit. Idem nunquam sine laude nominandus *Joh. Haltori*, Vitas & Seriem Generalis Dicasterii Scribarum conscripsit, ut & Nomophylacum Islandiæ.

3. *Sigurdus Biörnsonis*, quartæ Orientalis & Meridionalis Nomophylax qui obiit 3. Sept. 1723. Seriem Nomophylacum ad sua tempora contexuit.

4. *Johannes Arnæus*, Choronomus Snæfellsensis, & Redempturæ Stapensis Conductor, Vitas Præfectorum Islandiæ ab Anno 1262 ad 1683. Ad mortem scilicet Henrici Bielke, conscripsit, insertis præcipuis, quæ patriam concernunt, memorabilibus.

5. *Thormodus Torfæus* vitam Snorronis Sturlæi conscripsisse dicitur.

K 4

6. Jo-

Islandiæ; Tractatus de Decimis Islandorum & de pseudibus ferreis; Epistolam de Immunitate Clericorum & Magistratus Politici a tributo Bændaskattur appellato; Recensum Doctorum Semisecularium Dioceseos Skalholtinæ, qui post Reformationem vixerunt &c.

6. *Johannes Erici*, celeb. historici *Torſæi* vitam, cujus specimen præbet *historia Seriei in Torſæanis* edita, magna ex parte absolvit Danice edendam.

7. *Biarni Halthori*, choronomi *Hunavatnensis*, & *Thingeyrensis* monasterii conductoris vitam, gener ejus *Haltorus Jacobi*, choronomus *Strandensis*, *Havn*, 1777 in 8vo Islandice edidit.

2. *Genealogiarum Scriptores*, inter quos *Otto Erici Friensis*, *Johannes Magnus* Choronomus *Strandensis*, *Sæmundus Arnæus*, *Thorsteinus Magni* filius, *Cænobii Tyckvabajensis* Administrator, *Magnus Johannis Ögrensis*, *Theodorus Johannis*, Vir gravis & doctus, Ecclesiastes *Hitardalensis*, qui obiit 1670 anno æt. 61. *Johannes Gunnlaugi*, qui Librum suum genealogicum *Joh. Thorlacio* Choronomo *Mulensi* d. 9. Octobr. 1684. dedicavit, a *Sigurdo Johannis*, incola *Höskuldstadenſis* in Tractu *Breiddal*, auctum & emendatum 1691. *Johannes Halthori* proxime laudatus, *Asgeirus Bernhardi*, Barochus *Ögrensis*, cæteri denique id genus libellorum, qui *Anepigraphi* & in patria passim sunt obvii, auctores.

3. *Chorographi* particulares, quorum in numero sunt: *Hålfdanus Johannis* f. *Reykenſis*, qui obiit anno 1707. & tractatum rogatu Celeberr. *Arnæ Magnæi* conscripsit, ubi Chorographice & politice Tractum *Ölveſensem* delineat, quem imitatus filius ejus *Einarus Hålfdani* Postor ad *Cænobium Kyrkebajense*, qui Descriptionem *Toparchiæ Skafafellenſis* adornavit. *Johannes Thorðillius* antea laudatus, *Chryſorin*, siue Enarrationem

nem metricam præcipuorum memorabilium, quæ Toparchiam Gullbringensem concernunt, reliquit.

4. Qui manum admoventur *Historiæ literariæ* conscribendæ, nobis in Præfamine laudati, quibus accenseri mereatur *Gunnarus Pauli*, Pastor Hjar-darholtensis & Toparchiæ Dalensis Præpositus, *Historiæ Typographica Islandicæ* auctor, ipso fa-tente in literis ad me datis.
5. *Historiæ Naturalis Islandicæ* Scriptores, infra memo-randi.
6. Particularium eventuum Enarratores, quo pertinent: *Björno Johannis Skardzaënsis*, qui conscripsit *Relationem de prædonum Algariorum* in Islan-diam anno 1627. incursionibus, homicidiis & ra-pinis, juxta *Olavi Egilsi* filii, Pastoris Vestman-neyensis, (cujus itinerarium Danice prodit anno editionis in meo Exemplari non memorato, sed juxta Wormium Annis 1627. & 1741) & aliorum Captivorum Narrationes, in vi. partes digestam. Quorum etiam Prædonum incursiones & maleficia, singulari tractatu persequitur Nicolaus (nobis Claus) Eyulfi filius judex pedaneus Rangarvallen-sis, *Rumulfus Johannis* & *Snæbjörno Torfæus*, qui lectum Mercurium Homagii Islandici ediderunt Havniæ 1650. Nuperrime, Anno sc. 1772. publici juris fecit Meditationes suas Historico-Po-liticas de mercatura Islandorum & exterarum na-tionum, quam cum Islandis exercuerunt, Danice conscriptas, Vir Consultus *Joh. Olavius*, de-signatus patriæ suæ borealis & occidentalis Nomo-phylox, & Societ. Reg. Oecon. Havniensis Mem-brum correspondens, ut & paulo ante de eadem

materia Epistolam prolixam scripsit Vir Literatiss. *Vigfusius Johannis*, Pastor Hitar dalensis. Nec pauca ad historiam nostri temporis pertinentia continent *Relationes mensuræ Islandorum* (Islandsske Maanedes Tidender) ab Octobri anni 1774, autore maxima ex parte *Magno Ketilli* Dalensi choronomo, Hrappleyæ in 8vo Danice edi cæptæ.

§. 12.

Grænlandiam, quæ primum ab Islandis occupata fuit, illustrarunt, præter Celeberr. *Torfaum & Dn. Thorhalli*, de quibus supra, *Arngrimus Johannis Widalinus*, libro de Grænlandia, quem ex latino transtulit *Einarus Eyulfi*, Pro-prætor Arnæsinus, postea Snæfellenensis choronomus, ed. Skalh. 1688. *Arngrimus Thorkilli Widalinus*, Doctiss. Arngrimi nepos, libro singulari, Danice conscripto, de Grænlandia antiqua & nova, Consilio quomodo coloniae in Grænlandiam deduci possint, adjecto egit Nascoviae 1703. *Biörno Johannis* Skardzaaënsis, cujus supersunt *Annales Grænlandici Islandice* conscripti, quibus *Theodorus Thorlacius* notas marginales ubique adjecit & Tabulas Geographicas. Ipse quoque *Thorlacius fitum & Delineationem Grænlandiæ* adornavit 1668, & anno 1666 Mappam Hydrographicam Grænlandiæ, Amstelodami editam, emendavit. *Chronicon Grönlandiæ*, quod Carmine Danico prodiit Havniæ 1608, transtulit *Joh. Olavius* (itinerarii sui, quod vastum volumen est, bipartitum, & multa anecdota non spernienda continet, auctor, qui Anno Chr. 1679 ætatis vero suæ 87 (a) decessit) in linguam vernaculam. *Gudmundi quoque Andreae Colle-*
Stanea

Stanea ad *Historiam Grænlantiæ* superesse credo in Biblioth. Magnæana.

- (a) Compendium hujus itinerarii ipse confecit in ligata oratione, idemqve dedicavit Aræ Magnæo Isfiordensium Choronomo; novum vero nuper edere cæpit Ampl. *Schlegelius* in *Collect. Monum. ad Histor. & Antiqvit. Dan.*

§. 13.

Inter fictas historias recentiorum temporum referendas esse cenſeo *Modari, Ilhugonis Kerlingar ſibi dicti*, qvam numeris poëticis ſubjectam tantum vidi, *Armanni & Thorſteini, Gdla* dicti, (confictæ ab *Johanne Joh. f. Thorlacio*) *Grimi Veſthiordenſis, Briami, Valfinnæ, Finnæ queritantis* Trandi Nomophylacis filiæ, *Mardallæ, Himinbiargarum, Mali, Pejoris, Peſſimi* in ligatam Orationem translata, *Ducis Membranacei* (qvæ conficta eſt a *Joh. Bergmanno*, Scholæ Holenſis hypodidaſcalo, & poſtea medicinæ ſtudioſo, qvi obiit 1719) & reliqvos luxuriantium ſeqvioris ævi ingeniorum factus. Spuriis iſtis historiis addas, ſi libet, Verſiones fictarum ex parte hiftoriarum, utpote *Argenidis Barſajanæ*, qvam 1694. tranſtulit *Johannes Einari*, Rector Scholæ Holanæ designatus; *Hugonis Skapleri* (a), *Nic. Klimii itineris Subterranei*, interprete *Joh. Olavio*, *Itineris ad Inſulas fortunatas* a *Johanne Thorſkillio* tranſlati, *Remundi & Melucenæ, Barbaræ & Agathæ*, qvæ deducta eſt ex *Erasmi uxore μεμψυγανω*; *Joſephi & Aſſenathæ, Guſtavi Landcronii & Bertholdi Angli* per *Thorſteinum Ketilli*, Parochum Hrafnagilenſem, & Diſtrictus Vadlenſis Præpoſitum, qvæ prodierunt Holis 1756, & plura ejusmodi, ut *Marcuſſi, Judæ Proditoris, Arnar Ötulfaxa Sveci, Friderici (Landſtiörnara) Marſilii & Roſamundæ.*

(a) Non

- (a) Non obscure indigitat ipsa historia auctorem & translatores, asserendo hanc historiam in æd. S. Dionysii repertam, & deinde in linguam Vahonicam translata, quam postea Johannes Comes de Nassau & Zaarbruchen in manus Elizabethæ Lotharingensis, Comitis de Viedemont, gratiam, in linguam Germanicam converterit. Hanc porro historiam Heimsdorffius in Compendium redegit, quod interpres Islandicus secutus videtur.

SECTIO IV.

Scripta quædam Philosophica, & in specie
Physica, Medica, Mathematica, Oeconomica & Moralia sistens.

§. I.

Nihil æque compertum est, ac radios optimi Supremique Numinis clementia plenissimos, quaslibet terras, etiam remotissimas, fovere, benignitatisque suæ aura foras ad summum, qui obtineri potest, felicitatis apicem perducere conari; unde Septentrioni nostro eadem gratiæ & providentiæ divinæ luculentæ nemo fani Sincipitis denegaverit fulcimenta, qui vel cum poëta crediderit.

Summos posse viros & magna exempla duros
Verecun in patria nasci.

Vel paulo accuratius exempla, post hominum memoriam, quæcunque, tum domestica tum exotica, n

mari non fuerit dedignatus, quæ satis putò edocebunt, non tantum Romæ, non Athenis, non in celeberrimis tantum politioris literaturæ civitatibus, sed inter asperas cautes, horrida nemora, inque locis frigore adustis, inveniri ingenia, quæ vel cum excellentissimis certare possent. Non tamen diffidendum plura, & quæ ætatem ferunt, præstantium ingeniorum monumenta prostare, quæ natales suos doctis viris debent, iis regionibus natis & educatis, ubi liberales artes, per multa retro secula floruerunt, quam quæ Septentrioni nostro possunt adscribi. Verum inde ad naturalem ingeniorum Stupiditatem aut Sterilitatem conjici aut rite concludi posse non credo, nisi experientia evictum antea fuerit, isthæc, quæ septem subjacent trionibus, ingenia, difficilius exsoli posse quam sub calidiore zona nata, & quæ, ob diu & feliciter navatam artibus liberalibus operam, sibi tantopere complacent. Actum profecto agerem, lectoremque viderer damnare, si vetustis exemplis ex historia latina etiam & Græca, protrahendis ad fidem dictis conciliandam inhærerem, vel si in medium proferrem luculenta, & quibus merito se jactant tria Septentrionis regna, eruditionis exquisitissimæ inventionum & Artium Specimina: Res quippe in propatulo, nec mei pluribus hanc perorare causam est instituti, telam salum, quam exorsus sum, pertexam, strictim quid in præcipuis Philosophiæ partibus populares mei, si scripta eorum respexeris, præstiterint, expositurus.

§. 2.

Ea est hujus imprimis & præcedentis sæculi felicitas, ut antiquiora tempora, postquam universa

lis quædam barbaries, post Imperii occidentalis ruinas, inundavit Europam, longo, ubi scientias specularivas consideras, intervallo post se relinqvât; ideoque non mirum, licet ad nostram memoriam non pervenerint ea disciplinarum Theoreticarum monumenta, quæ vel Norvegis vel Islandis ante multa retro sæcula florentibus certo adjudicari queant. Interim certum est, Norvegos post seculum nonum ad decimum quartum (isthoc enim temporis intervallum consideret necesse est, qui statum rei literariæ in Islandia antiquissimum monstrare cupit, cum hac temporum intercapedine & frequentissima essent Islandorum cum Norvegis commercia, & hi colonias huc suas eadem tempestate potissimum deduxerint) non militari tantum gloria celebres, sed & humanioribus artibus, nimirum, præter studium Theologiæ & Juris Canonici, pro ratione istorum seculorum, & prout ex curia Romana & Scholis exoticis discere licuit, historiæ naturali, Medicinæ, Astrologiæ Musicæ, Mechanicæ, Arti quoque divinatoriæ, haud levem navasse operam, quod per singula hoc loco ex vetustis historiæ monumentis, inprimis Regum Norvegorum Historiis & *Speculo Regali* (a) probari posset, si prolixior esse vellem, & manum in alienam segetem immittere (b). Hinc tamen constare poterit, populares meos (qui ex Norvegia huc migrarunt, & quorum plurimi clarissimis imo Regiis natalibus ori erant, ideoque non tantum politiores mores, sed prudentiam, viris natalium splendore & muniis, quæ olim in Norvegia obibant, præcipuis dignam artiumque bonarum notitiam non tantum secum transvexere, sed numerosæ, quam sæpius alebant, familiæ, posterisque suis, etiam seris auspicio reliquerunt) hoc ævo stupidos aut artem ignaros omnino non extitisse. Sta-

tuen-

tuendum tamen reor, nulla vetustissimorum Islandorum Scripta (carminum ore fusorum non habeo hic rationem) ante introductam fidei christianæ professionem extitisse, certe nulla superesse, nec literas, quibus hodie utimur, ante id tempus, & non nisi characteres Runicos in usu nostratibus fuisse, quanquam in ipso etiam Ethnicismo *Ottonem Helgonis* filium (Störnu-Odda dictum), *Thorsteinum Surt Ejulfi* filium, *Gestum Oddleifi*, *Osvisum Helgonis*, *Thorhallum* Prophetam dictum, & alios plures, qui tum fiderum motui determinando, & vicissitudinibus temporum inde computandis, tum rebus physicis, inprimis arti Machaoniæ, quamvis empiricæ, Mechanicæ, nec non arti, sine rosa nautica navigandi, & ex Somniis aliisque rebus naturalibus, interdum licet superstitiosa, divinandis vacabant, famam ingenii, sagacitatis & solertiae ad posteros transmisisse, monumentis fide dignis evinci potest. (c).

(a) Prodiit nimirum Speculum Regale Soræ Danorum anno 1768 cum versione Danica & Latina, hæc quidem, si unum alterumve locum exceperis a me confecta, illa vero à Celeberr. & Consultiss. *Johanne Erici*, tum juris civilis in Equestri Academia Sorana Professore Regio, unacum Dissertatione Historico-Literaria de Speculo Regali Doctissimi *Johannis Finnæi*, quam biennio ante in Collegio Elerfiano habuit.

(b) De meritis Norvegorum in rem literariam egit Vir perillustis & longe eruditissimus sub nomine Philalethi latens P. F. de Suhm, in *Thronbienski Samlingers* 1. Bind p. 171 ubi Illustr. & Erudi-

Eruditissimum Virum Gerh. Schönning, Academiæ Soranæ Profess. nunc. vero tabularii functionis Præfectum, Fautorem admodum colendum, perhibet multa collegisse ad Historiam Norvegiæ Literariam, quam publicæ luci exarsciata optimi viri doctrina & in excutiendis Antiquitatum thesauris rara solertia, quam primum exponat, per summam Viri humanitatem & omnes Musas precari liceat!

- (c) Præter ea, quæ in sequenti §. occurrunt, testes laudare possem complures Islandorum antiquiores historias, quorum nominare sufficiat: *Schedas Arii Polyhistoris*, *Landnámabók*, sive Liberum Originum sive occupationum Islandiæ, *Magnum Islandiæ chronicon*, *Historias Niall, Vatnsdalensum, Reykdalensum, Johannis S. Laurentii & Gudmundi Episcoporum, chronicon Norvegiæ Sturlæzanum, Olavi Tryggvini & Olavi sancti vitas*, plures. Sed farraginem Exemplorum h. l. adducere prohibent angustæ, quos initio mihi præscripseram, limites.

§. 3.

Etiã verò nulla scripta philosophica proferam ab Islandis ante annum millesimum, quo publicum christianæ Religionis Exerectum solenniter introductum est (nisi quis, quod etiam per me licet, provocare velit ad carmina quædam vetustissima, inter quæ *Fláfa-mál* & *Volu-Spá*, quæ ratione antiquitatis & sententiarum moralium præcipuum locum sibi vindicant) sequentia tamen supersunt, quæ insignem præ se ferunt antiquitatem

tatem, & ante Reformationis tempora a conterraneis meis literis sunt consignata, nimirum.

1. *Blanda*, quæ ante annum 1263 videtur conscripta, calendarium antiquissimum, ex observationibus tum exterorum tum Islandorum confutum, quod & originem nomini dedit (a).
2. *Rimbeigla*, tantum non deperditus liber, qui nonnulla Astrologica plura Historica continet, prout ex ejus fragmentis colligere potui, integrum enim librum mihi videre nondum contigit. Utrumque hoc scriptum *Blandam* nempe & *Rimbeiglam* illustriss. Suhmii, per Stephanum Biörnsonis Isl., veteranum Matheseos cultorem, suo summatim verti curavit.
3. *Fola-Será*, circa dimidium seculi xiv. conscripta continet prognostica quædam Astrologica, magni olim habita.
4. *De Algorithmo* existat Tractatus singularis Islandice, Membranis in Biblioth. Magn. inscriptus, necnon alter, agens de termino Paschali, signis Zodiaci, minutionibus, deque cursu solis & lune, adjectis Tabulis & figuris, ejusdem Bibliothecæ non contemnendum Cimelium (b).

- (a) Quoniam hic libellus rarissimus est, præcipua capitum contenta hic inferere non dubito: Cap. I. agit de auctoribus, qui primi de computandis annis cogitarunt. II. De numeratione annorum. III. De numeratione mensium majore sive regulari. IV. De longitudine mensium juxta computum Islandorum. V. De origine Epactarum. VI. De motu lune. VII. De Epactis. VIII. De ma-

mero terminorum. IX. De politica Islandorum
 divisione annorum in hyemem & æstatem. X. De
 periodo concurrentium. XI. De Dimensione
 mensium minore. XII. De investigando tempore
 quadragesimali. XIII. Explicatur Concurrenti-
 um, sive Cycli solaris, natura. XIV. De termi-
 no Paschali. XV. De creaturis 7 dierum. XVI.
 De miraculis, quæ quocunque hebdomadis die
 contigerunt. XVII. De Cyclo solari & lunari :
 item de cyclo Magno Paschali sive periodo Diony-
 siana. XVIII. de accessu & recessu maris. XIX.
 placita recenset Ottonis Astrologi Islandi. XX.
 De motu Solis & Signis Zodiaci. XXI. De anno
 bissextili. XXII. De cursu lunæ. XXIII. De pla-
 neris. XXIV. De Divisione noctium & dierum.

(b) Prætereo Calendaria & computos Ecclesiasticos
 anepigraphos, quos permultas in patria sacras ædes
 possedisse testantur, quæ hodie supersunt, instru-
 menta publica, quæ sacrarum ædium inventaria
 recensent.

§. 4

Seculo decimo sexto exacto, imo statim post
 Reformationis tempora, qui Philosophicis operam na-
 varunt, nonnullos patria tulit, quorum, ratione tem-
 poris choriphæus esto *Magnus Johannis*, Ögrensis,
 ex illustri Svalbardensium genere prognatus, Logicam
 Petri Rami & Aristotelis Dialecticam in vernaculam
 transtulit, teste *Joh. Aræ* filio, Ecclesiastæ Vamsfior-
 densi, in præfixo, quod ei adscribitur, poemate, quo
 nobilem familiam Eggertinam laudavit. Prælectiones
 in Rami Logicam adornavit Mag. *Brynjulfus Svenonius*
 Episc.

Episc. Skalh. *Paulus* autem *Biörnönis*, Selardalensium Pastor, Ontologiam & Pneumarologiam conscripsisse perhibetur. E Recentioribus *Paulus Bernhardi Vidalinus* disseruit de Methodo Mathematico-Philosophica Hafn. 1745. Num Philosophia recte & adæquate loquendo facultatis inferioris nomine possit appellari, Hafn. 1747. De Voluptatibus innocuis & licitis Hafn. 1748. De Essentia consecutiva *Stephanus Biörnönis*, studio Mathematico clarus, Havniæ 1757. disseruit; *Finno Thorulfi Muhle* Collegii Valkendorphiani alumnus, post Decanus in communitate regia, tandemque Anno 1776 Göttingæ, ubi regia munificentia sublevatus literis operam dedit, mortuus, 1770 de *Ente* disseruit, 1772 *examen facultatis cognoscitivæ inferioris & superioris* edidit; annoque 1773 edere coepit *introductionem in quædam Theologiæ dogmata ex ethnicismi latebris educta*, quam morte præventus non absolvit. *Joh. Olavius Hypnones*. de *Nihilo* 1758, *Skulo Thorlacius* de *infinito* 1762, & de *Lingua humana* 1765, disputavit. Hic, exacto curriculo academico Philosophiæ Magister, & Rector Scholæ Coldingensis, nunc Havniensis evasit; ut reliqua Specimina recentiorum academica, quæ non evolvi, præteream.

§. 5.

De *Principiis rerum naturalium* sin genere, & in specie de *materia*, dissiuerit 1652 *Titus Trebonius* (Torfason) (a) Præside *Runolfo Jonæo*, a Spormanno, Philosophiæ Magistro creato. *Philosophiæ Naturalis Sciagraphiam* delineavit poëta, musicus & pictor egregius *Sigurdus Stephani*, Scholæ Skalholtinæ Rector 1591, cujus prior pars agit de genijs, umbris, spectris

larvis & monstris montanis; posterior de 'Anthropo-
 Dæmonibus & essentiis subterraneis: Vidi tantum hu-
 jus tractatus fragmenta Msc. *Gislavus Vigfusius*,
 post longam per Daniam, Germaniam, Belgium &
 Angliam peregrinationem Rectoratum Scholæ Holen-
 sis adiit, a Jano Bircherodio anno 1669. ad supremos
 in Philosophia honores evectus, obiit 1673. de *geniis*
 & *spectris* Tractatum scripsit (Vid. catal. Resen. Bi-
 blioth. p. 167) Nec materiam priori ævo adeo deli-
 catam intactam a se relinqvendam voluit *Einarus Gud-*
mundi, Pastor Stadenfis in Reykianeso, qvi de *Alfis*
 five Semi-Deis aliquid compilavit.

De *Definitione & partibus Physices* disseruit
 1652. *Thorkillus Arngrimi Widalinus*, medicus in-
 signis & pastor Gardenfis, qvi etiam tractatum con-
 cinnavit de *Tempore*, cujus etiam inedita supersunt
experimenta medica, variis in regionibus, quas juvenis
 lustrarat, facta, itemque *Consilia medica* Islandice con-
 scripta. Hujus *Tractatus de thermis Laugarnesensibus* ope-
 ribus Bartholini medicis insertus est. De aquis supra-cæ-
 lestibus & cælo sidereo laudatus *Titus Trebonius*; & de
Temperamento Dissertationem edidit Havniæ *Sigurdus*
Torfaeus. De usu Astronomiæ in medicina disseruit
Stephanus Biörnnonis 1759.

Exstat, ut de ineditis aliquid adferam, com-
 mentarius *Anonymi* cujusdam in Biblioth. Magneana,
 scriptus 1665. de creatione cæli & terræ, de consti-
 tutione hominum, eorum sanitate & infirmitate, de-
 que mediis a Deo constitutis naturalibus, ad commoda
 humana dirigendis, adjectis quibusdam ex Hippocrate.
 Exstat quoque ibidem *Anthropognosia & Chiromantia* in-
 certi

certi auctoris. De *Lapidibus*, & inspecie de gemmis & herbis ex Plinio, Paracelso, & aliis Tractatum servat eadem Bibliotheca, qvi *Johannem Gudmundi* vulgo doctum, sed immerito, vocatum, de qvo plura infra, autorem sine dubio agnoscit; itemqve Anonymi *Colloquium* inter Magistrum & Discipulum Islandice conscriptum, Physica inprimis tractans, adductis variis ex Alb. Magno de constitutione mulierum. Huc pertinet *Levini Lemnii* Medici Zirizei *Liber de Astronomia*, & ejusdem libri duo (qvi prodierunt Jenæ 1587) de *Constitutione corporis* in linguam Islandicam versi, interpretis nomine non indicato. Car. *Rollini* *Physicam* in puerorum gratiam conscriptam transtulit *Joh. Thorkillius*.

- (a) Commendatur *Torfaeus* iste ob insignes corporis vires & strenuam in Obsidione Havniensi contra Syecos navatam operam; fuit præterea egregie doctus & diu in Communitate Regia Decanus, post Oeconomiae Skalholtensi præfectus, obiit vero 28 Decembr. 1668. Huic parentatus est Mag. *Joh. Widalinus* Episc. Skalh. sequenti Epiraphio:

" **Maturè nimium, plenis tamen integer annis.**

” Post vix ascensi gaudia curta thori.

* Hic Titus Hectoris armis & Achillea
miembra

" Destituit, summo restituenda die.

" Spiritus in cælo, nomen durabit in orbe,

" Hoc hominum studiis, ille favore Dei.

* **Funeream vero quicunque accedis ad urnam.**

• Eximii Casum commiserare viri. •

§. 6.

Medicorum¹ in Islandia post Reformationem communiter habetur Choryphæus *Erasmus Wilhelmi*, Rector Scholæ Skalholtinæ ab anno 1567 ad 1571, præbendæ Helgafellensis postea Ecclesiastes, quem licet natione Danum, hic omittere nolui, cum majorem ætatis suæ partem publicis muneribus functus in patria mea transgerit.

De medicamentis, de variis modis colores producendi, de venæ Sectionibus, deque herbarum quarundam & Lapidum virtutibus conscripsit libellum *Otto Ottonis*, Ecclesiastes Reynevallensis, alterumque Libellum reliquit de præcipuis medelis humano corpori applicandis, ubi etiam agitur de signis morborum.

Vigfus Gusbrandi (qui Academiam Havniensem reliquit circa 1693. & de sanguinis & suffocati esu ibidem disseruit) Henrici Schmidii medicinam Danicam in vernaculam transtulit. Superest quoque opus medicum ex E. Beinonis & *Brynjulfi Svenonii* Episc. Skalh. libris medicis (a) a *Joh. Thorlacio* Berusfordensi a. 1692 collectum.

Medicinam Islandorum Domesticam adornavit *Johannes Magnæus*, Vir πολυμαθης, Sect. I. §. 7. excitatus. Libellos insuper medicos reliquerunt in patria lingua conscriptos *Magnus Magnæus* Choronomus Isfiordensis, *Theodorus Johannis*, Ecclesiastes Hitardalensis, *Theodorus Jonæ* Pastor Stadaftadensis, *Olavus Gudmundi* Ecclesiastes Hrafnagilensis, *Olavus Olai*, Pastor Skalholti Cathedralis, & multo plures. Exstant præterea *Regulæ ad Obstetrices* Rectoris

ris per biennium Scholæ Skalh. *Theodori Thorkilli Wadalin*, qvi obiit octogenarius 1742, & *Schola obstetricum* e Danico versa per *Vigfusum Johannis* Pastorem cætus Hitaðdalensis, & Vicinorum Præpositum, publici juris facta Holis 1749. ut & binæ *Bernhardi Pauli* f., Ordinarii in Islandia medici, commentationes practicæ, una *de lue venerea*, altera *de pestis ovillæ remediis*, sed nondum editæ. Ludovici Vives *Introductionem ad Chiromantiam* in vernaculam transtulit *Gisserus Svenonius*, parochus Alftamirensis, Episcopi Brynjulfi Svenonii frater.

Superfunt quoque Libelli Msc. non pauci, qvi præter Chiromantiam, Astrologiam quoque divinatoriam docere volunt, ut taceam, quæ de *Phlebotomia*, *balneis* & id genus medendi artibus suis calendariis subjunxit Mag. *Theodorus Thorlacius*, Episcopus Skalh. Nec sua laude defraudandus *Joh. Petri*, Medicinæ Studiosus, qvi Tractatum emisit Danice conscriptum de Scorbuto Islandico, ed. Soræ 1769.

- (a) Qvod doctiss. Vir Brynjulfus Svenonius Episc. Skalholtensis, ut omni fere scientiarum generi navaverit operam, ita etiam medicinæ, hinc probari videtur, unde etiam scriptum quoddam ad Magistratum patriæ politicum edidit 1651. *De embryonis in utero gestandi tempore accuratius determinando*, accitis in suam rem præstantissimorum medicorum testimoniis.

§. 7.

Historiæ Naturalis quo latius per omne vitæ genus utilitas se extendit, ita ejus excolendæ pro tempore,

um, quibus vixerunt, ratione, & facultatum modulo, studium Islandis etiam in deliciis fuit, adeo ut rimandis naturæ arcanis operam suam apprime collocarint præter Æsculapiorum filios, hinc inde excitatos, *Gislavus Oddi f.* Episcopus Skalhøtensis, *Thorkillus Arngrimi*, Ecclesiastes Gardenfis, *Gislavus Magni*, Choronomus Rangarvallenfis, qui anno ætatis 75. præcedentis vero seculi 96. obiit; *Biörno Jonæ Thorlacius*, Curio Gardenfis, qui fatis cessit 1746. ut cæteros taceam, utpote qui relictis hæc in materia lucubrationibus non incluserunt: interim sequentes nominare scriptores, qui aliquid ad historiam naturalem contulerunt, non incongruens videtur, ubi se offert:

1. Petri Nylandtii & Joh. de Hextor, Medicinæ Doctorum, *Theatrum Viventium*, quod ex Belgico Idioma in vernaculam transtulit *Einarus Olavi*, Pastor Stadenfis.

2. *Tractatus Johannis Gudmundi Pistoris*, alias ob magicas forte quas credebatur exercere artes, ingeniique, si Dis placet, dexteritatem, *Dotti* communiter dicti, agens de natura Islandiæ, balænarum generibus, genis subterraneis & lapillis rarioribus. Obtulit auctor hunc suum tractatum anno 1644 septuagenarius Brynjulfo Sænonis Episcopo Skalhøtino.

3. *Gandreid*, Tractatum sic ab auctore nominatum, conscripsit Vir doctus *Johannes Davidis*, præbendarum Ögrenfis & Eyrenfis primum pastor, deinde ab anno 1639 ad 1642 pastor cathedralis Skalhøtensis, tandemque Arnarbælenfis, qui repentina morte extinctus Anno æt. 70 post Christum vero natum 1676 decessit.

4. *Ichthyographia Islandica*, quam scribere adgressus est *Joh. Olavius Grunnavicensis* studiosus antiquitatum veteranus.

5. *De Balænis*, occasione Speculi Regalis, egit 1762 Havniæ Dissertatione habita *Vigfusius Johannis*, nunc Toparchiæ Tingeyensis judex Provincialis.

6. *De Alga Islandiæ Saccharifera* egit peculiari Dissertatione, cum Havniæ studiorum gratia mansit, *Bernhardus Pauli* filius, hodie medicus patriæ ordinarius, quem præterea *Ichthyologiam Islandicam* a se conscriptam ad Societatem scientiarum Havniensem transmississe accepimus.

7. *De montibus Islandiæ chrySTALLINIS* in Schediasmate ad Christ. Müllerum, Islandiæ Præfectum, latine scripto, sed a *Paulo Bernh. f. Vidali* cum supplementis Germanice in *Hamb. Magaz.* 13. B. edito, egit 1695. *Theodorus Thorkilli Widalinus*.

8. *De Colore maris rubicundo* in Sinu Skagafiörd. Tractatum conscripsit *Joh. Magnæus*, proxime laudatus. Huc etiam referri possunt.

9. *Egerhardi Olavii Enarrationes Historiæ de Islandiæ natura & constitutione formatæ & transformatæ per eruptiones ignis*, ed. Havniæ 1749. quibus subjunxit 2. Dissert. de ortu & progressu superstitionis circa ignem Islandiæ subterraneum, Havniæ 1751.

10. Laudati *Olavii*, ut & Socii ejus per aliquot annos *Bernhardi Pauli*, medici hodie Islandiæ ordinarii & experientissimi, *Iter per patriam*, Danice conscriptum, quod Historiam Islandiæ naturalem & res

œconomicas potissimum tangit, quod & auspiciis Illustrissimæ Scientiarum Societatis, quæ Havniæ floret, & Virorum Illustriss. Joh. Eriici & Gerh. Schønningii curis revisum prodiit duobus Voluminibus Soræ 1772.

I. I. *Johannis Snorronis* Choronomi Skaga-fiordensis, 1771 defuncti, Tractatus Historico Physicus, de *Agricultura Islandorum* priscis temporibus cum successu usitata, postea exoleta, & jam restauranda Havniæ 1757.

Colophonis loco huic paragrapho subtexere libet, Auctores, qui de conflagrationibus montium ignivomorum scripserunt, e quorum numero sunt: *Thorsteinus Magni*, Cænobii Tyckabajensis Administrator, (cujus Tractatum Nic. Helvaderus 1627 in publicam lucem Havniæ emisit). *Thorlacus Theodori* (Dissertatione de conflagratione Hekla Havniæ 1694 habita sed in *Hamb. Magaz.* 6 B. Germanice versa,) Collegii Elerfiani alumnus, postea Rector Scholæ Skalholtinæ. *Benedictus Thorsteini* Nomophylax, & *Einarus Haldani* Ecclesiastes Kirkebajensis, quos *Haltorus Jacobæus*, Choronomus hodie Strandensis, in Præfatione ad suas *Relationes de montibus Islandiæ ignivomis*, Danice conscripserat & Havniæ 1757 editas, enumerat. Quibus addi possunt Relationes *Arnæ Thorvardi*, Pastoris Tingvallenensis & Nomarchiæ Arnesinæ Præpositi, & *Ottonis Eyulfi*, Rectoris primum Scholæ Skalholtinæ per sexennium & semi, deinde Pastoris Holtensis & Tractatus Rangarvallenensis Præpositi usque ad annum æmortualem 1702. (qui in verrendo Jure Norvegorum Aulico suppetias Dolmero tulit) de ultimo incendio *Hekla*, (quod nimirum contigit 1693 ad. 13. Febr. ad 29. diem mensis Julii). Accedit porro relatio *Johannis Sæmundi*.

mundi f. Pastoris Reykehlidenfis & Schuteftadenfis de eruptionibus Ignis Subterranei ad lacum *Myvatn* in boreali Islandia 1724. & 1725. Hafniæ 1726 Danice edita, sed postea ab autore triplici appendice tam de eruptionibus annorum 1727 & 1728. quam de situ locorum hujus tractus ignivomorum, continuata & aucta. De Conflagratione Hekla 1766. Tractatum elegantem, in lucem emisit Doctiss. *Joh. Finnæus* Danice conscriptum & post in linguam Gallicam translatum. Plenissimam vero omnium ignis Subterranei in Islandia eruptionum historiam adornaverat supra laudatus *Egerhardus Olavius*, quam cum autore periisse merito dolendum est.

§. 8.

Libelli Oeconomiam spectantes, præter ea quæ Præses Islandiæ Magnus Gislonis de horticultura reliquit, & quæ Johannes Grimi filius de eadem egit, hæc fere sunt, qui a contrerraneis meis vel translati vel conscripti sunt:

- 1) Pauli Julii libellus de *Agricultura*, quem civitate Islandica donavit *Johannes Egilli*, Scholæ Holensis per xxvii annos Conrector, nunc pastor Lau-fasinus.
- 2) *Olavi Olavii tractatus de Horticultura Islandorum*, ed. Havniæ 1770.
- 3) Ejusdem Tractatus de *Piscatura*, ope retium in Islandia promovenda, Havn. 1771.
- 4) *Eggerti Olavii Lachanologia Islandica* opusculum certe prelo dignum, cum auctoris ut plurimum nitatur experimentis, ab ipso in patria factis, ideoque

que ab ipsius fratre *Magno Olavio*, & affine *Biörnone Haltorio* mox laudando, in publicam lucem emissum Havniæ 1774.

5. *Biörnonis Haltori* pastoris Saulauksdalenfis, & Tractus Bardastrandensis Præpositi, Narratio de melioratione horticulturn in Islandia, quam toga Danica indutam edi curavit Havniæ 1765 affinis ejus *Magnus Olavius*, Quartæ Orientalis & Meridionalis designatus Nomophylax. Ejusdem vero commentatio s. *Colloquium inter Athum & Biornem de Oeconomia rustica in meliorum statum reducenda* ultimam manum adhuc requirit. Verum quamvis experimenta agriculturæ in patria a familiis quibusdam Danis & Norvegis Regio jussu huc ablegatis, & aliquot annos hic commorantibus, restaurandæ male cesserint, possibilitatem tamen agriculturæ in Islandia exercendæ.
6. Duabus Epistolis ad conterraneos, ut eis calcar subderet, 1771 Islandicè scriptis, (quæ ex Islandica in Danicam linguam cura *Biörnonis Johannis* filii Pharmacopœi in patria Nesensis translata & edita Havni. 1772) demonstravit Doctiss. *Johannes Finnæus* nunc Skalh. Episcopus design.
7. *De Agricultura*, quomodo in Islandia exerceri possit & debeat, egit *Theodorus Thoroddi* fil. cænobij quondam Reynestadensis Diaconus, nunc Academiæ Havniensis civis egregius. ib. 1771.
8. Edidit præterea tres Dissertationes Historico-Oeconomicas Havniæ 1759 & 1760 de *Commeatu Veterum Islandarum navali* *Thorsteinus Nicolai*, quas facult. Theol. in Academia Havniensi præmio occasione

occasione Jubilæi 1760 celebrati ex mandato regio distributo dignas censuit. Et quoniam oves præcepta Oeconomiae Islandicæ fulcra & adminicula sunt, in Lingvam Islandicam translatae sunt.

9. Frid. Wilh. Hæstferi, Baronis Sveci, in patria jussu Regio, ut oviariam hic institueret, per aliquot annos commerantis, *Meditationes & judicium de instituenda & rite apud Islandos re oviaria curanda*: prodiit hoc opusculum Havniæ 1761 jussu Collegii Cameralis Regii.
10. *De Lanificio* Libellus, qui Havniæ prodiit Lingva Islandica, anno non indicato, adscribitur *Skuloni Magnæo*, Quæstori per Islandiam Regio.
11. *Bualög* f. Tractatam de pretiis rerum & modo operarum ad æconomiam rusticam Islandiæ spectantium, adjecto Senatus consulto *de operariis & circumforaneis* cum sua Præfatione Hrappseyæ 1775 in 8. edidit *Magnus Ketilli* f. Judex Provincialis in Toparchia Dalensi, cui 1776 ibid. in 8vo addidit Commentationem Islandice scriptam *de modo pecorum in pratis*, cum epimetro *de tadaverum equinorum utilitate*, quod argumentum iterata commentatione *de utilitate pastus equini in pratis*, nec non *maciationis equinæ* ulterius prosecutus est, novaque tandem lucubratione *de esu carnis equinæ & sænificii tempore* ab adversariorum quorundam objectionibus vindicavit. Multa quoque ad æconomiam patriæ spectantia, & maxima ex parte a se conscripta, laudatus *Ketilli*, *relationibus mensuris*, ab anno 1774 Hrappseyæ in 8vo Danice editis, inseruit, quæ ejus opera,

utpote valde necessaria, omnibus, quibus salus patriæ curæ est, gratissima merito esse debet.

§. 9.

Nec artes mathematicas sicco præterierunt pede nostratum aliquot, imo, in tantis deliciis fuit, Superioribus imprimis Seculis, & donec quotannis e Dania transvecta sunt Calendaria, Computi Ecclesiastici & civilis notitia, ut incolarum certis annum computandi regulis innixorum maxima pars hanc artem calleret. Interim more nostro Scripta quædam huc facientia, quæ ætatem ferunt, enumerare liceat. *De administrandis Simplicibus in Geometria* disseruit 1710 Magnus Aræ filius, tum Collegii Medicei alumnus, antea vero disseruit de *globi terræque Zonis*; annis vero 1708 1709 1710. Dissertationes edidit de *phasibus Lunæ*. Postquam literis & imprimis Mathesi egregiam navasset operam laudatus auctor militiæ nomen dedidit, & in architecturæ militaris tribunum promotus, in patria mari submersus juxta Hrappseyam occubuit 19 Jan. 1728. *Thorleivus Hæltori*, qui Collegii Eleriani alumnus & Philos. Magister, postea Rector Scholæ Hol. per biennium fuit, & obiit 1714, Dissertationem, dum Musis Havniensis dicto loco litabat, habuit 1706 de *Inventione Astronomiæ apud Chaldaeos*; aliam edidit sequente anno de *fixarum Sphæra, sive veterum Aplone*; mox 1708 de *Harmonia cælorum Pythagorica*, & anno 1709 de *natura & constitutione temporum*, anno denique 1710 de *Sole retrogrado*. *Mag. Joh. Davidis Gam* (Rector postea Mariæboensis in Laalandia & deinde Nestvedensis in Selandia, qui, e materno genere cognomen adsciscens, obiit ni fallor 1734.) Dissertationem

tationem conscripta *de anno veterum Solari*, a Bussæo
 unacum Schedis Arii Polyhistoris, sive *Libro de Islandia*, editam 1733. Inter inedita ipsius opuscula extitit
Simplex Calendarium ad Stylum recentiore accommo-
 datum & dissertatio Epistolaris ad *Joh. Arnæum*, Epi-
 scopum Skalh. *de emendatione Calendarii* agens. De
effectu Cometarum descendentium in Systema nostrum
 Planetarium disseruit *Stephanus Biörnsonis* 1758, Rector
 antea per biennium Scholæ Hol. qvi & aliam edidit
 Dissertationem 1760 spectantem ad *Physicam Cælestem*,
 ibidem probaturus, dari in corporibus cælestibus crea-
 turas rationales, montes & aquas. Calendariorum
 Scriptores quam plurimi fuerunt, tum *Anonymi*, quo-
 rum unius prodiit metricæ Holis 1602 1611 Alterius
 forte in soluta Oratione 1576. Rarissima hæc esse prorsus
 existimo, cum ea expiscari nondum potuerim; Interim
 Holis edita esse, ex aliquot amicorum literis certior
 factus sum: tum nomine noti, e quorum numero
 sunt: *Gislavus Linari*, qvi Havniæ musis sedulo ope-
 ram navans astronomiæ cum primis vacavit. annuisque
 fastis a Clariss. Frommio construendis adhibitus. His
 Studiis pubem Scholasticam initiaturus, annuis Cano-
 nibus Redempturæ, Flögu-Jarder diætæ, Salarîi loco
 acceptis, hypodidasculus primum, dein Scholæ Skalh-
 holtinæ Rector ad ann. 1661 & deinde Ecclesiastes
 ad annum emortualem 1689 Helgafellensis. *Theodo-
 rus Svenonis* pastor primum Ogrensis, qua præbenda
 relicta, hinc inde subsistens, obiit 1667. *Otto Otto-
 nis*, pastor Reynevallensis, qvi Calendario suo annum
 politicum primorum a culta Islandia, & ad Seculum
 usque xvn repræsentavit sine lapsu (*P. Widalsini* Cri-
 fin hic seqvor), si hoc unum parorama excipias, quod
 ad æstatis mensem tertium quingve dies adjecerit, Ca-
 lenda-

lendarium Julianum secutus, cum veteres adjectiones istos dies quatuor saltem agnoscant, præterea quæque nova quibusdam mensibus nomina dedit, neglectis veteribus. *Johannes Sigmundi* ad cænobium Tyckvabajense pastor. *Johannes Theodori* pastor Mirkaaensis, qui egregiam in hoc studio navavit operam. *Olavus Jonæ* pastor Cathedralis Skalholtinus, deinde Stadenfis in Tractu Grunnavig, qui obiit 1707. *Gislavus Bernhardi* pastor Grindavikensis & Nomarchiæ Kialarnesinæ Præpositus, qui Octoginta fere annos natus obiit 1 Aug. 1659. *Theodorus Johannis* Ecclesiastes Stadaftadensis, & vicinarum Præpositus. *Audun Benedicti* Pastor Borgenfis, qui obiit 1707, & qui vel primum merentur locum *Theodorus Thordlacius*, Episc. Skalh. cujus Calendarium cum explicatione, subjunctis quibusdam Regulis medicis & prognosticis edidit frater ejus *Gislavus Thordlacius* Episc. Hol. 1671; ipse vero Auctor suum hoc Calendarium, sub titulo *Calendarii perpetui* edidit Skalholti 1692; nec non Mag. *Johannes Arnæus*, Rector Scholæ Holensis, & ultimo Episc. Skalh. cujus Calendarium prodiit Holis 1707 *Dactylismum* vero cum fig. Havn. 1739 & ibidem sequente anno *Horologium Islandicum* edidit. Horarum autem partitionem fratres *Johannæi Fimius* Episc. Skalholtensis, & *Vigfus* parochus Hyrdaldensis & vicinarum ecclesiarum præpositus, ille in suo *Scepticismo*, hic vero in *centone*, nuperrime, simulque uberime illustrarunt. Carmine vero Regulas annis computandis inservientes nondum editas concinnarunt *Gudmundus Bergthori* & *Benedictus Johannis* f. pastor Biarnanesensis, sub titulo: *Tröllkonu-Rím*, *Olavus Gudmundi*, pastor Saudanesensis conscripsit versus ad Latini Cifiojani exemplum geminos in lucem emissos. *Can-*

nes ad *Calendarium* concinnavit *Paulus Björnonis* Selardalensis, & de veterum computo egit *Paulus Joh. Widalinus* in quibusdam suis Tractatibus. *Arithmetica* Islandice conscripsit 1737 *Stephanus Einari*, Ecclesiastes Laufalinus, & Nomarchiæ Tingeyensis Præpositus, (qui obiit 1754) adhuc ineditam.

Brevem quoque in *Arithmetica* Introductionem secundum E. Hattonis *Arithmetica* publici juris fecit 1746 *Haltorus Brynjulfi* Episc. Holensis.

De *Musica Islandica* scripserunt *Theodorus Thorlacius*, Episc. Skalh. & post eum multo uberius *Olaus Brynjulfi*, pastor Gardensis in tractu Akranesino superites.

§. 10.

Calci hujus Sectionis subtexere libet scripta quædam Moralia & politica, nimirum *Arngrimi Jonæ Widalini* *Ideam veri Magistratus*, Havnæ 1589 excusam. *Sigismundi Svevi* *Speculum amicitiae*, a *Svenone Simonis* pastore Holteni per annos 67 & Præposito Toparchiæ Isafiordensis per annos 45 (obiit anno æt. 85 die 10 Decembr. a. chr. 1644) translaturum, & *Aræ Magnæ*, Choronomo Isafiordensi; magni illius & in vinea Domini indefessi viri *Gudbrandi Thorlacii* Episc. Hol. genero dedicatum, prodiit Holis 1618. Quæ *Paulus Widalinus* de *Restauracione Islandiæ*, *Gjallavus Magni*, *Arngrimus Thorkilli Widalinus* & plures idem thema pertractantes scripserunt, in unum redexit, illustravit & auxit Academia Soranæ quondam Decus *Johannes Eriki*, in Libro Danice scripto de *Islandiæ Restauracione*, Soræ Danorum 1768 edito

Holbergii Jus Naturæ & gentium civitate Islandica donavit *Johannes Johannis* filius, Choronomus Vadsøensis, qui anno ætatis 80 sed post Chr. n. 1762 obiit (a). *Joh. Georg. Hörningii Biblia Politico-moralia* in vernaculam transtulit *Gudmundus Hugonis*, Verbi Dei apud Vestmanneyenses minister. Superest quoque Liber perverus, qui *Dimna* inscribitur (b), sed a quo translatus sit, æque mihi incertum, ac num idem sit ac ille in Oriente decantatissimus Liber Fabularis *Kelila wa Dimne*, sive *Stephanites & Ichnelates*, de quo Fabricius in Biblioth. Lat. T. I. p. 595. Prætereo hic versionem Argemidis Barclayanæ, Hartmanni cujusdam (c) decantatissimos *μύθους*, primarias agente partes Vulpecula Reinike, ut in plurimas Lingvas sic & in Islandicam conversos, cujus fragmenta tantum vidi; Oeconomiam Christianam s. tabulam officiorum *Joh. Magnæi*; Dionysii Catonis Disticha moralia a *Joh. Bernhardi* Pastore Præstholensi translata & Holis edita; Frid. Genzkenii Prof. Philos. in Acad. Christ-Albertina manuductionem ad vitam feliciter transigendam a *Joh. Thorkillio* in vernaculam translata, sed publici juris nondum factam; nec non id genus plura, alibi commemorata. Majoris vero sunt commatis *Meditationes de munificentia Ecclesiastica*, quas tenui sacrarum in patria ædium & pastorum præsentî conditione inductus Danice conscripsit *Arnas Thórarini* Ecclesiastes Lambastadensis, & edi curavit Havn. 1770. (d)

(a) Vitam optimi viri Soceri & avunculi sui Havniæ 1769 edendam curavit *Sveno Sölvius*, Islandiæ borealis & occidentalis Nomophylax.

(b) Contenta libri ex ipso utcumque apparent titulo, qui sic habet: "Veterum Doctorum liber
" Sa-

" Sapientia, five pulchra exempla & gnoma,
 " selectis parabolis illustrata, in quibus variarum
 " nationum mores et artes & ingenia sistuntur."

Continet liber iste Colloquium inter Principem
 quendam Indum & ejus Magistrum, de Sapien-
 tia, & praeceptas contra varias mundi strophas,
 tum in pace, tum bello, aliisque negotiis. Conf.
Joh. Finxi Dissert. Historico-Literariam de
 Speculo Regali §. 4. ubi agit de versione libri
 Humajum Namch Not. 9.

(c) Quod Hartmanno cuidam pollicum hoc car-
 men, vel si mavis, Satyræ adscripserim, per-
 oratio fabulae, calci subjecta, me commovit, un-
 de sequentiâ exscribere licet:

" At quæ libellus perbrevis
 " Juvabit iste moti nihil
 " Si diligens frequentibus
 " Hunc usibus converteris,
 " Quem condidi florentibus
 " *Hartmannus* annis integer
 " Ad castra natus Norica
 " Cum quattuor natalibus
 " Annum videns vigesimum
 " Dum Cæsar inferos Getas
 " *Secundus* armis fortibus
 " *Maximilianus* fulminat
 " Hunnosque bello subjecit."

Re vero penitus excussa, credo meum Hartman-
 num non esse auctorem sed interpretem forte,
 qui Fabulam ex lingua Germanica in Latinam

Jambicam converterit, nec Henricum Alcmarensem substituo, sed potius auctorem Nicolaum Baumannum, si fides habenda sit (& quidni habeatur donec contrarium probetur?) editioni Rostochiensis 1650. quam & in suas partes trahit Doctiss. Vinc. Placcius in tractatu de Scriptoribus Anonymis detectis cap. xii. p. m. 89.

- (d) Historicis, Satyricis, libellis famosis, an politicis, annumerandus sit libellus Islandice conscriptus, cui Titulus: *Loka-læti* de pseudo politicismo, secundum Eddas & veterum carmina, qui ante aliquot annos Havniæ prodiit, anno quo in lucem emissus fuit, & auctore non indicatis, unacum carmine, *Vedur-vite* dicto, penes lectorem judicium esto. Majore jure libellis politicis subjungendi sunt duo tractatus Danice conscripti de Mercatura Societatis Danicæ in Islandia, quorum priorem 1771 in 8. editum, ejus autor *Olaus Olavius supplementum ad Philodanum de mercatura Islandica*, posteriori vero anno 1772 editum, hujus autor *Skulo Magnæus*, regius in Islandia Quæstor, *Responsionem Et Islandophilum* inscripsit.

SECTIO V.

De Studio Islandorum Juridico, & Scriptis eo pertinentibus.

MEMBRUM PRIUS.

Scripta exhibet Juridica ante Reformationem Religionis in Islandiam introductam.

§. I.

Ut inter omnes, qui vel leviter antiquitates patriæ pereurrerunt, constat, quanta, Colonia; in Islandiam e Norvegia deductis, eorum fuerit Necessitas, qui fortissimis consilii prudentiæque suæ humeris gravissimam Reip. brevi emerfuræ molem Atlantis ad instar sustinerent, præsertim si hospites novitii, fugæ libertatem dominandi quærentes, nec non inveteratum omnium sæculorum cacœthes, quod propriæ culinæ vel gloriolæ ipsum fas & aliena jura litat, spectentur; ita & maxime necessarium agnoverunt ipsimet circumspectiores Insulæ occupatores, alienis non tantum abstinere, sed in quantum prisca libertas & existimatio sinebant, consulere; proinde curiones, sacris videlicet & profanis præpositos, creare, ad hæc tam natalium splendore, quam prudentia imprimis civili & æquitate palmam cæteris dubiam reddentibus, sententiis

ne quidem exclusis, causas decidendas committere, leges denique ad consuetudinem majorum & æquitatem ut-
 cunque naturalem compositas, ferre. Nec necessita-
 tem ab utilitate, nec legum novitatem ab auctoritate
 longior procrastinatio diremit (a); Siquidem sexage-
 simo circiter anno (quamvis ante controversias deci-
 dendi auctoritas apud capita inprimis provinciarum
 ubi vis vi non trudebatur, locum habuisse, manifesto
 prehendatur) post occupatam Insulam, *Ulfliotus*
 quidam Nomophylax, cui suprema nimirum Juris-
 dictio demandata fuit, aliorum sine dubio, qui juris
 periti erant, inprimis vero *Thorleivi*, *Sapientis* dicti,
 Avunculi sui (teste Landnam. P. IV. p. 137. Arii
 Sched. p. 3) adjurus opera, publico nomine leges
 quasdam civiles introduxit, anno, juxta ann. Skalh.
 927, quæ progressu temporis & pro ratione status ad
 auctæ videntur & invaluisse, etiam postquam in unum
 corpus redactæ & literis consignatæ fuerant a *Bergtho-
 ro Rafni* filio Nomophylace ab anno 1116 ad annum
 1122; Symbolam viris consultiſſimis, inter quos *Ha-
 flidus Mari* filius, Bergthori ut putatur frater uterinus,
 apud quem *Víslóde*, (sive ea legum pars, quæ de
 homicidiis & criminalibus agit) anno 1118 conscribe-
 batur, & Bergthori Successor *Gudmundus Thorgeiri*
 filius, qui Nomophylacis fasces ab anno 1123 ad
 1135 gessit, ferentibus, unde gnatum esse Codicem
 L. L. Islandicarum, qui *Grágás* vocatur, & ad an-
 num 1262 (vel 1265) quo insula subiecta fuit Regi-
 bus Norvegiæ, auctoritatem publicam habuisse, una-
 cum Doctiss. *Joh. Magnæo* Hiardarholteni, in Epi-
 stola ad *Paulum Joh. Widalinum* (ubi *Grágás* a *Gráfsg-
 á* recte distinguitur, quam *Olavus Sanctus* Norvegiæ
 Rex composuisse a recentioribus quibusdam statuitur)
 existi-

existimat vir Consultissimus *Sveno Sölvius*, in Tyrone, suo
 Juris Islandici pag. 7 qvi & reliqua, quæ ad histori-
 am L. L. Islandicarum pertinent, strictim persequitur.
 Uberius vero *Haltorus Einari*, choronomus Tingeyen-
 sis, (qvi morbo variolorum confectus anno 1707
 obiit) in opere affecto, cujus Titulus est: "Um Is-
 " lands fyrstu Bygging, oc hverfu her hofuz Lög ":
 Subjecta vero Sceptis Norvegicis patria, Gragasæ suc-
 cessit *Hákonar-bók*, ob nimium rigorem *Járnfidda*
 dicta, quæ concinnata primo ab Haqvino Rege, sed
 missa Islandis a Magno Rege, filio & Successore Ha-
 qvini anno demum 1273 vel potius 1275 publicis suf-
 fragiis recepta, postquam nonnulla in eodem libro vel
 limitata vel exempta fuerunt. Sequitur dictam *Jarn-
 fidam Codex Legum Islandicarum Magni Regis, Le-
 gum Emendatoris* dicti, in quo concinnando Rex usus
 est opera *Sturlæ Theodori*, Nomophylacis Islandi, &
 equestri honore ornati (teste Historia Gudmundi Epi-
 scopi prolixiore) ab Erico Magni filio & Successore
 Islandis missus 1280, & ab iis receptus sequente anno,
 vel juxta nonnullorum computum missus Islandis 1279
 receptus vero 1280(b). Codicem hunc Magnæanum,
Jónsbók vulgo dictum, quod *Johannes Einari* Nom-
 phylax eundem in patriam adferret, in linguam Da-
 nicam, præter *Anonymum* quendam, transtulerunt *Snä-
 biörnus Torfæus* & *Bechius* Nomophylax tandemque
Egillus Thorhalli, Verbi Dei præco apud Grönlandos,
 quam suam versionem Havniæ 1763. publici juris fa-
 ctam, contra iniquiorem, ut ipsi videbatur, Crisfin
 Doctiss. Viri *Joh. Finnæi*, Novellis Havniensibus li-
 terariis Berlingianis insertam, tueri conatur *necessaria
 defensione* Havniæ 1765 edita, cui & suam adduxit ope-
 ram contreraneus ejusdem & in adornanda hac versio-

ne foetus *Magnus Olavius*, nunc Orientalis & Meridionalis Islandiæ Pro-prætor five Nomophylax designatus, suis observationibus in Danicam hanc Translationem & iteratam, in Novellis Berlingianis contra Defensionem *Thorhallii*, Crisfin, editis Havniæ 1765. quibus laudatus *Finnæus* commentatione sub titulo: *Gengang for alle til Oversætteren af Jonsbogen* respondit, quam tamen nunquam edidit.

- (a) Post historiæ & poëseos studium Jurisprudentiam Islandis in deliciis potissimum fuisse, artis præstantia commendavit, & utilitas svasit, & necessitas exegit; Imo, hoc ipsum adstruunt priorum & posteriorum temporum monumenta; nam non tantum solenne fuit veteribus, Scholis publicis nondum apertis, filios suos Juris peritis informandos tradere, sed, teste Laxdalsenium Historia, statim ac unus alterve Insulæ Tractus habitari cæpit, judicia solenniter exercere, sedesque sacræ Themidi dicatas, Thornesensem nempe & Kialarnesensem, antequam *leges Ulfstianæ* rogarentur, Insulaque in certos quadrantes & minores præfecturas (Godord) dispertita esset, frequentare. Divisa vero Insula in certas præfecturas, stabilitoque circa annum 930 publico Regimine, tot ne dicam plures, (cum privati insuper homines legum notitia non pauci inclaruerint) jurisconsultos extitisse ni fallor fatebere, quot Nomophylaces, quot curiones five Pontifices, quot, subsequens quos tulit ætas, choronomi, nonnullis ex generalis Dicafterii Assessoribus annumeratis, erant, qui officio legitime fungendo spartam suam tuebantur; quinimo contendere posse

posse videor Jurisprudentiæ Studium minus quam reliquarum Scientiarum damni barbaro illo ævo, cum superstitio bonas plerasque artes suppressum iit, passum, & ad præsens tempus eo successu cultum, ut laudem hac in parte meis conterraneis denegare non ausi sint reliqua effrontes & lividi patriæ vitiligatorum. Conf. not. ad *Gunnlaugi Ormstunga vitam* p. 48-53.

- (b) Recensum L. L. Norvegicarum, quarum maximam partem patria conservavit, statutorum, & privilegiorum hoc loco exhibere a meo instituto alienum est. Interim legi merentur quæ hac de re *Joh. Eriici* autore inserta sunt L. B. Holbergii *Danmarkes og Norges geistlige og verdslige Stat.* ed. 3. p. 476 - 517. & Viri Ampliss. F. Johannis Hist. Eccl. Per. I. cap. XI. §. 12.

§. 2.

Quod literatos in hac Epocha attinet, observandum, quod procul dubio fuerint, ut antea innue-ram; non pauci, qui studium civilis prudentiæ coluerint, cum non saltem in historiis laudentur tales, ut *Rasnerus*, *Kenilli Hængi filius*, *Thorkillus Maano Thorsteini f.*, *Arnorus Bernhardi fil.*, *Thorgeirus Liq-savatnensis*, *Nialus Thorgeiri*, *Thorhallus Asgrim*, *Gestus Oddleifi*, *Osvifus Helgonis*, *Hlennus*, *Annosus dictus*, *Skaptius Thoroddi*, *Fitus Mosfellen-sis*, *Bergthorus Rasneri*, *Mareus Skeggius*, *Hastidus Mari*, *Sturla Theodori*, & longo post tempore *Thorsteinus Eyulfi*, *Finnbogus Jonæ*, & alii e Nomo-phylicum ordine; sed & Regibus, Norvegiæ inpr-

mis, a secretis essent, & gravibus adhibiti negotiis ut *Snorro Sturlæus* Eques, *Thordus Sighvati*, *Stur'a Theodori*, *Gizerus Thorvaldi*, Comes & Satrapa Regius, *Rajnerus Ottonis*, *Thorvardus Thorarini* Equites & complures alii, ex historia Islandorum civili eruendi, Scriptis tamen, quantum scio, juridicis non inclarescentes. Interim præteriri non debent Viri Ecclesiastici ordinis, & inprimis episcopi, primis post introductam Religionem christianam seculis florentes, non tantum pietate & doctrina conspicui, sed Spartam, quam semel nacti erant, legibus & constitutionibus, quas ipsimet non raro ferebant, in iis præsertim casibus, qui vel non expresse commemorantur, vel omissi forte erant in legibus illis canonicis, quas per *Grimketum* Episcopum Olavus Rex Haraldi fil. cognomine Crassus, conscribi curavit, quæ ab Islandis receptæ (teste laudati Regis Historia) & usque ad annum 1123 quoadmodum legis vim habebant, graviter & cordate moderantes. Nam postquam primus Islandiæ Episcopus inquilinus *Isleivus* filius *Gisseri* Albi, in vivis esse desiit, (de cuius cura circa Ministerium Ecclesiasticum dubitare non licet) filius ejus & in Episcopo successor *Gisserus*, ad cuius nutum potissima insulæ pars sese composuit, ea, quæ ad stipem publicam pertinebant ita communi omnium bonorum suffragio, opera *Sæmundi Sigfusii*, ferentemque supplicias *Marco Skeggi* filio Nomophylace, disposuit, ut ad hoc statutum ejus de Decimis solvendis anno 1096. concinnatum, (& tam a *Johannæo* in hist. Eccles. quam a *Thorkelino* unacum jure ecclesiastico Thorlakio-Ketiliano, cum versione latina editum, ac præterea a *Johanne Jacobo* f. choronomo Eyafjordensi Danice translatum & notis illustratum) publicam habeat etiamnum auctori-

auctoritatem, aliudque circumferatur, cujus habitum fuerit auspiciis, statutum (modo genuinum sit, de quo tamen viri doctissimi, præ ceteris *Johannes Arnæus* Episcopus Skalholtensis in sua *Decategraphia*, ubi ejus authentiam vindicare conatus est, & *Finnus Johannæus* etiam Skalh. Episcopus in *Anatome Bergthoriana* qua hanc operosa refutavit, non de nihilo disputarunt) *Bergthors-Statuta* dictum, Bergthori nempe Nomophylacis, ut præfidis aut auctoris nomen præ se ferens, quod de taxatione fundorum agit. Successit magno huic Præsuli 1118 *Thorlakus Runolfi* filius, qui unacum *Ketillu Thorsteini* f. Holensis Dioceseos Antistite, svasu Atzeri, sive Össuri Archiepiscopi Lundensis, consilioque *Sæmundi* Polyhistoris leges Ecclesiasticas, *Christinrettur forni* postea dictas, anno 1123 tulit, quas utpote primo a fratribus Haqvino & Erico Magni filiis, Bergis anno 1291 Haqvino dein Rege annis 1305. 1309. 1316. & sæpius confirmatas, hodie, vi Edicti Christiani Ildi, Edicta S. Haqvini Regis 1507 confirmantis, obligandi vim habere, ubi subsequenter legibus non advesantur, contra Instantias Viri Celebr. *Arnæ Magnæi*, Tractatu speciali ostendere voluit Mag. *Johannes Arnæus* Episcopus Skalholtinus; cujus hanc in rem argumenta Celeb. *Finnus Johannæus* in *Diatriba de legibus Ecclesiasticis Islandiæ*, cujus præcipua capita in Hist. Eccles. Isl. migrarunt, plene discussit. Ipsum vero hoc jus Thorklako - Ketillianum *Grimus Joh. Thorkelinus* cum interpretatione Latina & notis Hafn. 1775 in 8. edidit. Celebre hoc laudatorum Episcoporum *Thorklaci* & *Ketilli* statutum, cum minus adæquatum aut perfectum esse videretur, quibusdam, quos sequior ætas tulit, reformatione quadam indigere putabatur, quocirca *Arnæ Thorklaci* filius, gravissi-
mus

mus & maxime strenuus in prædiis, ubi ædes sacra fuerant erectæ, clericorum administrationi subjiendis, Præful Skalholtensis, suasu Johannis Archiepiscopi Nidrosiensis, necessarium existimavit novum iterum L. L. Ecclesiasticarum, opera Reëtoris Scholæ Skalholtinæ *Oblaudi* usus, condere Volumen a laudato *A. Magnæo* in linguam latinam, sed juvene, conversum, Annalibusque S. V. Pontoppidani Ecclesiasticis insertum, nunc vero, cum *Grimi Joh. Thorkelini* versione notis & alio apparatu in lingua originaria, Hafn. 1777 in 8. editum, quod cum placitis Ecclesiæ Romanæ, excerptum quippe ex Decretalibus Pontificis a Raymundo & Mag. Gothofredo collectis, non minus quam priores illæ leges, congruum videretur, ad tempora Reformationis doctrinæ Evangelicæ in patria adfectæ, imo deinceps apud judicem nonnullos invaluit, upote a Magno Smeck Rege Erici filio 1356 confirmatum (a). Introductus postea est *ordo ecclesiæ Nidrosiensis* in Diocesim Skalholtinam, ab ejusdem Episcopo *Johanne Stephania Krabbe*, conventu ad id habito Skalholti die Martis proximo ante festum Gregorii 1464 prout ex ipso Codice Membranaceo, in Bibliotheca Magnæana asservato liquet. Nec deesse suo Officio volebant reliqui sacrorum Antistites circa sacra, reditusque clericorum & templorum ordinandos, id quod assatim testantur tum quorundam historiæ, tum quæ supersunt Ordinationes & Statuta, inter quæ prolixius est *Thorlasi Sancti Skrifstod*, constitutio nimirum de Jejunis, disciplina & pœnis Ecclesiasticis, cujus etiam farinæ est *Statutum Joh. Augmundi*, cognomine sancti, primi Episcopi Holensis, de pœnitentia, ut cætera transeam, quorum quin multa sint deperdita, dubium nequaquam est, ut

ut etiam ceterissimum præter Episcopos, alios complures, tum clericos, tum (ut loqui amant) seculares studio Juris Civilis; studium quoque Juris Canonici adjunxisse, cum in Monasteriis Jus Canonicum interdum doceretur, & idem in Academiis & Scholis exteris, quo Islandorum non pauci studiorum gratia profecti sunt, e quorum numero, quantum conjectare licet etiam quidam muniis in patriapoliticis, ubi postliminio redierunt fuerant admoni, traderetur; & præterea supersint in Bibliotheca Magnæana Tractatus aliquot, lingua Islandica conscripti, vel in eam translati, quorum Tituli sunt: 1. De Casibus reservatis. 2. De Celebratione Jejunii quadragesimalis. 3. De Officiis Missæ. 4. De horis Canonicis & ritibus Ecclesiasticis. 5. Messu-skiring, sive Tractatus satis prolixus de ceremoniis missæ de festis sanctorum, aqua lustrali &c. Superest denique Tractatus in Bibliotheca Magnæana, ubi quædam Vitia enormia quibus patria auctoris laboravit, castigata proponuntur, temperamentumque in corradendis bonis Ecclesiasticis ex jure divino pariter ac Decretalibus ostenditur. Tractatum hunc censeo melioris notæ, & Paulo ante Reformationis tempora exaratum.

- (a) Quid statuendum sit de legibus Ecclesiasticis a Thorlaco & Ketillo latis, itemque de iis, quas Arnas Episcopus Skalholtensis rogavit, non minus docte quam solerter excutit Ampliss. D. Johanneus Hist. Eccl. T. I. Per. III. S. II. Cap. I. §. 2. seqv.

MEMBRUM POSTERIUS.

*Scriptores Juridicos post Reformationem
exhibet.*

§. 3.

Renascentibus Seculo xvi ultra dimidium exacto bonis literis, Studium etiam Jurisprudentiæ magis excultum est; nam præter quod primi Episcopi Evangelicam Doctrinam amplectentes variis constitutionibus rem Ecclesiasticam emendare studerent (quorum præcipui *Olavus Hiattius*, primus post Reformationem Episcopus Holensis, qui Solennia Diei Votivi in sua Diocesi restituit, & jussu Regis Christiani III. unacum *Arna Gislavi* præfecto Hunavamenfi Jus Canonicum Reformatum conscripsit, auctoritate tamen Regia nondum munitum: Scripsit ad hæc, vel ex peregrina Lingva in Vernaculam transtulit tres Tractatus, quorum 1. est *Visitat'o Ecclesiastica* 32 articulis constans 2. *Profastabók*, de officiis nimirum Præpositorum. 3. *Kalentebók*, in usum Parochorum & Diaconorum, usus hac in re P. Palladii consilus, & forte ejus Visitationis Provincialis Forma, ed. 1555. Illius Successor *Gudbrandus Thorlacius*; *Gisserus* præterea *Emari*, primus post Reformationem in Diocesi Skalhólina Episcopus. *Gislavus Johannis*, Episc. Skalhólunus, ejusque Successor *Otto Emari* (a), qui Ordinationem Ecclesiarum Daniæ & Norvegiæ a Christiano IV. latam in Vernaculam transtulit, Holis 1635 impressam; & *Brynjulfus Svenonius*): prodierunt viri doctissimi, qui leges patriæ, imprimis Codicem Magnæum, qui publicam vidit lucem Nupufelli 1578 & Holis 1580

rogata

rogatu *Johannis Johannis filii* Borealis & Occidentalis Islandiæ Nomophylæis, deinde Hol. 1707 1709, adjecto Indice & aliquot Regum Norvegiæ Diplomatum, certatim explicare studuerunt, quos, ut & alios qui Scripta Juridica reliquerunt, sequens Auctorum syllabus ostendet, juxta Alphabeti ordinem dispositus.

Arnas Magnæus, Prof. Havniensis, non tantum utrumque jus Ecclesiasticum veteris Islandiæ Thorlako-Kenillianum scilicet & Arnæanum, sed præterea etiam haud pauca alia ad Jurisprudentiam Norvegicam pertinentia, & inter Mssita Bartholiniana adhuc obvia, lætine vertit.

Arnas Magnæus Bolungarvikensis, Tractatu singulari, quibus licitum sit testamentum facere ex jure Canonico & Germanico ostendere conatus est.

Arngrimus Jonat (v. Jonæ) Widalinus, Ecclesiastes Mellstadenſis, scripsit de Successione ab intestato.

Arnorus Jonæ, choronomus Borgarfjordenſis, tributum a novis colonis pendendum vulgo *bu-reysu-skat* singulari commentatione adstruere conatus, est.

Bardus Gislavi, Collegii Prætoriani ex Nomarchia Rangarvallenſi Assessor, Colonus Våtnsdalensis, præter *Archæologiam* suam *juridicam*, dubias Codicis Magnæi (vel Johannæi) *assertiones* & sententias *collegit & explanavit* libello, quem *Gislavo Magni Choronomo Arnæsno* 26 Jan. 1663, dedicavit.

Bern-

Bernhardus Petri, Choronomus Dalensis, scripsit de
successione ab intestato, & archaismos quosdam
juridicos explicavit.

Björno Johannis Skardzaaënsis, proxime laudati Col-
legii Assessor, qui anno ætatis 81 & post natum
Christum 1655 obiit, præter Archaismorum Ju-
ridicorum explicationem scripsit Tractatus: 1. de
Hæreditatibus. 2. Quantum pupillis destinari de-
beat ad annuam sustentationem. 3. An prædia
divendi debeant gentilia ad pupillorum sustenta-
tionem, thesesque negantibus quod prædia in pu-
pilli sustentationem abalienari debeant, 5 Febr.
1642. opposuit. 4. Quantum necessariis operis
destinandum sit ad vitæ sustentationem 1646 con-
tra *Thorsteinum Magnæum*. 5. De augmento De-
cimarum. 6 De crimine perduellionis, quod in
Codice Magnæo & Diplomatis Christiani I. &
Christ. IV. indigitatur. 7. Commentatus est in Cap.
XXIIX. *Ersbæ* ubi agitur de variis donationum
& decimarum generibus, quæ in L. L. Isl. lo-
cum habent. 8. Solvit Quæstionem: num homi-
cida vita privari debeat, multâque simul pecunia-
ria in lege definita puniri, & si pecunia homi-
cidæ non sufficit ad solvendum quod Regi & sub-
ditis debetur, quomodo insufficiens pecuniæ sum-
ma dividi debeat? Superfunt plures Scriptoris
hujus non incelebris Tractatus juridici, sed brevio-
res, quos hac vice prætereo.

Björno Marti f. orientalis & australis Islandiæ Nø-
mophylax, tractatum de decimis scripsit.

Einarus Arnfinni, Diaconus primum Reyneftadenfis, mox ibi & dein Stadæ in Rutafjord pastor, Vir multæ lectionis, Tractatum de promotione pupil-
lorum, nec-non viribus & opibus exhaustorum in
suos confanguineos, a quibus sustentandi sint, con-
scripsit, quod suum opusculum *Frammfærslu-
kamb* nominavit. Hujus Viri instinctu, si non ope-
ra, Tractatum suum contra Constitutionem poli-
ticorum, pœnas ob delicta carnis definientem (*Stó-
radóm* dictam) scripsisse *Gudmundum Andreæ*, præ-
cocis tum & forsan protacis ingenii juvenem, cum
ille ministerio sacro, ob filiam illegitime susceptam
dum Reyneftadis esset, submoveretur, hic vero
ibidem Diaconum ageret, sunt, qui existimant.
Plura de hoc Tractatu & satis legi possunt in Re-
sen. Præf. ad Gudm. lex. Ish.

Einarus Erixi, scripsit de successione ab intestato,
cujus opusculum in Biblioth. Magnæana, uti &
pleraque scripta juridica, quæ in hac §. occurrunt,
extitit.

Finnus Johannæus Episc. Skalh. sapientius nobis lauda-
tus haud pauca juridici, maxime ecclesiastici, argu-
menti, & in his, præter tractatus supra Sect. III.
§. 2. in not. memoratos, *anatomen Bergthorianam*,
elaboravit, quæ tamen nondum edita sunt.

Gislavus Haqvini, australis & orientalis Islandiæ
Nomophylax, scripsit de Adoptionibus.

Gislavus Johannis Melrackadalenfis, qui repentina
morte post variam fatorum seriem 1671 occubuit,
scripsit de successione ab intestato.

Gislavus Ottonis, Episc. Skalh. scripsisse dicitur de Actionibus conjectura tantum nitentibus.

Gislavus Theodori Nomophylax, scripsit de Jure hæreditario contra laudatum *Arngrimum*.

Grimus Jonæ v. *Johannis Thorkelinus*, præter Jura Ecclesiastica Islandiæ superius memorata, legem Hakonis Magni f. de *Succeffione regia & regni administratione* in Norvegia cum vers. lat. & lect. varietate Havn. in 8. 1777 edidit, nuperqve Jus criminale Islandorum antiquum, quod vulgò *Vígslóde* audit, eodem modo edere cæpit.

Gudbrandus Episcopi *Thorlaci* filius Vallholtensis, Tractatum reliquit de Adoptionibus.

Gudmundus Haqvini, Rationarius Cathedræ Holanæ, & Cænobii Tingeyrensis postea Conductor, egit 1643. de discrimine multarum, quæ irrogari debent ei, qui juramentum purgatorium præstare non potest, & illi, qui Criminis cujusdam, probatione plena, convincitur.

Haltorus Einari antea laudatus, differuit: 1. De pratis in alius territorio sitis. 2. De communione bonorum. 3. De variis Donationum Generibus. 4. Notas conscripsit in cap. 6 *Kaupab.* in Codice Magnæano.

Haltorus Thorbergi, judex Provincialis Skagafiörden-sis, hujus seculi scriptor, voces quasdam obscuriores in Codice Magnæano enodavit, sententiasqve difficiles, ibidem occurrentes, excussit.

Johan-

Johannes Arnæus, Episc. Skalh. Decategraphiam, five Discursum de Decimis, & eas apud Islandos recta solvendi ratione contra P. Joh. Widalinum concinnavit. Scripsit quoque de pœna ob profanationem sabbati irroganda; de jure limoris ejectamentorumque marinorum, & plura forte hujus generis.

Johannes Arnæus, Choronomus hodie Snæfellsensis, Introductionem historicam de Processu juris Islandici concinnavit, auctam & notis illustratam a Perill. *Joh. Erici* & Soræ 1762 editam.

Johannes Davidis, Pastor præcedente seculo Arnarbaelensis, scripsit Nodum Gordium, five Practicam legalem, Gudmundo Haqvini, Choronomo Hunavarnensi dedicatam, cujus Pars I. agit de fundamentis jurisprudentiæ, Cap. xiv. constans. II. De causarum forensium variis actionibus & Defensionibus, habens Cap. xxii. Pars III. continet Quæstiones quasdam nodosas & apophthegmata juris Islandici, Cap. xxiv. continens. Opus, si quid video, varia lectione refectum, sed quod palestram & oleum magis sapit, quam fori moderni postulat usus.

Johannes Erici, in Academia Equæstri Sorana Juris jam pridem professor, præter supplementa ad Historiam legum Dan. Norv. Islandicarum Holbergianam in *Dann. og Norges Stat.* ed. 3. edidit in 4. Havniæ 1756 Specimen Juridico-Amiquarium, de Expositione Infantum, ejusque apud præfatos boreales, causis, nunc denuo ad calcem Viæ

Gunnlaugi Ormstungæ emendatus & auctius editum, præterea vero integram in universum Jus Danico-Norvegicum introductionem nondum editam in scriniis servat.

Johannes Finnæus 1759 & 1760 cum sua versione & notis Hafn. in 4. edidit *Jus Ecclesiasticum Viensium*, oecasiōe Jubilæi anni 1760 præmio ab universitate Havn. ornatum; hujus Pars I. per Mag. Magnum Olai Beronium, nunc Brörentiernam, legationis Polonicæ Secretarium 1761 Upsaliæ recusa est, qva occasione laudatus Finnæus *curas posteriores* in prædictum Jus Eccles. 1762 easdemqve *continuat* 1765 evulgavit.

Johannes Magnæus, Choronomus, quem sæpius laudavi, Toparchiæ Strandenſis, scripsit 1. De jure Gentilitio. 2. De causarum actionibus tempore quadragesimali. 3. De Solutione tributorum a Vicariis Choronomorum exigenda. 4. De Donationibus legitimis. 5. De homicidio & multa furiosi. 6. De bonis pupillorum. 7. De donatione propter Nuptias. 8. De hæreditatibus. 9. De conjugio cum muliere inito, cum cujus sorore idem maritus sponsalia celebravit ante conjugii completi solennia defuncta. 10. De more subscribendi contractus nuptiales quorundam parochorum. 11. De hæreditate ex filio nepotis cum patruo; item de hæredibus gradu tertio conjunctorum. 12. De interdictis retinendæ & recuperandæ possessionis. 13. De Edictorum Reginum promulgatione. 14. Capita insuper quædam codicis Magnæani illustravit, iisque notas adjecit, & plura argumenti juridici usque ad ann. 1734 elaboravit.

Johas

Jonas Rugmannus Islandus apud Svecos antiquarius Greinir ur lögum, f. *varia juris antiqui fragmenta* in quibus Arngrimum Jonæ circa successionem ab intestato nimis acerbe perstringit Upsl. 1667 in 8vo edidit.

Magnus Johannis, pridem laudati Johannis pater, Choronomus Dalensis (a Magno Johannis, primum Choronomo provinciæ Snæfellsensis per 7 & postea Dalensis per 40 annos, ex illustri Svalbardenſium ſtemmate oriundo, diſtingvendus) ſcripſit 1674 de hæreditario jure, gradibusque ibidem occurrentibus Anno 1677. De teſtibus domeſticis. 1680. de actionibus cauſarum ad primam inſtantiam, & præterea hujus farinæ non pauca.

Magnus Ketilli, Choronomus Præfecturæ Dalensis, edi curavit Hrappſeyæ 1773. Legum Norv. Lib. V. cap. II. quod de hæreditatibus agit, & juxta Ediſtum Regium 17. Febr. 1769 in Islandia vim legis habere juſſum eſt, Verſione Islandica & notis a ſe illuſtratum. Idem quoque publici juris fecit Epiſtolam *Pauli Widalmi* ad Joh. Arnæum Epiſc. Skalh. de *Jure Patronatus* Islandorum, quam in Lingvam Danicam tranſtulit, præmio & Epilogo ornatam; nuperrime vero aggreſſus eſt collectionem conſtitutionum a Regibus ex ſtirpe Oldenburgicâ Islandis datarum, cujus Tomus I. a Chr. I. ad ann. 1558 Hrappſeyæ in. 4to 1776 cum annotationibus & indice prodiit.

Oddus Eyulfi, Jus aulicum Norvegiæ tranſtulit.

Paulus Johannis Widalmus, ſcripſit Archæologiam Juridicam, de qua ſuperius ſect. I.

Steindorus Friis, hæreditatum successiva jura carmine demonstravit.

Stephannus Thorarini dissertationis de Homicidio secundum leges antiquas Islandiæ Part. I. Havn. 1775 edidit.

Sveno Sölvius, borealis & occidentalis Islandiæ Nomophylax hodiernus, Tyronem Juris, vel si mavis, catechesin jurisprudentiæ Islandicæ concinnavit, luci publicæ expositam Havn. 1754. qvi etiam libro speciali Havn. 1776 Danicè in 8vo edito egit de jure criminali.

Thorsteinus Magni, cænobii Tyckvabajensis quondam administrator, Dissertationes complures adornavit, quarum præcipuæ sunt: 1. De sponsaliis & iniuriis per sponsalia matrimonii Violatione, 1643. 2. Quantum ad pupilli annuam sustentationem requiritur 1644. 3. De Pedariorum Juramento, quod ratione officii ineundi præstant. 4. Num probabiles tantum ob rationes ullo modo vita quis privari debeat 1652. Cui quæstioni subtexitur crisis de testibus domesticis. 5. De subscriptione & consensu consanguineorum proximorum in tabulis, quæ continent Translationem dominii prædiorum, imprimis gentiliorum. 6. Christiana & necessaria parænesis ad Judices superiores & inferiores in Islandia, ut caute veteres constitutiones immutent, & alias, easque recentiores, iis anteponant, ubi quædam Decisiones Nomophylacum & Collegii, quod Pedariis constat, & prætorianum a quibusdam salutatur, sub examen vocantur. 1654. 7. Analecta Juridica & quæstiones dubiæ ventilatæ, auctori-

auctoritate & rogatu Johannis Sigurdi, Nomophylacis conscriptæ. 8. Dubia contra Còdicis Magnæi (Jonsbok) varia loca, quæ luculentius determinari vel emendari deberent. Hoc Opusculum scripsit auctor primum rogatu *Gislavi Hagvini* Nomophylacis Anno 1625, sed auxit & castigavit 1633. Differuit porro de Successione ab intestato; de forma procedendi in Fimtar-stefna observanda, &c.

- (a) Insignis hic præful natus Anno Christi 1559. patre Etnaro Sigurdi excellenti Poëta antea laudato. Jactis in Schola Holana Philologiæ & Theologiæ fundamentis, editisque præclari ingenii speciminibus, ope Biörnnonis Gislavi, sacerdotis Saurbænsis adjutus, Academiam Havniensem salutavit, ubi tantopere in Scientiis humanioribus speciatim Astronomia (Tychonis enim Brahe discipulus fuit) & Philosophia Ramistica, profecit, ut brevi primam in Philosophia Lauream obtineret, Deinceps teste Crymogæa communitatis Regiæ Præpositus, cujus Vicarium potius fuisse existimo. Redux in patriam 1586 Rector Scholæ Holanæ evasit, & consilium subministrante B. Gudbrando a Consistorio Tingvallensi more tum solenni ad Episcopum Skalholtinam 1588. postulatur, & anno sequente a Paulo Matthiæ Sel. Episc. festo annunc. B. Virg. mitra donatur. Exactis vero in officio Episcopali annis quadraginta, supremum obiit diem 1630. Quas adornavit Versiones librorum lingua Danica, ut *Commentariorum in Apocalypsin*, *horti matronarum & Virginum* & Ger-

manica *Nigrini Commentariorum in Apocalypsin* conscriptorum, forte & *annales Islandicos*, quos adornare cepit, & versionem Commentarii, a D. Aslaco de *Electione æterna* confecti, a filio *Arna* postmodum Nomophylace concinnatam, cum supellectile sua libraria, penitus amisit incendio, quod ædes Episcopales anno 1630 absumsit.

SECTIO VI.

De Studio Islandorum Theologico, Li-
brisque Theologicis.

MEMBRUM PRIUS.

*Statum Literaturæ Theolog. ante
Reformationem sistens.*

§. I.

Hibernis, qui Islandiam, piscaturæ ut plurimum
exercendæ gratia, Sacris Christianorum imbui-
primum inhabitabant, ad Magnatum Norvegiæ, gen-
tili adhuc superstitioni addictorum, adventum, qui
Sec. ix contigit, expulsis, Religio simul Christiana
indigno aliquantisper multata dici posset exilio, quam-
vis existerent, sed numero admodum pauci, tum qui
avitæ peræsi Idololatriæ summum hujus mundi archi-
tectum juxta rationis placita colebant, tum quibus janua
fidei in exteris regionibus aperta fuit, globo ethnico-
rum tantum non oppressi: Unde gravis Ethnicismi
caligo ad annum Christi fere millesimum regnavit,
quo communi suffragio & legibus introducta fuit Re-
ligio christiana, supplicas, non sine admirandæ divi-
næ providentiæ documento, ferente gentilium Sacris
tum addicto Thorgeiro Liosvatnensium Præfecto, sed

tante probitatis, candoris ac Justitiæ viro, ut non mo-
 do Ethnici, sed ipsi Christiani non lites tantum ad
 eum deferrent circa publicum novæ Religionis Exer-
 citium dirimendas, sed in ejus Sententia, Religioni
 Christianæ favorabili, pars utraqve acquiesceret (a).
 Interea, præsertim vero ab anno post n. Chr. 980
 ad 1040 tum e Germania atq Italia, procurante (ut
 conjectare licet) Metropolitano Bremensi, vi Bulla-
 rum Gregorii iv. d. 835 & Sergii d. 843 itemqve
 Edicti Ludovici Pii, d. Aquisgrani Idibus Maji 834
 (b) tum e Norvegia, Regis Olavi Tryggvini auspiciis,
 complures in Islandiam Missionarii, qvi præcones
 Christianæ fidei agerent, sunt ablegati, inter qvos Fri-
 dericus Episcopus, natione Germanus, Thangbran-
 dus, qvi Vilbaldi Comitæ Bremensis filius dicitur; e
 nostratibus autem Thorvaldus Kodrani f. primus Islan-
 dorum, qvi hoc opus in se libere & sponte suscepit,
 Hialtius Skeggonis, Stefnerus Thorgilsi, Gisserus
 Albus, & alii, qvos Codex Flateyensis enumerat. Ve-
 rum cum isti plantandæ & propagandæ Religionis, par-
 tim ob suspecta qvorundam contradicentium molimina
 motusqve, partim ob regionum, qvas peragrarent,
 nimis distitarum pericula, minus pares essent, cumqve
 Inqvilini, Gentilismum nuper ejurantes, & in-doctri-
 na Christiana *veóquðoi* regimini Ecclesiæ admoveri
 tuto nequirent, finitima quoqve regna majore, quam
 ut exinde ministri Ecclesiarum commode possent evo-
 cari, distantia laborarent: Filium suum Isleifum, anno
 1006 natum, Gisserus Albus studiorum gratia Erfor-
 diam in Westfalia misit, ubi aliquantis per commora-
 tus postlimino rediit, in Episcopum totius Islandiæ
 electus, a Pontifice Romano confirmatus, & Roma,
 quam petiit relicta, ab Adalberto Archiepiscopo Bre-
 mensi

mensi 1056 mitra donatus, sedem Episcopalem Skalholti, quod ejus prædium hæreditarium erat, constituit, Scholamqve publicam ibidem aperuit. Complures etiam Islandi, Studii ut plurimum Theologici excolendi gratia, peregrinas Scholas lustrarunt, in quibus Gizerus Isleifi Episcopi filius & Successor, Paulus Johannis, Magni Regis Nudipedis e filia nepos, qui in Anglia pulverem Scholasticum trivit, Thorlacus Sanctus, Johannes Augmundi, Sæmundus Sigfusius & alii complures. Videtur itaqve Studium Religionis in hac insula stabiliendæ, primorum præsertim Episcoporum temporibus, plurimorum animos occupasse, adeo ut vel privati, qui fortunis lautioribus eminebant viri, ædificia partim sacra fundarent, redditus iis & parochos addentes, partim Scholas, in quibus rudimenta lingvæ latinæ & Musica docebantur, privatas aperirent, quin & filios suos humanioribus artibus & speciatim Studio Theologico excolendos ablegare honorificum sibi existimarent.

(a) Vid. Joh. Hist. Eccl. Per. I. cap. ix. §. 5. 6. 7. 8.

(b) In horum Diplomatum *γρηγοριῆς* inquirere non vacat, quæ apud Pontoppidanum in Annal. Diplom. & alios existunt. Videtis Mollerii Isag. ad Hist. Chersl. Cimbr. P. II. p. 52 ipsis vero Islandiæ nomen a recentiore quodam intrusum existimo,

§. 2.

Ab introducta tamen Religione Christiana usque ad ejusdem, Seculo circiter xvi. ad medium perducto,

Refor-

Reformationem, ob rerum Theologicarum peritiam celebritatem nominis consecutum fuisse Islandorum neminem observavi. Primorum equidem Episcoporum nostratium temporibus simplicior, & si nonnullos fidei articulos excipias, purior tradendi doctrinam cælestem ratio locum obtinuisset videtur, quæ & tempestate humaniores literæ solerter excolebantur, & viri, quos grata Polyhistorum axiomate mactavit antiquitas, etiamnum celebres florebant; verum, postquam *Thorlacus* Skalholtensium Præful, *Thorhalli filius*, sanctorum postea gregi adscriptus, & *Gudmundus Aræ filius*, Episcopus Holensis, (qui ob persecutiones, quibus illum ceu *πρόσωπον σκυθῶπον* & bonorum publicorum decoctorem nonnulli patriæ Magnates petebant, & vitæ austeritatem a Romano Pontifice inter Divos relatus fuisset, ni inexpectata circa Reformationis tempora intervernerint obstacula) juris ille Pontificii, quod apud externos didicerat, admodum peritus, hic verò maxime superstitiosus, fasces Episcopales capebant, vera Religio erroribus curiæ Romanæ latius per suos clientes disseminatis & firmatis, plurimum indies cepit derrimenti. Jacebant quippe iusta sanctioris disciplinæ studia tantum non neglecta, dum eorum loco late serpebat, animosque hominum magis magisque fascinabat superstitionis & *ετεροδυσσεύσεως*, culinæ Monachorum adblandientis, contagio, quam tandem, ceu vara vibiam, bonarum artium contemptus, qui in impietatem, & quæ divina humanaque miscerent, deliria, videtur exisse, sequebatur. Ideoque præter *Dialogos Gregorii Magni* de miraculis Sanctorum in linguam Islandicam versos, Historias & legendas Sanctorum partim a popularibus meis in vernaculam translatis, partim conscriptas & compilatas

(a), carmina itidem varia insigni sæpe artificio confecta
 vix alicujus commatis quidquam reperies, præter
Stjórn, sc. libros historicos Veteris Testamenti, cum
 variis Glossis & fabulis adpersis, quos ex scholastica
 Historia (Petri forte Comestoris) & speculo Historiali
 excerpfit ignotus mihi auctor, quod opus a *Brandb*
Johannis filio Episcopo Holensi, jussu Magni Haqvi-
 ni Regis fil. concinnè translatus est (b). Num vero dif-
 ferat versio ista a Bibliis Islandicis, vel si mavis, lingua
 Norvegica, ut Titulus Libri præ se tulit, scriptis,
 quod Cathedræ Holensis Cimelium fuit 1525 teste *Si-*
gardi Regesto membranaceo, vel ejusdem farinae sit,
 ac quæ, juxta Relationem Undalini in Descriptione
 Norvegiæ Ericus Brochenhusius lingua Islandica ante
 300 annos scripta viderat, Ædipus, non ego, solverit.
 Mentionem porro facit dictum Regestum fol. 6 & 7,
 ad ann. 1500. pericoparum evangelicarum libri à
Norræni: Lingua Norvegica scripti, itemque Psal-
 terii Islandici. Non tamen silentio præterire libet
 Tractatus quosdam incertæ ætatis huc pertinentes, qui
 Islandice in instructissima Bibliotheca Magnæana, juxta
 ejusdem Catalogum supersunt, nimirum: 1. De Va-
 nitate rerum humanarum. 2. De septem diebus sep-
 timanæ sermones sacri. 3. De templo Salomoneo.
 4. De Tabernaculo fœderis. 5. De Psalterio Davidis.
 6. De Cerimoniis Ecclesiæ. 7. De septem peccatis
 capitalibus. 8. Brevis expositio orationis Dominicæ.
 9. Alqvini ad Widonem literæ consolatoriæ. Postre-
 mo commemorandus nobis est *Johannes Aræ filius*,
 Episcoporum Holensium Pontificæ Religioni addicto-
 rum ultimus, qui interfectus Skalholti d. vii. Iduum
 Nov. die nimirum Veneris ante festum Martini pro-
 ximo, (hoc expressis verbis innuente *Regesto* dicti
 Præ-

Præfulis filii *Sigurdi* Membranaceo fol. 6. a.) anno Christi 1550, cujus beneficio officina Typographica, quam moderabatur *Johannes Matthiæ*, pastor Svecus, delata fuit Holas, sedem Episcopalem, anno circiter 1531 ubi, non vero Breidabolstadis, (quò deinceps Typographeum auctum est) ut quibusdam conjectare placuit, impressum est 1534. *Breviarium Nidrosiense*, nonnullis sanctorum legendis, ut puto, adauctum, cujus xvii. Exemplaria chartacea *Johannes Aræ* f. templo Cathedrali Holensi reliquit, quod an idem sit ac manuale pastorum, quod quidam volunt ab eo editum, nec ne, expiscari non potui (c).

- (a) Non contemnendam historiarum de Sanctis & librorum Sacri argumenti, (Speciatim vero eorum, qui in Sacris peragendis & officiis Missæ adhiberi solebant, & nomine *Hymnariorum*, *Gradualium per ordinem Et per usum*, *Kyrialium*, *Sequentiariorum*, *Exitualium* (Burtlaungva bækur) *Responsoriorum*, *Antiphonariorum*, *Suffragiorum*, *Sermotinariorum*, *Collectanariorum*, *Processionalium*, *Psalteriorum* &c. venire solent) congeriem ædibus in patria sacris libelli, bonæ eorum recensentes, attribuant. Sic, ut unicum exemplum adferam, templo Mödruvallensi in Hörgårdal ab Olavo Rögnvaldino Episcopo adscribuntur sequentes libri: *Latini*: Institutiones ordinum Canonicorum Regularium libris tribus; Augustinus de consensu iv. Evangelistarum; Græcismus; Rationale divinarum officiorum; Textus quinque librorum Decretalium; Magistri Godfredi Glossa Decretalium; casus quinque librorum Decretalium; Summula Raymundi; Sermones

mones Augustini per annum; Homiliæ Gregorii ab Adventu ad Dominicam 1 post Pentecosten; Quatuor libri Dialogorum in duobus Volumin; Pars dextræ partis Brito; vitæ & passiones plurimorum Sanctorum; vitæ patrum; Isidorus de Summo bono; Minus Volumen Prisciani; Vita Tobiae; Pastorale Gregorii; Evangelia Matthæi; Vita Sancti Martini; Enchiridion Augustini; Synonyma Isidori; Homiliæ quædam Gregorii; Expositio super Cantica Cantorum, & multi præterea libri Msc. admodum vetusti (teste laudato Episcopo, qui eos non enumerat). *Islandici*: Liber Miraculorum B. Virginis; Historia Augustini; Historiæ Apostolorum; Historia Martini, Vincentii, Fabiani & Sebastiani, Cecilie, Benedicti, Silvestri, Thorlaci; hæc uno volumine. Historia crucis, Stephani, Thomæ Archiepiscopi, Antonii, uno volumine. In alio adhuc volumine Hist. Laurentii, Theodori, Johannis & Pauli, Magni Orcadensium comitis, Hallvardi, Mariæ Magdalene, Marthæ; Gesta Salvatoris, historia Septem dormientium, iterata passio Christi; Historia Barbaræ, Lucæ, S. Agnetis, S. Julianæ, Eustachæ & Martini; in alio Volumine, Historia Lamberti, Leodegarii, S. Catharinæ, Lucie: Porro in alio Codice, Dialogi, Historia Basilii, Johannis Episcopi Holensis; Præterea Historia S. Brigittæ, Ursulæ, Euphemie, Justini, Eugeniæ, Caroli Magni, cum omnibus suis historiis specialibus eam illustrantibus; Olavi Regis Tryggvini egregium Exemplar; Olavi S. Harald filii; liber regum (forte chronicon Sturlæi) incipit a Magno Olavi usque ad Sverrerem. Liber
Gene

Genesis & liber Maccabæorum, in uno Volum. in alio autem erant Historia Rolfi Krakii, Skiöldungorum, Volsungorum, Laufrici, Geiraldi, Damustæ, Rolfi Gothrici f. Magnum Islandiæ chronicon (Sturlunga), Annales boni & antiqui; vitæ patrum. Hæc ex authentica Olavi Visitatione.

- (b) Vid. Illustriss. & S. V. Ludovici Harbøe Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie in Dän. Biblioth. 8 Stück p. 4. & seqv. & ejusdem Første Afhandling om Reformationen i Island in actis Societ. Scient. Havn. Tom. V. p. 225. Sunt qui Librum hunc cum Petri Comestoris Historia Scholastica confundunt; sed minus accurate, cum auctor noster Comestoris opus æquè ac speculum Historiale, non suppressis aliorum auctorum, ut Josephi, Hieronymi, Beorosi, Augustini & Isidori &c. quorum sententias operi immiscet, nominibus, passim alleget. Brandum vero, nondum Abbatem factum, hanc Versionem in se suscepisse, rogatu Magni Norvegiæ Principis hæreditarii, sed postea Regis, tum Exemplar quod ad manus habeo, tum chronologia omnino svadent.

- (c) Titulum libri apponere libet, Tantum non penitus deperditi: "Breviaria ad usum ritumque Sacrosanctæ Ecclesiæ Holensis, jam prius impressa impensis ac mandatis insignibus reverendi in Christo Patris & Domini, Dn. Johanne Arneri, ejusdem Ecclesiæ Episcopi, felix faustumque adepta sunt exordium. „ Ad finem libri

bri: " Opus istud impensis ac industria plurimum
 " Reverendi in Christo patris Dn. Johannis Ar-
 " neri sacrosanctæ Holtenſis Eccleſie Episcopi fau-
 " ſtum felicemqve ſortitum eſt exitum finemqve
 " optatum. In reſidentia ſua impreſſum atqve
 " adauctum Kalendas Maji, anno ſalutis M. D.
 " xxxiii.

MEMBRUM POSTERIUS.

De Scriptis Islandorum poſt Reformationem Theologicis.

§. 3.

Ut Hiſtoriam Reformationis Doctrinæ Chri-
 ſtianæ auſpiciis vere chriſtiani Regis Chriſt. III. in Is-
 landiam introductæ, omnium, quot ſcio, pleniffime
 expoſuit Vir Per-illuſtriſſ. & Ampliſſ. Dn. Ludovicus
 Harboe, Selandiæ hodie Episcopus, Generalis Eccle-
 ſiarum per utrumqve Regum Dan. & Norv. Inſpector,
 &c. ita notitiam librorum Theologicorum, typis in-
 primis poſt Reformationem exſcriptorum, aliquot
 Tractatibus Bibliothecæ Danicæ inferius data opera
 ſuppeditavit. Quamvis itaqve B. Lectorem ad eos ab-
 legare jure quodam poſſim; Nihilominus, ne grandem
 quendam in Indice hoc librum Theologicorum confi-
 ciendo hiarum committere videar, ſtriſſiſſime jam ex
 ſeqvi libet, tum libros pleroſqve, quos laudatus Epi-
 ſcopus recenset, tum etiam ceteros, quos *a)* vel lucem
 adſpexiſſe conſtat publicam, vel qui *β)* inter *avendora*
 referri debent.

§. 4.

Quemadmodum Deus Ter O. M. vult omnium hominum salutem, ejusque obtinendæ largæ manu suppedi-
tavit media; sic etiam scrutinium scripturarum divina ora-
cula non semel inculcant, & consequenter ad lectionem
& justam meditationem verbi divini, fortissimis additis
motivis, ut ordine salutis penitus agnito, ad voluntatis di-
vinæ amussim, & non frivola *τῶν ἀνθρώπων ἐνλαλματα*,
rationes suæ vitæ dirigant mortales, exhortantur.
Hinc laudabilem in sacris Pandectis, ut infallibili fidei &
morum Canone, exponendis, & in publicam lucem
quàm plurimorum bono protrahendis collocarunt ope-
ram complures in patria viri; quorum respectu tem-
poris agmen ducat *Otto Gotskalki*, Islandiæ Borealis &
occidentalis Nomophylax, qṽi Codicem *Novi Testa-
menti* in linguam Islandicam transtulit & Roiskildie
1540 excudi curavit, cui etiam tribuitur, præter ver-
sionem historiæ passionis Domini & Desolationis Hie-
rosolymitanæ, Expositio concionum D. Justi Jonæ in
librum Jonæ Prophetæ & Esaïæ Cap. LII. cum Com-
mentario, qṽi libri Havniæ impressi 1557 & 1558.
cura *Gislavi Jonæ*, Episc. Skalh. Seqvuntur ratione
temporis qvo edita sunt, *Proverbia Salomonis* per
Gizerum Eimari, primum post Reformationem Diece-
seos Skalholsinæ Episcopum, in vernaculam translata,
& ab incomparabili Viro Gudbrando Thorlacio. (a)
Holis 1580 edita; necnon *liber Syracidis*, a *Gislavo
Johannis*, Episc. Skalh. versus, Holis eodem anno,
(vel, ut aliis placet 1589) publici juris factus. Eidem
Gislavo Johannis filio versio librorum Prophetarum
plerorumque ad Germanicam Lutheri adornata tribui-
tur, quàm tamen versionem non vidi, nec typorum
bene-

beneficio publici juris facta est (b). Prodierunt deinde
 integra Biblia in fol. c. fig. Holis 1584 typis nitidissi-
 mis excusa, sumptibus & auspiciis laudari *Gudbrandi*
Thorlacii, qui eadem, Beati Lutheri versionem ma-
 xima ex parte secutus, felici successu transtulit. Edi-
 dit postea, anno nimirum 1609 in forma 8. ladatus
Gudbrandus Codicem N. T. parum a proxima editione
 differentem; Paulo verum ante, nimirum 1606 Hym-
 nos Davidis Pœnitentiales. Propheta Jonas, unacum
 dictis consolatoriis e Prophetis collectis, ejusdem Epi-
 scopi cura prodiit Holis 1614 (al. 1612). Successor
Gudbrandi, avi materni vestigia pressurus, *Thorlacus*
Skulonius, integra Biblia, quæ cum versione Danica,
 auspiciis Christ. IV. adornata & ipsius Lutheri contulit,
 civitate Islandica donavit, & Typographi *Haltori As-*
mundi filii ut plurimum opera usus Holis 1644 in fol.
 publicavit, qui etiam rogatu Viri consulissimum *Thor-*
levi Magnæi, Hlidarendensis, e Typographeo Ho-
 lenfi Psalterium Davidis 1647 vernacula donatum
 emisit, quod & postea ibidem prodiit 1675. Plalte-
 rium Davidis abbreviarum (sive, Sententiæ consolato-
 riæ e Psalmis Davidis collectæ ab *Arngrimo Jonæ* Ec-
 clesiaste Melstadenfi, in eorum gratiam, qui angori-
 bus conscientiæ Inquietantur) prodiit Holis 1597 &
 1671, quo & pertinet Fons Vitæ, sive Sententiæ Consola-
 toriæ e S. Scriptura collectæ, ed. Holis 1598. Har-
 moniam IV. Evangelistarum a Chemnitio, Lysero &
 Gerhardo concinnatam, edidit Islandicè Skalh. 1687
Theodorus Thorlaci Skulonius filius, Episcopus Skalh.
 figuris hinc illinc interspersis, cui adjecta est historia
 Excidii Hierosolymitani sub Vespasiano, sæpius ante,
 nimirum Havniæ 1558 & Holis 1596 & 1617 recu-
 sa cum nonnullis aliis. Prodiit iterum hic liber Holis

1749. cura *Haltori Brynjulfi* Episcopi Hol. Penultima prodiit Holis 1728 integri sacri codicis editio in fol. cura, studio & impensis *Stenonis Jonæ*, Episc. Hol. ultima in 4 maj. Havniæ anno 1747 typis & impensis Orphanotrophii Regii, quod & præcedente anno Codicem N. T. Islandice in 12. publici juris fecit.

His adjungo: 1. *Summaria Bibliorum* Viti Theodori in vernaculam translata, quorum pars prior, nempe summaria in N. T. prodiit Nupufelli 1589. posterior vero ibidem 1591 quæ breves continet in Verus Test. Commentarios. Prodierunt deinde *Summaria* in Prophetas & Nov. Test. Hol. 1602. Item Index Biblicus, locorum ad instar Communium, eodem anno, editioni Bibliorum Gudbrandinæ adaptatus.

2. Joh. Lassenii *Nucleum Biblicum*, interprete, *Johanne Thorkillio*, ed. Hol. 1744 argumentis cujusque libri ad calcem conjectis, quo & pertinent Joach. Fr. Horsteri Excerpta Historiarum Biblicarum, quæ in Lingvam patriam vertere conatus est *Asmundus Einar*, edita Havn. 1774 limatiora vero & accessionibus haud paucis aucta & continuata Holis 1776 in 12mo.

3. *Dominicalia*, quæ, præter Orationes publicas, textus Evangelicos & Epistolicos in Templis solenniter recitandos, complectuntur; quorum primum auspiciis *Olavi Hjaltonis* Episc. Hol. prodiit in 4to Breidabolsstadi 1562. dein in forma Octavi annis 1581. 1599. 1609. in forma vero duodecimi annis 1617. 1658. 1670. 1686. 1706 1725. 1750 in quibus Historia Passionis & Resurrectionis Christi ex quatuor

quatuor Evangelistis collecta reperitur; Prodit autem eadem incipiens ab Historia Lazari a Christo excitati Joh. xi. unacum succinctis Explicationibus itemque Præfationibus P. Palladii & Joh. Bugenhagii, necnon, cujus ante mentionem feci, Historia Destructionis urbis Hierosolymarum, interprete ni fallor *Ottone Gottskalki*, Promotore vero *Gislavo Johannis* Episc. Skalholt. ex officina Joh. Wingarten anno 1558 in 4. f. octavo majori. Lucem denique publicam adspexit:

4. *Passionale Vetus*, sive Historiæ selectiores tum veteris tum Novi Test. inprimis quæ vitam & passionem Salvatoris nostri spectant, quibus adjunctæ figuræ & Præfatiunculæ respondent, ed. a *Gudbrando Thorlacio* in 8. anno 1598. sed hic libellus recusatus est 1695 sub Titulo: „*Schematographia Sacra*” Skalholti a *Theodoro Thorlacio*.

Præter libros V. T. nonnullos ab *Ottone Gottskalki* (teste Episc. *Gudbrando* in Præfamine ad summaria Viti Theodori) in vernaculam translatos, existant inter *avændota* sequentes librorum Scripturæ Sacræ versiones. 1. *Ottonis Ottomis* filii Reynevallensis Pastoris, Versio Libri *Job* soluta. 2. *Pauli Bårdnoms* Selardaleensis, Versio Psalmorum Davidis cum Observationibus Philologicis & Didacticis. 3. Ejusdem Versio Prophetæ *Esaïæ*, adjunctis quoque observationibus Philologico-Didacticis. 4. Ejusdem versio libri *Job*, eodem modo illustrata. 5. Ejusd. Analysis in 2. & 3. cap. Prophetæ *Danielis*. 6. Ejusd. Commentarius in Canticum Canticorum. 7. Ejusd. Versio totius Novi T. quam in se suscepit rogatu *Theod. Thorlacii*

Episc. Skalh. ante annum 1682 ad finem perducta. 8. *Brynjulfi Svenonis* Episc. Skalh. Translatio, si non totius Novi Test. certe Evangelistarum, ubi Vir doctissimus Græcæ lingvæ Idionismos quam maxime expressurus, rigidum subinde semet interpretem ostendit, & ideo forte ejus interpretatio publici juris typorum beneficio non facta putatur. 9. *Joh. Thorkilli Widalini* Versio totius N. T. notis Didacticis illustrata. 10. *Eyulfi Johannis*, Ecclesiastis Vallensis, versio integri Codicis N. T. Textum presse & sollicite exprimens.

Novi Testamenti Apocrypha, juxta Versionem Germanicam, quæ Vandesb. 1710. prodiit, in lingvæ vernaculam transtulit *Gudmundus Hugonis*, Ecclesiastes Vestmanneyensis, qui & Cap. 3. 4. & partem 5ti Cap. libri Apocryphi, qui Esdræ adscribitur, & numeratur ejus operum tertius, imo integrum Esdræ librum quartum, versionem Seb. Castalionis secutus, in Lingvæ patriam nuperrime convertit.

- (a) Natus est Vir iste, de Ecclesia Dei optime meritus Stadarbackæ, sede pastoralis, anno 1542 patre Thorlaco Hallgrimi, ibidem parochus, matre vero Helga, Johannis Sigismundi Nomophylacis filia. Quarto ætatis anno Tingeyras missus est ad Helgonem loci Abbatem, anno autem undecimo in Scholam Holensem ablegatus ad Episcopum Olavum Hialtium, a quo, ubi emensus erat curriculum scholasticum, ministerio sacro admotus est, hypodidascalique in Schola triviali officio per biennium functus. Prima vice studiorum gratia Havniam profectus est 1561 & triennio ibidem nondum exacto in patriam rediit, atque

que Scholæ Shalholtinæ regendæ admoventur
 1564. cui & alterum triennium, non tamen com-
 pletum præfuit; interea vocatus ad Parochiam
 Breidabolsfadensem in Vestur-hóp, vivo adhuc
 Johanne Matthiæ Sveco, & ibidem Typogra-
 phiam exercente, quam mox Parochiam fratri
 uterino Olavo Kraki filio, deinde affini suo Er-
 lendo Pauli resignavit. Varias habuit sub id tem-
 pus, uti & postea (qva de causâ libellos qvoscunq
 apologeticos conscripsit, ed. Hol. 1592. (al.
 1593) 1595 & 1608.) lites cum Gottskalki, penul-
 timi Episc. Hol. Pontificii, hæredibus, qui præ-
 dia ejus nonnulla tenebant, qvæ ut in suam pos-
 sessionem revocaret, utpote a Gottskalko injuste
 ab avo Gudbrandi materno, antea memorato
 extorta, in Daniam iterum 1568. abiit, ac se-
 quenti anno (69) 22. Apr. ad Rectoratum (Ho-
 lensen) vocatus a Joh. Alberti Sælandiæ Episcopo,
 postliminio rediit, comite interis Christof. Wal-
 kendorfio, Islandiæ Præfecto. Sed in Rectoratu
 Holensi unum tantum exigens annum vocatur a
 Frid. II. Dan. Rege b. m. ad Episcopum Holen-
 sem, atqve ideo tertia vice in Daniam abiit 1570
 ordinatus sequente anno d. 8. Apr. in Æde B.
 Virginis Havnæ a D. Paulo Matthiæ, postquam
 4. die ejusdem mensis, præsentibus D. Paulo
 Episcopo ac toto fere Regni Senatu Regiæ Ma-
 jestati Juramentum Fidelitatis præstitisset. Mox 10.
 Maji 1571. ultimum Havnæ vale dixit, patriam-
 que revisit 1. Jun. ac die 18. ejusdem mensis Ca-
 thedram adiit. Anno 1572. in matrimonium
 adscivit Nobilissimam Virginem Halldoram Ar-
 næ filiam de Hlidarenda, (qvæ obiit 1585), ex

qua unum filium Paulum & tres filias suscepit. Anno 1624. tempore verno in hemiplexiam delapsus & 20 Julii 1627. ætatis 85. officii Episcopalis 56. obdormiit. Immortale promeruit nomen magnus hic & gravissimus Antistes, ob egregia ipsius merita in patriam, Scholas, Verbi Dei pauperes ministros, & omnes, qui opem ejus implorabant. Cujus etiam inter alia præclara benevolentia in patriam, & infusata pietatis specimina est, quod Typographeum suis sumptibus erexerit, & insigniter locupletatum Cathedræ Holensi legaverit, ut a Successoribus, Episcopis Holanis, libri doctrinam & exercitium veræ pietatis docentes, publico bono ederentur. Tabulæ Testamenti scriptæ sunt Holis d. 12. Sept. anno 1641.

- (b) De Versione libri Syracidis a Gizero Einari in Codice Pergameno Acad. Havniensi adscripto, ut & in eodem Volumine de Versione libri Job, consuli meretur S. T. Harboes første Afhandling om Reformationen i Island, insert. actis Societ. Scient. Havn. Tom. V. p. 301. Exstat Gislaui Jonæ, Episcopi, Epistola ad Joh. Hennichium Past. Hamb. in Coleri Libro Epist. Frf. 1587. Teste Wormio in Lex. Lit.

§. 5.

Catechismum minorem Lutheri, opera *Ottonis Gottskalki*, primo circa Reformationis tempora translatum in linguam Islandicam & editum, deinde verò
Island-

Islandice annis 1594 1617 1634 1647 adjectis Pre-
 cationibus imprimis per Septimanam ex libro precum
 Avenarii in forma admodum minuta: 1656 1660
 1666 1691 1705 1745 1747 1750 1757 1771 &
 sæpius, latine & Islandice. 1708, latine vero tantum
 cum Explicatione Erotematica latina, unacum confes-
 sione Scholastica, precibus aliqvot & sententiis quibus-
 dam Divi Bernhardi, in gratiam Studioſæ Juventutis
 a *Gudbrando Thorlacio* Hol. 1616 publici juris fac-
 tum, erotematice explicarunt *Gislavus Thorlacius* Epi-
 scopus Holensis, in Examine suo Catechetico, impr.
 Hol. 1674 1677 1727; *Johannes Thorkilli Widolinus*
 in vero Christianismo, impr. Havn. 1729 1740 &
 Hol. 1748, in linguam Danicam verso a Joh. Bechero,
 mercatore primum Havnienſi, deinde Borealis & Oc-
 cidentalis Islandiæ Nomophylace, in Germanicam ve-
 ro a *Joh. Thorkillia*, (cujus versio publici juris non-
 dum facta est, sed prelo parata 1755); nec non Mag.
Joh. Arnaeus, Quæſtionibus suis Catecheticis Hav-
 niæ aliquoties recufis. Pertinent huc Explicationes
 Catechismi, quæ auctores externos agnoscunt, in lin-
 guam vernaculam a nostratibus translata, cujus modi
 sunt: 1. *Catechismus Petri Palladii*, latine primum
 1541 conscriptus & in linguam Islandicam translatus
 a *Gudbrando Thorlacio*, ed. Hol. 1576 (a). 2. *Ju-
 sti Jonæ Conciones in Catechismum* versæ ab *Ottone
 Gottskalki*, prod. Breidabolſt. 1562. Edidit quoque
B. Gudbrandus Institutiones Erotematicas de Artic-
 lis fidei 1601. 3. *Catechismus κατ' ἐξοχήν Magnus*
 (vel Major) dictus Lutheri, e Danico translatus pro-
 diit Holis 1610 1619 1691. 4. *Biblia Lætorum*,
 sive Catechismus aureus Joh. Avimanni, quem ex
 lingua Germanica tranſtulit *Gudbrandus Thorlacius*,

impr. Hol. 1599. 5. *Biblia Parva*, e latino versa per *Arngrimum Jonæ* Melstadensem, ed. Hol. 1590 & 1622. 6. *Joh. Sigvardi Compendium Articulorum Fidei*, a *Joh. Aræ* filio, Pastore Vamsfiordeni translatum, ed. Hol. 1675. 7. *Enchiridion Davidis Chytræi & Mart. Chemnitii* ed Hol. 1600. 8. *Catechismus Lutheri Major Witebergenfis*, ab *Arna Thorvardi*, pastore Tingvallensi, translatus, prodiit Skalholti 1688 (al. 1691). 9. *Breviarium Catechismi Lucæ Loffi*, conscriptum 1550, sed a Mag. *Theod. Thorlacio* translatus & editum Skalh. 1693 adjectis quibusdam precibus & Sententiis e Proverbiis Salomonis, a L. Loffio collectis. 10. *Αληθεια κατ' ευσεβειαν*, sive Explicatio Catechismi ab *Erico Pontoppidano*, jam pridem Acad. Havn. Procancellario adornata, quam in vernaculam transtulit primum *Halto-rus Brynjulfi* Episc. Hol. cujus versio prodiit Havn. 1742, dein *Hugo Sigurdi*, Parochus Stafafellensis & Nomarchiæ Skafafellensis Præpositus, deinde Ecclesiastes Breidabolstadinus. in Flótsklið, cujus nova translatio prodiit Havnæ 1746 & Holis 1759 1764 & 1769 (b). Hunc librum in Compendium redegit *Vigfus Johannes* f. pastor Miklaholtensis, quod Havnæ 1770 auctor edendum curavit.

His libris Catecheticis, ob argumenti similitudinem, addi possunt sequentes, fundamenta doctrinæ Christianæ exponentes, nimirum: 1. *Margarita Theologica*, e locis communibus Philippi Melancthonis deducta, a Mag. Joh. Spangenbergio, in usum vero Incolarum Islandiæ, & imprimis verbi Divini ministrorum, qui exoticas lingvas non callebant, translata a *Gilberto (Gillavo) Johannis* f. Episcopo. Skalh. edita

edita in 4. sine mentione anni & loci, probabiliter tamen Havniæ 1558, Præmittitur libro Epistola Nicol. Palladii, Episcopi Scanensis, ad Pastores Islandos d. Havn. 1558 & præfatio laudati *Gilberti*. 2. *Margaritha Theologica*, continens methodicam explicationem præcipuorum capitum doctrinæ Christianæ, a M. Adamo Francisci Abbate Heilbrunnensi collecta & conscripta, quæ in usum Scholarum Islandiæ Latine prodit Holis 1620. 3. *Via Vitæ* Nicol. Hemmingii, sive Christiana institutio credendorum & faciendorum, a *Gudbrando Thorlacio* versa, & cum ejus præfatione edita Holis 1575 & 1599. 4. *Oratio Dominica*, X. Concionibus illustrata ab Andrea Mariager, ad ædem D. Nicolai Havniensem Ecclesiastæ, cum Præf. Pauli Matthiæ, Episcopi Sælandiæ, quam in vernaculam transtulit *Gudbrandus Thorlacius*, & juris fecit publici Hol. 1606. 5. *Informatio de Sacra Cæna* Joh. Galli, aucta & in sermonem translata patrium a *Gudbrando Thorlacio*, & prodit cum ejus Præfatione Holis 1598.

Inter inedita sunt: *Iusti Jonæ Catechismus*, *Haus, Tafel*, cujus versio habetur, adornata a *Sveno Johannis*, Ecclesiastæ Bardensi. Ineditæ quoque sunt versiones D. Sigvardi Tübingensis Articulorum fidei, & Joh. Bircherodii Articulorum fidei, illorum quidem anno 1688. horum vero 1691. adornatæ ab *Islevo Thorleivio*, qui primum fuit Diaconus ad monasterium Mödruvallense, sed svasu patroni sui, Johannis Eggertini, in Academia Havniensi biennio exacto, in Svecia aliquandiu substitit, ut Collegio Antiquitatum a manibus esset, sed redux in patriam, Garpsdalensi primum, mox Eyrensi in Skutulsfiord cætui parochus præfuit,

præfuit, usque ad Annum emortualem 1700. *Catechismi Lac Logicum* Chr. v. Stöcken D. in vernaculam juxta Versionem Danicam translatus est ab *Egillo Eldjarni* f. Utlkaalensi pastore adhuc superstite. Cætera quæ pertinent ad historiam catecheseos, peti possunt ex Præfatione S. V. Dn. *Flinni Johannis* f. Episcopi hodie Skalh. D. Joh. Jac. Rambachii Monitis catecheticis, quæ Islandice prodierunt Hols 1759. præfixâ.

Nec sicco pede præterire licet, quod *Gudbrandi Thorkæii* auspicijs edita sit *Relicta Confirmatio*, ad re-norem ordinationis Saxonice, Hol. 1594. & 1596. & ab eminent. Ludovico Harboe in Dän. Biblioth. luculenter descripta. *Augustana* vero *Confessio*, a *Johanne Thorkillio*, civitate Islandica donata ed. est Hol. 1742 cum Præfatione (S. T.) *Ludovici Harboe*, quæ tempore B. *Gudbrandi* edita a nonnullis traditur, anno editionis non memorato, quam narrationem ut oppido incertam in medio relinquare tutissimum credo.

- (a) Hanc Catechismi Expositionem latine conscriptam Danicam fecit Matthias Parvus Rosfontanus 1543. quæ prædiit e Typographeo, Joh. Wingardii 13 Maji 1546 cum Præfatione Petri Palladii ad Ormum Sturlæum Nomophylacem, Petrumque Einari (Martini Episcopi fratrem), quorum ut & Petri Pauli f. Abbatis Tverænsis rogatu hanc Expositionem fieri procuravit. Prius vero quam B. *Gudbrandus* hanc in se suscepit translationem, aliam aggressus fuit studiosus quidam Islandus, Theodorus Einari, qui satis cessit, priusquam suam Versionem absolveret, teste ipso Palladio in Epistola ad Petrum Einari & Ormum Sturlæum.

(b) Cum

b) Cum prima editio hujus libri variis erroribus scateret, adornata etiam fuit in usum Discipulorum Scholæ Skatholtenfis versio latina, ut sensus libri quam optime pateret, & sphalmata publi Scholasticæ offendiculo non essent. Editioni quæ prodiit Holis 1759 elegantem adjecit Præfationem Vir Ampliss. & S. V. *Gislavus Magnus*, Episc. Hol. ubi varia recensentur opera in lingua patria edita, quæ Lutheri Catechismum explicant.

§. 6.

Textuum Evangelicorum Anniversariorum sequentes habemus, *expositiones* a popularibus meis tum conscriptas, tum ex aliis lingvis in vernaculam translata: scilicet:

1. *Antonii Cervini*, interprete *Ottone Gottskalki*, impr. Rostochii 1546. in forma 8.
2. *Gudbrandi Thorlacii*, ex variis variorum Doctorum libris collectas, ubi etiam Textus Epistolarum explicantur, ed. Hol. 1597. 1609. argumento cujusque Pericopes Strophæ inclusio.
3. *Viti Theodori*, (quæ *Postilla Juniorum* audiunt) ed. Hol. 1603. a laudato *Gudbr. Thorlacio*.
4. *Andree Pangratii*, ed. primum a *Gudbr. Thorlacio* 1610. recus. vero Hol. 1649. & 1676.
5. *Gislavi Thorlacii*, Episc. Hol. (2) ed. 1684. & 1706.
6. *M. Dominici Beern*, Diaconi ad Aed. St. Laurentii Norimbergæ, ex Concionibus Joh. Mich. Dilheri

excerptas, sed in vernaculam translatas a *Theod. Thorlacio*, Superint. Diœces. Skalh. cujus etiam sumptibus prodierunt, opera Joh. Snorronis, Typographi Skalh. 1690. cum præfatione editoris, precibus aliquot & Psalmo Davidis LA cum succincta ejusdem explicatione annexis.

7. *Luæ Loffii Homiliæ* in Evangelia Dominicalia, quas in vernaculam transtulit *Thorsteinus Gunnari*, ed. Skalh. 1690.

8. *Joh. Thorkilli, Widalmi*, (b) quæ editæ primum Holis anno 1718. & septies deinceps. (c)

9. *M. P. Rostochii Erotematicas*, a *Petro Einari* parrocho Miklaholtenſi verſas, reviſas vero & Havniæ editas cura M. *Joh. Arnæi*, Episc. Skalh. (d) Prodiit porro 1690. auspiciis *Theod. Thorlacii*, Episc. Skalh. *Medulla Epistolica*, five breves Expositiones Textuum Epistollicorum per anni circulum, a Luca Loffio adornatæ, & in linguam Islandicam translatae a *Thorsteino Gunnari* f. pastore Skalholtensſi Cathedrali & Nömarchiæ Arneſinæ Præposito: Subjunguntur varii hymni & Appendix, quæ continet *Sermonem, Divi Bernhardi*, qui ſtriſtim perſequitur integram vitæ, paſſionis, reſurreſtionis & Aſcenſionis Chriſti hiſtoriam, in gratiam infirmiorum, qui tempore præſertim quadrageſimali, ſacras ædes frequentare nequeunt, editum.

Inter Anecdota ſunt: Verſiones *Olavi Halleri*, (e) Poſtillarum *Mart. Molleri*, *Joh. Gerhardi*, & *Arndti* e Germanica, e latina vero lingua *Donderſtadii*, *Bakii*, *Meisneri*, *Hömmeli*, & ex Danica *Pauſi*

Pauli Andreae; plura etiam id genus. Vir iste maxime laboriosus aut explicavit aut exscripsit, in gratiam imprimis parochorum, qui novitii ad munus Sacrum accedebant. *Postilla Domestica Erasmi Brochmanni* Sælandiæ Episc. in Textus Evangeliorum & Epistolarum anniverfarios in sermonem patrium translata per *Johannem Grimulfi*, Parochum Hvanneyrensem in Siglufiord. Exstat insuper *Matth. P. Rostochii* Explicatio Erotematica Textuum Epistolicorum a *Sigurdo Einari*, Scholæ Skalh. Conr. in vernaculam translata.

(a) Natus est 7. Novembr. 1631. (anno nempe, quo denatus est avus ejus mater Gislavus Haqvini Nomophylax); post privatam in domo paterna & publicam in Schola Holana Institutionem, Havniam Studiorum gratia profectus est 1649 & triennio ibidem exacto in patriam rediit 1652 Rector mox Scholæ Holanæ constitutus, cujus fasces biennio moderatus est, & 21 Apr. 1656 in Synodo Flugumyrensi, in locum patris sui *Thorlaci Skulonii* Episc. Hol. a Clero Diceceleos Holanæ ad Episcopatum vocatus, quo anno Havniam profectus est, & 10 Maji sequentis anni a Joh. Svaningio ordinatus. obiit 22 Julii 1684 postquam 1674 ad tertia vota transierat.

(b) Natus est disertissimus hic Orator d. 21 Mart. 1666. qui emenso Skalholti curriculo Scholastico Havniam studiorum magis excolendorum gratia pervenit, & postquam albo studiorum insertus erat, militiæ nomen dedit, inter epibatas stationem nactus; sed displicuit quantocius militare studium; unde ad studium Theologiæ se conferebat,

exami-

examineque Theologorum feliciter defunctus, patriam revisit, moxque illi Collegæ in Schola Skalholtina munus obtigit: Hinc ibidem pastor Aedis D. Petro dicæ cathedralis, & deinceps Gardensis & Bessastadensis evasit. Anno 1698 mitra Episcopali Skalholtina donatus, spartam, quam nactus erat egregie & graviter ornavit, ad annum currentis seculi vigesimum, quo, die Augusti 20 vitam cum morte commutavit.

(c) Homiliæ Widalini, tum quæ commemorantur hoc loco, in Textus Evangelicos anniversariis, tum quas in Passionem Christi, & ejus vi. verba in cruce pendente adornavit, zelum Viro Dei Dignum, eruditionem exquisitam, & eloquentiam summam ubique spirant.

(d) Misit suam Versionem primam revidendam Dn. *Joh. Hattorio*, Ecclesiasti Hårdalensi, qui concionem in peritopen Evangelicam Joh. I. adjecit, deinde fuit hæc Versio linæ b. *Joh. Arnæi* Episcopi subjecta.

(e) Natus est Olavus 1600, e Schola Holana dimissus 1620, & anno 1622. Havniam petit, Academiæ mox alumnus, ubi biennio exacto patriam revisit, & mox varias Germaniæ Academias salutavit, Jenæ & Wittenbergæ potissimum commoratus. Post aliquot annorum peregrinationem patriæ redditus, Ecclesiastes Høfdenfis & Grinubackenfis anno 1627. creatur, inde Hølas migrabat, templi cathedralis pastor, & ultimo Grimsungas, ubi diu sacerdotio functus, regionis ad hæc

hæc Hunavæmensis Præpositus, placida morte obdormiit 1681 die 11 Decembr. Ipsius tumulo sequentia Disticha inscribi voluit *Hannas Thorleivus*, Antiqv. Regius.

" Hic cinis Olavi est, cui mens fuit enthea,
pectus

" Irriictum, lapidis æmula lingua favis.

" Munus erat sanctum, vita inculpata, labores

" Immensi, facilis, sed sine labe, manus.

" Confectus senio cælum exoptavit & astra,

" Hæc expiranti cura suprema fuit.

" Corpus habet tumulus, mens dedignata
quod infra est,

" Avolat, & cælo confidet inde suo."

§. 7.

Historiam Passionis Salvatoris nostri homileticè explicant & illustrant:

1. *Conciones VI. Ant. Corvini*, translatae in linguam Islandicam ab *Ottone Gottskalki*, & impr. per Joh. Matthiæ Breidabolst. 1559 in 4.

2. *Martini Mølleri Soliloquia de Passione Christi*, ab *Arngrimo Jonæ Melstadeni* 1599. translata; prodierunt Holis 1599. 1611. 1651. 1662. 1746. Skalh. 1697.

3. *Conciones in Passionem XIII. ex Postillis Lutheri desumptæ*, interprete *Guðmundo Emari*,
P Scho:

Scholæ Holensis Hypodidascalo, mox rectore, & postea Stadarstadenſium Parocho, & Diſtriſtus Snæfellenſis Præpoſito, qui obiit poſt annum 1648 Editæ ſunt hæ conciones anno 1600. a *Gudbrando Thorlacio* cum ipſius Præfatione, & calci libelli ſubjeſto ad lectores monito.

4. *Hammeri Paſſionale*, in Lingvam Islandicam libere translatum ab *Arngrimo Johannis* f. Melſtadenſi, cum ejusdem Præfatione, Hol. 1618.

Septem Conciones in Paſſionem Salvatoris noſtri interprete Ottone Einari, Episc. Skalh. ed. Hol. 1620.

6. *Joh. Forſteri Conciones Paſſionales*, interprete *Joh. Arpe* filio, Rectore primum Scholæ Skalholtſenſis, & dein Eccleſiaſte Vamſfiordenſi & vicinarum Præpoſito, uſque ad annum emortualem 1674, ed. Holis 1678.

7. *Joh. Arndtſii conciones Paſſionales*, translatae ex Lingva Germanica ab *Hanna Biörnönis*, Eccleſiaſte Saurbajenſi, prodierunt Hol. 1683.

8. *Joh. Laſſenii & Godof. Heſſi Maſſi ſepties ſeptem Meditationes* in Paſſionem Chriſti, translatae & editae a *Stenone Johannis* f. Anno 1723, quarum & altera Verſio datur, adornata 1697. ab *Iſlevo Thorleivio* Parocho Eyrenſi in Skutulſfiord, qui & auctor eſt Verſionis etiam ineditæ libri Danici *Maadens aandelige Markets*, Lid.

9. *Joh.*

9. *Joh. Widalini* Episc. Skalh. *Conciones Passionales*, ed. Hol. 1722. 1740. 1746. 1753. 1772. numero sex, septimæ vero, 3: ultimæ, præmatura auctoris morte interveniente, non, prout credebatur, elaboratæ, ideoque adhuc ineditæ, suam, ne quis defectus in tam pulchro corpore esset, substituit *Steno Johannis*, Episc. Hol. unacum Widalinianis semper editam.
10. *Ejusd. Heptalogus*, five septem Conciones totidem Christi in cruce pendentis verba homiletice explicantes, prod. Hol. 1731. 1745. 1754.
11. *P. Herslebii* Episc. Sælandiæ meritissimi *Conciones in VII. Verba Christi*, in linguam Islandicam convertit & edidit Havniæ 1770 *Petrus Thorsteini*, Nömarchiæ borealis Mülensis Præfectus.
12. Prodierunt denique *L. Meditationes* in historiam Passionis auctore *Johanne Johannis* f. Stadarcholensium Parocho, materiam mutuante ex Psalterio Passionali *B. Hallgrimi Petræi*, ed. Hol. 1766. Beati quoque Petræi Commentarium pressius secutus est *Meditationibus* suis *L.* in Passionem Christi *Vigfus Erlendi*, Ecclesiastes Serbergenfis, & Districtus Snæfellenfis Præpositus, editis Holis 1773. Nuperrime vero laudatus *Johannes Johannis* f. *Meditationibus* xl. Historiam Resurrectionis Christi prosecutus est, quæ prodierunt Holis 1749. 1772. In his suis *Meditationibus* vestigia legit *Stenonis Joh.* Episc. Hol. hujus brevem in historiam Resurrectionis carminibus

nibus XL. elaboratum commentarium luculenta paraphrasi diducens.

Inter *Inedita*, quæ historiam Passionis Christi explicant, referri possunt sequentia:

1. *Homiliæ XXIII.* prorsus egregiæ *Pauli Biörnönis* Selardensis, & Provinciæ Bardastrandensis Præpositi.
2. Ejusd. VII. Conciones in Passionem.
3. Spirituale colloquium animæ cum suo Redemptore, de ejus passione & morte; auctorem opusculi, quod in Biblioth. Univ. Havn. Islandice conscriptum existit, ignoro.
4. VII. Conciones Agonisticæ, per *Johannem Einari*, Scholæ Hol. Rect. design.
5. VI. Conciones Passionales *Torfi Islevii*, parochi Stadensis in Sugandafjord.
6. Joh. Gerhardi, Fischeri, & Herbergeri Conciones in Passionem; nec non Meisneri Conciones in VII. verba christi, quæ in Lingvam Islandicam translatae sunt ab *Olavo Halleri*, nobis superius laudato, cujus ingentes in libris sacris vertendis labores, tum apud posteros ejus, tum hinc inde in patria supersunt.
7. *Jacob Herrenschmidtii* Violarium passionis Christi in vernaculam translatum a *Svenone Johannis*, primum Scholæ Holanæ Hypodidascalo, dein Pastore Cathedrali Holensi & Parocho demum Bardensi, qui etiam:

8. *Al-*

8. *Alberti Stanislai Radzivilii, Conciones in Passionem*, in vernaculam transtulit.

9. Meditationes VII. in historiam Septimanæ Magnæ quæ nimirum historia acta Christi, hebdomade quæ contigerunt, ante ultimum, quo in vivis erat pascha, proximâ, a sacris scriptoribus designantur, conscriptæ a *Benedicto Petri*, qui pastor Bæensis & Hvanneyrensis ab anno 1669 & Tingvallis apud generum suum Joh. Halto-ridem anno æt. 84. officii 63 currentis vero seculi 1724. occubuit.

10. P. Herslebii Conciones in VII. Verba Christi in lingvam Islandicam translatae a *Thorsteino Ketil-ss. Nomarchiæ Vadlensis Præposito*.

Huc quoque referri merentur, qui Psalterium Passionale b. *Hallgrimi Petræi* in solutam orationem transtulerunt, & homiletice explanarunt, nimirum: *Johannes Sigismundi*, Pastor ultimo ad Cænobium Tyckabajense, *Gudmundus Islevi*, Parochus Ingjaldsholensis, *Vigfusius Johannis*, Pastor Stödensis, *Johannes* denique *Johannis f.* Parochus Helgastadensis. Proluxum in Passionem Domini Commentarium s. Conciones scripsit *Thorvardus Audunis filius* Hypodidascalus primo Scholæ Skatholtenſis, post Pastor Saurbæensis in Hvalfiardarströnd anno 1775 defunctus. Historiam vero Nativitatus Christi, ut eam hymnis illustravit *Gunnlogus Snorronis*, Pastor Helgafellensis, ita eodem duce homilias in eandem adornavit *Stephanus Haltori* Pastor Mirkaaënsis ed. Holis 1771. Superest Itinerarium & Anni Christi, it. Harmonia Historiæ

Resurrectionis ejusdem, auctore *Paulo Björnsonis*, Pastore Selardalensi.

§. 8.

Ad Conciones Miscellaneas pertinent sequentes Tractatus Theologici, qui publicam lucem viderunt, nimirum:

1. Conciones in Pericopas Evangelicas Dominica XIII & XIX. post festum Trinitatis Hol. 1575.
2. Joh. Spangenbergii XV. Conciones funebres in gratiam rudiorum sacerdotum, editæ a *Gudbrando Thorlacio*, Episc. Hol. 1578. 1598.
3. Nicolai Selnecceri Expositio Cap. LIII. Esaia, translata & edita a laudato *Gudbr. Thorlacio*, Hol. 1604. 1606.
4. Ejusd. Commentarii in Librum Jonæ & Ruth. in Islandicam linguam conversi a *Gudbr. Thorl.* ed. Hol. 1614.
5. Psalmus Davidis XCI. septem Sermonibus five Homiliis illustratus ab *Arngrimo Jonæ*, Holis 1618.
6. M. Lutheri Concio in caput VI. Epistolæ Pauli ad Ephesios, de Panopliâ christiana, Witebergæ 1533. habita, prodiit Hol. 1602. in 4. & 1606. in 8. ibid.
7. Lyferi sermo de bonis operibus, Islandice Hol. 1594. 1615.

8. Con-

8. Conciones Pœnitentiales, editæ a *Gudbr. Thorl.* 1620.
9. Tractatus de Prædestinatione divina ex Postilla Joach. a Beuff, interprete *Sigurdo Einari*, Ecclesiastæ Saurbænsi in Nomarchia Vadlensi, 1624.
10. Conciones tres in Micheæ cap. VII. v. I - IO. tribus diebus supplicationum extraordinariis legendæ, a *Thorlaco Skulonio* Episc. Hol. confectæ & editæ Hol. 1629 & 1641.
11. Joh. Forsteri Confessio aurea, five Oratio Mannassis V. Concionibus illustrata interpr. *Thorlaco Skulonio*, Episc. Hol. ed. Hol. 1641, 1693.
12. Conciones diebus supplicationum legendæ, auctore] *Gislavo Tharlacio*, Episcopo Hol. ed. 1684.
13. Varii Tractatus e Postilla Manuali Dominici Beern maxima ex parte translati a *Thorsteino Illugonis* Rectore primum Scholæ Holensis ad annum 1654. & deinde Ecclesiastæ Vallengi & Toparchiæ Vadlensis Præposito, editi vero 1694. Skalholti auspiciis *Theodori Thorlacii* Episc. Skalh. sub sequentibus titulis: (a) Spirituale Gazophylacium. (b) Rosa Pœnitentialis (c) Examen conscientiæ. (d) Cymbalum Spirituale. (e) Offamortuorum revirescentia. (f) Schola Crucis. (g) Meditatio æternitatis. (h) Judiçii extremi Tuba (i) Consolatio Viduarum & Orphanorum. (k) Spiritualis Viator. (l) Spiritualis *ορεβαλης* five *ορενης*. (m) Requies mentis. (n) Probi parentes. (o) Boni liberi. (p) Horologium spirituale.

14. Mag. *Biörnönis Thorlevii* (a) *Tetras Meditationum Litaneutarum*, five Conciones quæ die Supplicationum a Friderico IV. (gl. m.) 1702. per utrumque regnum indicto, item die Votorum (vulgo Heisdagur) a Christiano VI. abrogato, & quæ primo æstatis & primo hyemis, juxta Computum civilem Islandicum, die recitari possunt, ed. Hol. 1710. in 4. His subjunguntur:

15. Conciones nonnullæ funebres, habitæ in obitum certarum Personarum, nimirum: a) Gislavi Thorlacii Episc. Hol. auctore *Thorsteino Gunnari*, Pastore Cathedrali, primum Hølenfi deinde Skalhøltensi, ed. Hol. 1685. in 12. β) In Einari Thorsteini Episc. Hol. & γ) Conjugisejus Ingeborgæ Gislaviæ obitum, per *Johannem Gunnlogi*, Pastorem ibidem Cathedralem ed. Havn. 1700. δ) Gislavi Magni, Nomarchiæ Arnesinæ Choronomi, per *Joh. Thorkilli Widalinum* Hol. 1704. ε) Sigurdi Biörnönis Australis & Orientalis Islandiæ Nomophylacis per *Gestum Arnæum*, Ecclesiæ Saubaiensis & Brautarholensis ministrum impr. Hol. 1726. ζ) Mag. Johannis Arnæi Episc. Skalhøltensis per *Vigfusum Erlendi*, tum Pastorem Cathedralem, & Nomarchiæ Arnesinæ Præpositum, Impr. Holis 1748. η) Stenonis Johannis, Episc. Hol. parentante *Johanne Thorleivio*, Pastore Cathedrali, nunc vero Mølenfi, ed. Hol. 1741. θ) Gudridæ Gislaviæ, S. T. Finni Jonæi Episc. Skalh. conjugis, per *Johannem Theodori*, tum pastorem Hrunensæm & Toparchiæ Arnesinæ Præpositum, nunc

nunc Pastorem Reynevallensem, ed. Havn. 1767 in 4to. 1) Sigridæ Sigurdi filiæ, Dn. Stephani Olavii, Pastoris Hoskuldstadenſis conjugis, per *Johannem Johannis filium*, Nomarchiæ Skagafjordensis Præpositum, ed. Hol. 1772.

E farragine *Miscellaneorum Ineditorum*, quæ loca Scripturæ homileticæ pertractant, sequentia adducere licet, nempe:

1. *Pauli Björnsonis Sétardalensis* (b) Exegetis homiletica in Num. VI. v. 24. 25. 26.
2. Ejusd. Triental Miseriæ & Gratiæ, tres nimirum homiliæ in Ps. Davidis LI, quarum prima continet Orationem Davidis; *ut justificetur* a v. 1 - 12; secunda, *ut renovetur* v. 12 - 20. tertia, *ut Ecclesia ædificetur* a v. 20. ad finem.
3. Ejusd. Homilia in Textum Pœnitentialem Es. LV. v. 6. 7. dedicata Torſo Johannis 18 Januarii 1688.
4. Ejusd. Homilia in Joel II. v. 30. Occasionem dante Cometa, qui 1680 toto Decembri visus est.
5. Ejusd. Amuſium, ſive pyxis nautica, ad terram viventium deducens. Eſt Concio in Rom. VIII, v. 1.
6. Conceiones IV. in Orationem Dominicam, quas adornavit Mag. *Johannes Widalinus*, plures utique ſcripturus, ſi longiorem ei vitam Deus conceſſerit.
7. Conceiones Pœnitentiales in Ps. Davidis LI. e Germanica lingua Olavus Halleri, & ex Latina Conceiones funebres Greg. Albrechtii tranſtulit.

(a) Natus est anno superioris Seculi supra Sexagesimum secundo vel tertio, Scholam Skalholtinam quadriennio frequentavit, & exācto Havniæ biennio 1686 rediit, & sequente anno Communiſter & adjutor patris ſui, Parochi Oddenſis, factus 1687. Anno 1695. in Episcopum Holenſem designatum ordinatus, ſed 1696. nondum vacante Episcopō Holana, vices egit Mag. Theod. Thorlacii Episc. Skalholtini, jam tum valetudinarii, & cathedram Holanam adiit 1697. ſato functus anno 1710.

(b) Doctiſſimi hujus Viri curriculum vitæ exſtat in *der Isländiſchen Bibel-Hiſtorie* p. 148. 149.

§. 9.

Partem cum vel maximam exercitii devotæ mentis piæ ad Deum preces abſolvant, non hac in parte ſuo deſuiſſe muneri, qui animabus rudiorum per ſacra hæc officia uniendis proſpicerent, verbi divini miniſtros, luculenter teſtantur editi precum libri, cujuſmodi ſunt:

1. Andreae Musculi, interprete *Gudbrando Thorlacio*, liber precum, ed. Hol. 1590. 1598. 1611. 1622. 1671.

2. Johannis Havermanni (alias Avenarii) liber precum in linguam Islandicam converſus ab *Ottone Einari*, Episc. Skalh. ed. Hol. 1576. 1621. 1636. 1669. 1696. &c.

3. Va-

3. Variorum auctorum preces collectæ & editæ a *Gudbrando Thorlacio*, Episc. Hol. 1607. recusæ 1634. 1670.
4. Joh. Lassenii liber precum, interprete *Thorsseno Gunnari*, Pastore Cathedrali, ed. Hol. 1682. & 1772.
5. Ejusd. preces matutinæ & vespertinæ per septimanam; laudato *Gunnarii* Interprete, ed. Havn. 1742. & 1746. quæ in Compendium redactæ & a *Stenone Joh. f.* Episc. Hol. civitate Islandica donatæ prodierunt Hol. 1733. & 1751.
6. Joh. Olearii Exercitium precum, editum 1687. (cui Editioni subjunctum est Calendarium Islandicum) & 1692. adjectis Quæstionibus in catechismum & hymnis quibusdam, translatum in linguam Islandicam a *Theod. Thorlacio*, Episc. Skalh.
7. *Thordi Bardonis*, Parochi Torfastadensis, liber precum, post obitum auctoris editus a *Th. Thorlacio*, Episc. Skalh. 1697. Holis vero 1740. 1746. 1750. 1753. 1772. sæpius.
8. *Altare Suffitus Spirituale*, auctore Conrado Saffio, a *Biörnone Thorleivio*, Episc. Hol. translatum & edit. Hol. 1706.
9. Reenbergii preces ex Anglico versæ; & iterum e Danica in linguam Islandicam translatae a *Joh. Thorkéllio Widalino*, Episcopo Skalh. prodierunt Hol. 1738.
10. Exercitium pietatis quotidianum, Joh. Gerhardi, (quod heic locum habere potest) a *Thorlaco Skulo-*

Skulonio, Episc. Hol. translatum & editum Hol. 1652. 1656. 1687.

11. Preces Matutinæ & Vespertinæ Hallgrimi Petræi, primum in lucem emissæ Hol. 1773.
12. Joh. Phil. Fresenii ad Absolutionem privatam & Sacram Synaxin accedentium preces, juxta versionem Danicam Vindingii in vernaculam translata a *Gudmundo Hugonis*, sæpius laudato; prodierunt hæ preces unacum Molinæi Tractatu, inferius adducendo, & id genus cæteris, in eorum gratiam, qvi ad sacram cœnam accedunt Hol. 1773.
13. *Thorlaci Thorarini* Pastoris ad Cænobium ModruvalleNSE subjunctæ ipsius poëmatibus miscellanæ preces prodierunt Holis 1775.

Et ex *ineditis* sequentes:

1. Joh. Arndtii Hortus Paradisi, qvem in linguam patriam transtulerunt, *Olavus Halleri*, Pastor Grimstungensis, *Johannes Laurentii Gottorp*, Toparchiæ Hunavænensis Præfectus, *Gudmundus Hugonis*, Pastor Vestmanneyensis, & *Biørno Hallori* Pastor Saudlauksdalensis, & Toparchiæ Bardastrandensis Præpositus.
2. Neumannii liber precum, interprete *Joh. Thorillio*, Rectore Scholæ Skalh.
3. Preces Matutinæ & Vespertinæ. 1) *Joh. Johannis* f. Stådarholensium Parochi. 2) *Joh. Vigfusii*, pastoris Skardensis in Medalland.
4. Ano-

4. Anonymi preces Matutinæ & Vespertinæ, quas e lingua Germanica transtulit *Gudmundus Hugonis*.
5. Joh. Stegmanni preces & Salutationes Matutinæ & Vespertinæ, translatae ab *Ol. Halleri*.
6. Joh. Arndtii liber precum ad ejus verum Christianismum applicatarum, interprete *Gudmundo Hugonis filio*.

§. IO.

Pergo jam ad libros Theologicos varii argumenti, juxta annorum, quibus impressi sunt seriem utcumque dispositos; quorum sequentes hic locum habeant.

I. Editi.

1. Nicol. Hemmingii *Via Vitæ*, cum ejusdem Dedicatione ad Biörnnonem Kaasium, Dominum in Strarup, in linguam Islandicam transl. & ed. a *Gudbr. Thorlacio*, cum ipsius Præfatione Hol. 1575 1599.
2. Joh. Pfeffingeri *Informatio de Justificatione hominis coram Deo*, interprete *Gudbr. Thorlacio*, Ep. Hol. cui subjunguntur nonnulli breves *Traктatus*, inter quos *Spangenbergii Institutio de Morte pie obeunda* Hol. 1576 1615.
3. Urbani Regii *Antidotum animæ*, interprete laudato *G. Thorlacio*, impr. Holis 1578 & Nupufelli 1591, existat etiam tertia hujus Libri editio 1665.

4. Nicol. Palladii varii Tractatus: a) de Christiana Morte. b) fidelium Militia. c) hominis Justificatione, d) Extremo judicio; Interprete & Editore B. *Gudbrando* 1577. Ultimus horum Tractatum recusatus est Hol. 1594 1611.
5. Huberini Libellus de ira & gratia divina, interprete 1565 *Olavo Hialtonis*, Episc. Hol. publici juris factus a Gudbr. Thorlacio Hol. 1579 (a).
6. Lamentationes Damnatorum in inferno, Hol. 1590.
7. Admonitio pœnitentialis, conscripta a *Gudbrando Thorlacio*, Ep. Hol. unâcum Petri Vinstrupii Concione Pœnitentiali 1594 (al. 1595).
8. Hortulus animæ per *Gudbr. Thorlacium* 1596.
9. Admonitiuncula ad verbi Dei ministros, deducta ex 1 Cor. IV. v. 1. 2. scripta & edita a *G. Thorl.* 1596 4.
10. Tractatus de jurejurando & perjurus Hol. 1596.
11. De justa Ecclesiæ disciplina & clavium potestate 1596.
12. Heronymi Savanorolæ Speculum peccatorum in vernaculam translatus a *Gudmundo Emari*, ed. 1597. (al. 1598).
13. Thomæ Steiberi Liber Consolatorius, continens Explicationem dictorum quorundam Scripturæ Sacræ huc pertinentium, interprete *Gudbr. Thorlacio*, prod. Hol. 1600.

14. Nicol. Hemmingii Antidotorum animæ, interpretare *Gudmundo Eimari*, antea laudato, impr. Hol. 1596 1600.
15. Liber ex lingua Germanica translatus de immortalitate animæ: Collectio nimirum Sententiarum, quæ hoc thema illustrent Patrum, Lutheri, Mathesii, Gigantis, bipartita, cujus prior pars agit a) de immortalitate animæ b) de purgatorio c) de invocatione Sanctorum d) de fine mundi et resurrectione Mortuorum f) judicio extremo g) inferno h) vita æterna. Pars posterior agit de adventu Christi ad judicium extremum, auctore Marco Marulo Spalatenfi, &c. de Cruciatibus damnatorum, igne infernali, & beatitudine electorum; ad calcem hujus libri, inter rariores omnino referendi, subjunguntur Sermones aliquot Augustini & Divi Bernhardi Hol. 1601.
- (16) Philippi Nicolai Theoria vitæ æternæ, cum Præfatione Translatoris & Editoris *Gudbrandi Thorlacii*, prodiit Holis 1608, sed superiore anno prælo subiecta, duplicique Indice instructa (b).
17. Lutheri Sermones Islandice Hol. 1606.
18. Meditationes Sanctorum patrum, quæ collectæ a Mart. Mollero, translatae vero & editæ in gratiam & pios usus liberorum, imprimis suorum & amicorum a *Gudbr. Thorlacio* Hol. 1607. dein 1655. Tertia vero vice prodierunt sub Titulo *Clavis Paradisiacæ* Skalh. 1686.
19. Catena peccatorum, e Lingva Danica versa Hol. 1609.

20. Nicolai Laurentii Arctandri, Episc. Viburg. Speculum pœnitentiæ, a *Gudmundo Einari* translatum & editum a *Gudbr. Thorlacio* 1611. recusum 1694.
21. Mart. Molleri Manuale, de præparatione ad mortem, translatum & editum auspiciis *Gudbrandi Thorlacii*, Holis 1611. recusum, vero 1645. 1661. 1753.
22. Ejusd. Mysterium Magnum, ex idiomate Germanico translatum a *Gudbr. Thorlacio* ed. Holis 1615. 1727.
23. Ottonis Casmanni charæ pietatis & ratæ charitatis incendium, interprete *Johanne Bernhardi*, Parocho Presthølenfi, ed. Hol. 1622.
24. Joh. Gerhardi Meditationes Sacræ, quas in vernaculam transtulit *Thorlacus Skulonis* Episc. Hol. prodierunt, Hol. 1630. 1674. 1695. 1728. 1753 & sæpius.
25. Ejusdem Gerhardi Enchiridion, eodem interprete & Editore Hol. 1656.
26. Erasmi Vinter Oratio de inferno, quæ versa a laudato *Skulonio*, prodijt Holis 1641 Skalh. 1693. Editioni Skalhøltinæ subjecta est appendicis loco *Meditatio de vita æterna* ex Ph. Nicolai Theoria vitæ æternæ Libr. V. Cap. XII.
27. Th. a Kempis Canon. Reg. Ord. S. August. de Imitatione Jesu Christi Libri III. interprete *Thorakillo Arngrimi* f. *Widalino*, Ecclesiaste Gardensi, Hol. 1676 anno proximo ante obitum Interpretis.
28. Hall-

28. Hallgrimi Petri Meditationes hebdomadales, ed. 1677. 1682. & sæpius.
29. Ejusd. Diarium Christianum 1660 conscriptum, editum vero 1677. 1682. 1693. & sæpius.
30. Triplex fidei Thesaurus Jobi, collectus a Johanne Johannis f. parochæ Hokensi in Nomarchia Ishiordenfi.
31. Andr. Matth. Hiöringii Viaticum, sive Institutio de Sacra Cæna, Interprete *Biörnne Thorlevo*, Episc. Holensi, quod in publicam emisit lucem Holis 1706.
32. Joh. Lassenii Anthropologia sacra, a *Stenone Johannis* f. Episc. Holensi translata, & ed. Hol. 1713. 1716.
33. *Stenonis Johannis* f. Episc. Hol. Meditationes sacre de Tempore, sub tit. *Dagra - styttung*. Hol. 1727. 1755.
34. Joh. Arndtii Verus Christianismus, juxta Danicam Ildii Versionem, quæ Havniæ prodit 1718, translatus a *Thorlevo Arneo*, parochæ Kalfafellensi, & Nomarchiæ Skastafellensis Præposito, quæ Translatio deinde recognita est & publici juris facta a *Joh. Arnæo* Episc. Skalh. Havn. 1731.
35. Joh. Windekildi, Paterfamilias Christianus, quem ex lingua Danica transtulit *Biørno Magni*, Nomarchiæ Hunavatnensis Præpositus, & deinde Pastor Grenjadarstadenfis, & edidit Havn. 1741.
36. Jerfimi Via vitæ vera, & ejusd. Pugna & Victoria fidei, quilibet e Lingva Danica in vernaculam

iam translati sunt a *Joh. Thorkillio* ed. Hol. 1743.

37. *Georg. Dethardingii Criteria Regëntorum*, eodem interprete Hol 1744.

38. *The whole Duty of man*, juxta versionem Danicam transtulit *Joh. Widalinus*, Episc. Skalh. Hol. 1744.

39. *Petri Molinæ junioris*, Canon. Cantuariensis, & aulæ Regiæ Anglicanæ Ecclesiastis, *Tractatus de Præparatione ad S. Cœnam*, quem in vernaculam transtulit *Halthorus Brynjulfi*, Episc. Hol. ed. Hol. 1747.

40. *Frankii & Joh. Arndtii monita de lectione S. Scripturæ*, pie instituenda, e lingua Germanica in Islandicam ab *Einaro Joh. f. Schol. Skalh.* qvondam Rectore versa; prodierunt Soræ anno (ni fallor) 1764.

41. *Musæ in monte Golgatha*, sive Tractatus, quo liberalium artium devota de passione christi Meditatio & laudatio repræsentantur. Opusculum ex lingua Danica in Islandicam transtulit *Armundus Einari* & edi curavit Havniæ 1768.

42. *Regulæ XXX. defunctæ & diductæ ex Hymnis*, qui *Scholam Crucis W. Wudriani* complectuntur, auctore *Stephano Haltoride*, Parocho Mirkaaensi, prod. Hol 1775.

II. *Inediti.*

1. *Pauli Biörnönis Selardalensis Hypomnemata Theologica* ad Articulum de Ecclesia.
2. Ejusd. *Speculum Patientiae*, dedicatum Sigurdo, orientalis & meridionalis Islandiae Nomophylaci, & Hannæ, pastori Saurbajensi, Biörnönis filiis, fratribus germanis 12 Febr. 1687. cujus pars I. de patientiae Virtutibus cap. XXI. agit. II. De tranquillitate animæ capp. VII. Pars III. de autarcheia capp. XVII. agit. Libellum hunc integrum bis tantum Vidi.
3. Ejusd. *Epistola Parænetica* ad Joh. Ulsonis, jussu Episcopi Skalholtensis conscripta 24. Nov. 1671.
4. Ejusd. *Rectus & flexuosus Veteris Serpentis progressus*, ubi detegit auctor varias Diaboli imposturas & insultus, quibus magicis artibus dediti, circumveniri solent; sed num iste Tractatus idem sit ac alter, cui Titulus: "*Character Bestiæ*" ejusdem argumenti, cum posteriorem non viderim, ignoro.
5. Ejusd. de officio Ministri Ecclesiæ & concionibus scribendis. (c) Huc accedunt alia Scripta Philologico-Theologica, quæ ipsi video adscripta, nimirum *Calendarium Ebraeum*, *Lilium inter Rosas*, *Miscellanea in Evangelia & quosdam Textus V. T. Homiliae poenitentiales* &c.
6. *Joh. Arndtii Verichristianismi* Versiones ineditæ, cujusmodi sunt confectæ a) ab *Hektoro Johanne*

nis, parochus Stadenſi in Tractu Grunnaviċ, qui ad minimum duos primos Libros tranſtulſſe perhibetur. β) A *Svenone Johannis*, Bardenſi. γ) ab *Olavo Halleri*, δ) quartus & quintus liber ejusdem Chriſtianismi in Lingvam quoque Islandicam tranſlatus a *Gudmundo Hugonis* Pastore Veſtmanneyenſi.

7. *Petri Palladii Informatio*, quomodo obſeſſi ſint tractandi, in lingvam patriam verſa a *Sigurdo Johannis* f. Eccleſiaſte Grenjadarſtadenſi, Epicoſpes Holanæ & Religionis (ut ipſe ſe interdum ſcripſit, quod officialis, ut ajunt, eſſet ejusdem Diœceſeos) inſpectore.
8. *Manuale Itinerarium*, quod a *Joh. Chriſtierni*, Roſkildenſi, ultimo paſtore Malmogienſi (v. J. Wormii Lex. P. II. p. 430) conſcriptum, in lingvam Islandicam a *Bödvaro Johannis*, Eccleſiaſte Reikholtenſi, & Toparchiæ Borgarfiordenſis Præpoſito tranſlatum 1606. Bödvarus vero obiit octogenarius 1627.
9. *Joh. Arndtii Pedisequæ crucis Chriſtianorum*, vernacula donatæ ab *Haltoro Johannis*, Paſtore Stadenſi.
10. *Oeconomia Chriſtiana*, conſcripta a *Svenone Simonis*, Eccleſiaſte Holtenſi.
11. *Lucae Martini Speculum Virtutum*, in gratiam piarum Virginum & honeſtarum Germanicè primo conſcriptum, & deinde 1639. tranſlatum a *Johan-*

*Johanne Aræ filio, Ecclesiaste Vamshjordenſi,
& vicinorum cætuum Præpoſito.*

12. *Valerii Herbergeri Magnalia Dei*, interprete *Su-
none Johannis* pastore Bardenſi, (qvi & *Biblia
juniorum, Cometam Matutinum & Vespertinum,
Ædipum ſomniorum*, & plura reliquit)
13. *Gudmundi Emari*, paſtoris Stadaſtadenſis & Pro-
vinciæ Snæfellenſis Præpoſiti *Hypomnemata in Ser-
pentem rectum & tortuoſum*; ſive Tractatus con-
tra magiam, & ſpecialim contra carmen infame:
Fianda-fæla, ſive Terriculamentum Diaboli di-
ctum, a *Joh. Gudmundi, Pictore* dicto, conſu-
tum. Scripſit quoque laudatus *Gudmundus, Tra-
ctatum contra uſuras mordentes*, quas ab exteris
præſertim exerceri conqveritur,
14. *Sigurdi Torſæi Tractatus de Magia*, eamque
concomitantibus erroribus, anno 1655 conſcrip-
tus, & Mag. *Br. Svenſonio* Episc. Skalh. de-
dicatus. (d)
15. *Joh. Bonæ adſceſſio mentis ad Deum* in Lingvâ
Islandicâ translata ab O. J. forte *Olao Jonæ*,
paſtore primum cathedrali Skalholtino, & dein
Stadæ in Grunnâvik, qvôd a ductu literarum
Mſcti, qvôd vidi, conjicio.
16. *Andræ Handorſſii Promptuarium Exemplorum*
ad illuſtationem Decalogi, qvôd juxta editionem
Francœſ. ad Mœnum, quæ prodiit 1595 transla-
tum eſt anno 1613. recto interpretis nomine.

17. *Vitia Decem Præceptorum enucleata a Sigurdo Johannis, Pastore Holtensi in Nomarchia Isfiordensi.*
18. *Septem Orationes Poenitentiales, e Scriptis Francisci Petrarchæ Florentini collectæ.*
19. *Anonymi Tractatus de vi & gravitate peccati, item de Providentia Dei, Islandice conscriptus.*
20. *XXVII. Meditationes, in quibus tractatur de Amore Dei intimo erga pœnitescentes, de electione & Providentia divina ex Es. XLIX. v. 15, auctore Martino Hyllero, concionatore Rechenbachensi impr. Danice typis Sartorianis 1642 postea in Lingvam Islandicam versæ.*
21. *Dissertatio, patrio Idiomate conscripta, & 3. capitibus constans in Rom. V. v. 12. 13. 14. ab Anonymo, in Biblioth. Magnæana adservata.*
22. *Sev. Coldingii Tractatus sub Tit. Den blodige Brudgoms Kierlighed, sive sanguinei sponsi (Jesu Christi) erga sponsam suam charitas, translatus a laudato Sigurdo Jonæ, Parochio Holtensi, & Præposito Toparchiæ Isfiordensis.*
23. *Joh. de Serres Meditationes de morte, in vernaculam translatae ab Olavo Haljeri, Past. Grims-tungensi, & postea a Thorlevo Thorlacio, Parochio Laugarbolensi.*
24. *Wudriani Schola Crucis, quam e Danico translulit Joh. Torfæus, parochus Stadenfis in Suganda-*

gandafiord, & deinde *Vigfus Johannes*, Ecclesiastes Hitardalenfis.

25. *Eman. Sonthomb. Aureum filiorum Dei Clenodium*, juxta Germanicam versionem in lingvam Islandicam translatum a *Thorsteino Johannis* f. Pastore Eydenfi in Toparchia Mulfenfi a 1660.

26. *Val. Herbergeri Horoscopia Passonis Domini* in Lingvam Danicam versa a *Sevaldo Thomæ* 1637. in Lingvam Islandicam translata a *B. S.*

27. *Jani Bielke, Norvegiæ Cancellarii, Orationis Dominicæ Explanatio*, quam in Lingvam vernaculam, editionem Libelli priorem (1624) fecutus, transtulit *Jafon Gudmundi Vest* 1711, qui obiit 1745.

28. *Hugonis Grotii de Veritate Religionis Christianæ* liber, quem Th. Casp. Bartholini versionem Danicam fecutus in patrium Idioma convertit *Joh. Thorkëllius*.

29. *P. Baylii Praxis Pietatis*, quam civitate Islandica donavit *Petrus Einari*, Parochus Miklaholtenfis, jam emeritus, sed hodie superstes.

30. *M. P. Rostochii Informatio de S. Cænæ usu* translata a *Gislavo Johannis*, Pastore Stadarholenfi.

31. *Joh. Buniani Viam peregrinantium ad Cælum*, in Lingvam Islandicam juxta Versionem Danicam

transtulit *Gudlogus Svenonis*, Parochus hodie Kirkebolensis in Tractu Ifafiordensi, & Vicinarum Præpositus.

32. *Sacrificium Spirituale domesticum*, five XII. Regulæ, quæ praxi pietatis excolendæ inservire possunt, ex Chr. Scriberi Thesauro animæ excerptæ, & in vernaculam translatae a *Gudmundo Hugonis*.
33. *Epistolæ Christi Septem* ad Ecclesias Asiæ quas commentario vernaculo illustravit antea laudatus *Gudmundus Hugonis*.
34. *Joh. Mossni*, Ecclesiastis hodie Bergensis in Norvegia *Meditationis Morales*, in linguam Islandicam versæ a *Gudmundo Hugonis*.
35. *Diarium*, five Meditationes Septem in Verba B. Virginis Mariæ, a *Joh. Vigfusio*, Parocho Skardenfi 1706. concinnatæ, quarum contenta totidem hymnis inclusit laudatus *Gudmundus Hugonis*, Pastor Vestmanneyensis.

- (a) Certum Olavi Hialtti natalem annum, etsi in confinia seculi XV. & XVI. incidisse conjiciam, frustra quæsi, sed in actis publicis Synodi, quæ Holis convocata Vigilia Apostolorum Petri & Pauli 1517. ejus ut Pastoris injicitur mentio: Præbendam Holensem juxta Vesturhóp a Gottskalko Nicolai, obtinuit, mox ad Templum cathedrale Holanum accersitus, & deinde Laufasinæ Præbendæ admovetur, cui etiam postquam

quam falces Episcopales capeffuit ab Anno 1552
 ad annum 1599. fuffraganeo ufus præfuit.
 Varia ejus fata heic recensere fupervacaneum
 exiftimo, cum luculenter ab aliis, inprimis Il-
 luftriff. & S. V. Lud. Harboe in hiftoria Refor-
 mationis Islandiæ, & nuperrime a S. V. F. Jo-
 hannæo, Epifc. Skalh. meritiſſimo Hiſt. Eccl.
 Tom. III. p. 357. feqv. demonſtrata ſint. Heic
 falſim indicare placet Hialtium ſolennia Diei vo-
 tivi (Noſtratiſus Heitdagur), ſi non per to-
 tam ſuum Diceceſin, certe in Toparchiam
 Skagaſiordenſem, quæ Centum quinquaginta &
 quod excurrit annis in uſu erant, reduxit & cer-
 tiſ canonibus ſtabilivit, conventu utriuſque or-
 dinis virorum frequenti ad id habito Miklabæi
 in Oſlandshild 1566. Solennia Diei votivi
 magno hominum affectu durabant ad annum
 hujus ſeculi quadrageſimum quartum, quo
 auctoritate Regia abrogata ſunt.

- (b) In gratiam exterorum epigrammata huic libro
 præfixa apponere liceat, & quidem I. Epigramma
 Gudbrandi Thorlacii, Superintendentis Islan-
 diæ Aquilonariſ ad Reverendiſſ. & Clariſſ. Vi-
 rum D. Ph. Nicolai, Doctorem, Theologum
 & Eccleſiaſtem Hamburgeniſem:

"Vive Philippe diu, vivat tua fama perennis.

"Qui grege pro Chriſti prælia ſancta geris!

"Bella gerunt alii mundanis impia telis,

"Teſa tibi ſed ſunt Dogmata vera Dei.

Qs

"His

"His inimica Deo funde agmina, frange
phalanges

"Nil metuens stygii spicula sæva ducis.

"Vive & perge diu, Christi fortissime miles

"Dilecta bellum pro pietate gerens,

"Hæreticos contra calamo pugnare polito;

"Magni etenim merces magna laboris
erit."

II. Epigramma Magni Olai, Pastoris Laufaa-
sensis de auctore Libri & ejus interprete:

"Cœlesti dedit hoc conspersum rore fruendum

"Gloria Saxoniae magna Philippus opus.

"Quod patria ut patris legeres idiomate fecit

"Gloria Gudbrandus nominis ille tui.

"Gratia debetur vere immortalis utrique

"Est etenim patriæ lumen uterque suæ."

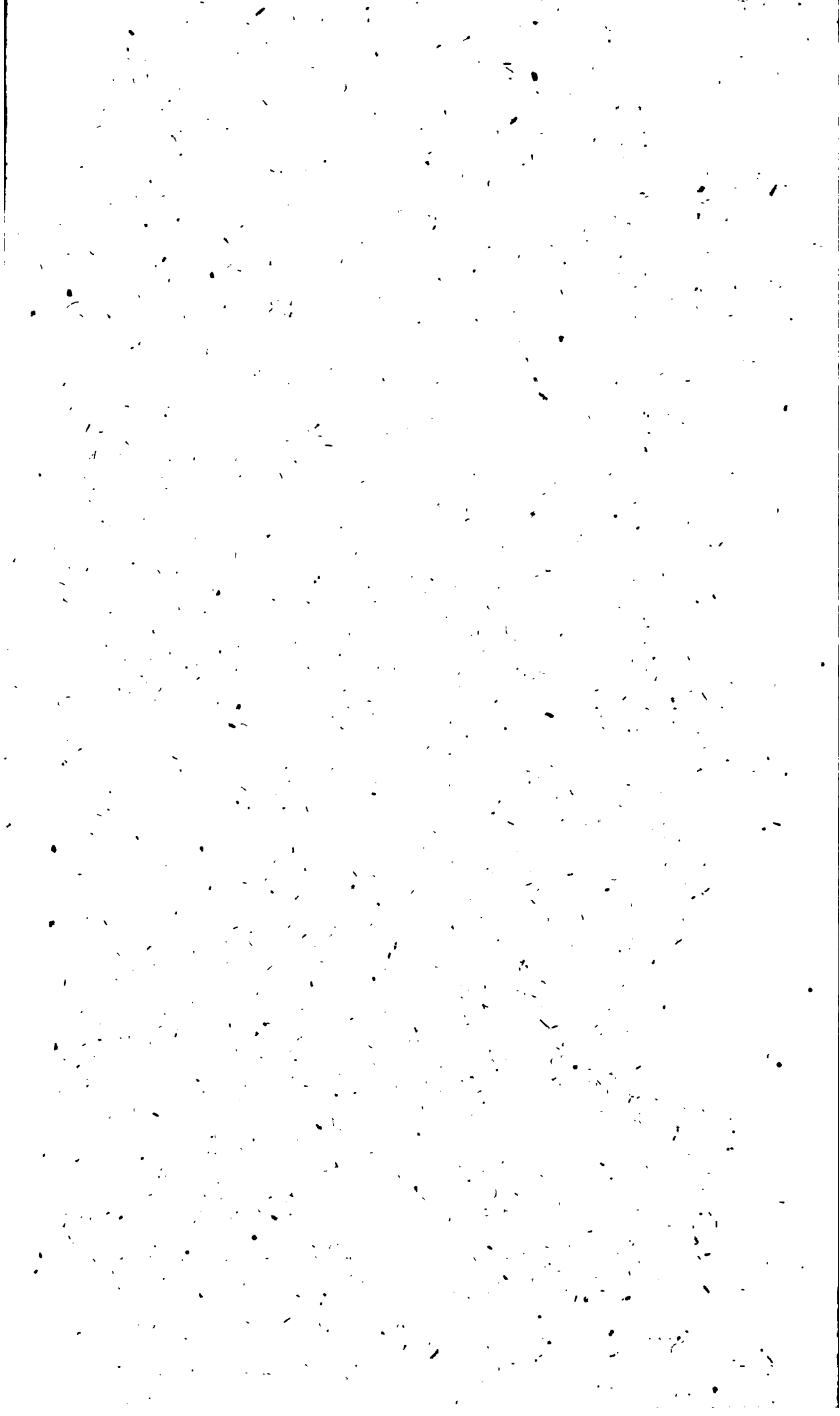
(c) Nullum b. P. Björnsonis, Viri cetera pii & Do-
ctissimi, Scriptorum Theologicorum typorum
beneficio adhuc vulgatum, Lectori mirum for-
te videri possit, cum alia minoris momenti
edita sint; sed obstinisse credo Stylum in pleris-
que ejus operibus nunc justo concisorem, nunc
a genio lingvæ patriæ subinde alienum, & ideo
rudi plebi minus accommodatum: Taceo, quod
voces Latinas, Græcas, Hebræos, Syriacas in-
tersperferit, quæ propriis Characteribus typo-
rum in Islandia defectu non potuerunt exprimi,
&

& paucis intelliguntur: Scripsit enim, aut sibi & doctis tantum Viris, aut sua non ad umbilicum perduxit opera, ultimum limam iis impositurus, si a rudi plebecula legi & intelligi voluerit. Obiit doctissimus Vir anno æt. 86 officii pastoralis 61. æræ vero Christianæ 1706.

- (d) Judicorum doctissimi Episcopi Svensonii de hoc Libello adferre non piger: " Perlegi hoc opus, auctoris oprimi & eruditissimi rogatu inductus: pium institutum laudo, animum studio, divinæ gloriæ ferventem, detestabilis flagitii odio, flagrantem, qui se hic exserit subinde, exosculor: Materix necessitatem agnosco, qui nunc sunt perditissimorum quorundam nebulonum in gente afflictissima mores pessimi. Diverticula in aliorum vitiorum infectiones, circumcidet iterata auctoris cura, & loca sacra diligentius expensa ad rem pressius accommodabit. Skalh. 1656. d. 6. Jun.

L. L."

SYLLABUS

Auctorum Islandorum hic laudatorum;
ubi Pr. indicat Præfationem, S. Sectionem, §.
Paragraphum, n. Notas Paragraphis
subiectas.

A.

Andreæ (Gudmundus) S. I. § 3. 8. n. b. 9. S. II. § 5.
S. III. §. 5. n. a. § 12. S. V. § 3.

Aræ f. (Joh. Episcopus) S. II. §. 1. 4. S. VI. § 2.

Aræ f. (Joh. Pastor) S. II. § 4. S. IV. §. 4. S. VI. § 5. 7. 10.

Aræ (Magnus) S. IV. § 9.

Arildus S. II. § 1.

Arnæus (Gestus) S. VI. § 2.

Arnæus (Joh. Episc.) S. I. § 3. 10. S. II. §. 4. S. IV. §. 9. S.
V. §. 2. 3. S. VI. §. 5. 6. 10.

Arnæus (Joh. Choronomus) S. I. §. 4. S. III. §. 11. S. V.
§ 3.

Arnæus (Joh. Studiosus) S. II. § 1.

Arnæus (Sæmundus) S. III. §. 8. 11.

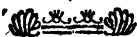
Arnæus (Thorleivus) S. VI. § 10.

Arnfinni (Einarus) S. V. § 3.

Arngeiri (Biörno) S. II. §. 1.

Arngrimi (Olaus) S. II. §. 5.

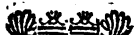
Arn

Arngrimus (Monachus) S. III. § 4. n. g.
Arnori (Thiodulfus) S. II. § 1.
Asbiörnsonis (Kolfskeggús) S. III. § 4.
Asgeiri (Sigurdus) S. II. § 3.
Asgeiri (Thorlevus) S. II. § 1.
Asgrimi (Eysteintus) S. II. § 1.
Asgrimi (Magnus) S. II. § 5.
Audúnis (Thorvardus) S. VI. § 7.
Augmundi (Johannes) S. V. § 2.
Augmundi (Kormakus) S. II. § 1.
Augmundi (Sveno) S. II. § 3.
Aunundi (Rafnerus) S. II. § 3.

B.

Bardo (Niger) S. II. § 1.
Bardonis (Theodorus) S. II. § 3. S. VI. § 9.
Bech (Benedictus) S. II. § 2. 3. 4.
Benedicti (Audun) S. IV. § 9.
Bergmannus (Johannes) S. III. § 13.
Bergsteinus S. II. § 5.
Bergthori (Gudmundus) S. II. § 3. 5. S. IV. § 9.
Bernhardi (Asgeirus) S. III. § 11.
Bernhardi (Bernhardtus) S. II. § 5.
Bernhardi (Einarus) S. III. § 9.
Bernhardi (Ericus) S. III. § 8.
Bernhardi (Ericus) S. II. § 5.
Bernhardi (Gislavus) S. IV. § 9.
Bernhardi (Joh. Hrappfeyrensis) S. I. § 10. S. II. § 2. 3.
Bernhardi (Joh. Prestholensis) S. II. § 2. 4. S. IV. § 10. S. VI
§ 10.
Bernhardi (Paulus) S. II. § 5.

Biörnnonis (Hannes) S. VI. 7.

Biörnnonis (Paulus) S. IV. §. 4. 9. S. VI. § 4. 7. 8. 10.

Biörnnonis (Petrus) S. II. § 4.

Biörnnonis (Sigurdus) S. III. §. 11.

Biörnnonis (Stephanus) S. IV. §. 3. 4. 5. 9.

Biörnnonis (Thorsteinus) S. II. §. 6.

Bollonis (Thorleikus) S. II. §. 1.

Bödvari (Arnas) S. II. §. 3. 5.

Brandi (Gudmundus) S. II. § 1.

Brunonis (Eyulfus) S. II. § 1.

Brynjulfi (Haltorus) S. II. §. 4. S. IV. § 9. S. VI. § 4. 5. 10.

Brynjulfi (Olavus) S. I. §. 6. S. IV. § 9.

D.

Davidis (Johannes) S. IV. § 7. S. V. § 3.

E.

Eggerti (Johannes) S. II. § 5.

Egilli (Joh. Laufafinus) S. IV. § 8.

Egilli (Joh. Reppholensis) S. III. § 5. 11.

Egilli (Olavus) S. III. § 11.

Einari (Asmundus) S. VI. § 4. 10.

Einari (Bernhardus) S. II. §. 5.

Einari (Gislavus) S. IV. § 9.

Einari (Gifferus) S. V. §. 3. S. VI. §. 4.

Einari (Gudmundus) S. VI. §. 7. 10.

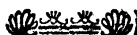
Einari, (Haltorus) S. V. §. 1. 3.

Einari (Ingemundus) S. II. § 1.

Einari (Johannes Rector) S. I. §. 10. S. II. §. 2. S. III. §

13. S. VI. § 7.

Einari

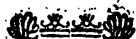

- Einari (Joh. Pastor) S. II. § 3.
Einari (Magnus) S. II. § 4.
Einari (Martinus) S. II. § 4.
Einari (Olaus) S. II. § 4. 6.
Einari (Otto) S. II. § 3. 4. n. a. S. III. § 11. S. V. § 3.
n. a. S. VI. § 7. 9.
Einari (Petrus) S. II. § 2. 3. 5. S. III. § 8.
Einari (Petrus Pastor) S. VI. § 6. 10.
Einari (Sigurdus, Pastor) S. III. § 9. S. VI. § 8.
Einari (Sigurdus) S. VI. § 6.
Einari (Stephanus) S. IV. § 9.
Einari (Theodorus) S. VI. § 5.
Eldjarnus S. II. § 1.
Eldjarni (Egillus) S. VI. § 5.
Eldjarni (Hallgrímus) S. II. § 4.
Eriki (Einarus) S. V. § 3.
Eriki (Johannes) S. I. § 5. 9. S. III. § 4. 10. 11. S. IV. § 2.
n. a. § 10. S. V. § 1. n. b. § 3.
Eriki (Otto) S. III. § 8. 11.
Eriki (Thorarinus) S. III. § 4. 10. n. c.
Erlendi (Gudmundus) S. II. § 2. 4. 5.
Erlendi (Haukus) S. III. § 4.
Erlendi (Vigfus) S. VI. § 7. 8.
Eyulfi (Einarus) S. I. § 9. S. III. § 12.
Eyulfi (Joh. Pastor) S. II. § 2. 4.
Eyulfi (Joh. Nomophyl.) S. II. § 4.
Eyulfi (Nicolaus) S. III. § 2.
Eyulfi (Otto) S. IV. § 7.

F.

- Finnæus (Hannes) S. I. § 3. 9. S. III. § 4. 10. S. IV. § 2.
n. a. § 7. 8. S. V. § 1. 3.

Finni

Finni (Nolaus) S. II. § 5.

Finni (Steindorus) S. V. § 3.

Finni (Tirfingus) S. II. § 3.

G.

Gam (Joh. Davidis) S. III §. 11: S. IV. §. 9.

Geiri (Glamus) S. II. §. 1.

Gislavi (Arnas) S. V. §. 3.

Gislavi (Bardo) S. I. § 4. S. V. §. 3.

Gislavi (Magnus) S. IV. §. 8.

Gislavi (Olaus) S. II. § 3.

Gislavi (Sigurdus Dalensis) S. II. §. 2. 3. 5.

Gislavi (Sigurdus Flotensis) S. II §. 3. 4.

Gisseri, (Bernhardus) S. II. §. 2. 4.

Gisserus (Niger) S. II. § 1.

Gottorpius (Johannes) S. VI. § 9.

Gottskalki (Johannes) S. II. §. 5.

Gottskalki (Otto) S. VI. § 4-5. 6. 7.

Grimeri (Johannes) S. II. § 5.

Grimeri (Kolbeinus) S. II. §. 2. 3. 5.

Grimulfi (Johannes) S. VI. § 6.

Gudbrandi (Vigfus) S. IV. § 6.

Gudmundi (Einarus) S. II. §. 3. 5. S. IV. §. 3.

Gudmundi (Einarus) S. III. § 9.

Gudmundi (Joh. Arskog.) S. II. § 3. 4. 5.

Gudmundi (Joh. Fell.) S. II. § 3. 4.

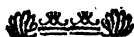
Gudmundi (Joh. Raudsey.) S. II. § 5.

Gudmundi (Joh. Reikiadal) S. I. §. 8.

Gudmundi (Joh. Pictor) S. II. § 5. S. III. § 9. n. a. S.

IV. § 7.

Gudmundi (Olavus) S. II. § 4. S. IV. § 9.

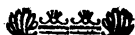

Gudmundi (Olaus Hrafnagil.) S. IV. § 6.
Gudmundi (Ottar) S. II § 5.
Gullbrá (Bernhardus) S. II. § 1.
Gunnari (Thórsteinus) S. VI. § 6. 8. 9.
Gunnlogi (Johannes) S. III. § 11.
Gunnlogi (Joh. Pastor) S. VI. § 8.
Gunnlogi (Olavus) S. I. § 6. S. II. § 3.
Guttormi (Leptus) S. I. § 8. S. II. § 1.

H.

Halfidi (Einarus) S. III. § 4. 5. n. c.
Halfdani (Einarus) S. I. § 3. 7. S. III. § 11.
Halfdani (Johannes) S. I. § 6.
Hali (Hallbiörnus) S. II. § 1.
Hallus (Sacerdos) S. II. § 1.
Halleri (Ericus) S. II. § 2. 3. 4. 5.
Halleri (Gifferus) S. III. § 3. n. b. § 4. 6.
Halleri (Olaus) S. VI. § 6. n. c. § 7. 8. 9. 10.
Halleri (Paulus) S. II. § 6.
Halleri (Snæbiörnus) S. II. § 3. 4.
Haltori (Biörno) S. I. § 6. S. IV. § 8. S. VI. § 9.
Haltori (Brandus) S. III. § 6.
Haltori (Brynjulfus) S. II. § 2. 5.
Haltori (Hallgrimus) S. II. § 5.
Haltori (Johannes) S. III. § 11.
Haltori (Joh. Episcopus) S. III § 2. n. a. 9.
Haltori (Stephanus) S. II. § 2. S. VI. § 7. 10.
Haltori (Thorlevus) S. III. § 4. S. IV. § 9.
Haqvini (Gislavus) S. V. § 3.
Haqvini (Gudmundus) S. V. § 3.
Helgonis (Einarus) S. II. § 1.

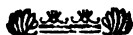
Helgo.

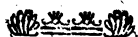
Helgonis (Johannes) S. II. §. 5.
 Helgonis (Sigismundus) S. II. §. 5.
 Helgonis (Sigurdus) S. II. §. 5.
 Helgonis (Vigfus) S. II. §. 3.
 Herdifæ (Steno) S. II. §. 1.
 Hialtius (Olaus) S. V. §. 3. S. VI. §. 4. 10.
 Hiorleifi (Petrus) S. II. §. 5.
 Hrolfus (Skalmarnesensis) S. II. 1.
 Hugonis (Gudmundus) S. I. §. 5. 8. S. II. §. 4. S. IV. §. 10.
 S. VI. §. 4. 9. 10.

I.

Jacobæus (Haltorus) S. III. §. 11. S. IV. §. 7.
 Jacobi (Johannes) S. V. §. 2.
 Jacobi (Paulus) S. I. §. 3.
 Illugonis (Gislavus) S. II. §. 1.
 Illugonis (Magnus) S. II. §. 2. 3. 5.
 Illugonis (Thorsteinus) S. VI. §. 8.
 Ingun S. I. §. 10.
 Johannis (Arnas) S. III. §. 4. n. 8.
 Johannis (Arnorus) S. V. §. 3.
 Johannis (Asmundus) S. II. §. 3.
 Johannis (Benedictus) S. II. §. 4. S. IV. §. 9.
 Johannis (Bernh. Hufafell.) S. II. §. 5.
 Johannis (Bernh. Knörens) S. II. §. 5.
 Johannis (Biörno Skardzaaensis) S. I. §. 4. 6. 7. 8. 9. S. II.
 §. 5. S. III. §. 2. n. e. §. 5. n. 2. §. 8. 11. 12. S.
 V. §. 3.
 Johannis, (Biörno, Pharmacopola) S. IV. §. 8.
 Johannis (Bödvarus) S. VI. §. 10.
 Johannis (Brandus) S. III. §. 2. n. 6. S. VI. §. 2.

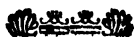
- Johannis (Carolus) S. III. § 4.
Johannis (Einarus) S. I. §. 9.
Johannis (Eyulfus) S. I. § 4. 5. 6. 9. S. II. § 4. 6. S. III.
§. 9. n. c. S. VI. §. 4.
Johannis (Finnus) Pr. S. III. § 11. S. IV. § 9. S. V. § 2.
3. S. VI. §. 5.
Johannis (Gislavus Melrackadal.) S. I. §. 4. S. II. §. 5. S.
V. § 3.
Johannis (Gislavus Episc.) S. II. § 4. S. V. § 3. S. VI. § 4. 5.
Johannis (Gislavus) S. II. § V. §. 5.
Johannis (Gislavus Pastor) S. VI. §. 10.
Johannis (Gortskalkus) S. III §. 8.
Johannis (Gudbrandus) S. III. 8.
Johannis (Gudmundus, Kroffenfis) S. II. § 3.
Johannis (Gudmundus Steinsholt.) S. II. § 3.
Johannis (Halfdanus) S. III. § 11.
Johannis (Haltorus) S. VI. § 10.
Johannis (Johannes Olafsvik) S. II. §. 5.
Johannis (Joh. Stadarhraun) S. II. § 5.
Johannis (Joh. Vattarnesensis) S. II. § 5.
Johannis (Joh. Choronom.) S. IV. § 10.
Johannis (Joh. Past. Stadarhol.) S. VI. §. 7. 9.
Johannis (Joh. Past. Helgaftad.) S. VI. §. 7.
Johannis (Joh. Hialtaftad) S. VI. § 8.
Johannis (Joh. Past. Holtenfis) S. VI. § 10.
Johannis (Magnus Chorom.) S. II. §. 5.
Johannis (Magnus Vigrensis) S. III. § 8. 11. S. IV. § 4.
Johannis (Magnus Chorom. Dal. S. V. § 3.
Johannis (Olaus Past. Stad.) S. I. § 3. S. IV. §. 9. S. VI.
§ 10.
Johannis (Olaus Past. Hitardal.) S. I. § 10.
Johannis (Olaus Past. Sandensis) S. II. § 4 n. c.

- Johannis (Runulfus) S. I. § 7. S. III. § 11. S. IV. § 5.
Johannis (Sigurdus, Past. Presthol.) SII. § 2. 3. 4.
Johannis (Sigurdus) S. III. §. 11.
Johannes (Sigurdus Grenjadarstad.) S. VI. § 10.
Johannis (Sigurdus, Past. Holtenfis) S. VI. §. 10.
Johannis (Steno) S II. § 2. 3. n. 2. S. VI. § 4. 7. 9. 10.
Johannis (Sveno) S. VI. §. 5. 7. 10.
Johannis (Theodorus Past. Stadaftad.) S. I. § 10 & n. i. S.
IV. § 6. 9.
Johannis (Theodorus) S. II. § 5.
Johannis (Theodorus Adalvik.) S. II. §. 5.
Johannis (Theodorus, Hitardal.) S. III. §. 11. S. IV. § 6.
Johannis (Thorsteinus) S. VI. §. 10.
Johannis (Vigfusius Hitardal.) S. III. §. 11. S. IV. § 6. 9.
S. VI. §. 10.
Johannis (Vigfusius Choronom.) IV. §. 7.
Johannis (Vigfusius Past. Miklholt) S. VI. §. 5.
Johannis (Vigfusius Past. Stödensis) S. VI. §. 7.
Jörundi (Ketillus) S. I. §. 10.
Josephi (Theodorus) S. II. § 3.
Islevi (Gifferus) S. I. §. 10. S. V. §. 2.
Islevi (Gudmundus) S. VI. § 7.
Islevi (Torfus) S. VI. § 7.

K.

- Ketilli (Magnus) S. III. §. 11. S. IV. § 8. S. V. §. 3.
Ketilli (Sigurdus) S. II. § 5.
Ketilli (Thorsteinus) S. II. §. 3. S. III. § 13. S. VI. § 7.
Kolbeini (Theodorus) S. II. §. 1.
Kolbrunarskalld (Thormodus) S. II. §. 1.
Kopur (Indridus) S. III. §. 4.

L.

Laurentii (Arnas) S. III. §. 3. n. a.

Leifi (Gunnlogus) S. I. §. 8. S. III. § 2. n. e. h. §. 4. n.
f. h.

Loftunga (Thorarinus) S. II. i.

M.

Magnæus (Arnas Profest.) Pr. S. I. §. 4. n. b. §. 8. n. b.
d. § 10. S. III. § 4. 5. n. a. b. § 10. n. e. S. V.
§. 2. 3.

Magnæus (Arnas Bolungarvik) S. III. §. 8. S. V. § 3.

Magni (Asgrimus) S. II. § 5.

Magni (Biörno) S. VI. §. 10.

Magnæus (Gislavus Episcop. S. II. §. 3. S. VI. § 5. n. b.

Magnæus (Gislavus Chorom.) S. IV. § 7. 10.

Magni (Hallus) S. II. § 5.

Magnæus (Joh. Hiardarholt.) S. I. §. 7. 10. S. III. § 11.
S. IV. §. 6. 7. S. V. § 1. 3.

Magnæus (Joh. Laufasinus) S. II. §. 2. 3. 4. 5. S. IV. § 10.

Magnæus (Magnus) S. IV. § 6. 10. n. d.

Magnæus (Skulo) S. IV. § 8.

Magnæus (Thorsteinus Hælenfis) S. I. §. 8. S. II. §. 5.

Magni (Thorsteinus Choronom.) S. III. § 2. S. IV. § 7. S.
V. §. 3.

Magnæus (Thorvaldus) S. II. §. 3. 5.

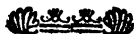
Marci (Biörno) S. II. § 4. S. V. § 3.

Marci (Thorgeirus) S. II. §. 2.

Marci (Thorlacus) S. III. § 8.

Muhle (Finnus Thorulfi) S. IV. § 4.

Munnur (Thorfinnus) S. II. § 1.

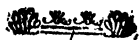

N.

- Niger (Ottarus) S. II. § 1.
 Nicolai (Thorsteinus) S. IV. § 8.

O.

- Olavius (Arnas) S. II. § 3.
 Olavi (Bernhardus) S. II. § 8.
 Olavius (Brynjulfus) S. II. § 5.
 Olavius (Eggertus) S. I. § 7. S. II. § 5. S. III. § 10. S. IV. 7. 8.
 Olavius (Einarus) S. IV. §. 7.
 Olavius (Gudmundus) S. I. 3. 6. 8. 10. & n. h. S. II. § 2. 5. S. III. § 4.
 Olavius (Joh. Hypnones) S. I. § 3. 9. S. IV. 4.
 Olavius (Joh. Grunnavic.) Pr. S. I. §. 3. 5. 6. 7. 9. S. III. §. 13. S. IV. §. 7.
 Olavius (Joh. Paf. Tröllarungensis) S. II. § 12.
 Olavius (Joh. Nomophyl.) S. III. §. 11.
 Olavius (Joh. Ballistarius) S. III. § 12.
 Olavius (Magnus, (Paf. Laufaf.) S. I. § 3. 8. & n. d. e. §. 9. S. II. § 6. S. III. §. 9.
 Olavius (Magnus Nomoph.) S. IV. §. 8. S. V. §. 1.
 Olavius (Olaus) S. III. §. 4. S. IV. § 8. 10. n. d.
 Olavius (Olaus) S. II. §. 5. S. IV. §. 6.
 Olavius (Stephanus) Sect. P. §. 8 9. S. II. §. 2. 3. 4. 5.
 Olavi (Thorsteinus) S. II. § 4.
 Ormeri (Johannes) S. II. §. 5.
 Ormstunga (Gunnlaugus) S. II. § 1.
 Ottari (Hallfredus) S. II. § 1.
 Ottonis (Arnas) S. V. §. 3. n.

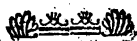
- Ottonis (Bergthorus) S. II. § 4. 3.
 Ottonis (Ericus) S. III. § 4.
 Ottonis (Gislavus) S. IV. §. 7. S. V. § 3.
 Ottonis (Gudmundus) S. II. §. 1.
 Otto (Monachus) S. III. § 4. n. f.
 Ottonis (Otto) S. I. §. 5. S. II. §. 2. S. III. §. 9. S. IV.
 § 6. 9. S. VI. § 4.

P.

- Pauli (Bernhardus) S. IV. § 6. 7.
 Pauli (Gunnarus) S. I. §. 9. S. II. §. 5. 6. S. III § 11.
 Pauli (Johannes) S. I. § 8. S. II. §. 1.
 Pauli (Sigurdus) S. II. § 3.
 Petri (Benedictus) S. III. §. 8. S. VI. § 7.
 Petri (Bernhardus) S. V. §. 3.
 Petri (Halgrimus) S. I. §. 9. S. II. §. 2. & n. a. §. 4. 5.
 S. VI. §. 9. 10.
 Petri (Joh. Medicus) S. IV. 6.
 Petri (Joh. Alftanes.) S. II. §. 5.
 Petri (Magnus) S. II. §. 4.

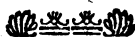
R.

- Rafni (Bergthorus) S. V. §. 1.
 Rögnvaldi (Thorvaldus) S. II. §. 5.
 Rögnvaldus S. II. §. 5.
 Rugmannus (Johannes) S. I. § 3. S. II. §. 5. S. V. §. 3.
 Runulfi. (Thorlacus) S. V. §. 2.

S.

- Sæmundi (Asmundus) S. II. § 5.
 Sæmundi (Brandus) S. III. § 4. n. i.
 Sæmundi (Johannes) S. IV. § 7.
 Salomonis (Thorbiörnus) S. II. § 3 5.
 Sigfusti (Egillus) S. II. § 6.
 Sigfusius (Sæmundus) S. I. § 8. & n. b. §. 10. S. III. § 5.
 S. V. § 2.
 Sigismundi (Johannes) S. III. § 3. 5. S. IV. § 9. S. VI.
 §. 7.
 Sigurdi (Arnas) S. II. 3.
 Sigurdi (Benedictus) S. II. § 3.
 Sigurdi (Einarus) S. II. § 2. 4.
 Sigurdi (Hugo) S. VI. §. 5.
 Sigurdi (Johannes Dal.) S. II. §. 5.
 Sigurdi (Joh. Vedramot.) S. II. § 5.
 Sigurdi (Johannes) S. II. § 2.
 Sigurdi (Thorsteinus) S. II. § 3.
 Sigurdus (Cæcus) S. II. § 5.
 Simonis (Sveno) S. IV. § 10. S. VI. §. 10.
 Skallagrími (Egillus) S. I. § 9. S. II. § 1.
 Skæggii (Marcus) S. II. §. 1. S. V. §. 2.
 Skulonis (Einarus) S. II. § 1.
 Skulonis (Thorlacus) S. I. §. 4. n. a. §. 7. 8. n. c. § 10.
 n. c. S. VI. §. 4. 8. 9. 10.
 Sneglu-Hallus S. II. § 1.
 Snorrónis (Gunnlogus) S. I. §. 10. S. II. § 2. 3. S. VI. § 7.
 Snorrónis (Johannes) S. IV. § 7.
 Sockonis (Bergus) S. III. § 3. n. c. § 4. n. f.
 Sölvius (Sveno) S. I. § 4. S. II. §. 5. S. V. § 1. 3.

Stephani (Sigurdus) S. I. §. 7. S. II. § 2. 6. S. III. § 11.
S. IV. § 5.

Stephani (Thorvaldus) S. II. § 4.

Stirmerus S. III. § 4. 5.

Sturlæus (Snorro) S. I. §. 8. n. d. S. II. § 1. S. III. § 4.

Stuttfeldur (Thorarinus) S. II. § 1.

Svenonius (Brynjulfus) S. I. § 8. & n. d. S. II. § 6. &
n. a. S. III. §. 3. n. h. § 10. 11. S. IV. § 4. 6. S.
V. § 3. S. VI. § 4.

Svenonius (Gifferus) S. IV. § 6.

Svenonis (Gudlogus) S. VI. §. 10.

Svenonis (Theodorus) S. III. § 9. S. IV. § 9.

T.

Theodori (Arnorus) S. II. § 1. S. IV. § 9.

Theodori (Gislavus) S. V. §. 2.)

Theodori (Hiorleivus) S. I. §. 3.

Theodori (Joh. Past. Hrunensis) S. VI. §. 8.

Theodori (Joh. Mirkaënsis) S. IV. § 9.

Theodori (Joh. Past. Hvammenfis) S. I. § 10. S. II. § 4.

Theod. (Joh. Past. Sandensis) S. II. § 3.

Theodori (Olaus) S. I. §. 7. & n. b. § 8. & n. d. S. II.
§. 1.

Theodori (Sighvatus) S. II. § 1.

Theodori (Sigurdus) S. II. §. 1.

Theodori (Sigurdus) S. II. § 3.

Theodori (Sturla) S. II. § 1. S. III. §. 4. n. g. S. V. §. 1.

Theodori (Therlacus) S. IV. §. 7.

Thomæ (Kolbeinus) S. II. §. 1.

Thorarini (Arnas) S. IV. § 10.

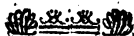
Thorarini (Therlacus) S. II. § 4. n. d. S. VI. § 9.

Thor-

- Thorarini (Stephanus) S. V. § 3.
Thorbergi (Haltorus) S. III. § 8. S. V. § 3.
Torfæus (Johannes) S. VI. § 10.
Torfæus (Sigurdus) S. IV. § 5. S. VI. § 10.
Torfæus (Snæbiörnus) S. III. § 11. S. V. § 1.
Torfæus (al. Trebonius, Titus) S. IV. § 5.
Torfæus (Thorlevus) S. II. § 5.
Torfæus (Thormodus) Pr. S. I. § 1. 8. 9. S. III. § 2. 10.
n. c. §. 11. 12.
Thorgeiri (Johannes) S. II. § 4.
Thorgilfi (Aras) S. I. § 7. S. III. § 4. 6.
Thorhalli (Egillus) S. I. § 10. S. III. § 10. 12. S. V.
§. 1.
Thorkelinus (Grim. Johannis) S. I. § 3. S. V. § 2. 3.
Thorkilli (Johannes) Pr. S. II. § 4. 6. 8. S. III. § 9. n. b.
§. 11. 13. S. IV. § 5. 10. S. VI. § 4. 5. 9. 10.
Thorkilli (Otto) S. II. § 5.
Thorlaci (Arnas) S. V. § 2.
Thorlaci (Gudbrandus) S. V. § 3.
Thorlaci (Gudbrandus Episc.) S. I. § 10. S. II. § 4. S.
III. 11. 12. S. IV. § 6. 9. S. VI. § 4. 5. 6. 9.
Thorlaci (Gislavus) S. II. § 4. S. VI. § 5. 6. n. a. § 8.
Thorlaci (Johannes) S. III. § 13. S. IV. § 6.
Thorlaci (Johannes) S. II. § 5.
Thorlaci (Skulo) S. II. § 6. S. IV. § 4.
Thorlaci (Theodorus Episc.) S. I. § 10. S. II. § 4. S.
III. §. 11. 12. S. IV. § 6. 9. S. VI. § 4. 5. 6. 9.
Thorlaci (Thorlevus) S. VI. § 10.
Thorlacus Sanctus S. V. § 2.
Thorlevius (Biörna) S. VI. § 8. 9. 10.
Thorlevius (Hannes) S. I. § 6.

Ther-

- Thorlevius (Johannes) S. VI. § 8.
 Thorlevius (Islevus) S. III. § 4. S. VI. § 5. 7.
 Thoroddi (Theodorus) S. IV § 8.
 Thoroddus (Grammaticus) S. I. §. 7.
 Thorsteini (Benedictus) S. IV. § 7.
 Thorsteini (Joh. Fiördenfis) S. II. § 5.
 Thorsteini (Joh. Martyr) S. II. § 2. 4.
 Thorsteini (Ketillus) S. V. § 2.
 Thorsteini (Petrus) S. II. § 4. 6. S. VI. § 7.
 Thorsteini (Skulo) S. II. § 1.
 Thorsteini (Thorbergus) S. II. §. 2. 4. 5.
 Thorvardi (Arnas) S. II. § 3. 4. S. IV. §. 7. S. VI. § 5.

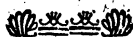
U,

- Uggonis (Ulfus) S. II. § 1.
 Ulfliotus S. V. § 1.

V,

- Veile (Theodorus) S. II. § 1.
 Veturlidius S. II. § 1.
 Vest (Jafon) S. VI. § 10.
 Widalinus (Arngrimus Joh.) S. I. § 7. 8. n. d. S. II. §
 2. n. b. § 4 6. S. III. § 4. 7. n. a. § 11. 12. S.
 IV. § 9. S. V. §. 3. S. VI. § 4. 5. 7. 8. 10.
 Widalinus (Arngrimus Thork.) S. I. § 10. n. g. S. III.
 § 12. S. IV. §. 10.
 Widalinus (Gudbrandus) S. II. §. 5.
 Widalinus (Johann. Joh.) S. II. § 2.
 Widalinus (Joh. Thork.) S. I. §. 10. n. e. S. II. § 1. 6.
 S. V. §. 4. 5. S. VI. § 6. 7. 8. 9. 10.

Wida-

Widalinus (Paulus Bernh.) S. II. §. 6. S. IV. § 4. 7.

Widalinus (Paulus Joh.) S. I. § 4. & n. b. § 5. 9. S. II.

§. 5. S. IV. § 9. 10. S. V. §. 3.

Widalinns (Theodorus) S. II. § 6. S. IV. §. 6. 7.

Widalinus (Thorkillus Arngr.) S. IV. §. 5. 7. S. VI. § 10.

Widalinus (Thorlacus Gudbraudi) S. I. § 8. S. II. §. 5.

Vigfusius (Gislavus) S. IV. § 5.

Vigfusi (Johannes) S. II. § 13. S. VI. § 9. 10.

Vilhelmi (Erasmus) S. IV. §. 6.

